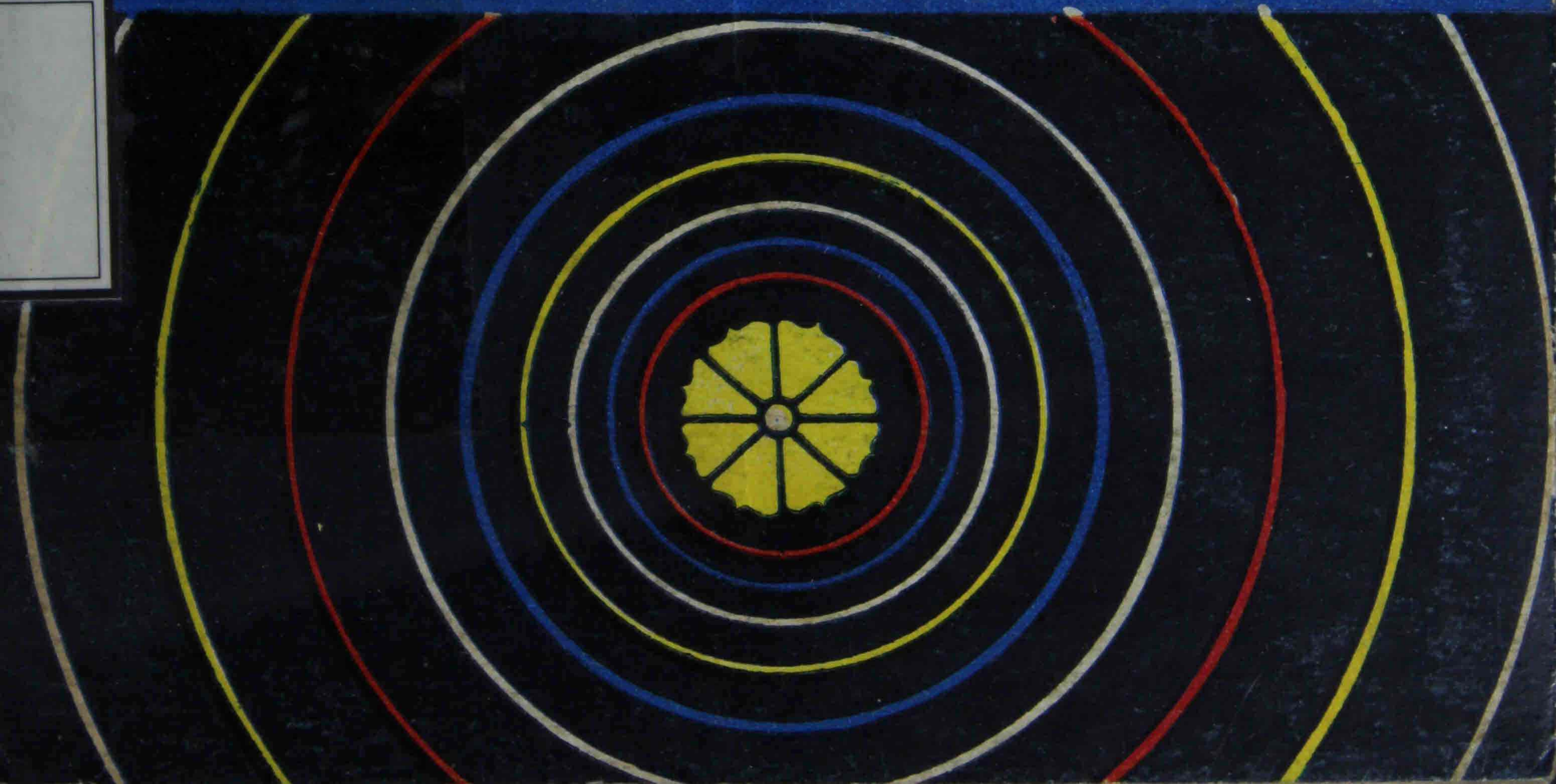

ယထာဂါထ

ဒဂုန်ဦးစန်းငွေ

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၉၁၁၀]

ပထမအကြိမ်

၁၉၇၇-ဇန်နဝါရီလ

အုပ်ရေ ၂၅၀၀

ရောင်းစျေး ၆ ကျပ်

ပန်းချီ

ဆွေဆက်

အရောင်

ကာလာမောင်ဝင်း

မျိုးမြန်မာစာအုပ်ချုပ်

ပုံနှိပ်/ထုတ်ဝေ

ဤစာအုပ်ကို ဦးခင်ဝင်း [၀၁၄၁၅] သူရိန် ပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် ၁၃
ရေကျော်ပတ်ကျောင်းလမ်း၊ ရန်ကင်းပုံနှိပ်ပြီး။ ဝင်းမော်ဦး စာပေဖြန့်
ချိရေး [၀၂၂၃] အမှတ် ၅၀၁ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့ ဦးတင်မောင်
က တာဝန်ယူ ထုတ်ဝေသည်။

မာ တိ ကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁။ နိဒါန်း

၂။ ပဏာမ

အပိုင်း (၁)

၃။ အမှာစကားချုပ်	၁၇
ဓမ္မပိယရှုဘူယ်	၁၉
၄။ သားမှန်း သမီးမှန်း သိတာ-သတိလား လင်မှန်း မယားမှန်း သိတာ-ပညာလား	၁၉
၅။ ယထာဘူတဉာဏ်	၂၁
၆။ အပွင့်ပြီးမှ အသီး	၂၃
၇။ အကန်း အကန်းချင်း၊ အရူး အရူးချင်း တောင်ကားတရား ဘုရားက တောင်ပေါ်ကလူ	၂၆
၈။ ယထာဘူတဉာဏ်ကို ရသော်....	၃၀
၉။ ငါးထွေခန္ဓာ ရေလဲ ဆိုသည်မှာ	၃၂
၁၀။ သံသရာ ရေပြင်နှစ်အောင် နှစ်လေသည့် တရားခံ	၃၃
၁၁။ ပုထုဇဉ် လောက၏ အသွင်အပြင်	၃၅
၁၂။ ဘယ်မှာလဲ ယောက်ျား၊ ဘယ်မှာလဲ မိန်းမ	၃၉
၁၃။ မှန်ကြေးမုံ ဘာအသုံးကျသနည်း ဓမ္မဟုလော	၄၂

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အ ပိုင်း (၂)

၁၄။	အကြည့်မှန်မှ အမှန်ကို မြင်မည်။	၄၇
၁၅။	လူ့အတွက် သိစရာ နှစ်ချက်	၄၉
၁၆။	အရှိသဘောကို မရှိသဘောက အနိုင်ယူပုံ သာဓကများ	၅၁
၁၇။	မြေသည် အိုးလား၊ အိုးသည် မြေလား။	၅၂
၁၈။	ငရမတ်ကို မမြင်အောင် ဆီးစားထားသော တံတိုင်းကြီးလေးယပ်	၅၆
၁၉။	သမ္မဟဿန ပညတ်	၅၇
၂၀။	သန္တတိဿန ပညတ်	၅၉
၂၁။	သဏ္ဍာနဿန ပညတ်	၆၀
၂၂။	သုဘဿန ပညတ်	၆၁

အပိုင်း (၃)

၂၃။	အသိမှန်မှ အလုပ်မှန်မည်။	၆၅
၂၄။	အန္ဓပုထုဇဉ် (သုကန်း)	၆၆
၂၅။	မြင်လျက်နှင့် ကန်းနေသူ၊	၆၇
၂၆။	ဘုရားကို တွေ့လျက် မမြင်သော ဝတ္တလိ ရဟန်း	၆၉

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၇။	ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတို့လည်း တခါက ဘုရားကို မမြင်ခဲ့ကြ	၇၂
၂၈။	ပရမတ် မျက်စိ ရှိနိုင်သောခေတ်	၇၄
၂၉။	အသိ နှင့် မသိ။	၇၇
အပိုင်း (၄)		
	ဘုတ်ကို မြင်မှ ရုပ်ကို မြင်နိုင်မည်။	၈၀
၃၀။	ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အချင်းချင်း မတူသော စွမ်းအား သတ္တိများ	၈၃
၃၁။	အရိပ်ပမာ မြေဓါတ်လွှာ။	၈၆
၃၂။	ဒေဓါတ်၏ ဖွဲ့စည်းမှု စွမ်းအား	၈၇
၃၃။	လေဓါတ်၏ လှုပ်ရှားမှု စွမ်းအား။	၉၀
၃၄။	လောကဓာတ် ဇာတ်ခုံပေါ်ဝယ် ထူးထွေတည့် အံ့ရာသော်....	၉၃
	မျက်လှည့်ပြနေသော မျက်လှည့်ဆရာကြီး မဟာသုတ်	
၃၅။	ဘုတ်ကြီးအောက်က ဘုတ်ကလေး ၁၄-ကောင်	၉၈
၃၆။	စိတ်ခြောက်မျိုး	၁၀၀
၃၇။	စိတ်အာရုံ ခြောက်မျိုး။	၁၀၁
၃၈။	စိတ်လည်း တန်းစီရ၏။	၁၀၄

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အပိုင်း (၅)

ခန္ဓာပေဒ

၃၉။	ခန္ဓာတုံးမှ သံသရာဆုံးမည်	၁၀၆
၄၀။	မျက်စိကို ရှေးက ဓါတ်ခွဲပုံ	၁၀၇
၄၁။	နှလုံးသားကို ရှေးက ဓါတ်ခွဲပုံ	၁၀၉
၄၂။	နှလုံးသား ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာ	၁၁၁
၄၃။	လူမှာ ဆံပင်ဘယ်နှစ်ချောင်း၊ မွေးညှင်းဘယ်နှစ်ပင် ရှိသနည်း	၁၁၂
၄၄။	အရိုးသီးရာကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြဆိုချက်	၁၁၅
၄၅။	ရုပ်ဆောင်နေသော အပုပ်ကောင်	၁၁၉

အပိုင်း (၆)

၄၆။	ဘဝ အစဉ် ဘာကိုအလျင်ဆုံး တွေ့ရပုံ	၁၂၂
၄၇။	ဘဝင်မြင့် ဆေးသုံးလုံးနှင့် လူသား	၁၂၃
၄၈။	တဏှာ	၁၂၄
၄၉။	မာန	၁၂၅
၅၀။	ဒိဋ္ဌိ	၁၂၆
၅၁။	ပုဏ္ဏကဆေးနှင့် လူသား	၁၂၇

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၂။	ရုပ်သည် အတ္တလား၊ ရုပ်တခြားနာမ်တခြားလား၊ နာမ်သည် ရုပ်ကောင်ကြီးထဲမှာ အောင်းနေ သလား	၁၂၈
၅၃။	ရုပ် အတ္တဝါဒ	၁၂၈
၅၄။	နာမ် အတ္တဝါဒ	၁၂၉
၅၅။	ရုပ်နာမ် အတ္တဝါဒ	၁၂၉
၅၆။	ဇီဝ အတ္တဝါဒ	၁၃၀
၅၇။	ဝိညာဏ် အတ္တဝါဒ	၁၃၀
၅၈။	ဝေဒနာ-သညာ-သင်္ခါရ အတ္တဝါဒ	၁၃၁
၅၉။	ပရမတ်မျက်စိမရှိသော အန္ဓပုထုဇဉ်တို့၏ အတ္တ အဓိပ္ပာယ်	၁၃၁
၆၀။	အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ ကြီးမားသော ပင်မအားနှင့် ယင်း၏ အကိုင်းအခက် ဒိဋ္ဌိများ	၁၃၃
၆၁။	သဿတ ဒိဋ္ဌိ	၁၃၃
၆၂။	ဥစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိ	၁၃၄
၆၃။	အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ခိုင်းနှိုင်းစရာ ဥပမာများ	၁၃၄
၆၄။	ဘာလဲဟဲ အတ္တဒိဋ္ဌိ	၁၃၆
၆၅။	အတ္တဒိဋ္ဌိကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန် လက်နက်ကြီးကိုးမျိုး	၁၃၇
၆၆။	နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်	၁၃၈

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၅။	ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်	၁၃၈
၆၈။	အနိစ္စဉာဏ်	၁၃၈
၆၉။	ဒုက္ခဉာဏ်	၁၃၉
၇၀။	အနတ္တဉာဏ်	၁၃၉
၇၁။	နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်	၁၄၀
၇၂။	မဂ်ဉာဏ်	၁၄၂
၇၃။	ဗိဉာဏ်	၁၄၃
၇၄။	ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်	၁၄၃
၇၅။	ဉာဏ်ငါးပါးကို ခရီးသွားယောက်ျား၏ ပြစ်ရပ်နှင့် ပုံဟပ်၍ ကြည့်ပုံ	၁၄၄
၇၆။	ရုပ်လှည်းနှင့်နာမ်လှည်းသမား၊ ဝါယောဓါတ်နှား	၁၄၇
၇၇။	ရုပ်နှင့်နာမ်တို့၏ မူလသဘော	၁၅၀
၇၈။	ဒိဋ္ဌိမူခင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ယမက စစ်တမ်း	၁၅၂
အပိုင်း (၇)		
၇၉။	ဝိပဿနာနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း	၁၆၈
၈၀။	ရုပ်ရှင်နှင့်ဝိပဿနာ	၁၇၀
၈၁။	ဖလင်ထက အရုပ်ပေါင်း နှစ်သိန်းကျော်	၁၇၁
၈၂။	တောလေးဆယ်နှင့် ဝိပဿနာ	၁၇၂

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈၃။	ကောလေးဆယ်ကိုရှင်း၊ အတွင်းမှာ ဘာကို တွေ့မည်နည်း	၈၂၁
၈၄။	အရိုက်တွေ့သော် အသိဖြင့်မိအောင်ဖမ်း	၁၈၅
၈၅။	စရိုက်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက် မျိုး	၁၈၇
၈၆။	ရာဂစရိုက်အားကြီးသူ	၁၈၈
၈၇။	ဒေါသစရိုက်အား ကြီးသူ	၁၈၉
၈၈။	မောဟစရိုက်အား ကြီးသူ၊	၁၉၀
၈၉။	သဒ္ဓါစရိုက်အား ကြီးသူ၊	၁၉၁
၉၀။	ဗုဒ္ဓိစရိုက်အားကြီးသူ၊	၁၉၁
၉၁။	ဝိဘက်စရိုက်အားကြီးသူ၊	၁၉၁
၉၂။	သည်စရိုက်နှင့် - သည်ကမ္မဋ္ဌာန်း၊	၁၉၂
၉၃။	စာဂါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလိုသော်၊	၁၉၆
၉၄။	ဈာန် ဆိုသည်မှာ၊	၂၀၀
၉၅။	ဈာန်ဖြစ်အောင် ထောက်ကူကျားကန်ပေးသော ဒေါက်တိုင်ကြီး ငါးခု၊	၂၂၂
၉၆။	ဝိတက်၊	၂၂၂
၉၇။	ဝိစာရ၊	၂၂၃
၉၈။	ပီတိ	#
၉၉	သုခ၊	#
၁၀၀။	ဝကဂ္ဂဘာ၊	#
၁၀၀ #	နိဂုံး၊	၂၂၆

နိဒါန်း

စစ်ကြိုခေတ်မြန်မာပြည်တွင် နေလိုလလို လင်းခဲသောသတင်း စာကြီး နှစ်စောင်ရှိခဲ့၏။ တစောင်ကား မြန်မာ့အလင်း၊ တစောင်ကား သူရိယ ဖြစ်၏။

ထိုစဉ်က ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ ဆူးလေစေတီတော်၏ အရိပ်အောက်၌ ရှိခဲ့သော မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာသည် ယခု မျက်မှောက်ကာလတွင် ရွှေ့တိုင်သို့ ရောက်နေ၏။ သူရိယ ကား ပျောက်ကွယ်လေပြီ။ ပျောက်ကွယ်ပြီဆိုသော်လည်း သူရိယသည် နာမ်သာကွယ်သည်၊ ရုပ်မကွယ်သေး။ ယခုဝန်ကြီးများရုံး အနီး အနော်ရထာလမ်းနှင့် ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း ဒေါင်းရှိ “ဝင်းမော်ဦး” စာပေတိုက်သည် ဟိုယခင်က သူရိယ သတင်းစာ ထုတ်ဝေခဲ့ရာ တိုက်ပင်တည်း။ သူရိယသည် ထိုတိုက်မှနေ၍ မြန်မာချင်းအောင် နေ့စဉ်လင်းခဲသတည်း။

ဝင်းမော်ဦး စာပေတိုက်ပိုင်ရှင်ကား ဦးတင်မောင် ဖြစ်၏။ သူသည် ဘာသာရေး စာအုပ်များကို တဖက်တလမ်းမှ ဦးစားပေး ထုတ်ဝေ၍ သာသနာပြုနေသူ ဖြစ်၏။ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း ဘာသာတရားကို လေးစားသူဖြစ်ပြီး ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးသို့ ညစဉ်သွားရောက် ဦးခိုက်သည်။ ဖူးမြော်သည်။ ကန်တော့

သည်။ ပူဇော်သည်။ ဘုရားသွား ကျောင်းတက်မှုတွင် သူသည် ကျွန်ုပ်ထက်နာတဖျားမက အလျားလိုက် အပြတ် အသတ် သာ ပေသည်။ သူ၏ စေတနာနှင့် သဒ္ဓါကို ချီးကျူး သာဓု ခေါ်ရ တော့သည်။

ဆက်ပါဦးမည်။ နေ့စဉ် ညညအခါများတွင် ရွှေတိဂုံ သွား ရောက် ဖူးခမြင်ခြင်း ပြုလေ့ရှိသောသူ၏ ကျေးဇူးကြောင့် “မစွဲ ဘူး” ဟူ၍ လက်လျော့ ထားခဲ့သော ကျွန်ုပ်၏ စာမူတခုစွဲ သွား ခဲ့၏။ “ဗုဒ္ဓအမေအနှစ်၏အရသာ” ခေါ် မဓုရ ရသဝါဟိနီ ဘာ သာပြန် စာမူဖြစ်ပါ၏။ ထိုစာမူကို လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ်လောက် က တဝက်တပျက် ကျွန်ုပ်ရေးခဲ့၏။ သို့သော် စာအုပ် အဖြစ် မရောက်ခဲ့။ အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ချောင်ထိုး ထားခဲ့ရာ ပိုးစား ခြက်ကိုက်၊ အမှိုက်ဖြစ်တော့မလောက် ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် ဖြစ်နေ၏။

တနေ့သော် ထိုစာမူအကြောင်းကို စကားစပ်၍ ဦးတင် မောင်ကို ပြောပြခဲ့သောအခါ သူက “ယူခဲ့ဆရာ၊ ကျွန်တော် ကြည့်အုံးမယ်” ဆိုသည်။ ထိုစာမူကို သူ့အား ပေးလိုက်သော ညတွင် အကြောင်းတစုံတရာကြောင့် သူ အိပ်မပျော်ဟု ဆို သည်။ အိပ်ပျော် လွယ်အောင် ကျွန်ုပ်ပေးလိုက်သော စာမူ အဆွေးကြီးကို စာပွဲပေါ်က ဆွဲကြည့်လေသတတ်။

နောက်တနေ့ညတွင် သူသည် ထူးစံအတိုင်း ရွှေတိဂုံ သို့ သွားရောက်၍ ဘုရားဝတ်ပြုနေစဉ် ခြင်တော့က တဝီဝီနှင့် လာ ကိုက်သည်ဆို၏။ ခါတိုင်း ခြင်ကိုက်လျှင် ခြင်ကို တဖျတ်ဖျတ် ရိုက်မိသော်လည်း ထိုနေ့ညတွင်ကား ခြင်ကိုမရိုက်တော့ဘဲ ဘေး

မဲပေးလိုက်လေ၏။ သူ၏ နှလုံးသွင်းကား “ဟိုတရားနာနေရင်း ရဟန်းတပါးဟာ သူ့ကို မြွေကိုက်တာတောင်မှဘဲ တရားပဲ့ အနှောက်အယှက် ‘ဓမ္မန္တရာယ်’ ဖြစ်မှာ စိုးတဲ့အတွက် မတုန်မလှုပ် သည်းခံပြီး နေနိုင်သေးတာကဘဲ၊ နင့်မှာ ခြင်ကသေး ကိုက်တာ နဲ့မျှားဟယ်....” ဟု ကိုက်ပစေ၊ ပေ၍ သည်းခံလေတော့၏။

ထိုမြွေကိုက်ခံရသော ထိုရဟန်း၏ ဝတ္ထုကြောင်းကို ညက သူဖတ်၏။ မြွေကိုက်နှင့် ခြင်ကိုက်ကို နှိုင်းစာမိကာ ခြင်ကို တေးမဲ့ပေးလိုက်သည်ဆို၏။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ သူ့အဖို့ “လက်ငင်း အကျိုးရှိသည် အခြားသူများအဖို့လဲ အကျိုးရှိတန်ရာသည်” ဟူ၍ ထိုစာမူကို စာအုပ်အဖြစ် သူရိုက်တော့သတည်း။ လွန်ခဲ့သော နှစ်၊ အောက်တိုဘာလက ထိုစာအုပ်ထုတ်ဝေခဲ့၏။

ဤစာအုပ် (ယထာဘူတ) သန္ဓေတည်ပုံမှာ ထူး၍ မဆန်းဆို နိုင်သော်လည်း ကျွန်ုပ်အဘို့မှာ ဆန်းနေ၏။ မနိုင်ဝန်ကို ထမ်းရ သည်နှင့်တူနေ၏။ အကြောင်းကတော့ သည်လိုပဲ ။

ဝင်းမော်ဦးစာပေနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် လဘက်ရည်ဆိုင် ကွင်းမှာ ဖြစ်ပါ၏။ ဦးတင်မောင်နှင့် ကျွန်ုပ်စာ သောက် ရင်း စာပေအရေး ဆွေးနွေးကြသည်။ သူကစကားစလိုက်၏။

(တင်) “ဆရာခု-ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ဖြေကြားခဲ့ရသော မေး နှုန်းနှင့် ပြဿနာရပ်များ၊ (တတိယတွဲ) ထုတ်ပြီးရင်၊ ဒါ့ဒါ့ကို ခဏရပ်ပြီး လိုင်းတမျိုး ပြောင်းရေးဘို့ စိတ်ကူးဆရာ....”

(စန်း) “ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ စွဲမယ်မထင်လို့လား”

(တင်) “မှုတ်ဘူးဆရာ၊ ခုစာလော ဘာသာရေး စာအုပ်တွေ သိပ်ထွက်နေလို့၊ သမထလမ်း၊ ဝိပဿနာလမ်း....အဲဒါတွေကို....”

(စန်း) အဲဒါလဲ ဘာသာရေး မှုတ်လား”

(တင်) “ဘာသာရေးပေမဲ့ လိုင်းချင်းမတူဘူးဆရာ၊ ကျင့်နည်း၊ ကြံနည်းအားထုတ်နည်းတွေပြဘို့လိုတယ်၊ လူတွေဟာ သမထဝိပဿနာလမ်းကို အတော်ကလေး လိုက်စားနေတာ တွေရတော့ ကျွန်တော်က တရားအားထုတ်တဲ့ အခါမှာ အမှန်အတိုင်း သိစေချင်တဲ့ ဆန္ဒပါ။ အဲဒါတွေ ဆရာထုတ် ဖော်နိုင်ပါလိမ့်မယ်”

(စန်း) “ကျုပ်က လက်တွေ့တရားအားထုတ်နေတဲ့ သမထဝိပဿနာသမား မဟုတ်လေတော့၊ ခင်ဗျားပြောတာတော့ ဟုတ်ပါရဲ့။ ဒါမျိုးက အပြောလွယ်သလောက် အလုပ်ကျတော့ ခက်တယ် ဦးတင်မောင်”

(တင်) “ဟာ....ဆရာ့နယ်၊ ခက်တာကို ခက်တယ် ဆိုပီး ပစ်ထား ရတော့မှာလား။ ကျွန်တော် စိတ်ကူး ထားတာက ‘အမြင်မှန်ဘို့-အသိမှန်ဘို့’ ဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ ဆရာ့ကို ရေးပါလို့ ပြောမလို့၊ အဲဒါရေး ဆရာ”

ထိုခဏ ဦးတင်မောင်ကို ဧည့်သည်တယောက်က လာခေါ်သည်နှင့် စကားပြတ်သွားတော့၏။ သူ့ဆန္ဒကိုတော့ ကျွန်ုပ် သိလိုက်ရပြီ။ နောက်တကြိမ် သူနှင့်အတွေ့တွင် အဘိဓမ္မာ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို သူက ပေးရင်း “အဲဒါတွေလဲ ကြည့်ပေါ့ ဆရာ။”

ရေးပါလို့လဲ ကျွန်တော်ထပ်ပြီး တိုက်ထွန်းပါတယ်” ဟု ဆိုသည်။
“အလှည့်ကျနှားမ တောင်ရုန်းရသည်” ဆိုသော ကိန်းမျိုးဆိုက်
ချေပြီကော။

ဤစာမျိုးရေးရမည်မှာ လက်ခံတူသမား မဟုတ်သော ကျွန်ုပ်
အဖို့ နိကာယ် ငါးရပ်ကို ဘာသာပြန် ရသည်ထက်ပင် ခက်နေ၏။
သို့သော်ပိဋကတ်ပါရဂူဆရာ အဆူဆူတို့၏ ကျင့်ထုံး လုပ်ထုံးတွေရှိ
၏။ ယင်းတို့ကိုမှေးတယ်၍ လိုက်ရလျှင်.... ဤသည့်နောက်ပိုင်းတွင်
ကား ကျွန်ုပ်ကလောင်ပြင်တော့၏။ ကြည့်တန်သည်တို့ကို အချိန်
ရသရွေ့ ကြည့်ကာ သဘောကို မိမိအောင် ဖမ်းယူ၏။ လုပ်မိလျှင်
မနားမနေလှင်တတ်သော ကျွန်ုပ်၏ ဝါသနာအရ စာပွဲပေါ်
တွင် အကွရာ တင်ပြီးသော စာရွက်များ တရွက်ပြီး တရွက်
တသွက်သွက် ထွက်လာ၏။ အချိန်ရသရွေ့ ကြီးကြားကြီးကြား
ရေးလာခဲ့ရာက နှစ်လခန့် ကြာသောအခါ တကျမ်းတဖွဲ့စာ ရရှိ
လာ၏။

ထိုအခါ စာအုပ်အမည်ကို ဦးတင်မောင် ကင်ပွန်းတပ် ပေး
ထားသည့်အတိုင်း “အမြင်မှန်ဘို့ အသိမှန်ဘို့” ဟူ၍ပင် စီစဉ်
ထား၏။ သို့သော် ဤအမည်ကို လိုက်လိုက်လှဲလှဲ ကျွန်ုပ် မနှစ်
ချိုက်။ ဆောင်းပါးနာမည်လိုလို၊ ကဗျာဆန်သလို တမျိုးကြီး
ဖြစ်နေသည်။ ပြုစုထားသော စာ၏ အရသာနှင့် ဤအမည်မှာ
ဟပ်မိမည်မထင်၍ ဘဝင်မကျဖြစ်နေသည်။ ကျမ်း၏ အမည်ကို
လည်း စာနှင့်အတူ ခန့်ညားမှု စိတ်ကို ဆွဲဆောင်စေနိုင်မှု ရှိစေ
ချင်သည်။

နှိုင်းနှင့် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ ရေးဖော်များ ဖြစ်ကြသေး
 ရှေ့ သို့အယ်ဒီတာ အဖွဲ့နှင့် တိုင်ပင်၍ ကျမ်းအမည်အတွက် အကြံ
 ညွှန်တောင်းသည်။ ကျမ်းစာပါ အဓိပ္ပာယ်များကို အကျဉ်း
 ချုပ်ရှင်းပြပြီး နာမည်ပေး ကင်မုန်းတပ် မင်္ဂလာဆင်နွှဲ ပေးကြ
 ရန် ဆန္ဒပြုလေသောအခါ ဆရာစောရွှေဗိုလ် (အယ်ဒီတာ-
 ဦးစံမောင်ရွှေ)က “ယထာဘူတ”ဟု ကင်မုန်းတပ်ရင်း ရှင်းပြ
 သည်” ဆရာပြောတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့ဆိုရင် ဒီနာမည်ဟာ အဆီလျော်
 ဆုံးဘဲ။ ယထာဘူတ ဆိုလျှင် ရာခိုင်နှုန်း ရှစ်ဆယ် လောက် က
 နားလည်ပြီး လူနှင့်ယဉ်ပါးပြီး ဝေဟာရလဲဖြစ်တယ်။ စာအုပ်
 လဲ ခန့်ညားသွားတယ်”ဟု ကြောင်းကျိုး ဆက် စပ်မှုနှင့် တကွ
 အထောက်အကူပြုလေရာ ဤအမည်ကျမှပင် ကျွန်ုပ်လည်း ဘဝင်
 ကျတော့သည်။

သို့ပါ၍ ဦးတင်မောင်အား ပြောလိုသည်မှာ “ဦးတင်မောင်
 ရေ စိတ်မချိနဲ့ဗျာနော်၊ ခင်ဗျားနာမည်က ခလေးမမွေးခင်က
 ပေးထားတဲ့နာမည်။ မွေးပီးတော့ ခလေးက တမျိုးဗျ။ ဒါ
 ကြောင့် ခလေးနဲ့နာမည် “ယထာဘူတ” ကျတာဘဲ ကောင်းပါ
 တယ်ဗျာ....နော်၊ “ယထာဘူတ”လို့ နာမည်ပေးကြပါစို့။

ဒဂုန် ဦးစံန်းဌေး

၁၃၇၇-ခု၊ တော်သလင်း လပြည့်ကျော် (၈)ရက်နေ့။
 ရန်ကုန်မြို့။

ယ ထ ဘ ဘူ တ

ဒဂုန်-ဦးစန်းငွေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဏာမ

“ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မံ၊ သော အဟံ၊ သံဃံ ဝန္ဒာမိ၊
ရတနာနံ၊ ပဏမ္ပံ၊ ဘယံ နဿတိ။
ယထာဘူတံ၊ ဘိဓေယျံ၊ ကဿံ သဒ္ဓဟိ၊
သုတေသီနံ၊ ဂန္ဓောယံ၊ အတ္ထံ ဟေဿတိ။”

အဟံ—စဝင်လက်မှန်၊ န တံခွန်ယွား၊ ဝစ္စသား၍၊ နောက်ပါး
စွင်စွင်၊ ငွေကြယ်ပွင့်နှင့်၊ ခွန်းဆင့်မှည့်ခေါ်၊ ဘုရား တပည့်
တော်သည်၊ ဗုဒ္ဓံ-မသိမရုံ၊ သိထက်သိသည့်၊ အသိပိုင်ရှင်၊ ဘုရား
သခင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ—အသိဉာဏ်ကို၊ ရင့်ကျက် ပွင့်လင်း
စေတတ်သော ဓမ္မစေတီတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃံ—မြတ်
ဘုရား၏၊ ချစ်သား သံဃာ၊ ရတနာကိုလည်းကောင်း။ ဝန္ဒာမိ—

ရွှေကြာလက်စုံ၊ ထိပ်ဝယ်ပုံလျက်၊ ယုံကြည်မြတ်နိုး၊ ရှိခိုးပါ၏။
 ရတနာနံ-ဘုရားတရား၊ သံဃာအားဖြင့်၊ သုံးပါးသော ရတနာ
 တို့အား။မေ- အကျွန်ုပ်၏၊ ပဏမ္ပိ-ပဏာမေန ရှိသေမြတ်နိုး၊
 ရှိခိုးရသော အကျိုးအားဖြင့်၊ ဘယံ- ရေး၍ မဖြောင့်အောင်၊
 အနှောင့်အယှက် ပြုတတ်သော ဘေးအပေါင်းသည်။ နုဿတု
 နုဿတု-ပျက်စီးပါစေသော်။

နုဿိတော-အန္တရာယ် ကင်းပျောက်၊ မရောက်သည်သာ၊
 ရှင်းရှင်းကွာလျက်၊ ယထာဘူတံ အဘိဓေယျံ “ယထာဘူတ” ဘွဲ့
 မည်သ၊ သည့်ကျမ်းကို။ သဒ္ဓဟိ-သဒ္ဓဟေန၊ ဘာသာ တရားကို၊
 ရှိသေလေးစား၊ ကိုင်းရှိုင်းသောအားဖြင့်။ ကဿိ ကရိဿာမိ-
 အမှတ်ထင်ထင်၊ ရေးပြု စီရင်ပေအံ့ သတည်း။ အယံဂန္ဓော
 ယထာဘူတ၊ နာမပွင့်လန်း၊ ဤစာကျမ်းသည်၊ သုတေသီနံ၊
 ဘာသာတရား၊ လိုက်စားလိုသူ၊ အဆူ ဆူတို့၏။ အတ္ထိ အတ္တာယ
 အသိဉာဏ်ပွားတိုး၍၊ အကျိုး များစေခြင်းငှာ။ ဟေဿတိ
 ဟေဿတု-ကော်စင်စစ်၊ အဖြစ်ကြီး ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အပိုင်း (၁)

အမှာစကားချစ်။ ။မဓုပိဏ္ဍိတရွာဘွယ်ကျမ်း၊ သနာထ
ရွာဘွယ်ကျမ်း၊ လက္ခဏရွာဘွယ်ကျမ်း၊ မြေပိယ ရွာဘွယ်ကျမ်း၊
ရာဇကြေးမုံ ရွာဘွယ်ကျမ်း စသော “ရွာဘွယ်” ဟူသော အမည်
ဖြင့် ကျမ်းပေါင်းများစွာတို့ကို ပြုစုသွားတော်မူသော “မုနိန္ဒာဘိ
လင်္ကာရ သဒ္ဓမ္မဇောသမိ မဟာဓမ္မရာဇာဂုရု ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ-
စတုဂီရိ တောင်လေးလုံဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ အထံတော်သို့
မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၆၂ ခုနှစ်၊ ညီဖြစ်သု အရှင်ဓမ္မပိယက ပုစွာ
လေးချက်ကို အနက် မြန်မာပြန်ဆို ပေးပါရန် ပန်ကြားခဲ့၏။
ယင်း၏ မေးလျှောက်ချက်ကို နောင်တော် စတုဂီရိ တောင်လေး
လုံး ဆရာတော်ဘုရားက ပြန်ကြားလိုက်သည့် (ဓမ္မပိယရွာဘွယ်)
စာထဲတွင် ယထာဘူတဉာဏ် (အမြင်မှန်၊ အသိမှန်) နှင့် ပတ်
သက်၍ မှတ်သားစရာများစွာကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော်
ယင်းပြန်ကြားစာမှာ ပါဠိနှင့် စကားပြေ ရောထွေးလျက် ရှေး
ကျန်းဂန်ရေးနည်းမျိုးဖြင့် ရေးသားထားသဖြင့် စာကိုဖတ်သွား
ကာမျှဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်းကနဲလင်းကနဲ လူတိုင်းစေ့ သဘော
ပေါက်ရန် မလွယ်ကူလှပါ။ ဆရာတော်၏ သြဝါဒကို အများ

သိရှိ နားလည်ခံယူနိုင်စေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် အချို့ကို ယနေ့ခေတ် သုံး စကားလုံးများဖြင့် ဖလှယ်၍ အစ်ကို့က ညီထံ ပြန်စာ သဘောမျိုး သိကုံးထားပါသည်။ ဆရာတော်၏ “မူ” မပျက် စေဘဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိများ ပါရှိဦးမည် ဖြစ်သော်လည်း အမြင်ရှင်းနိုင်သမျှ ရှင်းအောင် ကြိုးစား၍ တင်ပြထားပါသည်။

ထိုပြန်ကြားစာ ရေးသားသည့်အချိန်၌ နောင်တော် ဖြစ်သူ စတုဂီရိ ဆရာတော်မှာ သက်တော် ၇၃ နှစ်ရှိပြီ၊ ညီဖြစ်သူအရှင် ခမ္မပိယကား သက်တော် ၆၂ နှစ် ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း သုံးနှုန်း ထားသော ဝေါဟာရ စကားလုံးများမှာ ချစ်ခင် ကြင်နာမှု အရင်းခံဖြင့် စတုဂီရိ ဆရာတော်က အရှင်ခမ္မပိယအား “ညီတော်” ဟူ၍လည်းကောင်း “ညီလှ” ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ် သုံး နှုန်းတော်မူကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤပြန်ကြား စာကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ဆရာတော်၏ အခေါ်အဝေါ်အာလုပ် စကားလုံးအတိုင်းစာကြောင်းများ၏ ထိပ်၌ “ခမ္မပိယ-ငါ့ညီလှ” ဟူ၍ ခေါ်ကာခေါ်ကာ ပြန်ကြားသွားမည် ဖြစ်ပါကြောင်း ခမ္မမိတ်ဆွေများထံ ရှေ့ဦးစွာ ပန်ကြားအပ်ပါကြောင်း။ ယင်း သို့ ပြန်ကြားရာ၌လည်း “ခမ္မပိယ ရှုဘူပန်းကျမ်း” လာ စကားရပ် အားလုံး မဟုတ်ဘဲ၊ ကောက်နုတ်ချက်သဘောအားဖြင့် ယထာ ဘူတဉာဏ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာရာကိုသာ ကွက်၍ ကွက်၍ ပြန်ကြား မည် ဖြစ်ပါကြောင်းကိုလည်း ထပ်လောင်း၍ ပန်ကြား လိုပါ ကြောင်း။

ဓမ္မပိယဂ္ဂဘူယံ

သားမှန်း သမီးမှန်း မှတ်မိတာ သတိလား။
လင်မှန်း မယားမှန်း သိတာ ပညာလား။

“ဓမ္မပိယ-ငါ့ညီလှ၊ ဗုဒ္ဓဒေသနာ၊ ပုစ္ဆာလေးချက်ကိုအနက်၊ မြန်မာ ပြန်ဆိုပေးပါရန် ငါ့ထံပန်ကြားချက်အရ၊ မြန်မာပြန် နိဿယကို ဤစာနှင့်အတူ ပေးလိုက်သည် ညီတော်။ ပါဠိကို အတ္ထု နိဿယပြန်ဆိုကာမျှဖြင့်လည်း ကိစ္စပြီးပြီဟူ၍ မမှတ်ရာ။ သဘော အချက်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရှိကို သိအောင်ပြုကာ မိအောင်ကျင့် နိုင်ပါမှ အကျိုးများလေရာသည် ဖြစ်သောကြောင့် သတိနှင့် ကော၊ ပညာနှင့်တကွ၊ ကိုယ်ကျိုးရှိအောင် အမြဲတစေ၊ အခါ ခပ်သိမ်း အံ့ခဲ၍ ကျင့်ပါလေငါ့ညီ။ သတိနှင့် ပညာ ယင်းနှစ်ဖြာ ကိုလည်း။ သေချာစေ မြေ၊ နှလုံးတွေ့အောင်၊ လေ့လာပါလေ၊ မမေ့မလျော့ခြင်းကို သတိ။ အရာရာကို ခွဲခြား၍ သိခြင်းဆိုသည် ကို ပညာ။ ဤသို့လျှင် သတိနှင့်ပညာကို တိုတိုနှင့် လိုရင်းဆိုက် အောင် နှိုက်ပါဘိ။

သတိတိ စတုသစ္စပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဟု ပါဠိအလို ကျမ်းမှာ ဆိုသောကြောင့်၊ ဒုက္ခသမုဒယ၊ နိရောဓနှင့်၊ မဂ္ဂတဖြာ၊ လေးပါး ကုန်သော သစ္စာတို့ကို သိမ်းဆည်း၍ အောက်မေ့ခြင်းသည် သတိမည်၏။ သမ္မုဇညန္တိတာ ဒိသမေဝဉာဏံ ဟု ကျမ်းဂန် ဓမ္မ စက်၊ အဆိုထွက်သောကြောင့်၊ ထိုလေးပါး ကုန်သော သစ္စာ တို့ကိုသိခြင်းသည် သမ္မုဇည (ပညာ) မည်၏။ ဤသို့ ကျမ်းဂန် တို့၌ အတန်တန်လာသည်ကိုထောက်လျှင် သားမှန်း၊ သမီးမှန်း၊

ဇနီးမှန်း၊ လင်မှန်း တအောက်မေ့မေ့၊ တစေ့စေ့နှင့် မမေ့
 မလျော့ အမှတ်ရခြင်းမျိုးကို သတိရှိသည်၊ သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်
 ဟု မဆိုအပ်၊ မဆိုသင့် မဆိုထိုက်။ ဆိုထိုက်သည်မဟုတ်။ ဤသူ
 ကား ငါ၏သား၊ ဤသူကား ငါ၏သမီး၊ ဤသူကား ငါ၏ဇနီး၊
 ဤသူကား ငါ၏လင်ဟု ခွဲခွဲခြားခြား၊ တတ်တတ်အပ်အပ်သိခြင်း
 မျိုးကို ပညာဟု မဆိုအပ်။ မဆိုသင့်။ မဆိုထိုက်။ ဆိုထိုက်သည်
 မဟုတ်။ ဤသို့လည်း ငါ့ညီဓမ္မ၊ မောင်ပီယ သည် မသေ နေရ
 သမျှကလပတ်လုံး မြဲမြံကြပ်ကြပ် သတိစွဲ၍ မှတ်ပါလေ။

“ငါ့ညီဓမ္မ၊ မောင်ပီယ၊ အကယ်၍သာ သားနှင့်သမီး၊ ဇနီး
 နှင့်လင်၊ သခင်နှင့်အိမ်စေ၊ ရွှေငွေကျွဲနွား၊ ရထားဆင်မြင်း၊ ကုန်း
 ကျင်းလယ်ယာ၊ မြို့ရွာ နိဂုံးကစ၊ လှူလောက၊ နတ်လောက၊
 ဗြဟ္မာ လောက၊ စသည်များတောင်း၊ ထိုထိုအရာဝတ္ထု အပေါင်း
 တို့ကို၊ တအောင်းမေ့မေ့၊ တစေ့စေ့ အမှတ် ရခြင်း မျိုးကို
 သတိ။ ခွဲခွဲခြာ ခြား သိခြင်းမျိုးကို ပညာဟုဆိုခဲ့ပါလျှင် ဘုရား
 သခင်ပွင့်တော်မူလာ၍တရားဟောတော်မူခြင်းသည် အကျိုး ရှိ၏
 ဟုမဆိုသာပြီ။ မဆိုသောက်ပြီ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့
 သို့ဇနီးမယား၊ သမီးသားနှင့် သက်ထားအိမ်ရှင်၊ ခင်ပွန်းလင်
 စသည်တို့ကို သုနာခ၊ သုနခါ၊ အစချီသော ခွေးထီး ခွေးမ။ သူ
 ကရာသူကရီ။ အစချီသောဝက်မ ဝက်ထီးဟု ဆိုအပ်သောအဟိတ်
 တိရစ္ဆာန်တို့သည်ပင်လျှင် တဏှာမှတ် ရာဂမှတ်ဖြင့် တဏှာသိ
 ရာဂသိဖြင့် တအောက်မေ့မေ့၊ တစေ့စေ့လျှင် အမှတ်ရနေကြ
 သောကြောင့် သိသိနေကြသောကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။ ဤအချက်
 ကိုလည်း ဥာဏ်သက်ပါမှ မောင်ပီယ။

ယထာဘူတဉာဏ်

“အို-ဓမ္မပီယ၊ နောင်ညီလှ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသောခွေးထီး၊ ခွေးမ၊ ဝက်ထီး၊ ဝက်မ၊ စသည်များတောင်း အ’ဟိတ်တိရစ္ဆာန်အပေါင်းတို့နှင့်အ တူတူပင်လျှင် နတ်လူဗြဟ္မာအသတ္တဝါအထွေထွေအသင်္ချေတို့သည် လည်း ရာဂ ဒေါသ၊ မောဟတသင်း ရန်နှင့်ကင်းသည်ဟူ၍ မရှိ။ အချင်း ခပ်သိမ်း သံသရာ၌ နစ်မြုပ်လျက် ပျက်စီး တု မြောက်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခသို့သာ ရောက်ကုန်ရာသည်ဟု မြတ်ဗုဒ္ဓ ဘဂဝါသည် ကြီးစွာသော ဓမ္မသံဝေဂ ဖြစ်တော် မူသောကြောင့် “ယထာ ဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော” ဟုတ်မှန်စွာ သိစေခြင်းငှာ ဆရာကို ရှာအပ်သည်။ ဟုတ်မှန်စွာ သိစေခြင်းငှာ ဆရာကို ရှာအပ်သည်။ ဟုတ်မှန်စွာ သိစေခြင်းငှာ ဆရာကို ရှာအပ်သည်ဟု” ထပ်ကာထပ် ကာ ၄၄ ကြိမ် ဟောတော်မူသည် ငါ့ညီ။ ဥပမာဆိုသော် ၄၄ ဆင့် ကုန်သော ရန်ပုံခွင်း အမြောက်ကြီးတို့ကို ဆင့်ကာ ဆင့်ကာ ထပ် ကာ ထပ်ကာ ၄၄ ကြိမ် ပစ်ဖောက်ဘိသကဲ့သို့ ယထာဘူတဉာဏ် အမြောက်ကြီး ကို ဘုရားသခင်သည် ပစ်ဖောက်တော် မူ သတည်း။

“အို....နောင်ကြီးညီလှ၊ မောင်ဓမ္မ။ ဤဒေသနာတော် အရ ယထာဘူတံ ဟုတ်မှန်သည်ကို ပညာဖြင့် သိမှ မှတ်မိသည်။ သတိ ရသည် ဆိုထိုက်မည် ငါ့ညီ။ ပညာနားဖြင့် မကြားချေက ကြား ပြီဟုမဆိုထိုက်။ မဆိုတန်။ ပညာစက္ခုဖြင့် မမြင်ချေက မြင်ပြီဟုမဆို ထိုက်၊ မဆိုသင့်ချေ။

“ယထာဘူတံ-မဖေါက်မပြန်၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းကို။ ၀၇-
 အရှိကိုအရှိအတိုင်း၊ အဟုတ်ကိုအဟုတ်အတိုင်း ဥာဏာယ
 ဇာနနတ္ထာယ- သိစေခြင်း အကျိုးဌာ။ (၀၇)၊ သိစေဘို့
 အတွက်။ သတ္တာ- သိအောင် ပြုစုမ်းနိုင်သော ဆရာကို၊
 ပရိယေ သိာ ဗျော-ရှာအပ်၏။”

ဟုတ်မှန်တိုင်းကို မသိဘဲလျက် မေ့မေ့လျော့လျော့၊ ပေါ့
 ပေါ့ကန်တန် မနေသင့်။ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း အရှိကို အရှိ
 အတိုင်း သိစေဘို့ အတွက် ပြုသင့်သော ဆရာကောင်း သမား
 ကောင်းကိုရှာ။ ၎င်းထံမှာ ဟုတ်မှန်စွာ သိအောင် အားထုတ်ပါ
 လေ။ ကြိုးစားလေ။

“အို....ဓမ္မပိယ၊ ညီလှဘုန်းမို့၊ ပဉ္စင်းပျို။ အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း
 မမြင်ပါဘဲလျက်ကို အဟုတ်ကို အဟုတ်အတိုင်း မသိပါဘဲလျက်
 ကို ဗြဟ္မာလူနတ် သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့သည် ကိုယ်ကိုယ်ကိုပင်မြင်
 သကဲ့သို့၊ သိသကဲ့သို့ထင်မှတ်စွဲယူကြကုန်လျက်၊ အမြဲမကွာ တဏှာ
 မာန၊ ဒိဋ္ဌိမကင်္ခ ကိုယ်တွင်းရန်သူ၊ နေ့စဉ် နေ့တိုင်း ဗလောင်ဆူ
 လျက် ဝ အူအူ တိုးပွားနေသည်ကိုလည်း လားလားမျှမသိ။ သတိ
 မရ။ မောဟအဝိဇ္ဇာ၊ ကြီးစွာသော မှောင်ခန်းကြီး အတွင်း၌
 ဆင်းရဲပျက်သုဉ်း ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ပျက်မဆုံး ဖြစ်နေကြသည်
 ကို ပြတော်မူလျှင် “ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်းကား အခြားကြောင့်
 မဟုတ်။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းကို မသိနိုင်ကြ၊ မမြင်နိုင်ကြ
 သောကြောင့်သာလျှင် ဤသို့ ကမ္ဘာ အဆက်ဆက်၊ ပျက်မဆုံး၊
 ဆင်းရဲမဆုံး ဖြစ်နေကြသည်” ဟု သနားတော်မူလှသောကြောင့်
 “ယထာဘူတံဥာဏယသတ္တာ ပရိယေသိတဗျော” ဟု ဟောတော်မူ

ချက် ရှေ့နှုတ်ထွက်ကို ဦးထိပ်ထက် တင်ထား၍ ပတ္တမြားတုံး။
 ရှေ့တုံးရှေ့ခဲမက၊ အဆဆက်ထက်၍ နှစ်သက်အပ်၊ စုံမက်အပ်၊
 မြတ်နိုးအပ်လှသော “ဓမ္မရတနာဥစ္စာ” ရှေ့တုံး၊ ရှေ့ခဲဖြစ်သည်ဟု
 ညီတော်ရှင်ဓမ္မပီယ စိတ်ချချ နှစ်သက်လေ၊ မြတ်နိုးလေ။ အကျိုး
 ကြီးစွာ ချမ်းသာအပေါင်း ကောင်းသည် ဆိုသမျှကို ရစေတတ်၊
 ပြီးစေတတ်သည်ဟု သဒ္ဓါစိတ် ပေါက်၍ ဝမ်းမြောက်လေ။ စေ
 စေ နှလုံးသွင်းလျှင် ပညာဖြင့် သိ၍ သတိရတိုင်း ဆိမ့်လိမ့်မည်၊
 ဓမ္မရသာ၊ ဩဇာကိုယ်လုံး စိမ့်လိမ့်မည်၊ နောင်ကြီး ညီလှ၊
 မောင်ပီယ။

အပွင့်ပြီးမှ အသီး

“ဓမ္မပီယ၊ အနုတ္တဖြင့်၊ ချစ်စွတရား၊ အို...နောင်ညီဘွား။
 ရှေးရှေးပွင့်တော်မူလေကုန်ပြီးသော ဘုရား၊ နောက် နောက် ပွင့်
 တော်မူလတ် ကုန်သော ဘုရား၊ ယခုပွင့်တော် မူသော ငါတို့
 ဘုရား။ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဘုရား သခင်ဘို့သည်၊ သားတော် သွီး
 တော်အပေါင်းနှင့်တကွ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို ဘာဘောမိမိ၊ သိ
 တော် မူကြကုန်သောကြောင့် သတိနှင့်မ နှာ ပညာနှင့်မကင်း၊
 အချင်း ခပ်သိမ်း မနားမခန နိဗ္ဗာန်ပြည်ကြီးသို့ ကြွတော်မူကြ
 လေကုန်ပြီ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟု ခန္ဓာငါးပါး တို့၏ အနိစ္စ
 ဖြစ်ဟန် ဒုက္ခဖြစ်ဟန် အနတ္တဖြစ်ဟန်ကို ယင်ထင် မြင်သော
 ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန် သွားကြောင်း
 လမ်းကောင်းမှန်သည်၏ အဖြစ်ကို ဓမ္မရာဇ် မှန်ကူ သယမ္ဘူ၊ စော
 ဘုရားသည် ပသို့ ဟောကြားတော်မူသနည်းဆိုသော် “ဓမ္မဋ္ဌိတိ

ဥာဏ်ခေါ်သူသိမ ပုဗ္ဗေ။ ပစ္ဆာနိဗ္ဗာနေ ဥာဏ်”ဟု နှုတ်သံ ကျူး
 ရင့်ကာ နိဒါနဝါရပါဠိတော်၌ ဟောတော် မှုခဲ့ပေသည်။ ယင်း
 ၏အတ္ထု မြန်မာပြန် နိဿယသော်ကား “သုသိမ- သုသိမ၊ ဟု
 နာမပွင့်လန်းချစ်သားရဟန်း။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ပုဗ္ဗေ၊ မဂ်ဥာဏ်၊ ဖိုလ်
 ဥာဏ်မဖြစ်မီ ရှေးအဘို့၌၊ ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ်-ဝိပဿနာ ဥာဏ်သည်။
 ဥပုဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။ ပစ္ဆာ- ဝိပဿနာဥာဏ်ဖြစ်ပြီးသည်မှ နောက်
 ၌၊ နိဗ္ဗာနေ- နိဗ္ဗာန်၌၊ ဥာဏ်- အာရုံ ပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်
 သော မဂ်ဥာဏ်သည်၊ ဥပုဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏။

“ဓမ္မပီယေ၊ အများခေါ်သည်၊ ညီတော်အရင်း၊ မောင်
 ပညင်း”

အပွင့်ပြီးမှ အသီး ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဝိပဿနာ ပညာ
 ဖြစ်၍ပြီးမှ၊ မဂ်ဥာဏ် ဖိုလ်ဥာဏ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်ဥာဏ်
 ဖိုလ်ဥာဏ် နိဗ္ဗာန်ကိုရလိုလျှင် ရှေးဦးစွာ ဝိပဿနာ ပညာနှင့်
 ပြည့်စုံအောင် သူထက်ငါခံသင့်ကြသည်။ သံသရာဝဋ်၊ ဆင်းရဲ
 ညွတ်မှ လွတ်မြောက်လိုသူ မှန်သမျှ၊ အို- နာ- သေ ရေး၊ ဤ
 ဘေးကြီး သုံးပါးမှ ကင်းလွတ်လိုသူ ဟူသမျှ ယထာဘူတဥာဏ်
 မှန်သည်ကို မှန်သည့်အတိုင်း သိတတ်သော ဝိပဿနာ ပညာကို
 ရအောင် ဓမ္မပီယ ညီလှပညင်း၊ ခဲလေမင်း။ ။ ဝိပဿနာ ပ
 ညာ၊ ယထာဘူတဥာဏ် မလို၊ မပြည့်စုံသော သူသည်၊ သူရူးနှင့်
 တူသတည်း။ ထို့ကြောင့် ... “ပုထုဇ္ဇနော ဥမ္မတ္တကသဒိသော။
 ပုထုဇ္ဇနော ဝိပဿနာ၊ ယထာဘူတဥာဏ် အမြင် မရှိသော
 ပုထုဇဉ်သည်၊ ဥမ္မတ္တကသဒိသော- သူရူးနှင့်တူချေ၏။ ဤသို့များ

မြောင် အစောင်စောင်သော အဋ္ဌကထာ တို့၌၊ ထပ်ကာ ထပ်
ကာပင်လျှင်....

“ပုထုဇ္ဇနော- ဥမ္မတ္တကသဒိသော၊ ပုထုဇ္ဇနော ဥမ္မတ္တကသဒိ
သော” ဟု မိန့်ဟောပါဠိ၊ လာအရို့ကို ဂေါဠီ သိပါလေ။

“ဓမ္မပီယ နာမရွန်းသစ်၊ နောင် ညီချစ်။ ။ယထာဘူတ
ဥာဏ်ကို မရလျှင် သူများနှင့်တူသည်၊ ပေါက်ပွင့်ကို မျှော်သော
တောခွေးအိုကြီးနှင့်တူသည်၊ ဤသို့သော ဖြစ်ရပ်ဆိုး၊ ဖြစ်ရပ်မျိုး
နှင့် မတူနိုးစေလိုသည့်အတွက် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် “ယထာ
ဘူတံ ဥာဏာယ သတ္တာပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယထာဘူတံ ဥာဏာယ
သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော” ဟု ထပ်ကာထပ်ကာ ၄၄ ကြိမ်ဟော
တော်မူသည်။ ၄၄ လုံးသောမိုးလုံးဟိန်းအမြောက်ကြီးကိုဆင့်ကာ
ဆင့်ကာ ၄၄-ကြိမ် ပစ်ဖောက်တော်မူသည် မဟုတ်ပါလော။
“ယထာဘူတံ ဥာဏာယ သိက္ခာ ကရဏီယာ။ ယထာဘူတံ ဥာဏာ
ယ သိက္ခာကရဏီယာ ၄၄-ကြိမ် တိုင်တိုင် ယထာဘူတ ဥာဏ်
ကိုရအောင် သိက္ခာ သုံးပါးကို ပြုအပ်သည်” ဟုဟောတော် မူ
သည် မဟုတ်ပါလော။ “ယထာဘူတံ ဥာဏာယ ယောဂေါ ကရ
ဏီယော၊ ယောဂေါ ကရဏီယော” ဟူ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်။
“ယထာဘူတံ ဥာဏာယ ဆန္ဒော ကရဏီယော၊ ဆန္ဒောကရဏီ
ယော” ဟူ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်၊ ယထာ ဘူတံ ဥာဏာယဥသော
ဋ္ဌာကရဏီယာ၊ ဥသောဋ္ဌာကရဏီယာ” ဟူ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်၊
“ယထာဘူတံ ဥာဏာယ အပတိ ဝါနိ ကရဏီယာ၊ အပတိဝါနိ
ကရဏီယာ” ဟူ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်၊ ယထာဘူတံ ဥာဏာယ

အာတပံ ကရဏီယံ၊ အာတပံ ကရဏီယံ'ဟူ၍၎င်း ၄၄ ကြိမ်။
 “ယထာဘူတံ ဥာဏာယ ဝီရိယံ၊ ကရဏီယံ ဝီရိယံ ကရဏီယံဟူ
 ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်။ ယထာဘူတံ ဥာဏာယ သတိကရဏီယာ၊
 သတိ ကရဏီယာ”ဟူ၍လည်း ၄၄-ကြိမ်။ “ယထာဘူတံ ဥာဏာ
 ယ သတိ သမ္ပဇည ကရဏီယံ ။ သမ္ပဇည ကရဏီယံ” ဟူ၍
 လည်း ၄၄-ကြိမ် ဟောတော်မူ၏။ ယထာဘူတံ ဥာဏာယ
 အပ္ပမာဒေါ ကရဏီယော၊ အပ္ပမာဒေါ ကရဏီယော” ဟု အမှန်ကို
 အမှန်အတိုင်း၊ အဟုတ်ကို အဟုတ်အတိုင်း သိခြင်းငှာ၊ မမေ့
 မလျော့ ပြုအပ်သည်။ မမေ့မလျော့ ပြုအပ်သည် ဟူ၍လည်း
 ကြိမ်ကြိမ် ဆင့်ကာဆင့်ကာ၊ ထပ်ကာထပ်ကာ (၄၄-ကြိမ်) ဟော
 တော်မူသည်။ ၄၄- ကြိမ်ပေါင်း နှစ်ဆယ့်နှစ်လီ (ဒွါဒသက္ခတ္တံ)
 ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ယထာဘူတံ ဥာဏာယ
 ဟု ဆုံးမတော်မူသော ဒေသနာသည် ၅၂၀- ကြိမ် ရှိ၏။ ထို
 သို့ ၅၂၀-ကြိမ် တိုင်တိုင် “ယထာဘူတံ ဥာဏာယ” ဟု တဖန်
 ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် သူရူးနှင့်မတူ၊ ယထာဘူတံ ဥာဏံကို
 မြန်မြန်ရအောင် ဓမ္မပိယ၊ ငါ့ညီလှ ခဲပါလေ၊ ကြီးစားပါလေ။

အကန်းအကန်းချင်း၊ အရူးအရူးချင်း

“ဓမ္မပိယ-ခနာင့်ညီလှ လောက၌ ယက္ခမ္ပတ္တက ဘီလူး
 ဖမ်းစား၍ ရူးကုန်သော အရူးတို့သည်၊ ဟယောက်ကိုတယောက်
 က ရူးသည်ဟု မထင်နိုင်၊ အဘယ်ဆိုသော် သူလဲ အရူး၊ ငါလဲ
 အရူး၊ အရူးချင်း တူလေသောကြောင့်မှတ်။ ထို့ အတူ ပိတ္တမ္ပတ္တ
 က-သည်းခြေပျက်၍၊ ရူးကုန်သော သူတို့သည်လည်း တယောက်

ကိုတယောက်က ရူးသည်ဟု မထင်နိုင်ကုန်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူလဲ အရူး၊ ငါလဲအရူး၊ အရူးချင်းတူသောကြောင့် ဟု မှတ်၊ ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တက— ခန္ဓာငါးပါးကို၊ မိန်းမ ယောက်ျား၊ မယား ဟု လင်ဟု ထင်မှတ်စွဲယူကုန်သော ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တက အရူး တို့သည် လည်း တယောက်ကို တယောက်က ရူးသည်ဟု မထင်နိုင်ကုန်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူလဲအရူး၊ ငါလဲအရူး၊ အရူးချင်းတူသောကြောင့်ဟုမှတ်။ ဥပမာအားဖြင့် စက္ခုနှစ်ကွင်း အလင်းမရကုန်သော စုံလုံးကန်းသူ နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း တယောက်ကို တယောက်က ကန်းမှန်း မသိနိုင်ကြကုန်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူလဲ အကန်း၊ ငါလဲ အကန်း၊ အကန်းချင်းတူသောကြောင့်ဟု မှတ်လေ။

“နောင်ကြီးညီလှ၊ မောင်ပီယ။ ။ ထိုဥပမာနှင့် အလားတူစွာသာလျှင် ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တက -အယူဝါဒ ဖောက်၍ ရူးနောက်နေကုန်သူတို့သည်လည်း တယောက်ကိုတယောက် “အရူး....” ဟု သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပြီ။ ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တကအဖြစ်မှကင်းလွတ်၍ ဝါအမြင်မှန်ရ၍ ယထာဘူတဉာဏ် နှင့် ပြည့်စုံသူသည်သာလျှင်၊ ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တက-အယူဝါဒရူးဟုတ် မဟုတ်ကိုကေန်မုချ သိနိုင်ရာတော့သည်။ ယထာဘူတ ဉာဏ်ကို မရသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မြင့်မားသော တောင်ခြေရင်း၌နေသူနှင့်အလား တူ၏။ ယထာဘူတဉာဏ်ကို ရပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဂ္ဂိုလ်ကား၊ မြင့်မားသော တောင်ထိပ်ပေါ်ကလူနှင့်အလား တူ၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက် အနက်၊ တောင်ထိပ်ပေါ်ကလူကား၊ အရပ်ထက် ဝန်းကျင်ရှိ မြင့်အပ်ရာများကို ကောင်းစွာထင်ထင် မြင်လေ

အောင်လည်း တောင်ခြေရင်းက လှသည်ကား၊ တောင်ထိပ်ပေါ်
က လှလောက် မြင်နိုင်မည် မဟုတ်။ ကိုယ်တိုင် မမြင်ရသော
ကြောင့် သူပြောသမျှကိုသာ ယုံချင်ယုံ၊ မယုံချင် နေရသည့်
အခြေခံသာ တည်လေသည်။

တောင်ကားတရား၊ ဘုရားကားတောင်ပေါ်ကလူ

“ဓမ္မပိယ၊ နာမဓေါဆို ညီဘုန်းမို့။ ငါဆိုခဲ့သောထိုဥပမာ၌
မြင့်မားလှစွာသော ဈေးမတောင်ကြီးအလား တရားတော်ကို
မှတ်။ တောင်ထိပ်ကြီးပေါ်သို့ ရောက်နေသူအလား မြတ်ဘုရားကို
မှတ်။ လောင်ထိပ်ပေါ်သို့ ရောက်နေသူသည် အရပ်ထက် ဝန်း
ကျင်ကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်လေသည့် အလား၊ အစိန္တေယျ
ဘုရားသခင်သည် သဗ္ဗညုတ ရွှေဥာဏ်တော်ဖြင့် နှစ်သက် မြတ်
နိုးဘွယ်ရာသော တရားရတနာဥစ္စာအပေါင်းကို မြင်တော်မူသည်
ကိုမှတ်။ တောင်ထိပ်၌နေသော ယောက်ျားသည်တောင်အောက်
က လူတို့အား သနားသောကြောင့် ကိုယ်နှင့်ထပ်တူ မြင်စေလို၍
ချိုချိုသာသာ၊ အခါခါဟစ်၍ ပြောလေတိသကဲ့သို့၊ ဘုရား
သခင်သည်၊ ခပ်သိမ်းသော တရားကို၊ ဆရာမထား၊ ကိုယ့်ဥာဏ်
အားဖြင့် အကြွင်းမရှိ၊ သိတော်မူပြီးလျှင်၊ တောင်အောက်ကလူ
နှင့်တူသော လူနတ်ပြဟော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် အနိစ္စကို
ထည်း အနိစ္စမှန်းမသိ။ နိစ္စ-ဟု ထင်နေကုန်၏။ ဒုက္ခကိုလည်း
ဒုက္ခမှန်းမသိ။ သုခ-ဟု ထင်နေကုန်၏။ အနတ္တကိုလည်းအနတ္တ
မှန်းမသိ။ အတ္တဟု ထင်နေကုန်၏။ အသုဘကိုလည်း အသုဘ
မှန်းမသိ။ သုဘ-ဟု ထင်နေကုန်၏။ ငါဟူ၍မှ ပြည့်စုံရာမရှိဘဲ

ကိုလျက်၊ ငါ့ဟုထင်မှားလျက်၊ ငါ့ဟူ၍မှ ပြည့်စုံရာ မရှိသော
 ကြောင့် “ငါ့ဟူသည်ကား-ဤတရားပင်ဖြစ်သည်” ဟု မပြုမအံ့
 နိုင်ဘဲလျက်၊ “ဤသူကား မယား၊ ဤသူကား လင်၊ ဤသူကား
 သမီး၊ ဤသူကား သား၊ ဤသည် ဤသည်တို့ကား ငါ့အဖေ၊ ငါ့
 အမ၊ ငါ့ဆွေမျိုး၊ ဤဟာ ဤဟာတို့ကား ငါ့ရွှေ-ငါ့ငွေ၊ ငါ့
 လှည်း၊ ငါ့အိမ်ဖြစ်သည်။” ဟူ၍ သူရူးပမာ ငါ့ဟူ၍ မရမရှိဘဲ
 ကိုလျက် အချော်ချော် အမှားမှား၊ တရား လွဲလျက်၊ ခွေးဝက်
 ပမာ ယထာဘူတဉာဏ်စက္ခုမရှိ။ စက္ခုကန်းကြ လေကုန်သော
 ကြောင့်၊ ဆင်ကန်းတောတိုး၊ အကျိုးအဆက်ဆက် ယုတ်အပ်
 သောအကြောင်း ဖြစ်သည်ကို မြင်တော်မူသော ဘုရားသခင်
 သည် ချစ်ခင်လေးမြတ်တော်မူလှသောကြောင့်။ ယုတ်မှန်စွာ
 ယထာဘူတဉာဏ်ကိုရကြောင်း ကောင်းစွာ ကျင့်စေလိုသော
 ကြောင့် ချိုသာနာဘွယ်သော အသံတော်ကို ကျူးရင့်တော်မူ၍
 ၄၅-၀၂၊ တရားဟောတော်မူသည်ကိုမှတ်။

“ညီတော်ဓမ္မ၊ ပီယပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဉ္စင်းညို။ သိလို မြင်လိုသဖြင့်
 တောင်ထိပ်သို့တက်၍ ကြည့်ရှုကုန်လျှင် နှစ်သက်ဘွယ်၊ မြတ်နိုး
 ဘွယ်၊ အံ့ဘွယ်သရဲ၊ ထူးကဲကဲတွေကို မြင်ရကုန်သောကြောင့်
 တောင်ပေါ်မှ မဆင်းလိုကြဘဲ၊ တောင်ထိပ် ပေါ်တွင် ပျော်
 ပိုက်နေသူတို့ကဲ့သို့ အရှင်သာမိပုတ္တရာ၊ အရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ ခေမာ၊
 ဥပ္ပဝဏ်၊ အစရှိကုန်သော သားတော်ကြီး၊ သမီးတော်ကြီးထို့၏
 ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း၊ အယုတ်ကိုအယုတ်
 အတိုင်း မြင်သောကြောင့် တရားတော် တောင်ထိပ် ပေါ်ထ
 မဆင်း၊ မသက်ဘဲ၊ သက်တော်ထက်ဆုံး မွေ့လျော်တော်မူသည်။

ကိုမှတ်။ တောင်ထိပ်သို့မတက်လို့၊ မတက်နိုင်သောကြောင့်၊ နှစ်
 သက်စဘွယ်၊ တင့်တယ်လှစွာသော အရာတို့ကိုမသိ မမြင်ရှိကုန်သူ
 ထိုကဲ့သို့။ ထို့ အတူ ကာမဂုဏ်ငါးပါး၊ သမီး-သားနှင့်၊ မယား
 နှင့်လင်၊ ရှင်တမျိုးမျိုး၊ သူရူးပမာ တရားတောင်ထိပ်သို့ မတက်
 လို့၊ မဘက်နိုင်သောကြောင့်၊ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်းမသိမမြင်။
 ခန္ဓာငါးပါးတရားကို အလွဲလွဲအမှားမှား၊ သား-သမီး-မယား
 ထင် စသည်ဖြင့် ထင်မှား၍ ပျော်နေကုန်သော ဗာလပုဂ္ဂိုလ်တို့
 ကိုမှတ်။ တောင်ထိပ်ပေါ်ရောက်၍ မမြင်စဘူး၊ ထူးမြတ်သော
 အံ့ဘွယ်သရဲ၊ ထူးကဲကဲတို့ကို ကိုယ်တိုင်ထင်ထင် မြင်ရသောအဖ
 သည် သားသမီးတို့အား မိမိမြင်ရသည့်အတိုင်း မြင်စေလိုသော
 ကြောင့် တောင်ထိပ်ပေါ်သို့ မတက်လိုသော သားသမီးတို့ကို
 လက်ဆွဲကိုင်ငင် ချိပိုး၍ တောင်ထိပ်သို့ တင်လိုသော အဖကဲ့သို့
 ထို့ အတူလျှင် ဘုရားသခင် ရွှေနှလုံးဘော် ရှိသည်ကို သိအပ်လှ
 တော့သည် ညီတော် ခမ္မ-မောင်ပီယ။

ယထာဘူတဉာဏ်ကို ရသော်

“ခမ္မစရိုက်၊ ပီယသိုက်ဖြင့်၊ သမိုက်ဘွဲ့ချို၊ နှောင့်ချစ်ညီ၊ ဤ
 လောကီဘုံဌာန၊ ယထာဘူတဉာဏ်ကိုသာ ရခဲ့ပါသော် လောကီ
 သစ္စာတော်ကို ခံယူသောက်မိပြီမှတ်။ လောကီ သစ္စာတော်ခံယူ
 သောက်မိ၍ အစိမ့်ရခါ လောကုတ္တရာမဂ်သစ္စာ အစဝင်လာ၍
 သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်လိမ့်မည်မှတ်။ နှစ်ကြိမ်မြောက်
 လောကီ သစ္စာတော်ကို အထပ်ထပ် သောက်ပြန်လျှင် လော
 ကုတ္တရာ မဂ်သစ္စာ ဒုတိယဝင်လာ၍ သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်

လိမ့်မည်မှတ်။ သုံးကြိမ်မြောက် လောကီသစ္စာကို ထပ်ကာ ထပ်
 ကာ သောက်ပြန်သည်ဖြစ်လျှင် လောကုတ္တရာ မဂ်သစ္စာ သုံး
 ကြိမ်မြောက် ဝင်လာ၍ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်လိမ့်မည်မှတ်။
 လေးကြိမ်မြောက် လောကီသစ္စာကို ထပ်၍ ထပ်၍ သောက်သည်
 ဖြစ်လျှင် လောကုတ္တရာမဂ်သစ္စာ စတုတ္ထဝင်လာ၍ အရဟတ္တ
 ဖိုလ်သို့ရောက်လိမ့်မည်မှတ်။ လောကီသစ္စာကို ယထာဘူတဉာဏ်
 ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ခံယူရရှိမည်။ ခံယူပြီးလျှင်-“ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ၊
 ပဉ္စက္ခန္ဓာအနိစ္စာ” ဟုဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ သောက်
 ရလိမ့်မည်။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာဒုက္ခာ၊ ဟူ၍၎င်း၊ ဝိပဿ
 နာဉာဏ်ဖြင့် ထပ်ကာ ထပ်ကာ သောက်ရလိမ့်မည်။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ
 အနတ္တာ၊ ပစက္ခန္ဓာအနတ္တာ ဟူ၍သော်လည်း ထပ်ကာထပ်ကာ၊
 ဆင့်ကာဆင့်ကာ အကြိမ်ကြိမ် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သောက်ရလိမ့်
 မည်။

“ညီတော်ဓမ္မ-မောင်ပိယ။ ဆိုအပ်ပြီးသော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
 အနတ္တ ဆေးတော်ကိုပင်ခန္ဓာတော်ရေလဲနှင့်သောက်လိုသည်ဖြစ်
 လျှင် အနိစ္စကိုလည်း ငါးထွေခန္ဓာ ရေလဲ၍သောက်လေ။ ဒုက္ခကို
 လည်း ငါးထွေခန္ဓာရေလဲနှင့် သောက်လေ။ အနန္တကိုလည်း
 ငါးထွေခန္ဓာရေလဲ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သောက်မြဲသာ ဆင့်
 ကာဆင့်ကာ ထပ်ကာထပ်ကာ သောက် လ။ လောကုတ္တရာ မဂ်
 သစ္စာပြေးဝင်လာမည်မှာ အပြီးသာ။ မဂ်နောက် ကို ဖိုလ်အလိုလို
 ရောက်ရမည်။ အဆီးအတားမရှိပြီ။ ဤသို့ညီလှ ရှင်ဓမ္မပိယသည်
 စိတ်မှာစွဲ၍ ခဲလိုက်ပါဘိ။ တထိုင်ထဲတွင် အောင်ပွဲ လေးကြိမ်ခံ၍
 စံရအောင်ဟူလိုသတည်း။

ငါးထွေခန္ဓာ ရေလဲဆိုသည်မှာ

“လက်မှန်ဓမ္မ၊ အာဒိပြု၍၊ ပိယအဆုံး၊ နောင်ညီဘုန်း၊
သုံးထွေသောဓမ္မ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခ အနတ္တား၊ ဤသုံးပါးကို
ငါးခုစီစုခွဲ ခန္ဓာတော် ရေလဲ ဟူသည်ကား....။

- (၁) ရူပက္ခန္ဓော အနိစ္စော အနိစ္စော၊
- (၂) ဝေဒနက္ခန္ဓော အနိစ္စော အနိစ္စော၊
- (၃) သညက္ခန္ဓော အနိစ္စော အနိစ္စော၊
- (၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓော အနိစ္စော အနိစ္စော၊
- (၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓော အနိစ္စော အနိစ္စော၊

ဤသို့အနိစ္စ၊ ဓမ္မဆေးတော်ကို ခန္ဓာငါးထွေ ရေတော်လဲ၍
သောက်မြဲ အကြိမ်ကြိမ် သောက်လေ။ ။ ရူပက္ခန္ဓော ဒုက္ခော
ဒုက္ခော၊ ဝေဒနက္ခန္ဓော ဒုက္ခော ဒုက္ခော၊ သညက္ခန္ဓော ဒုက္ခော-
ဒုက္ခော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဒုက္ခော-ဒုက္ခော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓောဒုက္ခော-
ဒုက္ခော၊ ဤသို့ဒုက္ခ ဓမ္မ ဆေးတော်ကို ခန္ဓာငါးထွေရေတော်လဲ၍
သောက်မြဲသာ အကြိမ်ကြိမ် သောက်လေ။

ရူပက္ခန္ဓော အနတ္တာ အနတ္တာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓော အနတ္တာ-
အနတ္တာ၊ သညက္ခန္ဓော အနတ္တာ၊ အနတ္တာ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓော အနတ္တာ
အနတ္တာ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓော အနတ္တာ-အနတ္တာ။ ဤသို့ အနတ္တ
ဓမ္မ ဆေးတော်ကို ခန္ဓာငါးထွေ ရေတော်လဲ၍ သောက်မြဲသာ
သောက်လေ။ အစုံအစုံ မဂ်ဖိုလ်လေးခါ ဖြစ် ရောက်လာသော
ကြောင့် သမ္မာသဗ္ဗဒွင်္ဂါ၊ ဩရသ အစစ်၊ ရဟန္တာဟူသော သား
တော် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ရဟန္တာအစစ် သားတော် ဖြစ်ခါ၊ ရန်စစ်

ခပ်သိမ်း၊ ကုန်ငြိမ်းအောင်-စင်ပြုဖြစ်၍၊ စိတ်နှလုံး ငြိမ်းငြိမ်း၊
ဟိန်းချ၍ စံပျော်ရမည့် အရေးသာ ရှိတော့သည်။ ဤသို့ သတိ
မြဲမြဲ၊ နှလုံးစွဲ၍ ခဲသာခဲလေ။ အောင်ပွဲခံရမည်မှာ ဂဏှာဟိ-
အပြီးသာ မှတ်ပေတော့ ငါ့ညီ။

သံသရာရေပြင်နှစ်အောင် နှစ်လေသည့်တရားခံ

“နောင်ကြီးညီလှ၊ မောင်ဓမ္မ။ ။ယထာဘူတဉာဏ်၊ အဲ
သည် ဉာဏ်ဖြင့် လောကီသစ္စာတော်မျှမခံ။ မမှန်ဘဲလျှက်။ မဟုတ်
ဘဲလျှက်၊ မရှိဘဲလျှက်၊ ခန္ဓာငါးဝ၊ အနိစ္စနှင့်၊ ဒုက္ခအနတ္တား၊ ဤ
တရားတို့ကိုပင်...။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊ ငါ့-သူတပါး၊ ယောက်ျား
မိန်းမ စသည်ဖြင့် အလွဲထင်လျက်၊ ကြင်နာစုံမက်၊ နှစ်သက်မှား
ခဲ့သော်၊ မြတ်နိုးမှားခဲ့သော်၊ တေဘူမကဝဋ်တလွှားဝယ်၊ တပေါ
လောလော မျောရတော့မည်မှာ ဓမ္မတာ၊ ကံသာဉာဏှာ ဖြစ်တော့
သည်၊ အထင်မှားသောကြောင့် တဏှာပွား၍- တပေါလော
လော မျောသည်ကို-ကျမ်းဂန်အရို၊ သိသာရုံ ထည့် လိုက် သည်
ငါ့ညီ။

“ဒိဋ္ဌိဗန္ဓနုဗန္ဓန္တာ၊
ဇာဏှာသော တေန ဝုယျရေ၊
တဏှာသေတေ ဝုယျန္တာ၊
န တေ ဒုက္ခာ ပမုစ္စရေ။”

“အာဝုသော-ဓမ္မပီယ၊ ငါ့ညီလှ။ ။ဒိဋ္ဌိဗန္ဓနုဗန္ဓန္တာ- ခန္ဓာ
ငါးပါးဖြင့်၊ စုစည်းထုတ်လုပ်ထားသည့် ဤရုပ်ကောင်ကို “သော
မေအတ္တာ” သည်ဟာငါ၊ သည်ဟာငါဟု တငါငါ အစွဲခါတ်

ဖြင့်၊ အထပ်ထပ် ရစ်ပတ်၍ထားအပ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်၊
 တဏှာသောတေန “တံမမ” ငါ့ဟာ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ ဟူသော
 တဏှာရေစီးကြောင်းအတိုင်း၊ ဝုယုရေ-ဖြစ်ချေပျက်ချေ။ ခန္ဓာ ဟူ
 သော သံသရာ ရေပြင်ကြီးတွင် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် မျောရလေ
 ကုန်၏။ တဏှာသောတေန-ငါ့လင်၊ ငါ့သား၊ ငါ့မယားစသည်ဖြင့်၊
 ထင်မှားယူခြင်းဟု ဆိုအပ်သော တဏှာ ရေစီးကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-
 တဏှာရေစီးကြောင်းအတိုင်း၊ ဝုယုန္ဓာ-ငါ့ဟာငါ့ဟာ ဟစ်ကြွေး
 ညာလျက်၊ သံသရာ ရေယဉ်ကြော၌၊ မျောနေကြ ကုန် သော၊
 တေသတ္တာ-ထိုထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲဝဋ်မှ၊ နှစ်ပစ္စ
 ရေ-မလွတ်နိုင်ကြကုန်။

ဓမ္မပီယ၊ နောင်ညီလှ။ ။ သြသးလးဖြာ၊ သံသရာ နဒီမြစ်
 ၌-မနှစ်မချင်း၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း ပြန်၍ နှစ်ကြသည်။ တယောက်
 ကို တယောက်လည်း၊ မနှစ်မချင်း နှစ်ကြသည်။ ဤသို့နှစ်ကြ၊ နှစ်
 ကြ ဖြစ်နေကြသည်မှာ- ဗာလပုထုဇဉ်တို့၏ အလေ့အထ ပင်
 တည်း။ သံသရာ၌ နှစ်သည်ကို မနှစ်အောင်လည်း ကိုယ့် ကိုယ်
 ကိုပင် ဖော်ကြသည်။ တယောက်ကို တယောက်လည်း မနှစ်
 အောင် ဖော်ကြသည်။ ဤသည့် ဖော်မှု၊ ကယ်တင်မှုအလေ့ သည်
 ကား- ဘုရားသခင် အရှင်သူမြတ်တို့၏ အလေ့တော် ဓမ္မတာ
 ပင်တည်း။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချစ်သောသူသည်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်
 ၍ မနှစ်တန်ရာ၊ နှစ်အောင် မပြုတန်ရာ။ တယောက်ကိုတယောက်
 ချစ်သောသူသည်လည်း- တယောက်ကိုတယောက် နှစ်အောင်
 မနှစ်တန်လေရာ...။ သို့ဖြစ်ပါလျက်ကို... အဘယ်ကြောင့် ကိုယ့်
 ကိုယ်ကို နှစ်အောင် နှစ်သည်။ တယောက်ကိုတယောက် မနှစ်မ

ချင်း နှစ်သည်ဟု ဆိုဘိသနည်း။ သဘော ယုတ္တိ၊ မရှိစ
 တကားဟုဆိုလျှင်...။ ယုတ္တာယုတ္တိ— သဘော ရှိလှသောကြောင့်
 သတိရစေလို၍ ဆိုလိုက်သည် ငါ့ညီ။ သဘောယုတ္တိ ဆိုထောက်
 ရှိသည်ကို သိလေအောင်၊ “ဥပမံတေ ကရိဿာမိ။ ဥပမာယုမိဓေ
 ကဇ္ဇေ ဝိညု။ ပုရိသာ ဘာသိတဿအတ္ထံ ဇာနန္တိ...” ကျမ်းဂန်ရှိ
 သည်နှင့်အညီ။ သင့်အား ဥပမာကို ယခု ငါဆိုအံ့။ ဥပမာ
 စကားကိုကြားရသော်.....ပညာရှိလျှင် အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိမ့်
 မည်။ သဘောမိမိ တပ်အပ်သိလိမ့်မည်။ စက္ခုနှစ်ကွင်း အလင်း
 မရ-ကန်းနေသောသူအား အဖြူ၊ အနီ စသည်ကို မြင်စေလို၍—
 “သည်ဟာအဖြူ—သည်ဟာ အညို” ဟူ၍ ပြသော်လည်း မြင်နိုင်
 သည်မဟုတ်။ ထို့အတူ— ပုံဥပမာနှင့်ပင်၊ ပြောဆိုသော်လည်း
 ပညာမရှိလျှင် သင် သိနိုင်တော့မည်မဟုတ်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အတ္ထု
 မြန်မာပြန်ဆိုချသော်ကား... တေ—သင့်အား၊ အဟံ— ငါသည်၊
 ဥပမံ—နှိုင်းယှဉ်ကြည့်စရာ၊ ဥပမာကို၊ ကရိဿာမိ— ဆိုပေအံ့။ ဥပ
 မာယပိ—ပုံစကားဖြင့်လည်း၊ ဣဓ- ဤလူ့ ရွာလောက၌၊ ကေဇ္ဇေ—
 အချို့ကုန်သော၊ ဝိညု—လိမ္မာကုန်သော၊ ပဏ္ဍိတာ— ပညာရှိတို့
 သည်၊ ဘာသိတဿ—ပြော ဆိုအပ်သောစကား၏၊ အတ္ထံ— အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဇာနန္တိ—သဘောမိမိ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို သိကြကုန်၏။
 ဤ အချက်ကိုလည်း— အလေးအနက် ပြုလေဦး ငါ့ညီ။

ပုထုဇဉ်လောက၏အသွင်အပြင်

“ပိယပုဂ္ဂိုလ်၊ နောင်ညီပျို၊ ဘုန်းမိုးမြတ်စွာ၊ ဘဂဝါဇိန၊
 အတုလထွဋ်ထား၊ ငါတို့ရှင်တော် မြတ်ဘုရားကား။ ငါးပါး

သော မာရ်ကို ချေလျက်၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်အောက်ဝယ် ဘုရား
 အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလာသောအခါ၊ ဘာကို အလျဉ်ဆုံးသုံး
 သပ်တော်မူသည် ထင်သနည်း၊ နတ်လူမြဟွာ၊ သတ္တဝါ ခပ်သိမ်း
 တို့အပေါ်၌ မဟာကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော ပညာစက္ခုဖြင့် တစေ
 စေ ရှုကြည့်တော်မူလေသည် ငါ့ညီ။ ထိုအခါ အစားမှား၍ ရော
 ဂါတိုးပွားနေသော လူနာကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်လောက၏ အသွင်ကို
 မြင်တော်မူလာသည်။ တထောင်ငါးရာ ကိလေသာ နှုနာကြီးကို
 အံ့ကြစေတတ်သော “ရူပံတေမမ ငါ့ရုပ်၊ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ခန္ဓာ”
 စသည်ဖြင့် တရားရှုစိတ်ပါးသော တဏှာကို ပွားစေ၍၎င်း၊ “သော
 မဟသ္မိသည်ဟာငါ၊ သည်ဟာငါ” စသည်ဖြင့် ကိုးပါးသော
 မာန်ကို ပွားစေ၍၎င်း၊ သောမေအတ္တာ၊ သည်ဟာ ငါ့အတ္တ၊
 သည်ဟာ ငါ့အတ္တ စသည်ဖြင့် ၆၂ ပါးသော ဒိဋ္ဌိတို့ကို ပွားစေ
 ၍၎င်း နတ်လူမြဟွာ၊ သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့၏ ပျော်တပြုံးပြုံး၊
 မော်မဆုံးဖြင့် အမှားကြီးမှား နေကြသည်ကို မြင်တော်မူလေ
 သောအခါ။ “ငါတို့မစူးမစမ်းဘဲပြုမိ၊ ကျင့်မိချေကုန်သော
 ကြောင့် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် သံသရာ၌ တချာလည်လည် နစ်မွန်း
 ကြရကုန်သည်။” ဟု ဓမ္မသံဝေဂရစေခြင်း အကျိုးငှာ—

“အနုဝိစ္စကရော သာဓု၊ အနုဝိစ္စကရော သာဓု။
 စူးစမ်း၍ ပြုမှကောင်းမည်၊ စူးစမ်း၍ပြုမှ ကောင်းမည်”

ဟု အကြိမ်ကြိမ် ဆုံးမတော်မူသည်။ နှလုံးသွင်း မကောင်း
 သောကြောင့် သံသရာဝဲဩဇာထဲ၌ တချာလည်လည် နစ်ရချေ
 ကုန်သည်ဟု ဓမ္မသံဝေဂရစေခြင်းအကျိုးငှာ—

“ယောနိသော မနုသိကာရာ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တိ။ အသင်္ဂန္ဒလုံးသွင်းထားခြင်းသည် ကြီးစွာသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ကြီးစွာသော အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏။”

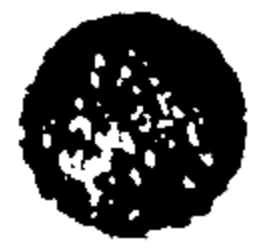
ဟု ဤသို့လည်း အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ ဆုံးမတော် မှသည်။ ဟုတ်မှန်တိုင်းကို ပြသပဲ ပြင်၊ သွန်သင်တတ်သော ဆရာကို ငါတို့ မရရှိချေသောကြောင့်၊ သံသရာဝဲ ဩစာထဲ၌ တချာချာ လည် လည် နှစ်ရချေကုန်သည်ဟု ဓမ္မသံဝေဂ ရစေခြင်း အကျိုးငှာ -

“ယထာဘူတံ ဉာဏယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ဟုတ်မှန်စွာသိခြင်းငှာ ဆရာကို ရှာအပ်သည်။ ဆရာကို ရှာအပ်သည်။”

ဟု ဤသို့ အစရှိသည်ဖြစ်လည်း၊ ၅၂၈ ကြိမ် တိုင်တိုင်ဆုံးမ တော်မှသည်။ ငါတို့ သူငါ၊ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်၊ မဟုတ်ဘဲကို၊ မမှန်ဘဲကို အလုံလုံအမှားမှား မှတ်ယူထင်မှားကုန်သောကြောင့် သံသရာဝဲ၊ ဩစာထဲ၌ တချာလည်လည် နှစ်ရချေကုန် သည်ဟု ဓမ္မသံဝေဂ ရစေခြင်း အကျိုးငှာ -

“ယထာဘူတံ သမ္မာပညာယ ဒဠဗ္ဗံ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်း ကိုသာ ကောင်းစွာပညာဖြင့် မှတ်အပ်သည်။ ကောင်း စွာ ပညာဖြင့် မှတ်အပ်သည်။”

ဤသို့လည်း အကြိမ်ကို မရေတွက်နိုင်။ တထောင်၊ တသိန်း တသန်း မက ဆုံးမတော်မှသည်။ ငါတို့သည် ဘဝများစွာ၊ ကမ္ဘာအဆက်ဆက် အနိစ္စကိုလည်း အနိစ္စမှန်းမသိ။ ဒုက္ခကိုလည်း

ဒုက္ခမှန်းမသိ။ အနတ္တကိုလည်း အနတ္တမှန်းမသိ။ အနိစ္စကိုပင် နိစ္စ
 ထင်၍ ဒုက္ခကိုပင် သုခထင်၍ အနတ္တကိုပင် အတ္တထင်၍ အဝိဇ္ဇာ
 နှင့် တဏှာလှည့်စား အကျင့်မှားချေကုန်သောကြောင့်၊ သံသရာ
 ဝ ဩဇာထဲ၌ တချာလည်လည် နစ်ရချေကုန်သည်ဟု ဓမ္မသံဝေဂ
 ကြီးစွာ ရစေခြင်းအကျိုးငှာ—

“သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊
 သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ၊
 သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ၊
 အထနိဗ္ဗိန္ဒ တိ ဒုခက္ခာ၊ သေမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ”

ခပ်သိမ်းကုန်သော သင်္ခါရတရားတို့သည်အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
 ဟူ၍ အကြင်အခါ ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပညာဖြင့် ထင်ထင်မိမိ၊ တပ်
 အပ်သိ၏။ ထိုသို့အနိစ္စမှန်း၊ ဒုက္ခမှန်း၊ အနတ္တမှန်း ဟုတ်မှန်စွာ
 ထင်ထင် မိမိ၊ တပ်အပ်သိသောအခါ-သံသရာဝဋ်၌ မပျော်နိုင်။
 ပညာဖြင့် အလွန်ငြီးငွေ့၏။ ထိုငြီးငွေ့ခြင်းကား အိုခြင်းဘေး၊
 နှာခြင်းဘေး၊ သေခြင်း၊ ဘေးကင်းရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ခရီး၊ နိဗ္ဗာန်
 ပြည်ကြီးနှင့် နီးပြီဟု အကြိမ်ကြိမ် ဆုံးမတော်မူပေသည်။

ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့် အထူးထူးအတိုင်း မသိ။ ကျဉ်း
 ကျဉ်းနှင့် ကျယ်ကျယ်၊ လှုပ်လှုပ်ခက်ခက်၊ တိမ်တိမ်နှင့် နက်
 သော မဂ်ဒိုလ်၏ မူလကာရဏကို ပြတော်မူ၍ နတ် လူ ဗြဟ္မာ
 သတ္တဝါတို့အား ကိလေသာတည်းဟူသော နှော့ကို လှုတ်မြောက်
 ကင်းဝေးစေတတ်သော “ဓမ္မာသဓဆေးတော်” ကို မြတ်ဘုရား

သည် သနားရှေးရှုကာ မဟာကရုဏာတော်ဖြင့် တိုက်ကျွေး
တော်မူသည်။ အတုမရ၊ ဓမ္မဆေးကြီး ရှိန်းပြီး တတ်သည်ဟူ၍
မှတ်။

ဘယ်မှာလဲယောကျ်ား၊ ဘယ်မှာလဲမိန်းမ

“ဓမ္မပီယ၊ နာမထင်ရှား၊ နောင်ညီဘွား၊ ဘုရားမြတ်စွာ၊
ဘဂဝါဇိန၊ မုနိန္ဒသည်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တကို—သဘောမိမိ၊
နတ်လူဗြဟ္မာတို့ သိစေခြင်းငှာ အလိုတော်ဆန္ဒ၊ ဗလဝ ဖြစ်
သောကြောင့်—

“ဒိဋ္ဌေဝါဟံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတံ အနန္တဝိဇ္ဇောတိ
ဝဒါမိ။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ အဟံ၊ ငါဘုရား
သည်။ ဒိဋ္ဌေဝါ၊ ယခုမျက်မှောက်ထင်ထင်။ မြင်ကောင်း
သောဘဝ၌ သာလျှင်၊ တထာဂတံ-ဣတ္ထိ ပုရိသ မိန်းမ
ယောကျ်ားစသောသတ္တဝါကို၊ အနန္တဝိဇ္ဇောတိ-မရှိဟူ၍
မရအပ်ဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။

“နောင်၏ ညီဘွား၊ မောင်မှတ်သားလော့၊ ဘုရား အလို၊
အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုသော်၊ မျက်မြင်လောက၊ ယခုပစ္စက္ခ ဘဝ၌ပင်
လျှင်၊ မိန်းမ ယောကျ်ားစသော သတ္တဝါဟု မရှိ။ ဤသို့ ယခု
ပစ္စက္ခဘဝ၌ပင်၊ မိန်းမကောင်း ယောကျ်ားကောင်းကို ရှာ၍မရ
ပြီဖြစ်၍၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်လျှင် မိန်းမ—
ယောကျ်ားကို မမြင်ပြီဖြစ်၍၊ ရှေးရှေးသော ကာလများစွာ၊
ဘဝါဘဝတို့၌လည်း ယောကျ်ား မိန်းမ ဟုမရှိစဘူး။ နောက်

နောက်သောကာလတို့၌လည်း ဣတ္ထိပုရိသ-မိန်းမ ယောက်ျား
ဟု မုချမရှိနိုင်ဟူသည်ကိုလည်း စိတ်၌စွဲ၍ အမြဲသာ မှတ်ပါဘိ
ညီတော်။

“အို...ဓမ္မပီယ၊ ဘွဲ့ရပညွင်း၊ နောင်ညီရင်း၊ ထင်လင်း လှုပ်
ရှား၊ တယားယားနှင့် လာသွားနေကြသော ဣတ္ထိပုရိသ အထီး
အမတို့ကား သတ္တဝါပင် မဟုတ်ပါလောဟု၊ စောဒက တက်ခဲ့
သော်၊ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ အိပ်ခြင်း၊ ဤလေးပါး
သော ဣရိယာပုတ်ကို ပြီးစေခြင်းသည်၊ မိန်းမလည်း မဟုတ်၊
ယောက်ျားလည်းမဟုတ်။ အထီးအမဟူ၍ မုချမဆိုသာ။

“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောဖြစ်သော၊ စိတ်၊ စေ
တသိက် ဟူသော နာမ်တရားက သွားစေလို၊ ရပ်စေလို
ထိုင်စေလို၊ အိပ်စေလိုလျှင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တရင်းဖြစ်
သော ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ အစရှိသော
ရုပ်တရားက သွားသည်၊ ရပ်သည်၊ ထိုင်သည်၊ အိပ်သည်”

ထိုရုပ်နာမ် နှစ်ပါးတို့သည် ပရမတ္ထတရားဖြစ်ကုန်သည်။ ပရ
မတ္ထဖြစ်သော ယင်းရုပ်နာမ်တရား နှစ်ပါးတို့ကို ဣတ္ထိ၊ မိန်းမဟူ၍
လည်းမဆိုအပ်။ ပုရိသ ယောက်ျားဟူ၍လည်း မဆိုအပ်။ ထိုသို့
“ဣတ္ထိပုရိသ မိန်းမယောက်ျားဟု မုချမဆိုအပ်သော ရုပ်တရား
နာမ်တရားကို “ဣတ္ထိပုရိသ” မိန်းမ ယောက်ျားဟု စွဲထင်သည်
ဖြစ်လျှင် သာသနာတော်၌ မုချရှား၊ မုချအမှိုက်၊ အမှိုက်ဆုံး
ဖြစ်၏။ သည်ထက်တိုး၍ မှိုက်အိုးကဲ့ ဖြစ်ဘွယ်မရှိတော့ပြီ။ ထို့
ကြောင့်—

“နာယံ ဘိက္ခုဝေ ကာယော တုမ္မာကံ ။ နာပိ အညေ
သံ။ဘိက္ခုဝေ၊ချစ်သားတို့၊ အယံကာယော၊ဤ ဦးခေါင်း
ရိုး၊လည်ကုပ်ရိုး၊ လည်တိုင်ရိုး အစရှိသော အဆင့်ဆင့်
သောအရိုး။ ကိုးခုသော ဒွါရတို့မှ မပြတ်မလပ်၊ ထပ်
ကာ ထပ်ကာ၊ စက်ဆုတ်ဘယ်ယိုစီးကျသော အပေါင်း
အစုမျှသာ ဖြစ်သော ဤကိုယ်သည်။ တုမ္မာကံ၊ သင်
တို့၏။ နာကာယော၊ ကိုယ်မဟုတ်။ အညေသံ၊ တပါး
သောသူတို့၏။ နာပိကာယော၊ ကိုယ်လည်းမဟုတ်”

ဆံပင်၊ ဦးရေ၊ ဦးခေါင်းခွံ၊ ဦးနှောက် အစရှိသော အစု
အပေါင်းတို့သည် သင်ချစ်သားတို့၏ ကိုယ်လည်းမဟုတ်။ သူတပါး
တို့၏ ကိုယ်လည်းမဟုတ်။ စက်ဆုတ်ဘယ်၊ ထူ ဘယ်၊ ရှံဘယ်တို့၏
အစုံအပေါင်းသာဖြစ်ချေသည်။ ထိုအစုအပေါင်းကို “ငါ၏ကိုယ်”
ဟူ၍ မယူကုန်လင့်၊ မမှတ်ကုန်လင့်၊ သူတပါး၏ကိုယ်ဟူ၍ သည်း
မယူကုန်လင့်။ မမှတ်ကုန်လင့်။ ယူမိခဲသော်....၊ မှတ်မိခဲသော်....
စွန့်ကြဲကုန်၊ ပစ်ကြဲကုန်ဟု မြတ်ဘုရားမိန့်ကြားချက်ကိုလည်း အနက်
ထင်ထင်၊ ငါ့ညီမြင်ပါစေ။

“ပိယခါတ်နှစ်၊ နောင့်ညီချစ်။ စင်စစ်သဘော လောကနှင့်
ပြောရသော် “ငါ၏ရွှေ၊ ငါ၏ငွေ....” ဟု ဆိုလျှင် ငါတခြား၊ ရွှေ
တခြား၊ ငွေတခြား သရုပ်ခဲ၍ ပြရာ ရှိသောကြောင့် ငါ၏ရွှေ
ငါ၏ ငွေဟု ဆိုပိုင်သည်။ ဆိုထိုက်သည်။ “ငါ၏မယား၊ ငါ၏
သမီးသား” ဆိုရာ၌လည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ငါတခြား၊ မယား

တခြား၊ သမီးသားလည်း တခြားပင် ဖြစ်၍ သရုပ်သကန် ထုတ်
 ၍ ပြနိုင်သောကြောင့် “ငါ၏မယား၊ ငါ၏သမီးသား” ဟု ဆိုပိုင်
 သည်။ ဆိုထိုက်သည်။ ဆိုကြပြောကြသည်။ ထိုနှင့်အလားတူ
 မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ကား “ငါ၏ဦးခေါင်း၊ ငါ၏လည်
 ကုပ်၊ ငါ၏လည်တိုင်၊ ငါ၏ ကျော၊ ငါ၏ ပေါင် စသည်ဖြင့်
 ဆိုချေသော် ငါဟူသည်ကို မပြနိုင်ရာ။ ထိုသို့ “ဤကားငါပင်
 ဖြစ်ဘော့သည်” ဟု သရုပ်ထုတ်၍ ငါ ဟူသော အကောင်ကို မပြနိုင်၊
 မသိနိုင်ချေဖြစ်သောကြောင့် လောကတရားဖြစ်လျှင် ငါဟူသည်
 ကိုမျှမပြ၊ မဆိုနိုင်ချေဖြစ်သောကြောင့် ငါ၏ဦးခေါင်း၊ ငါ၏လည်
 ကုပ်၊ လည်တိုင်၊ ငါ၏ကျော၊ ငါ၏ပေါင် စသည်ဖြင့် မဆိုပိုင်သည်
 ကို ပြောဆိုချေသည် ဖြစ်သောကြောင့် “တရားရှုံးစေ” ဆုံး
 ဖြတ်ရာ၏။ သာသနာတော်၌ ထိုကဲ့သို့ အရှုံးမပေးပြီ။ ငါဟူ၍
 ပင်မရ။ မရှိဘဲလျက် “ငါ၏ဦးခေါင်း၊ ငါ၏လည်ကုပ်၊ ငါ၏
 ကျော” ဟု မဟုတ်မမှန်၊ ပြောဆိုယူမှတ်သူဖြစ်ရကား အနိယျာနိက
 ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပြီ။ (ချွတ်၍ မရသူ) ငါ၏ သာသနာသို့ မဝင်ပြီ။
 ပုထုဇ္ဇနောဉ္ဇမ္မတ္တကံသဒိသော၊ သူရူးနှင့်တူသော ပုထုဇဉ်ဟု ဘွဲ့
 ချည်၍ လွတ်သည်မှတ်။ သည့်အတိုင်း သာမှန်လျှင် မဂ်စော်ဖိုလ်စော်
 မန်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့်ဝေးသည်ထက် ဝေးလိမ့်မည်။ ခွေးဟူလို။

မုန်ကြေးမူ တာအသုံးကျသနည်းရာဟုလာ

“ဓမ္မပိယ၊ ညီလှပွင့်ကောင်း၊ မဂ်ဖိုလ်လောင်း၊ အကြောင်း
 အားဖြင့်၊ အသင့်နှလုံး၊ စွဲသုံးစေသော၊ ဇောစေတနာ၊ မေတ္တာ
 ရင်း ဖြူသန့်စွာဖြင့်၊ ရာဟုလာ၏ သာဓကကို အားကျမခံ လိုက်

နာ၍ကျင့်နိုင်ရန် ကျမ်းဂန်မှာတမ်း၊ လက်ဆင့်၍ ကမ်းလိုက်သည်
နောင်ညီဘွား။ အခါတပါးတွင် ဘုရားမြတ်စွာ၊ စိန္တေယျာ
သဗ္ဗညုသည်၊ သားရာဟု ရင်သွေးတော်ကို မေးတော်မူသည်ကား

(ဗုဒ္ဓ) “ကိမတ္ထိယော ရာဟုလာ အာဒါသော၊ ရာဟုလာ
ချစ်သားရာဟုလာ၊ အာဒါသော၊ ကြေးမုံ၊ မှန်
သည်။ ကိမတ္ထိယော၊ အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

(ရာဟု) ဩလောကနတ္ထော ဘန္တေ။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။
အာဒါသော၊ ကြေးမုံ မှန်သည်။ ဩလောကနတ္ထော၊
မတော်သည် တော်သည်၊ မသင့်သည် သင့်သည်၊
မတင့်တယ်သည်၊ တင့်တယ်သည်ကို သိစေခြင်းငှာ
ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာတွင် အကျိုးရှိပါသည်ဘုရား”

မှန်တချစ်ကို အကြောင်းပြု၍ ရာဟုလာနှင့် ဖဘုရား။ မေးဖြေ
ပြုကြသည်။ စကားကိုကြားပါစ ငါ့ညီ။ ဂါရဝအဉ္ဇလီ၊ လက်
အုပ်ကိုတင်ချီလျက် ရာဟုလာက လျှောက်သောအခါ ရာဟုလ
ပီတာ ဖဘုရားမြတ်စွာက....

“ဝေမေဝ ရာဟုလပစ္စဝေက္ခိတော— ပစ္စဝေက္ခိတော၊
ကာယေနကမ္ပိ ကာတဗ္ဗိ၊ ရာဟုလ-ချစ်သား ရာဟုလာ။
ဝေမေဝ၊ ဤသို့မှန်ကြည့်သည့်နည်းတူသာလျှင်၊ ပညာယ-
ပညာစက္ခူဖြင့်။ ပစ္စဝေက္ခိတော ပစ္စဝေက္ခိတော၊ ဆင်ခြင်
၍။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ ကမ္ပိ၊ အမှုကို။ ကာတဗ္ဗိ၊ ပြု
အပ်၏။

ကိုယ်နှင့်အလားတူစွာ အလုပ်လုပ်ရာတွင် နှုတ်ဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍ လုပ်လေ၊ စိတ်ဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍ လုပ်လေ ဟု မိန့်ခွန်းတော် ချေစကား၏ ဆိုလိုချက်အနက် အဓိပ္ပါယ်သော်ကား “ချစ်သားရာဟုလာ၊ ကြေးမုံ မှန်သည် ကြည့်ရှုရမှသာလျှင် အကျိုးရှိသည်။ မကြည့်မရှုရ၊ အလွတ် စားသားရှိသည်ဖြစ်လျှင် ကြေးမုံ သည် အကျိုးမရှိသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ချစ်သား ရာဟုလာ။ အသိအလိမ္မာ၊ ပညာ ဟူသည်လည်း အကျိုးရှိသည်၊ မရှိသည်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်မှတ်သားလျှင်၊ အသိအလိမ္မာ ပညာရှိကျိုး ခံရသည်။ အသိအလိမ္မာပညာပင် ရှိပါတဲ့လည်းမကြည့်မရှု၊ မဆင်မခြင်လျှင် အသိအလိမ္မာ ပညာ ရှိကျိုး မခံရပြီ။ အသိအလိမ္မာ ပညာကင်းသောသူနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်တော့သည်။ အသိအလိမ္မာ ပညာဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ အပြစ်ရှိသည်ဟု သိလျှင်လည်း ကြည့်ရှုရှောင်ပါမှ ဘေးရန် လွတ်ငြိမ်း မည်ဖြစ်သည်။ အပြစ်ရှိမှန်းကို သိပါလျက် မကြည့်မရှောင်ခဲ့လျှင် လူမိုက်နှင့်အတူတူပင် ဖြစ်ပြန်ခဲ့သည်။ ပညာဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်၍ အကျိုးရှိ၏ဟု သိလျှင်လည်း သိသည်အားလျော်စွာ အားထုတ်ချေမှ ကိုယ်ကျိုးရှိချိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ဓမ္မပီယ၊ နောင်ညီလှ။ အကျိုးရှိသည့်အရာကို ပညာဖြင့်ကြည့်ရှု၍ အကျိုးရှိ၏ဟုတပ်အပ်မူချေ၊ ကေန္တသိပါလျှင်လုံ့ လမထုတ်၊ အကျိုးခံရအောင်မပြု၊ မကျင့်ဘဲနေပြန်ခဲ့သည်ဖြစ်လျှင်လည်း သူမိုက်နှင့်အတူတူပင်ဖြစ်ပြန်သည်။ ချစ်သား ရာဟုလာ။ ထိုကြောင့် ငါ့ယားရာဟုလာသည်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်နှိုင်းယှဉ်၍ အကျိုးမရှိသော

အမှုအရာ အကျင့်ဟူ သမျှကို ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါး လုံး ဖြင့်
 ကြည့် ရှောင် လေ။ ဟညာ ဖြင့် ဆင် ခြင် ရှိ အကျိုး ရှိ၏ ဟု
 သိသမျှကိုကြပ်ကြပ်မြဲမြဲ၊ အစဉ်ခဲလေတော့ ဤသို့ သားတော်
 ရာဟုလာအား ဘုရားသခင် ဆုံးမ သြဝါဒ ပေးတော်မူသည့်ထုံး
 နည်းကို ငါ့ညီ ဓမ္မပိယ— နားဝစေ၊ နှစ်သက်လေ၊ စုံမက်လေ၊
 မြတ်နိုးလေ၊ အကျိုးရှိလှသည်ဟု မှတ်။

သိလိုရေးဖြင့်၊ မေးလျှောက်ချိုမြေ၊ နောင်ညီလှ။ ။ ဓမ္မပိယ
 ဟူသော အမည်ကိုခံယူသည်နှင့် သင့်လျော်အောင်၊ ညီတော်...
 ဓမ္မကို ချစ်ပါလျှင် ညီတော်ကို ဘုရားသခင် သနားပါတော့မည်။
 ရှင်ဓမ္မပိယ ဟူသော အမည်နာမသည်၊ အနန္တနာမ— ဖြစ်ပါတော့
 သည်။ ဓမ္မပိယ— အနန္တ အမည်ရှိကုန်သော သူပြတ်အပေါင်းတို့
 သည် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကုန်သကဲ့သို့ ထို အတူ— ဓမ္မပိယ
 ညီလှသည်လည်း မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သို့ စံပျော်ရ လွယ်တော့သည်။ ဤ
 သို့ စိတ်စွဲ၍ ဓမ္မပိယ—ညီလှအမြဲ ခဲသင့်လှတော့သည်။ ကြပ်ကြပ်
 မြဲမြဲ၊ ခဲသာခဲ...။ စိတ်မထွေလင့်၊ ကေန့်လိုတိုင်း အပြီးသို့ခရောက်
 လိမ့်မည် ဟူလို။

အထက်ပါ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသမျှ သိစရာ၊ မှတ်စရာ အဖြာဖြာတို့
 ဖြင့် စုဝေးတေးခဲနေသော စာစုကား.... “မုနိန္ဒာဘိလင်္ကာရသဒ္ဓမ္မ
 ဇေသာမိမဟာဓမ္မရာဇဂူရူ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ၊ စတုဂီရိ တောင်
 လေးလုံး ဆရာဘုရား၏ အာဘောဂ ဆုံးမသြဝါဒဖြစ်၏။ ပြန်
 ကြားစာ သဘောမျိုးဖြင့် တင်ပြခြင်း အချို့သော အသုံးအနှုန်း
 ဝေါဟာရ စကားလုံးများကို အများ နားလည်လွယ်အောင်

ဖလှယ်ထားခြင်းမှတစ်ပါး ဆိုလိုချက် အနက် အဓိပ္ပာယ် အား
 လုံးသည် ဆရာတော်၏ အာဘော်ချည်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ ယထာ
 ဘူတနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်၏ အကျယ်တဝင် ဖွင့်ဆိုချက်
 များကို အများ နားလည်စေလို၊ သိစေလိုလှသော စေတနာ
 ဖြင့်၊ သွားလမ်း၊ လာလမ်း ဖြောင့်အောင် တံတားခင်းပေးခြင်း
 သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် စာပြီး သက္ကရာဇ်ကို နိဂုံး
 ခဲ့ ဤသို့ ကမ္မည်းကန်၍ ထားခဲ့ပေသည်။

“ရှင်ဓမ္မပိယ မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ညီက လျှောက်သည်
 ကို တထောင်ကသာ၊ တရာကပေါ်၊ ခြောက်ဆယ်
 ကျော်ပြီးသောနှစ် (၁၁၆၂) သက္ကရာဇ်၌၊ ကညစ်
 ဖြင့် ပေထက် အက္ခရာတင်၍ × × × × ×

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၂)

အကြည့်မှန်မှ အမှန်ကိုမြင်မည်။

လူမှာ ဘဝပေးမျက်လုံး၊ သို့မဟုတ် ကံပေးမျက်လုံး၊ (၀၇) ကံမျက်လုံး ဟူ၍ရှိ၏။ ထိုမျက်လုံးသည် လူ့အတွက် အသုံးခံပစ္စည်း သက်သက်ဖြစ်သောကြောင့် လူသည် ထိုမျက်လုံးကို နေရာအား လျော်စွာ၊ အသုံးချကာချကာဖြင့် ဘဝကို လမ်းကြောင်းပေး လေသည်။

ဟဖန် လူမှာ အရှိကို အရှိအတိုင်း တွက်သော်.... ဘဝပေး ကံမျက်လုံးနှင့်ဘက္ခ၊ မျက်လုံးနှစ်မျိုး နှစ်စား ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင် ၏။ ယင်းသည်ကား

- (၁) အတွင်းမျက်လုံး၊
- (၂) အပြင်မျက်လုံး၊

ဟူပေ၏။ အတွင်းမျက်လုံးကို “ဥာဏစက္ခု” ဥာဏ်မျက်လုံးဟုခေါ် သည်။ အပြင် မျက်လုံးကိုကား “မိသစက္ခု” ပကတိ မျက်လုံး ဟု ခေါ်လေသည်။

လူသည် မျက်လုံး နှစ်မျိုးစလုံးကို အသုံးချလေ့ရှိ၏။ ယင်း သို့ အသုံးချရာတွင် အတွင်းမျက်လုံးခေါ်သော “ဥာဏ်မျက်လုံး”

ကို အသုံးချသည်ဖြစ်စေ၊ အပြင် မျက်လုံးခေါ်သော မံသစက္ခု
 ကို အသုံးချသည်ဖြစ်စေ၊ အဟုတ်ကို အဟုတ်အတိုင်း ထိထိ
 ရောက်ရောက် ကွင်းကနဲ ထိုးဖောက်၍မြင်လာအောင်၊ အမှန်ကို
 အမှန်အတိုင်း ထိထိရောက်ရောက် လင်းကနဲ ပွင့်လာအောင်၊
 အရှိကိုအရှိအတိုင်း ထိထိရောက်ရောက် ထင်းကနဲထင်လာအောင်
 ကြည့်အပ်ရှုအပ်၏။ ကြည့်တတ်ရှုတတ် ရှိရ၏။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အကြည့်မှန်မှ အမှန်ကို မြင်မည်
 ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ အမြင်မှန်မှ အသိမှန်မည် ဖြစ်သော
 ကြောင့်၊ အသိမှန်မှ လိုအပ်သောပန်းတိုင်သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်
 ကော်ထုတ်ချောက် ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ အ
 ကြည့်မှားလျှင် အမှားကိုသာ မြင်နေမည်။ မျက်လုံးကို အသုံး
 ချပုံ မှားမှုကြောင့် အမှားမှား၊ အယွင်းယွင်း၊ ကမောက်ကမာ
 စောက်ထိုးမိုးမျှော် ဖြစ်ကုန်ရသည်မှာလည်း အများအပြားပင်
 ရှိချေ၏။

ထိုကိစ္စ၌ အမြင်မှန် အကြည့်မှန် အသိမှန်ကို ရှာလေသူ-လူ
 သားအား ဗုဒ္ဓက.... “ယထာဘူတံဉာဏာယ သတ္တာပရိယေသိ
 တဗ္ဗော” ဟု ညွှန်ကြားတော်မူသွား၏။ အဓိပ္ပာယ်ကား....

“ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကို သိခြင်းငှာ
 ဆရာကောင်းကို ရှာအပ်၏” ဟုလို့။

လူသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နေရသူ ဖြစ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်ထဲ
 က သတိတဦး။ သို့မဟုတ် လူထဲကလူ တယောက် ဖြစ်၏။ ထိုလူ
 ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ကား လွန်စွာ ကျယ်လှဘိသည်။ ကျယ်ဝန်းသော

ထိုပတ်ဝန်းကျင်ကြီး အတွင်းဝယ် လူသည် တလူလူနှင့် ရုန်းကန်
 နေရသူ ဖြစ်လေကည်။ စင်စစ် လူ့ဘဝဆိုသည်မှာ လွန်စွာရ
 ခဲသော ဒုလ္လဘ ဘဝမျိုး ဖြစ်လေရာ.... လူသည် အဘိုးတန်သော
 ဘဝကို။ ရလာသည့် အခိုက်တွင် မိမိဘဝကို တန်ဘိုးရှိရှိ၊ အသုံး
 ကျကျ ချတတ်ဘို့ လိုအပ်၏။ ဘဝလွှဲပြင်ပေါ်ဝယ်.... လူတလုံး
 သူတလုံးအဖြစ်၊ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ရပ်တည်နိုင်အောင် လောကီ
 ကြောင်း လူမှုရေးအရ တိုးတက်ကြီးပွားမှုအတွက် ပြုမူဆောင်
 ပြုမှုများ ရှာတွေ့၊ မိမိကြောင်းအရ အလေးအနက်ပြု၍ လေ့လာ စာချ
 သိကောင်းစရာတွေ များစွာရှိချေ၏။

လူ့အတွက်သိစရာ နှစ်ချက်

အချုပ်အားဖြင့် ဆိုသော်.... လူသည် လောက ကြောင်း၌
 လည်းကောင်း၊ မေ့ကြောင်း၌လည်းကောင်း၊ သိအပ်စရာအဖြာ
 ဖြ-တို့ကို ယထာဘူတ ကျကျသိထားပါမှ လူဖြစ်ကျိုး နှစ်ပေ
 မည်။ ဤ၌မူ မေ့ကြောင်းကိုသာ ဦးတည်နိုင်ပါမည်။

အဘိဓမ္မာအလိုအားဖြင့် လူ့အဖို့ သိစရာနှစ်မျိုးသာ ရှိ၏။
 ထိုနှစ်မျိုးကို ခွဲခွဲခြားခြား သိထားသူအား “လူတော်” ဟုဆိုသည်။
 ထိုနှစ်မျိုးကား—

- (၁) အဟုတ်ရှိ သဘောတရား နှင့် (ပရမတ်)
- (၂) အဟုတ်မရှိသဘောတရား၊ (ပညတ်)

ဤနှစ်မျိုးတည်း။

ယင်းနှင့်မျိုးအနက် အဟုတ်ရှိသောတရား ကို ပံ့ပိုးမတ် ဟု ဆိုသည်။ အဟုတ်မရှိသဘောတရားကို ပညတ် ဟုဆိုသည်။ လူသည် ပရမတ်ကို ပရမတ်မှန်းသိရမည်။ ပညတ်ကိုပညတ်မှန်းသိရမည်။ ပရမတ်နှင့်ပညတ်ကို ခွဲခွဲခြားခြား နားလည်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

(အဟုတ်ရှိ၊ အမှန်ရှိ၊ တကယ်ရှိ) ပရမတ်နှင့် (အဟုတ်မရှိ၊ အမှန်မရှိ၊ တကယ်မရှိသော) ပညတ်သည် နှစ်ပုဒ်သတ်သက်သို့ လုံးထွေးနေ၏။ သို့လုံးထွေးရာက အဟုတ်ရှိကို၊ အဟုတ်မရှိက အနိုင်ယူသိုက်သောကြောင့် (၀၂) ပရမတ်ကို ပညတ်က အလဲထိုးလိုက်သောကြောင့် အဟုတ်ရှိသည် အဟုတ်-ရှိ အောက်တွင် မြုပ်သွား၏။ (၀၂) ပရမတ်သည် ပညတ်၏ အရိပ်အောက်တွင် ပျောက်ရလေ၏။ ဤအချက်ကို လူအားလုံးက ဝိုင်းအံ့၍အကြွင်း မဲ့လက်ခံကြသဖြင့် အရှိသဘောသည် မရှိသဘောကို မလွန်သာ အောင် ဖြစ်ရလေ၏။ ကြီးထွားအားကောင်းလှသော ပညတ်၏ အရှိန်အဝါအောက်တွင် ပရမတ်ခမျာမှာ ဒလိခွဲခေါက်ကွေးကျကာ ပညတ်ကို ဒူးထောက်ရရှာလေ၏။

ထို့ကြောင့် အရာရာတွင် ပညတ်သာလျှင်ပေါ်ထင်၍ ပညတ်သာလျှင် တွင်ကျယ်လေ၏။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ အဘယ်ကြောင့် ပါနည်း။ (၀၂) ပညတ်လောင်းရိပ်အောက်၌ ပရမတ် ရွက်ညွန့်များ ညှိုးခြောက်သွားရရှာသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

အရှိသဘောကို မရှိသဘောက

အနိုင်ယူပုံ သာဓကများ

(မရှိသဘော) ပညတ်လောင်းရိပ်အောက်တွင် (အရှိသဘော) ပရမတ်ရွက်ညွန့်များ ညှိုးခြောက်သွားရသည်မှာ လူကြောင့်ဖြစ်လေသည်။ လူ၏နှုတ်ထွက်စကား၊ သမုတ်ချက်များကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ထိုသဘောကို ပေါ်အောင် ဤဥပမာ သာဓကများဖြင့် ဖော်ကြည့်နိုင်၏။

လောက၌ အမျိုးမျိုးသော အဆောက်အဦတို့ကို အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်ဝါး စသည်တို့ဖြင့် တခမ်းတနား တည်ဆောက်ကြကုန်၏။ ပြီးသောအခါ အဆောက်အဦတို့၌ ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုး ပေါ်လာကုန်၏။ ပေါ်လာကုန်သော ထိုထိုပုံသဏ္ဍာန်များကို အစွဲပြု၍ လူတို့နှုတ်က သမုတ်လေသည်ကား အချို့ကို အိမ်၊ အချို့ကိုတိုက်၊ အချို့ကိုကျောင်း၊ အချို့ကိုရုံး၊ အချို့ကိုဆေးရုံဟူ၍ ခေါ်တွင်ကုန်၏။

သို့သော် ထိုထိုအိမ် ဟူသော အမည်တား ပရမတ် စစ်စစ် သစ်၏အမည်မဟုတ်။ အုတ်တိုက်၊ ရုံး၊ ဆေးရုံဟူသော အမည်တို့လည်း အုတ်၏ အမည်များမဟုတ်။ တည်ဆောက်ထားသော ပုံသဏ္ဍာန်မျှကို အစွဲပြု၍ ဤကား အိမ်၊ ဤကားတိုက်၊ ဤကားရုံး၊ ဤကား ဆေးရုံဟူ၍ နောက်မှဖြစ်ပေါ်လာသော အမည်များသာ ဖြစ်ကုန်၏။

အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်၊ ဝါး စသည်တို့သည် မူလ ဇာတိရင်း ပရမတ် (အရှိသဘော) ကို မည်သည့်အခါမျှ မစွန့်ကုန်။ ပြောင်း

လဲခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိကုန်။ သစ်ပင်၌ ရှိနေစဉ် အခါက
လည်း သစ်သားသည် သစ်သားတည်း။ အိမ် ဖြစ်လာသောအခါ
၌လည်း သစ်သားသည် သစ်သားသာတည်း။ တစုံတရာ ပြောင်း
လဲ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိ။

ပုံသဏ္ဍာန်ကို မှီတယ်၍ဖြစ်လာသော ပညတ်မျိုးတို့ကား ခု
တမျိုး၊ ခုတမျိုး၊ တာဖိုးကြီး ကျိုးသည့်နှယ် အမျိုးမျိုး ပြောင်း
လဲ ကုန်လေ၏။ အိမ်ကိုဖျက်၍ ကျောင်းဆောက်သော် အိမ် ဟူ
သော အမည် ပျောက်ကာ ကျောင်း အမည်သို့ ရောက်လာ၏။
တဖန် ကျောင်းဖျက်၍ စရပ်၊ တန်ဆောင်း ဆောက်ပြန်လျှင်
လည်း ကျောင်းအမည် ပျောက်ကာ စရပ်အမည်၊ တန်ဆောင်း
အမည် ရောက်လာ၏။

မူလအရှိ ဇာတိရင်း (ပရမတ်) သစ်သား အဖြစ်မှ အိမ် ဟူ
သော အမည်၊ ကျောင်း ဟူသောအမည်၊ တန်ဆောင်ဟူသော
မည်များသို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလိုက်၊ ရွှေ့လိုက်၊ ဂနာမငြိမ်။
ဣန္ဒြေမရ ဖြစ်ရသည်မှာ လူတို့၏ ပါးစပ် (ပညတ်) ကြောင့်မှ တ
ပါး၊ အခြားပြလုပ်သူ တရားခံမရှိ။ လူတို့၏ သမုတ်ချက်၊ ပညတ်
လောင်းရိပ်အောက်တွင် ပရမတ် အစစ်၊ ဓာတ်အနှစ် ချက်ညွှန်
များ ညှိုးခြောက် ကုန်ရခြင်း ဖြစ်သတည်း။

မြေသည်အိုးလား၊ အိုးသည်မြေလား

ထိုမှတစ်ပါး မြေအိုး ဥပမာကို ထောက်လျှင်လည်း ပညတ်
အောက်တွင် ပရမတ် ပျောက်ရပုံမှာ ထင်ရှား၏။

မြေအိုးဟူသော စကား၌ မြေသည် အိုး၏ အနှစ်အသားဖြစ်
 ၏။ အိုး၏ အနှစ်အသား ဆိုရာ၌ အိုး ဟူသော စကားသည်
 ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို ခေါ်သော “သဏ္ဍာန်ပညတ်” ၏ အမည်တည်း။
 မြေ၏ အမည် မဟုတ်။ ထိုသဏ္ဍာန်ပညတ်သည်လည်း ပရမတ္ထ
 တရားကဲ့သို့ ဓာတ်နှစ်ဓာတ်သား ရှိသည်မဟုတ်။ မြေသည်သာ
 ပရမတ် အစစ်ဖြစ်၍ ဓာတ်နှစ်ဓာတ်သားရှိ၏။

လောက၌ အိုးဟူ၍ ရှိသလောဟု မေးခဲ့သော်... ပရမတ်နှင့်
 ပညတ် ခြားနားမှုကို မသိသောသူတို့က အိုး ဟူ၍ ရှိ၏... ဟု
 ဖြေကြကုန်လတ်။ ။ အိုး ဟူ၍ ရှိခဲ့သော် ထိုအိုးကို ပြုစမ်းပါဟု
 မေးရာ၏။ ထိုအခါ အနီး၌ရှိသော အိုးကို လက်ညှိုးထိုး၍ “ဤ
 သည်ကား အိုး မဟုတ်သလော” ဟု ပြကြကုန်လတ်။ ။

ထိုသို့ပြခြင်းသည် အိုး မဟုတ်သော မြေကို “အိုး...ဟု စွပ်
 စွဲခြင်း ဖြစ်၏။ အစွပ်စွဲ မှား၏။ မှားပုံကား...။

မြေ ဟူသည် ပရမတ်မျိုး ဖြစ်၍ အနှစ်အသားရှိ၏။
 အိုး ဟူသည်ကား ပညတ်မျိုး ဖြစ်၍ အနှစ်အသား မရှိ။
 ကောင်းကင်ကဲ့သို့ အချိုးနီးသာတည်း။

မြေကို အိုး ဟူ၍ စွပ်စွဲခြင်းသည် မြေကို အိုး၏ အတ္တ ပြုခြင်း
 ဖြစ်၏။ အနှစ်အသားရှိသော မြေကို အနှစ်အသား မရှိသော
 အိုး၏ အထယ်ခံ၊ အမာခံ အနှစ်အသားပြုခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုအ
 ခါ မရှိသော အိုးသည် ရှိသော အိုး ဖြစ်လေ၏။ မြေသည် အိုး
 ၏ အတ္တ-ဖြစ်လေ၏။ အတ္တ-ဖြစ်ခဲ့သော် မြေသည်ပင်လျှင် အိုး
 အိုးသည်ပင်လျှင် မြေ ဟူ၍ မြေနှင့်အိုး တခုတည်း ဖြစ်လေ၏။

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားသည် မြေနှင့်တူ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်
 သတ္တဝါ၊ လူ၊ တိရစ္ဆာန်၊ မိန်းမ ယောက်ျားသည် အိုးနှင့်တူ၏။ မြေ
 ကို အိုးဟု ဆိုခဲ့လျှင် မြေသည် အိုး၏ အတ္တ ဖြစ်လေသကဲ့သို့
 ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊
 ယောက်ျား ဟုဆိုခဲ့လျှင် ရုပ်နာမ်တရားသည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ
 မိန်းမ၊ ယောက်ျား၏ အတ္တ ဖြစ်ရလေ၏။

မြေအိုးဟူသော စကား၌ မြေကားတခြား၊ အိုးကားတခြား။
 မြေသည် (ဘကယ်ရိုး၊ အဟုတ်ရိုး၊ အမှန်ရိုးသော) ပရမတ္ထမျိုး
 တည်း။ အိုးသဏ္ဍန်သည် (တကယ်မရိုး၊ အဟုတ်မရိုး၊ အမှန်မရိုး
 သော) ပညတ်မျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် မြေသည် အိုးမဟုတ်။
 အိုးသည် မြေမဟုတ်။ ဤကား အဘိဓမ္မာ စစ်စစ် ဓါတ်အနှစ်
 ဖြစ်၏။

လောကကြောင်းအားဖြင့်ကြည့်သော် ပညတ်ကိုလည်း လက်
 လှုတ်၍ မဖြစ်ချေ။ ပညတ်သည် လူသားများအချင်းချင်း ဆက်
 ဆံ ဆိုပြောရေးအတွက် ဆက်ပေးသော ပေါင်းကူးတံဘားနှင့်
 အလားတူ၏။ လူတို့ဆိုပြောနေကြသော သင်္ကေတ စကားသည်
 အမှန်ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို (ဝါ) အဟုတ်ရိုးတရားနှင့်
 အဟုတ်မရိုးတရားကို ခွဲခွဲခြားခြား သိမှုသည်သာ ပဓာနဟု မှတ်
 ရာ၏။ ပညတ်ကို မှားသည်ဟု မဆိုအပ်။

သင်္ကေတဝစနံသစ္စံ - လူတို့ သင်္ကေတပြု၍ ပြောဆို
 နေသောစကားသည်အမှန်။ အဘယ်ကြောင့်မှန်သနည်း။

လောက သမ္ပုတိကာရဏာ လူအပေါင်းက သောင်း
သောင်းဖျဖျ ဝိုင်းအံ့၍ သမုတ်ထားခြင်းကြောင့် မှန်၏။

ပရမတ္ထဝစနံသစ္စံ ၊ ပရမတ်စကားသည်လည်းအမှန်။
အဘယ်ကြောင့် မှန်သနည်း။ ဓမ္မာနံတထ လက္ခဏာ၊
အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသော ပရမတ္ထတရားတို့၏ ဖောက်
ပြန်ခြင်းမရှိ၊ တိကျသေဒကြောင့် မှန်၏။

တကမ္ဘာလုံးနှင့်ချီ၍ ထုထယ် ကြီးမားလှစွာသော ပညတ်
အောက်တွင် ပရမတ်ပျောက်ရသည် ဆိုသော်လည်း လုံးဝ ဆိတ်
သုဉ်းသွားခြင်းမျိုးကား မဟုတ်။ မီးခဲ ပြာဖုံး သဘောမျိုးသာ
တည်း။ ပြာကဖုံးနေသောကြောင့်သာ အတွင်းက ရဲနေသော
မီးခဲကို မမြင်ရခြင်းနှင့်တူ၏။

စင်စစ်ဆိုသော် ပညတ်သည် အဘယ်မျှ ကြီးထွား အား
ကောင်းသည် ဆိုစေကာမူလည်း သူ့အလိုအလျောက် ပေါ်
ပေါက်နိုင်စွမ်း ရှိသည်မဟုတ်။ ပရမတ်ကြောင့်သာ ပညတ်ဖြစ်
လာသည်။ ပရမတ်မရှိလျှင် ပညတ်လည်း ရှိလေတော့မည်
မဟုတ်။

ပရမတ်နှင့် ပညတ်ကား အချင်းချင်း မကင်းနိုင်၊ မီးဘောက်
ကိုစွဲ၍ မီးရောင်ဖြစ်သကဲ့သို့ ပရမတ်ကို စွဲမှီ၍ ပညတ်သည် ဖြစ်
လာ၏။

မီးသည် တဟုန်းဟုန်းတောက်လျက်ရှိနေ၏။ သို့သော်လည်း
အင်အားကြီးမားသော မီးခိုးလုံးကြီး များက ဖုံးလိုက်သော
အခါ ထိုမီးခိုးလုံးကြီး အောက်တွင် မီးတောက်မှာ ပျောက်
လေ၏။

ထို့ အတူလျှင်-ပညတ်မီးခိုးလုံးကြီးက ဖုံးထားသောကြောင့် ပရမတ် မီးတောက်မှာ အရောင်မတောက်သာဘဲ မွှေးမွှိန်နေ၏။ ထို့ကြောင့်ပရမတ်စစ်စစ်ကို အနှစ်ကျကျ အသိရခက်၏။ ပညတ် အခိုးအရှိန်ကြောင့် ညှိုးမွှိန်နေ၏။

(တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိသော) ပရမတ်စစ်စစ်ကို အနှစ် ပြည့် ပြည့် အသားကျကျ လှိုက်၍ ထင်းကနဲ၊ လင်းကနဲ၊ ဝင်းကနဲ ထင် မြင်အောင် မကြည့်နိုင်လျှင် တရားအသိ၌ ပိုင်နိုင် ထိရောက်ရန် ခဲယဉ်းပေမည်။

ပရမတ်ကို မမြင်အောင်

ဆီးတားကွယ်ကာထားသော တံတိုင်းလေးထပ်

(အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိသဘော) ပရမတ်သည် အနှစ်သာရနှင့် တူ၏။ (အဟုတ်မရှိ၊ တကယ်မရှိသဘော) ပညတ်ကား အပေါ် ယံအခွံ၊ အကာနှင့်တူ၏။ အတွင်း၌ရှိသော အနှစ်ကို အပေါ်က အခွံ၊ အကာဖြင့် ဖုံးထားသဖြင့် အနှစ်ကို လုံးလုံး မမြင်ရချေ။

အတွင်းသားခါတ်နှစ်၊ ပရမတ်အစစ်ကို မမြင်ရအောင် ဖုံး ကွယ်ထားသော ပညတ်မဟာရံ တံတိုင်းကြီးလေးထပ်ရှိ၏။ ယင်း တို့ကား-

- (၁) သမူဟ ဃန ပညတ်တံတိုင်းကြီးတထပ် ၊
- (၂) သန္တတိဃန ပညတ် တံတိုင်းကြီးတထပ်၊
- (၃) သဏ္ဍာန ဃန ပညတ် တံတိုင်းကြီး တထပ်၊
- (၄) သုဘဃနပညတ် တံတိုင်းကြီး တထပ်။

ဤသို့အားဖြင့် တံတိုင်းလေးထပ် ဖြစ်၏။

ယင်းလေးမျိုးတို့အနက်....

၁။ သမူဟဿန ပညတ် ဆိုသည်ကား။ ။ အများကို စုပေါင်းထားသော်လည်း တခဲနက် တလုံးတည်း၊ တစုတည်း၊ တခုတည်း ထင်ရသော သဘောကို ဆိုသည်။

ဥပမာ.... သစ်လုံး အမျိုးမျိုး၊ ပျဉ်ချပ် အမျိုးမျိုး၊ သံ အမျိုးမျိုး၊ သွပ် အမျိုးမျိုးတို့ကို စုပေါင်းလျက် အဆောက်အဦး တည်ဆောက်ကြ၏။ မိုးထိလှခမန်း ထိုးလိုထောင်လောင်နှင့် ပျဉ်ထောင် အဆောက်အဦကြီးတွေ ဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ လူတို့က ယင်းအဆောက်အဦကြီးကို အိမ် ဟူ၍၎င်း၊ ကျောင်း ဟူ၍၎င်း၊ တန်ဆောင်းဟူ၍၎င်း သမုတ်၍ အမည်သညာ ပြုလိုက်ကြသောအခါ လူတို့ပညတ်ချက်အတိုင်း အိမ်၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်းဟူ၍ ဖြစ်လာရကုန်၏။

သစ်သား၊ သံ၊ သွပ်၊ အများအပြားတို့ဖြင့် စုပေါင်း တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း လူတို့သည် ပျဉ်ပြားများကို မမြင်တော့ ကုန်။ သွပ်၊ သံ တို့ကို မမြင်တော့ ကုန်။ တလုံးတစည်း တခုတည်း ဖြစ်နေသော ပုံသဏ္ဍာန် အိမ်၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း များကိုသာ မြင်ကုန်၏။ ထိုအခါ လူတို့ ခေ၀၀၀ သမုတ်ထားသော အိမ်၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း ဟူသော ပညတ်အောက်တွင် ပရမတ် အစစ်ဖြစ်သည့် (ကောန်ထင်ရှားရှိနေသည့်) ပျဉ်ပြား၊ သွပ်၊ သံ တို့ ပျောက်ကုန်ရလေ၏။ ဤ အဖြစ်သနစ်မျိုးကို သမူဟဿန ပညတ် ဟု ဆိုသတည်း။ ပညတ်ဖြင့် စည်းဝိုင်း

ကာ မဟာရံတံတိုင်းကြီး ခတ်ထားလိုက်သောကြောင့် အတွင်း မှာ တကယ်ရှိနေသော ပရမတ် အစစ်တို့ကိုမမြင်ရ၊ ဖြစ်သတည်း။

လှေ၊ လှည်း၊ မော်တော်ကား၊ မီးရထား၊ လေယာဉ်ပျံ စသည်တို့သည်လည်း ဤနည်းနှင့် ဖြစ်ကုန်၏။ သစ်သား ကရိယာ တန်ဆာပလာ၊ သံ ကရိယာ တန်ဆာပလာ အများအပြားကို စုပေါင်းလျက် ပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း လူတို့သည် ယင်း စုပေါင်းပစ္စည်းများကို မမြင်တော့ကုန်။ သတိမထားတော့ ကုန်။ ပြုလုပ်ချက်အရ ထွက်ရှိလာသော ပုံသဏ္ဍာန်ကိုသာ စွဲမှီ၍ “သည်ဟာလှေ၊ သည်ဟာ လှည်း၊ စသည်ဖြင့် ခေါ်တွင်ကုန်၏။ ခေါ်တွင်မှု ပညတ်အောက်တွင် အမှန်ရှိသော ပရမတ်ပစ္စည်းများ ပျောက်ကုန်လေ၏။ ဤသည်လည်း သမ္မဟဿန ပညတ်၏ လက်ချက်ပင်တည်း။

ထိုမှတစ်ပါး ချည်ဖြင့် ယက်လုပ်ထားသော အထည်ပစ္စည်းများကို ကြည့်လျှင်လည်း အချို့ကို ပုဆိုး၊ အချို့ကို ထမီ၊ အချို့ကို အင်္ကျီ၊ အချို့ကို လက်သုတ်ပုဝါ၊ အချို့ကို အိပ်ယာခင်း စသည်ဖြင့် အမြင်ပုံသဏ္ဍာန်ကိုစွဲ၍ ခေါ်တွင် ပညတ်ကုန်၏။ အမှန်ရှိ အဟုတ်ရှိ ဖြစ်သော ချည်မျှင်၊ ချည်ချောင်း၊ အပေါင်း ပရမတ်သည် ပုဆိုး၊ အင်္ကျီ၊ ထမီ စသော ပညတ်အောက်တွင် ပျောက်လေ၏။ ပညတ် တံတိုင်းကြီးဖြင့် ဝိုင်း၍ ကာရံထားသောကြောင့် အတွင်းသား ပရမတ် ပစ္စည်း အစစ်များကိုမမြင်တော့ကုန်။ ဤသို့အ ဖြင့် တခဲနက် စု စည်း တွေခဲနေသော ပုဆိုး၊ အင်္ကျီ စသော “သမ္မဟဿန ပညတ်” အောက်တွင် ပရ

မတ်သည် ပျောက်ပြန်လေ၏။ တရား ရှာသူအဘို့ ထိပညတ်တို့ ကွာအောင် မခွာနိုင်လျှင် အဘယ်မှာ ထိရောက် နိုင်ပါမည် နည်း။

၂။ သန္တတိဿန ပညတ် ဆိုသည်ကား-အခြားမထင်လေဘဲ (ကြားကာလ မရှိလေဘဲ)တခဲနက် တဆက်တည်း ၊ တစပ်တည်း ဖြစ်တည်နေသည်ဟု ထင်ရသော သဘောမျိုးကို ဆိုသည်။

ဥပမာ....အဘိဓမ္မာအလိုအားဖြင့် ယနေ့ ငါသည် ယနေ့ ငါသာ ဖြစ်၏။ မနေ့က ငါမဟုတ်ချေ။ သို့သော် လူတို့ကား လူစ၍ဖြစ်လာ သည့်အချိန်မှ စ၍ ယနေ့အထိသော သက်တမ်းတလျှောက်လုံး ကို ခြား၍ခြား၍ ကွက်၍ကွက်၍ မမြင်ကုန်။ တဆက်တည်း တစပ်တည်းဟု မြင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း မွေးစက ငါသည် လည်း ငါ။ မနှစ်က ငါသည်လည်း ငါ။ မနေ့က ငါသည် လည်း ငါ။ ယနေ့ ငါသည်လည်း ငါ ဟု တဆက်တည်း တစပ် တည်း ငါ ဟု စွဲမှတ် ကုန်၏။

ဗုဒ္ဓသမိုင်းကြောင်းကို ကြည့်လျှင်လည်း သုမေဓာ ရသေ့ ၏ ဘဝမှ သည် နောက်ဆုံးဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသည့် ဘဝအတွင်း ကြားကာလများတွင် လူ ဖြစ်လိုက်၊ နတ်ဖြစ်လိုက် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်လိုက်နှင့် ဘဝပေါင်းများစွာဖြင့် သံသရာ တစ်ခု ကျင်လည် ခဲ့ရသော်လည်း တဆက် တည်း ဟု ထင်ကုန်၏။ သုမေဓာသည်လည်း သည်ဘုရားပင်။ မဟောသဓာသည်လည်း သည်ဘုရားပင်။ ဘူရိဒတ် သည်လည်း သည် ဘုရားပင်ဟု မြင် ကုန်၏။ ကြီးထွားအားကောင်းလှသော ထို သန္တတိဿန ပညတ်

၏ အောက်တွင် ဘဝများစွာ၌ တကယ်ကျင်လည်ခဲ့၊ အဟုတ်
 ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ဗုဒ္ဓ၏ ပရမတ်ဘဝ များစွာတို့ ပျောက်ကုန်လေ
 ၏။ သန္တတိသန ပညတ်တံတိုင်းကြီးက ဆီးတားထားမှုကြောင့်၊
 အတွင်းသား ပရမတ် ဘဝများစွာတို့ကို မမြင်တော့ကုန်။ ဤသို့
 ပညတ် တွယ်နေသေးသမျှ နိဗ္ဗာန်တရားနှင့် ဝေးနေချပေဦးမည်
 သာတည်း။

၃။ သဏ္ဍာနသန ပညတ် ဆိုသည်ကား.... အဝိုင်း၊ လေး
 ထောင့်၊ သုံးထောင့်၊ အနိမ့်၊ အမြင့်၊ အပိန်၊ အဖောင်း၊ အပြား
 အလုံး....စသော ပုံပန်းသဏ္ဍာန်များကို ဆိုသည်။

ဥပမာ.... ဘောလုံးသည် အဝန်းအဝိုင်း ဖြစ်၏။ ဝန်းဝိုင်းနေ
 ၏။ လုံး၏။ ဤပုံသဏ္ဍာန်မျှကိုစွဲ၍ လူတို့က ဘောလုံး ဟု သ
 မုတ် ခေါ်ဝေါ်ခြင်းပြုကုန်၏။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား.... သားရေ
 ပြားသာတည်း။ သားရေပြားကို ဝိုင်းဝန်းအောင်ချုပ်လုပ်ထား
 အပ်သော ပစ္စည်းသာ တည်း။

သို့သော်.... အဝန်း၊ အဝိုင်း၊ အလုံး တည်းဟူသော ပုံပန်း
 သဏ္ဍာန် သဏ္ဍန်နသန ပညတ် အောက်တွင် တကယ် အစစ်မှန်
 ပရမတ်ဖြစ်သော သားရေပြားသည် ပျောက်ရလေ၏။ သဏ္ဍာန
 သန ပညတ်က ဖုံးကွယ်ထားသောကြောင့် လူတို့သည် ပရမတ်
 သားရေပြားကို မမြင်တော့ကုန်။

ထို့ပြင် လူတယောက်ကို ပေတိုင်းရာ ငါးပေနှင့်ခြောက် လက်မ
 ရှိ၏။ ထိုသူကို အရပ်အမောင်း ငါး ပေ ခြောက်လက်မ မြင့်

သူ ဟု သမုတ်ကုန်၏။ တကယ်ရှိလေသည်ကား ထိုသို့ ဓာတ်
လေးပါး အစုအဝေး။ အသွေး၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး စ
သော ၃၂-ကောဋ္ဌာသ အစုအဝေးသာ ဖြစ်၏။

သို့သော်... ငါးပေ ခြောက် လက်မ တည်းဟူသော ပုံပန်း
သဏ္ဍာန်၊ သဏ္ဍန်နုနု ပညတ်အောက်တွင်၊ တကယ်ရှိနေသော
ဓာတ်လေးပါး အစုအဝေးသည် ပျောက်ရလေ၏။ သဏ္ဍာန်နုနု
ပညတ်က ဖူးကွယ်သားသောကြောင့် ပရမတ်အစစ်ကို လူတို့
မမြင်တော့ကုန်။ သဏ္ဍာန်ပညတ် မဟာရံတံတိုင်းကြီးပေါ်ကျော်
၍ အတိုင်းက ပရမတ်ကို မြင်အောင် မကြည့်ကြတော့ကုန်။
ပိန်၊ ဖောင်း၊ လေးထောင့်၊ သုံးထောင့် စသည်တို့၌လည်း ဤ
နည်းအတိုင်းပင်တည်း။ လေးထောင့်၊ သုံးထောင့်၊ ပိန်၊ ဖောင်း
တည်းဟူသော ပညတ် တံတိုင်းကြီးကို ထိုးဖောက်၍ အတိုင်း
ပရမတ် ဆိုက်ရောက်သည်အထိမကြည့်တော့ကုန်။ ထိုအခါပညတ်
သည် လူမှအဘယ်မှာလျှင် ကွာနိုင်တော့မည်နည်း။ ပညတ်ကို
ကွာအောင် မခွာနိုင်သမျှ အမြိုက် ဓမ္မကို ရသမှန်သော်လည်း
ပင်ပန်းရုံသာ ရှိလေအံ့။

၄။ သုဘဿန ပညတ် ဆိုသည်ကား...။ ။ မျက်စိ ဖြင့်
ကြည့်၍ လှပ တင့်တယ်သော သဘောကို ဆိုသည်။

လောက၌ နှစ်သက်စရာ၊ မြတ်နိုးစရာ၊ မက်မောစရာ၊ အာရုံ
တို့သည် အဖုံဖုံရှိကုန်၏။ ထိုထိုအာရုံတို့သည် သုဘဿန၊ တစု
တခဲတည်း တွေ့နေသော တင့်တယ်အာရုံများ ဖြစ်ကုန်လေရာ
ထိုထိုနှစ်သက်ဖွယ် အာရုံများက ဖမ်းစား ထားလေသောအခါ

လူသည် ပင်ကုအိမ်၌ မိနေသော ယင်ကောင် အလား ခွာမရ
 အောင် တယ်တာကပ်ငြိလေ၏။ ပညတ်လေးမျိုးတွင် ဤသုဘ
 ပညတ်သည် အဆိုးဆုံး၊ လူကို မလုပ်နိုင်အောင် အတုပ်နိုင်စွမ်း
 အရှိဆုံး၊ အား အကောင်းဆုံး ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေမည်။ သူတို့
 သဘောကား သုဘအာရုံများနှင့် တွေ့သော် ဖွတ်မေ့၊ ပဒတ်မေ့၊
 မေ့ကုန်လေ၏။

ဥပမာ...အသေးအဖွဲ့၊ လက်ကိုင် ပုဝါကလေးက အစ လူကို
 အရူးအမူးဖြစ်အောင် ဖမ်းစားလိုက်၏။ သည် လက်ကိုင် ပုဝါ
 ကလေးဟာ အရောင်လဲလှ၊ အသားလဲကောင်း၊ တယ်ချစ်စရာ
 ကောင်းပါကလား ဟူသော မြတ်နိုးစိတ်၊ လိုချင်မက်မောစိတ်
 ဖြစ်ရသည်မှာ သုဘဆနပညတ်ကြောင့် ဖြစ်၏။ ကောင်းတာ
 ကလေးကိုမှ စားချင်၊ ကောင်းတာကလေးကို မှ ဝတ်ချင်၊
 ကောင်းတာကလေးကိုမှ လိုချင်သော ဆန္ဒကို လူ့ ဦးနှောက်ထဲ
 သို့ မဝင်လျှင်ဝင်အောင် သပ်ရိုက်၍ သွင်းလိုက်သော တရားခံ
 မှာ သုဘဆနပညတ်ပင် တည်း။

ယောက်ျားက မိန်းကလေးချောချောကို မြင်ရာ၌၎င်း၊ မိန်းမ
 က ယောက်ျားကလေးလှလှကို မြင်ရာ၌၎င်း၊ သုဘဆန ပညတ်
 ၏ ထိုးနှက်ချက်မှာ အဘယ်မျှ ထက်မျက်လေမည်ကို ရိပ်စားမိ
 နိုင်ပေသည်။ လှပတင့်တယ်ရှုချင်စဖွယ်တည်းဟူသော သုဘဆန
 ပညတ်က ဖုံးကွယ်ထားလေသောကြောင့် လူဆိုသည်မှာ အရိုးစု
 အကြောစုပါကလား ဟူသော ပရမတ်အစစ်ကို မမြင်ဘဲတော့ချေ။
 သုဘပညတ်အောက်တွင် ပရမတ်သည် ပျောက်ရလေ၏။

အချုပ်အားဖြင့်ကား ဆိုခဲ့ပြီးသော ပညတ် မဟာရုံ တံတိုင်းကြီးလေးထပ်တို့ဖြင့် ဆီးတားကွယ်ကာထားသောကြောင့် လူတို့သည် အတွင်း၌ တကယ်ရှိ အဟုတ်ရှိနေသော ပရမတ် အစစ်ကို မမြင်တော့ကုန်။ ဤပညတ်ကြီး လေးရပ်က တံတိုင်းခတ် ဆီးခံထားလေသည့်အတွက် ပရမတ်ကို အသိခက်၏။ ဤပညတ်များကို ကိုယ်မှကွာအောင် ခွာနိုင်တုန်းလှန်နိုင်ပါမှ အတွင်းကမရမတ်ပေလောမည်။ ပရမတ်ခါတ်သားများ ကွင်းကနဲ၊ လင်းကနဲ၊ အထင်းသား ပေလောမမှ မဂ်ပေါက် ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်သို့ဆိုက် ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်၏။

ပညတ်ကိုခွာ၊ မရမတ်ကိုရှာ

ပညတ်ကား လောကီဘုံသားတို့၏ အကြိုက်။ လောကီ ဘုံသားတို့အတွက်။ ပရမတ်သည်ကား လောကုတ္တရာ ဘုံသားတို့၏ အာရုံ၊ ထိုဘုံသားတို့ အတွက် သက်သက်ဖြစ်၏။ ပညတ်ကား လောကီဘက်ကို အားပေးသည်။ လောကီ၏ဘက်တော်သား အစစ်ဖြစ်သည်။ ပရမတ်ကား လောကီဘက်ကို ပျက်အောင် ဖျက်သည်။ လောကုတ္တရာ ဘက်ကို သာသာထိုးထိုး အလေးတင်းလျက် မြင့်တက်စေသည်။ လောကီကိုဖျက်နိုင်မှ လောကုတ္တရာသို့ တက်နိုင်မည်ဖြစ်သတည်း။

အချုပ်အားဖြင့် လူသည် အတိဒုလ္လဘ၊ အလွန် အလွန်ရခဲ လှစွာသော လူ့အဖြစ်၊ လူ့ဘဝကို ရရှိထားသဖြင့် အလွန် ကံကောင်းသူ၊ ပါရမီထူးခြားသူ ဖြစ်လေသည်။

သို့သော်...ထိုလူ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၌ကား ပညတ်သည် တင်းကျပ်ပြည့် ရှိနေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုလူသားသည် ပညတ်များကြားတွင် ခေါင်းမဖော်နိုင်အောင် မြုပ်နေရရှာ၏။ သွားပညတ်၊ စားပညတ်၊ နေပညတ်၊ ထိုင်ပညတ်၊ ပြောပညတ်၊ ဆိုပညတ် စသော ထိုထိုပညတ်တို့သည် လူသားအားပတ်ပတ်လည် ဝိုင်းရံလျက် ရှိကုန်၏။

ထိုလူသားတို့အသို့ သတ္တိရှိဘို့၊ လူစွမ်းကောင်း ဖြစ်ဘို့ လို၏။ ရရှိထားသော အဘိုးတန် မိမိ၏ဘဝကို ပညတ် အောက်တွင် အပျောက်မခံလေဘဲ၊ (ဝါ) ပညတ်စဲလုတ်ထဲ၌ အမြုပ် မခံလေဘဲ၊ ပရမတ်အစစ်ကို အနှစ်ကျကျ မြင်အောင် ကြည့်တတ်ရပေမည်။ အကြည့်မှန်လျှင် အမှန်ကိုမြင်လာမည်။ အမှန်ကိုမြင်သောအခါ အသိမှန်ဝင်လာမည်။ အသိမှန်သောအခါ၌ကား ပညတ်ကို ကွာအောင် ခွာရန် ခဲယဉ်းတော့မည်မဟုတ်။

ပညတ်ကွာသွားလေသောအခါ၊ (ဝါ)ပညတ်နှင့်မိမိ။ မိမိနှင့်ပညတ် အိုးစားကဲ့သွားပြီ၊ ပြတ်စဲသွားပြီ ဆိုပါတော့။ ထိုအခါ ဘာဖြစ်မည်နည်း။ မည်သည့် အကျိုးရှိသနည်းဟု အမေးအမြန်း ရှိခဲ့သော် မိမိကိုယ်တိုင် ပညတ်မှ ကွာသောအချိန်တွင် ထိုမေးခွန်းအတွက် အဖြေကို ထိုသူကိုယ်တိုင် သွက်လက်စွာ ဖြေဆိုနိုင်လိမ့်။ ပညတ်မှကွာသောအကျိုးကို ကိုယ်တိုင်ခံစားရလိမ့်။

အပိုင်း (၃)

အသိ မှန်မှ အလုပ် မှန်မည်

လူ နှစ်ယောက် ခရီးသွားကြ၏။ ယင်းတို့အနက် တဦးသော သူမှာ သွားမည့်နေရာကို ရှေးကလည်း သူရောက်ဘူး၏။ လမ်းကိုလည်း သူကောင်းကောင်း သိ၏။ ထိုခရီးသို့ သူသွားလေသည်။

တယောက်သောသူကား သွားမည့်နေရာကို ရှေးကလည်း သူမရောက်ဘူး။ လမ်းကိုလည်း သူမသိ။ ကြားဘူးနားဝ ရှိကာမျှ ဖြင့် ထိုခရီးသို့ စမ်းတဝါးဝါး သူသွားလေသည်။

ထိုခရီးသွားနှစ်ယောက်၏ ဥပမာကို ကြည့်သင့်၏။ မည်သူက အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိလေမည် ထင်သနည်း။

ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုသဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ အေးမြလှစွာသော အရိပ်ဆာ ယာကို ခိုလျက် ယောဂီအလုပ်ကို လုပ်နေ၏။ ကောင်းသောအမှု ဖြစ်၍ လူသာဓုခေါ်၊ နတ်သာဓုခေါ်စရာကား မှန်၏။

သို့သော်....ထိုယောဂီသည် မိမိ၏ဗုဒ္ဓထံချဉ်းကပ်ပုံ ချဉ်းကပ်နည်းကို လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓနှင့်မိမိ ထိတွေ့မှုရှိ မရှိ ကိုလည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓကိုမိမိကိုယ်တိုင်မြင်မမြင်ကိုလည်းကောင်း ဤအချက်ကိုကား အလေးအနက်ပြု၍ စဉ်းစားရာ၏။

အလုပ်လုပ်ရာ၌မည်သည့်အလုပ်ကိုလုပ်သည်ပင်ဖြစ်စေ၊ အလုပ်
နှင့်တူအောင် ဟုတ္တိပတ္တိရှိအောင် ထိထိရောက်ရောက် ဖြစ်အောင်
လုပ်မိဘို့ အရေးကြီး၏။ ပေးကားပေး၏ မရ။ ကျေးကား ကျေး
၏ မဝ ဆိုသကဲ့သို့ လုပ်ကားလုပ်၏ အကျိုးမရှိသော အလုပ်
မျိုး မဖြစ်မိစေရာ။

ကန်းသူ နှင့် မကန်းသူ

ထိုသူနှစ်ယောက် (ကန်းသူ နှင့် မကန်းသူ)ကို ဒွန်တွဲလျက်
ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်လည်း နေရာများစွာတို့၌ ချ၍ခံ၍ ပြတော်
မူသွား၏။ အဋ္ဌကထာ အရှင်သုမြတ်တို့သည်လည်း အကွက်ဆိုက်
ရာ ဆိုက်ရာတွင် ထိုသူနှစ်ယောက်ကို ယှဉ်၍ မော်ကွန်း တင်
တော်မူသွားကြကုန်၏။

ထိုသူ နှစ်ဦးကား မည်သူတော့ပါနည်း။

(၁) တဦးကား အန္ဓပုထုဇဉ်။

(၂) တဦးကား ကလျာဏပုထုဇဉ်။

ဤနှစ်ဦးပင်တည်း။ ကန်းသောသူ၊ သူကန်းကို အန္ဓပုထုဇဉ်
ဟု ဆိုသည်။ မကန်းသောသူ၊ သူကောင်းကို ကလျာဏ
ပုထုဇဉ် ဟု ဆိုသည်။ မည်သို့ကန်း၍ မည်သို့ကောင်းလေသနည်း၊
မည်သည့် အဆုကန်း၍ မည်သည့်အရာ ကောင်းလေသနည်း။

အန္ဓပုထုဇဉ်(သူကန်း)

ကန်း၊ မကန်း ပြဿနာအတွက် ဗုဒ္ဓသည် (အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်
ရှိ၊ အမှန်ရှိ) ပရမတ်နှင့် (အဟုတ်မရှိ၊ တကယ်မရှိ၊ အမှန်မရှိ)

ပညတ်ကို မှတ်ကျောက်ပျံ့၍ ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ကန်း၊ မကန်းကို ပရမတ် ပညတ် မှတ်ကျောက်ပေါ် တင်ကြည့်လျှင် သိလိမ့်မည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အထက်၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အပေါ်ယံဘန်းပြ၊ အလှအပ(တကယ်မရှိ၊ အဟုတ်မရှိ သဘော) ပညတ် တိမ်သလာ ဖုံးသောကြောင့် (တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိသဘော) ပရမတ် အစစ်ကို လုံးလုံးမမြင်သူကို အနုပုထုဇဉ်(သူကန်း)ဟု ဆိုသည်။

ကလျာဏပုထုဇဉ် (သူကောင်း)

အမြေးအကာ၊ ပညတ်လွှာများကို ဖယ်ရှားခွာလှန်၍ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိပရမတ် အစစ်၊ အနှစ်သာရကို ထုတ်နှုတ် ယူငင်၊ သိမြင်နိုင်သောပရမတ်မျက်စိရှိသူကို ကလျာဏပုထုဇဉ်(သူကောင်း) ဟု ဆိုသည်။

မြင်လျက် နှင့် ကန်းနေသူ

မြင်လျက် နှင့် ကန်းနေသူဆိုလျှင် စကားဆန်း ဖြစ်နေမည်။ သို့သော် အသက်ရှင်လျက်နှင့် သေနေသူများလောက် မဆန်းပါချေ။ အသက်ရှင်လျက် နှင့် သေနေသူများ အကြောင်းကိုဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားသည် နေရာများစွာ တို့၌ အခါ အားလျော်စွာများစွာပင် ဟောကြားသွားတော်မူ၏။

ဤမြင်လျက်နှင့် ကန်းနေသူများအကြောင်းကိုကား ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ၊ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာကြီးများနှင့် မူလဋီကာတို့၌

ဆိုကြောင်းကို တွေ့ရ၏။ ယင်းတို့အနက် ပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ကြီးတွင်....မံသစက္ခုနာ ဝါ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝါ စသဖြင့်....

“အဟုတ်ရှိ၊ အမှန်ရှိ၊ တကယ်ရှိကို သိမြင်သော ပရမတ် မျက်စိအလင်းမရှိက အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဆိုသည်မှာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ဟုမသိ။ ပကတိမျက်စိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု မျက်စိဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကို တွေ့မြင်နေရငြားသော်သည်း မြင်သည် မမည်။ ကန်းနေသူ။ သူကန်း၊ အကန်း”

ဟု ဆိုသည်။ အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာကြီး နှင့် မူလဋီကာ တို့၌ ကား ကန်းခြင်း၏ အကြောင်းကိုတမျိုးပြု၍ဆိုထား၏။

“အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော လက္ခဏာ ရေးသုံးပါး အကြောင်းကို ကောင်းစွာ မသိသူ (ယင်း လက္ခဏာရေးသုံးပါး၏ အနှစ်သာရကို အချိုးကျကျ မသိမမြင်သောသူ)သည် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နဖူးတွေ၊ ဒူးတွေ တွေ့နေပါလျက်လည်း တွေ့သည်မမည်။ မြင်နေ ပါလျက်လည်း မြင်သည် မမည်”

ဟုဆိုသည်။ ဤကျမ်းဂန်ကြီးများ၏အဆိုကို အတိုချုပ်လိုက် သော် မျက်စိအမြင်သန်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ကောင်း ဖြစ်လို သူတယောက်အဖို့ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ခွဲခွဲခြားခြား နားလည်သား ရန်နှင့်၊ အနိစ္စလက္ခဏာ၏အကြောင်း၊ ဒုက္ခလက္ခဏာ၏အကြောင်း အနတ္တ လက္ခဏာ၏ အကြောင်းကို ကောင်းစွာ ကျေကျေညက် ညက် သိရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ပညတ် နှင့် ပရမတ်ကို ဝမ်းနှင့်လေ မကဲ့သကဲ့သို့ ခဲ့ခဲ့ခြား
 ခြားနားမလည်ပါဘဲလျက် တရားနောက်သို့ တကောက်ကောက်
 လိုက်သော်ငြားလည်း “ကျွမ်းပါးစောင်းတီးသကဲ့သို့” ဖြစ်နေချိမ့်
 မည်။ အနိစ္စမှန်း၊ ဒုက္ခမှန်း၊ အနတ္တမှန်း မသိပါဘဲလျက်၊ စိတ်
 လိုက်မာန်လျှောက် တရားနောက်သို့လိုက်စေကာမူလည်း နွား၏
 အနီး၌ ပုလေ့မှတ်သည်နှင့်သာ တူနေချိမ့်မည်။ ဆင်းရဲကျိုးမနပ်
 ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရကျိုးမနပ်။ ပင်ပန်းခြင်းသာ အဖတ်တင်
 လေရာသည်။ တရားထိုင်လျှင် ပညတ်နှင့် ပရမတ်ကို ပိုင်အောင်
 ကိုင်ဟု ဆိုခြင်းပင်တည်း။

နေ့တိုင်းဘုရားကို ဖူးမြင်နေပါလျက်
 ဘုရားကိုမမြင်သော ဝက္ကလိရဟန်း

ယင်း အကြောင်း နှင့် ပတ်သက်၍ ဝက္ကလိ ရဟန်းအား
 ဗုဒ္ဓကုယ်တော်တိုင် မြက်ကြားတော်မူဘူး၏။

ဝက္ကလိရဟန်းသည် ဗုဒ္ဓကို အလွန်ကြည်ညို၏။ ဗုဒ္ဓအားမျက်စိ
 အောက်က အပျောက်မခံဘဲ၊ အရိပ်တကြည့်ကြည့်နှင့် တစိမ့်စိမ့်
 အမြဲဖူးနေရမှ ကျေနပ်သူဖြစ်လေသည်။

တနေ့သော် ထိုဝက္ကလိရဟန်းသည် အသည်း အသန် ဖျား
 လေ၏။ ထိုအခါဖူးမြော်နေကျဖြစ်သော ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားကို ဖူး
 မြော်လိုသော်လည်း သူ့ခမြာ အိပ်ရာထဲတွင် လဲနေသဖြင့် မဖူး
 နိုင်ရှာ။ အိပ်ရာမှပင် မထနိုင်ရှာဖြစ်နေ၏။

၁။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ ထေရဝဂ္ဂဝက္ကလိသုတ္တံ။

ဗုဒ္ဓသည် ဝက္ကလိရဟန်း မကျန်းမမာ ဖြစ်နေကြောင်း ကြား
 တော်မူလျှင် ဝက္ကလိရဟန်းထံသို့ ကိုယ်တိုင်ကြွတော်မူ၍ “ကျန်း
 ခန့်သာ၏လော့၊ မာ၏လော့” ရောဂါ အခြေအနေ အတက်
 အကျကို မေးမြန်းတော် မူလေသည်။ ထိုအခါ မသက်သာ
 ကြောင်း၊ အခြေအနေ ဆိုးဝါးကြောင်းကို ဝက္ကလိရဟန်းက
 လျှောက်ထားလတ်သော်—

“ချစ်သား ဝက္ကလိ၊ သင့်မှာပူပင်ဘွယ်၊ စိတ်မချမ်းသာဘွယ်
 တစုံတရားများ ရှိနေသလော့” ဟု ဗုဒ္ဓက မေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ
 ပူပင်စရာ၊ စိတ်မချမ်းသာစရာတွေ တပည့်တော်မှာများစွာရှိနေ
 ပါသည်ဘုရားဟု ဝက္ကလိက လျှောက်၏။

ဤသို့လျှောက်သော် “ပူပင်စရာ စိတ်မချမ်းသာစရာများ
 ပျောက်အောင် မိမိဆောက်တည်လာခဲ့သော သီလကို ဆင်ခြင်
 ခြင်းအားဖြင့် ပယ်ဖျောက်ရန်” ဗုဒ္ဓက အကြံပေးသောအခါ။
 “ဤသို့ ဖျောက်ခယ်လည်း မပျောက်နိုင်ပါ” လျှောက်လျှင်
 “သို့စင်မျှ ဖျောက်လျက်နှင့် မပျောက်နိုင် ဆိုသော ပူပင်စရာ၊
 စိတ်မချမ်းသာစရာကား အဘယ်နည်း” ဟူ၍ ဗုဒ္ဓက မေးတော်
 မူလေသည်တိုင် ဝက္ကလိရဟန်းက လျှောက်ထားသည်ကား—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့် တော်၏
 သန္တာန်မှာ ဖူးမြင်နေကျ ဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်လိုသော ဆန္ဒ
 များ ပြင်းပျစွာ ဖြစ်နေပါ၏။ သို့ပါသော်လည်း တပည့်တော်မှာ
 ဖျား၍ အင်အားချိနဲ့နေပါပြီ။ ဘုရားသခင်ကို အဖူးအမျှော်သွား
 နိုင်သည့် အင်အား တပည့်တော်မှာ မရှိတော့သည့် အတွက်၊ ဖူး

မြော်လိုလျက် ဆွေးတသက်သက်နှင့်သာ နေရပါသည်ဘုရား”
ဟူ၍ လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက ဝက္ကလိအား ဆုံးမစကား
မြွက်ကြားပေးသည်ကား—

“ချစ်သား ဝက္ကလိ၊ ဤသို့ဆွေးတမြေ့ မြေ့ ဖြစ်နေရန်မသင့်။
ပူတိကာယ အပုပ်ကောင်မျှဖြစ်သော ဤငါ၏ ရူပကာယတော်
ကို ဖူးမြော်နေခြင်းဖြင့် သင့်အား အဘယ်အကျိုး ရှိမည်နည်း”

ချစ်သားဝက္ကလိ၊ အကြင်သူသည် ပညတ်ကို ခွဲ လှစ်
၍ ပရမတ်အစစ်ဖြစ်သော အနှစ်တရားကို မြင်၏။ ထိုသူ
သည် ငါ့ကို မြင်သည် မည်၏။ အကြင်သူသည် ငါ့ကို
မြင်၏။ ထိုသူသည် တရားကို မြင်၏။

ချစ်သား ဝက္ကလိ။ ပရမတ်အစစ်၊ အနှစ်သာရ ဓမ္မကိုမြင်
သော် ငါ့ကိုမြင်သည်မည်၏။ ငါ့ကိုမြင်သော် တရားကိုမြင်သည်
မည်၏”ဟု သြဝါဒစကား မြွက်ကြားတော်မူဘူးသတည်း။

အထက်ပါ စကားတော်၏ လိုရင်းအချုပ်ကို အနှစ်သာရ
ထုတ်သော်.... အသား၊ အနှစ်၊ ပရမတ်အစစ်ကို သိသောဉာဏ်
မျက်စိ ရှိမှသာ ဘုရားမှန်း၊ တရားမှန်း သိနိုင် မြင်နိုင်သည်။ ဉာဏ်
မျက်စိ မရှိလေက ဘုရားကို ဘုရားမှန်း၊ တရားကိုတရားမှန်း မ
သိနိုင်။ ထို့ကြောင့် ပကတိမျက်စိဖြင့် ဘုရားသခင်အား မျက် ဝါး
ထင်ထင် ဖူးတွေ့နေရပါလျက်လည်း ဖူးတွေ့ရသည်မမည်။ ပညတ်
တိမ်သလာ ဖူးသောကြောင့် မမြင်လုံးလုံး၊ စုံလုံးကန်းနေသည့်
သူကန်းသာတည်း ဟု ဆိုလိုသည်။

ပဉ္စဝဂ္ဂံ တို့လည်း
ဘုရားကို တခါက မမြင်ခဲ့ကြ။

ပရမတ်အစစ်ကို သိ၊ ဆိုရာ၌.... ပရမတ်အားလုံးကို သိဘို့ ကိစ္စကား သဗ္ဗညုဘုရားသခင်တို့၏ အရာသာ ဖြစ်တို၏။ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အနေဖြင့် အကုန်သိနိုင်ရန် မလွယ်။ သိအပ် သိသင့် သိထိုက်သမျှကို သဘာဝကျကျ သိလျှင်ပင် သိသည်...ဟု ဆိုရ၏။

ပရမတ်အစစ်ဆိုသည်မှာ ရုပ်တရား နှင့် နာမ်တရား... ဤနှစ်ပါးကို ဆိုသည်။ ယင်းရုပ်အကြောင်း၊ နာမ်အကြောင်း တို့ကို သဘော သဘာဝများနှင့်တကွ လက္ခဏာရေး သုံးပါး ပါအောင် သိမှ ပရမတ် စစ်သည်။ မပါလျှင် မစစ်။ ထိုအကြောင်းကို ထင်ရှားစွာ သိရှိရန် အောက်ပါ သမိုင်းကြောင်းကို အကဲခပ်နိုင်၏။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် တောထွက်၍ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် “ဥရုဝေဠု” မည်သော တောအုပ်၌ ပဉ္စဝဂ္ဂံ တို့နှင့် အတူ နေထိုင်ခဲ့၏။ နောက် ပဉ္စဝဂ္ဂံ တို့နှင့် လမ်းခွဲကာ တပါးတည်းနေ၍တရားရှာခဲ့ရာမှ နောက်ဆုံးတွင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလာ၏။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓသည် ဓမ္မစကြာ တရားဦးကို ဟောရန် တရားကျင့်ဘက် သွေးသောက်ရောင်းရင်း၊ အမေင်းအသင်းများ ဖြစ်ကြသော ပဉ္စဝဂ္ဂံ တို့ထံသို့ သွားလေသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂံ တို့

သည် ပကတိ မျက်စိဖြင့် ဗုဒ္ဓကို မြင်ကား မြင်ကုန်၏။ သို့သော် အသိဓာတ်ခံဉာဏ်မျက်စိ မရှိကြသေးသောကြောင့်... ဘုရားကို မြင်ကြလျက်နှင့် ဘုရားမှန်း မသိကြကုန်။ ဘုရားကို မမြင်ကြကုန်။ ဗုဒ္ဓအား ရှေးက ဂေါတမ၊ ဒို့ မိတ်ဆွေ ဂေါတမ ဟူ၍ ပင် ထင်ကြလေသဖြင့်... “ငါ့ရှင်၊ ငါ့ရှင်” ဟူသော သုံးနေကျ စကားလုံးကို သုံး၍ ခေါ်ဝေါ်ဆက်ဆံကြကုန်၏။ “ငါ့ရှင်... ဂေါတမ၊ ပျောက်ချက်သားကောင်းဘိစ။ အခုမှ လာတော့သည် တမ့်...” ဟု မေးလား၊ မြန်းလား လုပ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓသည် ဤသို့ ဖွင့်၍ ပြောပြတော်မူရလေ၏။

“ရဟန်းတို့၊ ငါ့ကို ဂေါတမ ဟူသော အမည်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာဝုသော—ငါ့ရှင် ဟူသော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ (ရှေးက ပြောနည်းမျိုးဖြင့်) မခေါ်၊ မပြော ကြကုန်လင့်။ ရဟန်းတို့ ငါကား ရဟန္တာ စည်း။ ယခု ဘုရား ဖြစ်လာပြီတည်း။

ဘုရား ဖြစ်လာပြီ ဖြစ်ကြောင်းကို ဤသို့ ရင်ဖွင့်၍ ရှင်းသော်ငြားလည်း ပဉ္စဝဂ္ဂ^၉ တို့ကား အယုံအကြည် မရှိကုန်။ ဗုဒ္ဓ၏ စကားကို လက်မခံကြကုန်။ ဘုရားကို မျက်ဝါးထင်ထင်၊ မြင်တွေ့နေကြပါလျက်နှင့် သူ့သို့သည် ဘုရားမှန်း မသိကြကုန်သေး။ ဘုရားကို မမြင်ကြကုန်သေး။

တဖြည်းဖြည်း တစတစအားဖြင့် ဟောပြောပြသလေသည် တွင်မှ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂ^၉ တို့သည် ပရမတ် အစစ်ကိုသိ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ဘုရားကို ဘုရားမှန်း သိလာကြကုန်သတည်း။

ထိုအခါ အရှင်ဝပွ သည် အလွန် အားရရွှင်လန်းစွာ ထ၍ ဥဒါန်းကျူးလိုက်သည်ကား-(ပဿတိပဿော ပဿန္တံစသည်)

“မြင်သူသည် မြင်သူကိုလည်း မြင်၏။
မမြင်သူကိုလည်း မြင်၏။ မမြင်သူကား မမြင်သူကို
လည်း မမြင်လေ။ မြင်သူကိုလည်း မမြင်လေ”

ဤစကားဖြင့် သိသူ နှင့် မသိသူ။ ယင်းနှစ်လူတို့၏ ခြားနား
ချက် ကွာဟချက်ကို ပြ၏။ ဥာဏ်မျက်စိအသိနှင့်မှ သိ၊ မသိကို
သိသည်။ မရှိက-သိ၊ မသိ ကိုမသိ။ မြင်တတ်သော ဥာဏ်မျက်
လုံးရှိမှ မြင်၊ မမြင်၊ ကို မြင်သည်။ မရှိလျှင် မြင်၊ မမြင်ကိုမမြင်။

ဆိုလိုသည်မှာ ဥာဏ်မျက်စိ အလင်းပွင့်၍အသိ ရင့်သော သူ
သည် ဥာဏ်မျက်စိ ရှိသူကိုလည်း ရှိမှန်းသိသည်။ ဥာဏ်မျက်စိ
မရှိသူကိုလည်း မရှိမှန်းသိသည်။ ဤသူကား မြင်တတ်သူ၊ ဤ
သူကား မြင်တတ်သူမဟုတ်၊ ဟူ၍ မြင်တတ်သူနှင့် မမြင်တတ်သူကို
ခွဲခြား၍ မြင်သည်။ သိသည်။

အသိမရင့်၊ ဥာဏ်မပွင့်သူကား- မမြင်သူကိုလည်း မမြင်မှန်း
မသိရှာ။ မြင်သူကိုလည်း မြင်မှန်း မသိရှာ။ မျက်ကန်း၊ သာတည်း
ဟု ဆိုလိုသည်။

ပရမတ်မျက်စိ ရှိနိုင်သောခေတ်

ပရမတ်မျက်စိမျိုးကား အလွန်ရှား၏။ ခေတ်တိုင်း ခေတ်တိုင်း
တို့၌ ရှိစကောင်း၊ ရအပ်စကောင်းသော အပေါ်စား မျက်လုံးမျိုး

၁။ ထေရဂါထ ဝပါဠိတော်၊ သတ္တမဝဂ်၊ ဓမ္မတ္ထေရဂါထ ၁။

မဟုတ်။ ထိုပရမတ် မျက်လုံးမျိုးကို အလွန် တန်ခိုးကြီးလှ ပါသည် ဆိုသော ဗြဟ္မာ မင်းကြီး များသည် သော် လည်း ကောင်း၊ အခြားအခြားသော ဒေဝါ သိကြား တန်ခိုး သိဒ္ဓိရှင် များသည် သော်လည်းကောင်း၊ ပေးစွမ်းနိုင်သော မျက်လုံးမျိုး မဟုတ်။ ဗုဒ္ဓ ပွင့်ထွန်းတော် မူလာသောခေတ်အတွင်း၌သာ သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌ ကရုဏာ ရှေ့ထားလျက် မြတ်ဘုရားတို့ တပ်ပေးမှသာ ရအပ်သော အဘိုးတန် ရှာမှရှား မျက်လုံးမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ဘုရားပေးသောမျက်လုံးဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုစကား မှန်၏။ အောက်ပါစကားဖြင့် ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေ၏။

“ဘုရားတည်းဟူသော ခနမင်းကြီး ဝင်းဝင်း လက်လက် ထွက်ပြု၍ မလာခဲ့သော်...၊ ဘုရားတည်း ဟူသော ဖိုးလမင်းကြီး ယုဂန်စွန်းက ထွန်း၍ မလာခဲ့သော်...၊ ထိုအဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိနေသော ပရမတ္ထသဘော တရားတို့၏ အမည်မျှကိုပင် ကြားရသိရမည် မဟုတ်။”

ဘုရားတဆူ တဆူ ပွင့်တော် မူလာသော အခါ မျိုးမှာသာ “သည်ဟာရုပ်၊ သည်ဟာနာမ်၊ သည်ဟာနိဗ္ဗာန်” ဟူ၍ ရုပ်မှန်းနာမ်မှန်း နိဗ္ဗာန်မှန်း သိကြရသည်။ ရုပ်စကား၊ နာမ်စကား၊ နိဗ္ဗာန်စကားများကို ဆိုပြောကြရသည်။ ရုပ်သံ၊ နာမ်သံ၊ နိဗ္ဗာန်သံများကို နားလျှံ အောင် ကြားကြရသည်။

၁။ ဗုဒ္ဓါဒိဇ္ဇေ အနုဂ္ဂတေ၊ ပ၊ နာမမတ္တံ နနာယတိ။ ဝိနယမါဒြိ။

သာသနာပ အခါမျိုး၌ကား ရုပ်စကားကိုလည်း မကြားရ။
 နာမ်စကားကိုလည်း မကြားရ။ နိဗ္ဗာန်စကားကိုလည်း မကြား
 ရ။ အဟုတ်မရှိ၊ တကယ်မရှိသော အနှစ်သာရကင်းသောပညတ်
 စကားမျိုးကိုသာ မိုးမှန်အောင် ကြားနေကြရကုန်၏။ ဤသည်
 ကိုပင် အမြတ်တနိုးထားကာ အဟုတ်ကြီးထင်ကြရ၊ အဟုတ်
 ကြီး မြင်ကြရ၊ အဟုတ်ကြီး အသိအမှတ်ပြုကြရကုန်၏။

ဤသို့၊ ဤနယ်သော အကာပြုပြု၊ အနှစ် မဲ သည့် ပညတ်
 စကားတို့ကို အဟုတ်အဟတ်ကြီးထင်နေသမျှ၊ မြင်နေသမျှ သိ
 မှတ်နေသမျှကာလပတ်လုံး အပါယ်တံခါးကြီးသည် ထုတ်ချင်း
 ခတ်ဒိုးရိုပေါက် ဟင်းလင်းပွင့်နေမည်သာ ဖြစ်၏။ အပါယ်မင်း
 တို့ ပိုင်နက်ဖြစ်သော အိုမင်း၊ နာမင်း၊ သေမင်းတို့၏ လက်တွင်း
 က လွတ်ကင်းနိုင်ကြမည် မဟုတ်။

ကုန်ရောင်းသူသည် စာရင်းဇယား ကြေရ၏။ စာရင်းဇယား
 ကြေမှုသည် ကုန်သည်၏ အဓိက အလုပ်ဖြစ်၏။

တရားအားထုတ်လိုသော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုန်
 ရောင်းသူနှင့် တူ၏။ ပညတ်ပရမတ်သည် စာရင်းဇယားနှင့်တူ၏။
 ကုန်ရောင်းသူအဖို့ စာရင်းဇယားကြေမှုသည်အရေးကြီးသကဲ့သို့၊
 ထို့အတူ တရားအားထုတ်လိုသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ် အဖို့မှာ
 လည်း တရားအားမထုတ်မီ ရှေ့အဖို့၌ ပညတ် နှင့် ပရမတ်ကို
 ပြတ်ပြတ်သားသား သိဘို့ မြင်ဘို့ အရေးကြီး၏။ အသိမှန်မှု
 အလုပ်မှန်မည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ အလုပ်မှန်မှ လိုအပ်သော ခရီး
 ပန်းတိုင်သို့ ဆိုက်ဆိုက် မြိုက်မြိုက် ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်သော
 ကြောင့်တည်း။

အသိ နှင့် မသိ

အသိ နှင့် မသိ ကား အဖြူနှင့်အမဲ အလားတည်း။ အမြဲဆန့် ကျင်၍ သူတို့သည် လူကိုကစားကွင်းသဖွယ် ထားကာ အားပြိုင်နေ ကြ၏။ ဗိုလ်လုနေကြ၏။ အသိကို မသိက နိုင်သောအခါ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်သွားလေ၏။ ထိုအခါ လူသည် အမှောင်တုံး၊ အမဲတုံးကြီး ဖြစ်ရလေသတည်း။ မသိ ကို အသိ က နိုင်သောအခါ ပညာ ဖြစ် သွားလေ၏။ ထိုအခါ လူသည် အရောင်နှင့် ရဲရဲဖြစ်ရလေသတည်း။ မရှိတာထက်၊ မသိတာခက်၊ ဟု ဆို၏။

မသိ ဟူသည် အဝိဇ္ဇာတည်း။
အသိ ဟူသည် ပညာတည်း။

လူသည် မသိ နှင့် အသိ (ဝါ) အဝိဇ္ဇာ နှင့် ပညာကြားထဲ ရောက်နေပြီး၊ အသိနှင့် မသိတို့၏ ကစားစရာ (ဝါ) ပညာနှင့် အဝိဇ္ဇာတို့၏ ကစားစရာ ဘောလုံးသဖွယ် ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် ထိုလူကို မသိမှုအဝိဇ္ဇာကလည်း သူ၏ဘက်တော်သားအဖြစ်ဖြင့် ရာသက်ပန် ခါးပိုက်ပိုက် မထားနိုင်ချေ။ သိမှုပညာကလည်း သူ ၏ လက်ရင်းတပည့်အဖြစ်ဖြင့် ရာသက်ပန် လက်သပ်၍ မေးမ ထားနိုင်ချေ။ အခါအားလျော်စွာ အပြောင်းအလဲ ရှိနိုင်၊ ဖြစ် နိုင်၏။

မှန်၏။ သိမှုပညာက အားနှင့်ဖိလာသော်... မသိမှု အဝိဇ္ဇာ သည် တဖြည်းဖြည်း အိ ဆင်းသွားလေ၏။ ထိုအခါ လူသည် ပညာ၏ ဘက်တော်သား ဖြစ်လာသတည်း။ မသိမှု အဝိဇ္ဇာက

အလုံးအရင်းနှင့် ဖိလာသော် သိမှုပညာသည် တဖြည်းဖြည်း အိ
ဆင်းသွားလေ၏။ ထိုအခါ လူသည် အဝိဇ္ဇာ၏ ဘက်တော်သား
ဖြစ်သွားရပြန်သတည်း။

ထို့ကြောင့်လူသည် သိခြင်း၌ အကျိုး၊ မသိခြင်း၌ အပြစ်ကို
တစ်တစ်ခွဲခွဲ၊ အသားကျကျ သိပြီးလျှင်၊ အပြစ်ဘက်မှ ခြေကို
ရုပ်၍ အကျိုးဘက်၌ မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်သူ ဖြစ်ရာ၏။
သတိကို တမန်၊ ဥာဏ်ကို မြေကတုတ် လုပ်၍၊ ပညာစွန်းဖြင့်
ချွန်းကဲ့သို့ အုပ်သူ ဖြစ်ရာ၏။

လူသည် အကယ်၍ ကံမကောင်း၊ အကြောင်းမလှ သဖြင့်
အဝိဇ္ဇာအောက်သို့ ကျရောက်သွားပြီဆိုလျှင် ပညာ ဘက်သို့ပြန်
တက်ရန် ခဲယဉ်း၏။ ဤသို့ခဲယဉ်းသည်နှင့်အမျှ လူသည် ပညာ
ဘက်၌ ရောက်နေသည့် အခိုက်တိုင်မူကား အဝိဇ္ဇာက မက်လုံး
များ ပြုကာပြုကားဖြင့် မြူဆွယ်လေသောအခါ အညွှာမတူယ်
နိုင်ရှာလေဘဲ၊ လွယ်လွယ်နှင့် ပါတတ်လေ၏။ ပါပသို့ ရမတော်
မနေဘဲ ဆိုသော အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

လူသည် ဤသည်ကို အသိရှင်ရှင်နှင့် အစဉ်မပြတ်၊ သတိချုပ်
မိဘို့ လို၏။

ပညာကို အဝိဇ္ဇာအောက်သို့ အရောက် မခံလေဘဲ၊ ပညာ
မျက်စိဖြင့် အဟုတ်ကို အဟုတ်သိ သိထားပါက၊ အမှန်ကိုအမှန်
သိ သိထားခဲ့သော် လောကဓာတ်တခုလုံးတွင် ရတနာ သုံး
ပါးမှတစ်ပါး၊ အခြား လိုချင်ရာ၊ ဝင်မက်ရာ၊ ယူချင်ရာကို မြင်

တော့မည် မဟုတ်။ ရတနာ သုံးပါးကိုသာ လိုချင်စရာ၊ တပ်မက်
စရာ၊ ယူချင်စရာ ဟူ၍ ထင်မှတ်လေတော့မည်။

အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိကြ၍သာ၊ အဟုတ်ကို အဟုတ်
အတိုင်း မမြင်ကြ၍သာ။ အရှိကို အရှိအတိုင်း မသိကြ၍သာ
တဏှာ မျက်လုံးက ကျယ်ကျယ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
ပင် လောကီဘက်မှာ နှစ်သက်စရာတွေ အဖုံဖုံ၊ ခံမင်စရာတွေ
အသွယ်သွယ်၊ မေ့ လျှော်ဘွယ်တွေ အတိုးအရုံး ထင်မဆုံး၊ မြင်
မဆုံး ဖြစ်ကြရလေ၏။

အဟုတ် အမှန်ကို အဟုတ်သိ၊ အမှန်သိ သိ၍ ပညာမျက်စိ
ကျယ်လျှင်မူကား လောကဓာတ်တစ်ခုတိုင် နှစ်လိုဘွယ်ရာ၊ မြတ်
နိုးဘွယ်ရာ၊ ယူချင်စရာ၊ ရချင်စရာကိုမမြင်။ အော့ချင်စရာ၊ အန်
ချင်စရာ၊ ကြော့က်စရာ၊ ထိုတ်စရာ၊ လန့်စရာ တွေကိုသာ မြင်
မြင် နေတော့မည်။ မြင်ကလည်း အတာအတုယ်တွေ ပြယ်လေ
တော့သည်သာတည်း။

ပေဋကောပဒေသပါဠိတော်၌— ပညာကို ထိရောက်သည်
ထက် ထိရောက်လွယ်အောင်၊ အစွမ်းထက်သည်ထက် ထက်အောင်
အထောက်အကူပြုသော အကြောင်းနှစ်ခုကို—ဒုဝေပစ္စယာ သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိယာ၊ စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြထား၏။

“သုတပါးထံမှ သင်အံ့မှတ်သားထားသော အကြား
အမြင် ဗဟုသုတ အသိတမျိုး၊ အရာ ဌာနကိုချင့်၍

သင့်လျော်အောင် စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း သွင်း
နိုင်ခြင်းတမျိုး၊ ဤအကြောင်းနှစ်မျိုးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ
(အမြင်မှန်) ဖြစ်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။

အဓိပ္ပာယ်မှာ- အသင်အကြား၊ အမှတ်အသား၊ အရအမိရှိ
၍ သိသော အသိမျိုးကို ဗဟုသုတသိ၊ ဟု ဆိုသည်။ မှတ်သား
မိသည့်အတိုင်း စိတ်ကို ကောင်းသောအာရုံ၌၊ ကောင်းသော
အာရုံကို စိတ်၌ ထားနိုင်ခြင်းမျိုးကို ယောနိသော မနသိကာရ၊
ဟု ဆိုသည်။

သုတသိမျိုးဖြင့် ပရမတ်(တကယ်ရှိ၊ အဟုတ်ရှိ ရုပ်နှင့်နာမ်)
ကို အမှန်အတိုင်း သိနိုင် မြင်နိုင်သော် ရတနာသုံးပါးကို ဝိုးဝါး
ဝါး မှန်ပျပျ သိနိုင်မြင်နိုင် လေပြီတည်း။ ရတနာ သုံးပါးကို
ဤသို့ မှုံ့ဝါးဝါး၊ ရေးတေးတေး၊ မြင်နိုင်မှလည်း ပြုသမျှဒါန၊
စောင့်ထိန်းသမျှသီလနှင့် ပွားများအားထုတ်အပ်သမျှ ဘာဝနာ
ကုသိုလ်တို့သည် သန်မာဖွံ့ထွား၍ မဂ်၏အခြေ၊ ဖိုလ်၏ အခြေ
ကောင်းကောင်းကြီး ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်တည်း။

သိမှု၊ သိခြင်း၊ အသိကား ပညာတည်း။

မသိမှု၊ မသိခြင်း၊ မသိကား အဝိဇ္ဇာတည်း။

အသိကား အမြတ်ဆုံးတရား၊ အရာရာမှာ အကျိုးများလှ
၏။ မသိကား ယုတ်မာဆိုးဝါး၊ အရာရာမှာ အပြစ် များလှ၏။
ထို့ကြောင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အလုပ်မှန်ဘို့ အတွက်
ရှေးဦးစွာ အသိကို မှန်အောင် ပနက်စွဲရာသတည်း။

အပိုင်း (၄)

ဘုတ်ကိုမြင်မှ ရုပ်ကိုနိုင်မည်

အိမ်မရှိ၊ တိုက်မရှိ၊ ဝင်းမရှိ၊ ခြံမရှိ၊ ကျောင်းမရှိ၊ ဈေးမရှိ၊
 ဆေးရုံမရှိ၊ ရုံးမရှိ၊ စက်ရုံမရှိ၊ ပုဆိုးမရှိ၊ အင်္ကျီမရှိ၊ ထီးမရှိ၊ ဘိနပ်မရှိ၊
 လယ်မရှိ၊ ယာမရှိ၊ ထွန်မရှိ၊ ထယ်မရှိ၊ ပင်လယ်မရှိ၊ မြစ်မရှိ၊ အင်း
 မရှိ၊ အိုင်မရှိ၊ ရထားမရှိ၊ ကားမရှိ၊ လေယာဉ်ပျံမရှိ၊ သင်္ဘောမရှိ၊
 တောမရှိ၊ တောင်မရှိ၊ ထမင်းမရှိ၊ ဟင်းမရှိ၊ ဆီမရှိ၊ ဆန်မရှိ၊ ဆား
 မရှိ၊ ငရုတ်မရှိ၊ ကြက်သွန်မရှိ၊ အသီးမရှိ၊ အပွင့်မရှိ၊ အရွက်မရှိ။

ဤသက်မဲ့ အရာအားလုံး ဘာသို့ ဘာမှမရှိခဲ့သော်....

ထိုမှတစ်ပါးလူမရှိ၊ မိန်းမမရှိ၊ ယောက်ျားမရှိ၊ သားမရှိ၊ သမီးမရှိ
 အမိမရှိ၊ အဖမရှိ၊ ညီမရှိ၊ အစ်ကိုမရှိ၊ ညီမမရှိ၊ ဆွေမျိုးမရှိ၊ မိတ်ဆွေ
 မရှိ၊ ဆရာမရှိ၊ တပည့်မရှိ၊ ဘုန်းကြီးမရှိ၊ ကိုရင်မရှိ၊ မယ် သီလမရှိ၊
 အလုပ်သမားမရှိ၊ စာရေးစာချီမရှိ၊ မင်းမရှိ၊ အမတ်မရှိ၊ စစ်ဗိုလ်မရှိ
 စစ်သားမရှိ၊ ဆဲမရှိ၊ ကြက်မရှိ၊ ဝက်မရှိ၊ ကျွဲမရှိ၊ နွားမရှိ၊ ကျား
 မရှိ၊ ငါးမရှိ၊ ကြမ်းပိုးမရှိ၊ သန်းမရှိ၊ ခြင်္သေ့မရှိ။ ဤသက်ရှိ အရာ

အားလုံးလည်း မရှိခဲ့သော် အဘယ်သူသည် ဘာကို မြင်တော့
မည်နည်း။ မြင်စရာ ကြည့်စရာ ရှုစရာ သူ့မှာ ဘာ ရှိတော့မည်
နည်း။

ယခုတမူ ထိုထိုသို့သော သက်ရှိ၊ သက်မဲ့ အရာအားလုံးကို
သူ့သူငါငါ မြင်နေကြရ၏။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။

အဖြေမှာ ရှင်းလှ၏။ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သတည်း။ မြင်စရာ
ရှိ၍ မျက်လုံးကမြင်သည်။ ကြားစရာရှိ၍ နားက ကြားသည်။
နံ့စရာရှိ၍ နှာခေါင်းကနံ့သည်။ လျက်စရာရှိ၍ လျှာက လျက်
သည်။ ထိတွေ့စရာရှိ၍ ကိုယ်ကထိတွေ့သည်။ တွေးစရာရှိ၍ စိတ်က
တွေးသည်။ ကြံစရာရှိ၍ စိတ်က ကြံသည်။ ဘာမှရှိမသာလျှင် ဘာ
ကို လုပ်တတ်မည်နည်း။ လုပ်စရာတွေ ရှိရှိလာသောကြောင့်သာ
အရှိအတိုင်း လုပ်ကြခြင်းဖြစ်၏။

သက်ရှိ သက်မဲ့၊ ထိုထို အရာအားလုံးသည် ဘယ်က လာ
သနည်း၊ အဘယ်ကြောင့် ရှိလာသနည်း။ ရှိရှိလာအောင် ယင်း
တို့ကို မည်သူက၊ မည်သည့် အရာက ထုတ်လုပ်အပ်သနည်းဟု မေး
စရာရှိ၏။ မေးထိုက်သော မေးခွန်းဖြစ်၏။ ထိုမေးခွန်း၏ အဖြေ
အတွက် မဟာဘုတ်လေးပါးကို လက်ညှိုးထိုး၍ ပြကြကုန်၏။

“ဤခါတ်ကြီး လေးပါးတို့မှ အလုံးစုံသော ရုပ်
တရားတို့သည် ပေါက်ပွားလာကုန်၏”

၁။ ဝိပဿနာ ဒီပနီ (လယ်တီ)

ခါတ်ကြီးလေးပါးဟူသည်ကား မြေခါတ်၊ ရေခါတ်၊ မီးခါတ်၊
လေခါတ် (မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး) ဟူသထည်း။ ၎င်းကို မဟာဘုတ်
လေးပါး ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

ထို မဟာဘုတ်ခေါ်သော ခါတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ ဖန်တီး
ချက်၊ ထုတ်လုပ်ချက်အရ သက်ရှိ သက်မဲ့ပစ္စည်းတို့သည် တသွက်
သွက်ထွက်လာရကုန်၏။ သစ်ပင် တောတောင် တို့သည် လည်း
ကောင်း၊ အိမ်ကျောင်းစသော အဆောက်အဦ တို့သည် လည်း
ကောင်း၊ လူ တိရစ္ဆာန် စသော သတ္တဝါ အစားစား တို့သည်
လည်းကောင်း ဖြစ်လာကုန်၏။

ထိုထိုသက်မဲ့ ပစ္စည်းတို့ကို ရုပ်ဟုခေါ်တွင်ကုန်၏။ ရုပ်နှင့် တွဲ
သော သက်ရှိပစ္စည်းတို့ကိုကား ဝမ်းဟုခေါ်တွင် ကုန်၏။ ယင်း
ရုပ်ပစ္စည်း နာမ်ပစ္စည်း ဟူဟူသမျှတို့သည် မဟာဘုတ်ခေါ်သော
ခါတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အစုအဝေးများသာဖြစ်ကုန်၏။ ဤခါတ်
ကြီးလေးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ရုပ်ဟူ၍လည်း မရှိပြီ။ နာမ်
ဟူ၍လည်း မရှိပြီ။

ခါတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အချင်းချင်း မတူသော
စွမ်းအားသတ္တိများ

ယင်းခါတ်ကြီးလေးပါးတို့၏ အချင်းချင်းမတူသော ဝိသေသ
စွမ်းအား သတ္တိများကား အသို့နည်း။ ယင်းတို့သည် အချင်းချင်း
မည်သို့ပေါင်းစည်း စုဝေးကြကုန်သနည်း။ မည်သို့စုဝေး၍ ရုပ်
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာမ် ဟူ၍လည်းကောင်း ဖြစ်လာ ကုန်
သနည်း။

(၁) မြေဓါတ်။ ။မြေဓါတ်ကား ခက်မာသော အမှုအရာ အခြင်းအရာမျှသာတည်း။ အနုမြူတခုကို အစိတ်တသန်းစိတ်၍ တစိတ်စာမျှ အခဲ၊ အကြိတ်၊ အဆံ၊ အမာ အထည်ဒြပ် ဟူ၍မရှိ။

အလွန်ကြည်လင်လှစွာသော နေရောင်၊ လဆောင်၊ ကြယ်ရောင်၊ မီးရောင်၊ ပတ္တမြားရောင်တို့၌လည်းကောင်း၊ အနီးအဝေး ပျံ့နှံ့၍သွားသော ခေါင်းလောင်းသံ ကြေးစည်သံ စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ လေပြေလေညှင်း လေပြင်းမုန်တိုင်း စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ အနီးအဝေးပျံ့နှံ့ လှင့်ငါး၍သွားသော အမေးနံ့၊ အပုပ်နံ့တို့၌ လည်းကောင်း ထိုမြေဓါတ်သည် အပြည့်ပါရှိ၏။

ပထဝီ မြေဓါတ်သည် သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆနရသာ- ရေဓါတ်၊ လေဓါတ် မီးဓါတ်တို့ကို ခံယူခြင်း ကိုစွဲရှိ၏၊ ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုသောကြောင့် အမာခံဖြစ်သောမြေဓါတ်အခံ မရှိလျှင် ရေဓါတ်လည်း မရှိနိုင်။ လေဓါတ်လည်းမရှိနိုင်။ မီးဓါတ်လည်း မရှိနိုင်။

မြေဓါတ်၏ ခက်မာသော အမှုအရာ၊ ခက်မာသော သဘောကို ဤဥပမာဖြင့် သိရာ၏။ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ကြသော ရေ၊ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်ကြသော လေတို့၌ အထက် အထက်၌ နေသောရေ၊ အထက်အထက်၌ နေသောလေတို့က အဆင့်ဆင့် ခုခံ၍နေမှုသည် ထင်ရှား၏။ တွန်းကန်၍ ထမ်းထားရမှုသည် ပေါ်လွင်၏။

ထိုခုခံမှုသည် အာပေါလည်းမဟုတ်။ ကပ်တွယ် ဖွဲ့စည်းမှု သည်သာ အာပေါတည်း။ ထိုခုခံမှုသည် တေဇောလည်းမဟုတ်။ ပူမအေးမှုသည်သာ တေဇောတည်း။ ထိုခုခံမှုသည် ပထဝီမူ၊ ဝါယောမူ နှစ်ချက်နှင့် ဆိုင်၏။ ထိုခုခံမှု၌ ခက်မာ ခံ့ကျန်းမှု တခု။ ထောက်ကန် တောင့်တင်းမှုတခု။ ဤနှစ်ခုဖက်စပ်မှ ခုခံမှု ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုနှစ်မူတို့တွင် ခက်မာ ခံ့ကျန်းမှုကိုပင် မြေခါတ် ဆိုသည်။ ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှုကိုပင် သေခါတ် ဆိုသည်။

ထိုနှစ်မူတို့တွင် ထောက်ကန်တောင့်တင်းမှုဟူသော လေခါတ် သည် ခက်မာခံ့ကျန်းမှုဟူသော မြေခါတ်ကို မှီရသည်။ မြေ ခါတ်ကို လွတ်၍ မိမိအလိုအလျောက် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်။

ဤသို့လျှင်ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ရေလေတို့၌ ခက်မာ ခံ့ကျန်း မှုဟူသော မြေခါတ် ထင်ရှားရှိကြောင်းကို ရေမှာ ရေအလျောက် လေမှာ လေအားလျော်စွာ ခက်မာမှုလက္ခဏာရှိသည်ကို မြင်၍ သိအပ်၏။ မီးရောင်၊ လရောင်၊ ခေါင်းလောင်းသံ၊ ကြေးစည်သံ အမွှေးနံ့ စသည် စသည်တို့၌ကား ယင်းတို့အားလျော်စွာ ခက် မာမှုလက္ခဏာများ အသီး အသီး ပါရှိ ကြငြား သော်လည်း လွန်စွာအားနည်းလှသော အမှုဖြစ်ချေ၍ လက္ခဏာယုတ္တိနှင့် မပြ သာချေ။ ဥာဏ်ဖြင့်သာ ဆ၍ သိရာသော ကိစ္စဖြစ်၏။

ထိုခက်မာသောသဘောသက်သက်မျှသာဖြစ်သောမြေခါတ် သည်အာပေါဟူသော ရေခါတ်ပရမတ်စေးဖွဲ့စည်းမှုကြောင့် မြေ ခါတ်ပေါင်း ကုဋေသိန်းသောင်း ပေါင်းဖွဲ့ မိသည်ရှိသော် အနု

မြို့တခုဟူသော ဝတ္ထုအမည်ဒြပ်ဖြစ်လာ၏။ အနုမြူပေါင်း ကုဋေ သိန်းသောင်း ပေါင်းဖဲ့ မိသည့်ရှိသော် သန်းကြမ်းပိုးဖြစ်လာ၏။ ထိုမှအဆင့် အဆင့်ပွား၍ သတ္တဝါတို့ ယူဇနာလေးထောင်ရှစ်ရာ ရှိသော အသုရိန်နတ်ကြီးတိုင်အောင်၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်တိုင် ယူဇနာ ရှစ်သောင်း လေးထောင် နှစ်ပြန်ဆောင်သော မြင့်မိုရ် တောင်ကြီး၊ နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထူးရှိသော မဟာပထဝီမြေကြီး တိုင်အောင် ဉာဏ်ဖွင့်၍ သိသင့်ရာ၏။

အရိပ်ပမာ မြေဓါတ်လွှာ

မှန်၌ထင်သော အရိပ်၊ ရေ၌ထင်သော အရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်၊ တောရိပ်၊ တောင်ရိပ် စသော ထိုထိုအရိပ်တို့သည် မြင့်မိုရ်တောင် မျှပင် ကြီးမားစွာထင် မြင်ငြားသော်လည်း အနုမြူမျှ အထည်ဒြပ် မရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ပျက်ခွင့် ပျောက်ခွင့် ဆိုက်ခွင့်သော်၊ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ် ကရာမက ပျောက်နိုင် ပျက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ မြင့်မိုရ် တောင်နှင့် အမျှ ဖျံ့နှံ့ကြီးကျယ်၍နေသော ထိုမြေဓါတ် သည်လည်း တခုတည်း သော ပရမတ်ဆိုင် ပရမတ်ခဲဟူ၍ အနုမြူခန့်မျှ မရှိသည့်အတွက် မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ်တရာမက ပျောက်ပျက်ကွယ်ပနိုင်ရာသော အရိပ်နိမိတ် ထင်မြင်အောင်ရှုရာ ၏။ (ဤကား ခက်မာမှု မြေဓါတ်၏ သဘော)

(၂) ရေဓါတ်။ ရေဓါတ်အစစ်ကား တွယ်မှု ကပ်မှု ဖဲ့စည်း မှုသည်သာလျှင် ပရမတ်နှစ် ဓါတ်အစစ် တည်း။ ထိုရေ

ခါတ်သည် ထက်သန်အားရှိခြင်းသို့ ရောက်လတ်သော် စို့စွတ်ခြင်း ယိုစီးခြင်း ဟူသော ရေခါတ်ဖြစ်လေ၏။

ထိုရေခါတ်သည်လည်း အနုမြူကို အစိတ် တသိန်းစိတ်သော် လည်း တစိတ်စာမျှ အခဲ၊ အကြိတ်၊ အဆံ၊ အမာ၊ အထည်ခြပ် ဟူ၍မရှိ။ တွယ်ကပ်ဖွဲ့စည်းခြင်း ကြိယာ အမှုအရာ သက်သက်မျှ သာတည်း။

ရေခါတ်၏ ဖွဲ့စည်းမှုစွမ်းအား

ထိုရေခါတ်သည် မြေမိတ်၊ မီးမိတ်၊ လေမိတ်တို့ကို တခု တည်း၊ တသားတည်း ကဲ့သို့ နေအောင် ဖွဲ့နှောင် စည်းကြပ် ပေး လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဝတူ မဟာဘုတ် သုံးမျိုးတို့သည် တခု ကိုတခု အားပြုခွင့် ရကြကုန်သည်။ တပီးကိုတပီး ထောက်ပံ့ ခွင့် ရကြကုန်သည်။ ဖွဲ့နှောင်စည်းကပ် ချုပ်ထိန်း၍ နေသော ရေခါတ် ချုပ်ကွယ် ပျောက်ပျက်ခဲ့သည်ရှိသော် ထိုမြေ၊ လေ၊ မီးမိတ်ကြီး သုံးပါးတို့လည်း အစည်း ပြယ်ပျက်၍ ခဏချင်း ပျောက်ပျက် ကွယ်ဆုံးကြကုန်လေ၏။

လောက၌ ပရမာနုမြူမှစ၍ သတ္တဝါ၌ အသုမီန် နတ်ကြီးဟု ဆိုအပ်သော ရုပ်တုံး၊ ရုပ်ခဲကြီးတိုင်အောင်၊ သက်မဲ့၌ မြင့်မိုရ် တောင် စကြာဝဠာတောင်ကြီးများ တိုင်အောင် သဏ္ဍာန်ကြီး ငယ် အထည်ခြပ်အနေနှင့် ရုပ်တရားတို့ အကြိပ်၊ အခဲ၊ အတုံး၊ အခဲ၊ ဖြစ်၍နေကြမှုသည်လဲ-ဤရေခါတ်၏ ကျေးဇူးပင်တည်း။ ဤရေ ခါတ်မှတပီး အတုံးအခဲ ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ စည်းသော ခါတ်ဟူ၍ မရှိပြီ။ မြင့်မိုရ်တောင်ကြီး၌ရှိသော ဖွဲ့ စည်းမှု ခဏအတွင်း ပျက်

ဆုံးသည် ဖြစ်အံ့။ ထိုမြင့်မိုရ်တောင်ကြီးလည်း ခဏ အတွင်းမှာ ပင် ပျက်ဆုံးသွားသည်ဖြစ်ရာ၏။ နိဗ္ဗာန်မှတစ်ပါး သင်္ခတ လက္ခဏာ ရှိသောပရမတ္ထတရားတို့မည်သည် ထောက်ပံ့မှု မှီတယ်မနှင်ကင်း၍ မျက်တောင်တခတ် လျှပ်တပြက်မျှ တည်နေနိုင်သော အရာ မည်သည် မရှိသောကြောင့်တည်း။ (ဤကား ဖွဲ့စည်းမှု ရေခါတ် ၏သဘော)

၃။ မီးခါတ်။ မီ ခါတ် ဟူသည်ကား ပူမ၊ အေးမူ ဟူသော အမူအရာ ကြိယာမှ သက်သက်သာတည်း။ ပူမ၊ အေးမူ ဟူသည်လည်း ဘဝတူ မြေ ရေ လေ မဟာဘုတ် သုံးပါးတို့ကိုရင့်မာ သန်စွမ်းအောင် ပေါင်းနှေးမှုပေတည်း။

ဥပမာ အမိဝမ်းမှဥ၍ မြုံ (ဝပ်ကျင်း) ထဲ၌ တည်ရှိသော ကြက်ဥတို့သည် မိခင်က မပြတ်ဝပ်၍ အငွေ့ ပေးလေမှ အစဉ် အတိုင်း ရင့်မာသန်စွမ်း၍ ကြက်သူငယ်အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် ပေါက်ဖွားနိုင် သည်။ အမိကြက်မက မဝပ်ဘဲ အငွေ့ မပေးဘဲ နေခဲ့သည်ရှိသော် ကြက်သူငယ်အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ပြီ။ အမိဝမ်း တွင်းက ထုံခဲ့သော အငွေ့ အကုန်တွင် ပုပ်ခြင်းသို့ ရောက်တော့လေသည်။

ဤအတူ တေဇောဟူသော ဤခါတ်မီးကား အမိ ကြက်မနှင့် အလားတူ၏။ အတူတကွဖြစ်သော မြေခါတ်၊ လေခါတ်၊ ရေခါတ် ဤခါတ်ကြီး သုံးပါးတို့ကား ကြက်ဥနှစ် နှင့် တူကုန်၏။ မီးခါတ်နှင့်အတူ တုံ့ဖက်ရမှ မြေခါတ်ဟူသော ခက်မာမှု အောင်မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ရေခါတ်ဟူသော ဖွဲ့စည်းမှုလည်း အောင်

မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ လေဓါတ်ဟူသော တွန်းကန်မှု သည်လည်း အောင်မြင်စွာ ဖြစ်နိုင်သည်။ မီးဓါတ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။

သွေးသားမကောင်း၍ ကိုယ်မှာ အလို့အလျောက်ပေါက်လာ သော အနာဖြစ်စေ၊ မတော်တဆ ထိခိုက်မိ၍ သွေးထွက် သံယို ရရှိသော ဒဏ်ရာဖြစ်စေ၊ ပြည်တစွက်စွက် ယင် တလှောင်း လှောင်းနှင့် မြင်မကောင်းအောင် ဖြစ်နေရာမှ တဖြည်းဖြည်း ခြောက်သယောင်းကာ နောက်ဆုံး၌ အနာဖေးတက်၍ ပျောက် ကင်းသွားရခြင်းတို့မှာလည်း တေဇောဟူသော မီးဓါတ်၏ ကျေး ဇူးပင်သည်။ တေဇော မီးဓါတ်ပျက်က မည်သည့်အခါမှ အနာ ကျက်လေတော့မည်မဟုတ်။ (ဤကား ပူမှု၊ အေးမှု မီးဓါတ်၏ သဘော)။

၄။ လေဓါတ်။ ။လေဓါတ်ကား ပူမှု၊ အေးမှုဟူသော မီး ဓါတ်၏ အရှိန်အဝှန်းပေတည်း။ မီးတောက် မီးခိုး၏ အတွင်း၌ မီးဓါတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် မီးဓါတ်ကိုပင် အစဉ် ဖြစ်ပွား၍ သွားနိုင်အောင် လှုံ့ ဆော်ချီးပင်မှုဟူသော ဝါယော(လေ)သည် ပါရှိ၏။ ထိုဝါယော (လေ)အတွက်ကြောင့် မီး၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးရှိန်၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးရောင်၏ ပြန့်ပွားခြင်း၊ မီးတောက်၏ တလူလူတက်ပွားခြင်း၊ အခိုးထွက်ခြင်း၊ အဆင့်ဆင့် မီးကူးခြင်း အစရှိသော မီးဓါတ်၏ ပြန့်ပွား စည်ကားမှုတို့သည် ထင်ရှား ဖြစ် ကုန်၏။ လောင်စာရှိရာ၌ အနည်းငယ် ချထားသော မီးသည် တွန်းကန်ချီးပင်မှု ထိုအရှိန်အဝှန်းကြောင့် မီးစာရှိသမျှ လောင် စာရှိသမျှ အကုန်ပြန့်ပွားသွားလေ၏။

မီး၌အရှိန်အဝှန်ညှိ၍မပွားတည်နိုင်၊ မတောက်တည့်နိုင်ရှိလျှင်
 ယပ်နှင့် ယပ်၍၎င်း၊ ပြောင်းနှင့်မှတ်၍၎င်း၊ အပက အရှိန် အဝှန်
 ကုရသေးသည်။ ပူမှုရှိလျှင် ပူရှိန်ပူဟန်ရှိမြဲ။ အေးမှုရှိလျှင် အေး
 ရှိန် အေးဟန်ရှိမြဲ။ ပူမှုအေးမှုကား တခြား။ အရှိန် အဝှန်ကား
 တခြား။ ပူမှုအေးမှုကား မီးခါတ်။ အရှိန် အဟန်ကား လေ
 ခါတ်တည်း။

လေခါတ်၏ လှုပ်ရှားမှုစမ်းအား

နှလုံးသား၌ ဖြစ်ပေါ်သော တခုခုသော စိတ်ကြောင့် ခဏ
 ခြင်း ခဏခြင်း တကိုယ်လုံး စိတ္တဇရုပ်တို့ ပျံ့နှံ့ ဖြစ်ပွားမှု၊ ဥတု
 ဇရုပ်ကလပ်တို့ ပျံ့နှံ့ ဖြစ်ပွားမှု၊ ဝမ်းထဲသို့ ရောက်သော အစာ
 အာဟာရတို့၏ တကိုယ်လုံး အနှံ့အပြား ပျံ့နှံ့ဖြစ်ပွားမှု၊ ကလလ
 ရေကြည်မှုစ၍ သတ္တဝါတို့၏ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားစည်ကားမှု၊
 အညှန်အညွှောက် ပေါ်ပေါက်သည်မှုစ၍ သစ်ပင်၊ ချုံ၊ မြက်တို့
 ၏ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားစည်ကားမှု တို့သည်လည်း ဝါယော
 တည်းဟူသော လေခါတ်၏ လှုပ်ဆော်မှုနှင့် ဖြစ်ကြကုန်သည်သာ
 တည်း။

ဤခါတ်သည်လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ခါတ်တို့နည်းတူ အဆံ၊
 အမာဟူ၍ အနှုမြူမျှမရှိ။ ထို့ကြောင့် ရေထဲ မှန်ထဲ၌ထင်သော
 လူရိပ်စသည်ကဲ့သို့ ပျက်ခွင့် ပျောက်ခွင့်ဆိက်ခွင့်သော် မျက်တောင်
 တခတ် လျှပ်တပြက် အတွင်းမှာပင် အကြိမ်တရာမက ပျောက်
 ပျက်လေသည်ပင်တည်း။ (ဤကား အရှိန်အဝှန် လေခါတ်၏
 သဘော)။

ဂေါတ်လေးပါးတို့၏

အဖြစ်သဘောနှင့် အပျက်သဘော

- ၁။ ခက်မာမှု (ပထဝီ)
- ၂။ ဖဲ့စည်းမှု (အာပေါ)
- ၃။ ပေါင်းနှေးမှု (တေဇော)
- ၄။ အရှိန်အဟုန်မှု (ဝါယော)

ဤလေးခုသော အခြင်းအရာ အမှုအရာ ကြိယာကြီးတို့သည် သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် အသီးအသီး ထင်ရှား ကြ ကုန်၏။ တည်ရာဌာနအားဖြင့် ခက်မာမှု [ပထဝီ]ကို မ,တည်၍၊ အခြေခံ၍ တခုတည်းကဲ့သို့ တည်ကုန်၏။ ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ၊ တည်အတူ တို့သာတည်း။

- (က) ဧကံ မ ဘာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ မဟာဘူတံတခုကိုစွဲမိ၍ မဟာဘူတံသုံးခုတို့ဖြစ်ကုန်၏။
- (ခ) တယောမဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဧကံ မဟာဘူတံ။ မဟာဘူတံသုံးခုကို စွဲမိ၍ မဟာဘူတံတခု ဖြစ်၏။
- (ဂ) ဒွေမဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဒွေ မဟာဘူတာ။ မဟာဘူတံ နှစ်ခုတို့ကို စွဲမိ၍ မဟာဘူတံ နှစ်ခုတို့ဖြစ်ကုန်၏။

၁။ ဝိဘင်းပါဠိတော်။

ယင်းသို့အချင်းချင်း မကင်းရာ မကင်းကြောင်း ကျေးဇူးပြု၍
ဖြစ်ကြသည်နှင့် ဥပမာ ခက်မာမှုတည်းဟူသော မြေခါတ်ပျက်
ဆုံးလျှင် တည်ရာ မှီတယ်ရာမရှိတော့ပြီ ဖြစ်၍ ကြွင်းသော ခါတ်
သုံးပါးလည်း ပျက်စီးရတော့သည်။

ထို့အတူ ဖွဲ့စည်းမှုဟူသော ရေခါတ်ပျက်ဆုံးလျှင် အဖွဲ့
အစည်းပျက်သဖြင့် တခုနှင့်တခုထောက်ပံ့ မှုကင်းကြ၍ အကုန်လုံး
ပင် ပျက်ဆုံးကြတော့သည်။ ပေါင်းနှေး၍ ထက်သန်အောင်ပြုမှု
ဟူသော မီးခါတ်ပျက်လျှင်လည်း ကျန်ခါတ် သုံးပါးတို့လည်း
ထောက်တည်ရာ မကြာရတော့ဘဲ အကုန် ပျက်စီးလေတော့
သည်။ ကြံ့ခိုင်စောင့်တင်းမှု ဟူသောလေခါတ် ပျက်လျှင်လည်း
ကြွင်းသော ခါတ်တို့လည်း အားပြတ်၍ ရပ်ကုန် လေတော့
သည်။

ထို့အတူ ခက်မာမှုဟူသော မြေခါတ်သည်လည်း ခက်မာခြင်း
ကြံ့ယာကို ကြံ့ကြံ့ရုံရုံ တင်းတင်းရင်းရင်းဖြစ်အောင် ချီးပင့်
သောလေခါတ်မရှိလျှင် အားပြတ်၍ ပျက်ရလေ၏။ ဖွဲ့စည်းခြင်း
ဟူသော ရေခါတ်သည်လည်း ဖွဲ့တယ်ခြင်း ကြံ့ယာကို ကြံ့ကြံ့
ရုံရုံ တင်းတင်းရင်းရင်း ဖြစ်အောင် ချီးပင့်သော လေခါတ် မရှိ
လျှင် အားပြတ်၍ ကွယ်ဆုံးလေ၏။

ယင်းခါတ်လေးပါး၊ မဟာဘုတ်လေးမျိုးတို့ အနက် အချုပ်
အချာကား တေဇော မီးခါတ်ဖြစ်သည်။ စကြာဝဠာ ကမ္ဘာရေ

မြေနှင့်တကွ ရုပ်သဏ္ဍာန်နှင့်စပ်သော သက်ရှိ သက်မဲ့ အလုံးစုံ သည် တေဇောတည်းဟူသော မီးဓါတ်၏ အပူအစီး ချည်း သာတည်း။

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည်တို့ကား....

“ဓါတ်လေးပါးတို့၏ အချင်းချင်း မတူသော ဝိသေ သ စွမ်းအားသတ္တိများကား အသို့နည်း။ ယင်းတို့သည် အချင်းချင်း မည်သို့ ပေါင်းစည်း စုဝေးကုန် သနည်း။ မည်သို့ စုဝေးကာ ရုပ် နာမ် ဖြစ်လာကုန်သနည်း ဟူသော မေးခွန်းရပ်များနှင့် ပတ်သက်သော အဖြေစကားရပ်တို့ ဖြစ်ကုန်သတည်း။

x x x

လောကဓါတ်ဇာတ်ခုံပေ ၇၀ ယ်

ထူးတွေတည့် အံ့ရာသော မျက်လှည့်ပြနေသော

မျက်လှည့်ဆရာကြီး မဟာဘုတ်

မဟာဘုတ် ခေ ၇၀ သော ဓါတ်ကြီးလေးပါးသည် ရုပ်ခွဲ၊ နာမ် ခွဲ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလွဲ ဖန်ဆင်း၍ ပြုတတ်သော ကမ္ဘာကျော် မျက်လှည့်ဆရာကြီးနှင့် အလားတူ၏။

ယပ်းဓါတ်ကြီးလေးပါးတို့ သဟဇာတ်ဖြစ်၍ အတူတကွ စပ် နှောလုံးထွေးမိလေသောအခါ...သတ္တဝါအကောင် မဟုတ်ပါဘဲ လျက်ကို ငါ အကောင်၊ သူ အကောင်ဟူ၍လည်းကောင်း။ ခွေး

အကောင်၊ ဝက်အကောင်၊ ငှက်အကောင် ဟူ၍လည်းကောင်း။
 လင်အကောင်၊ မယားအကောင်၊ သား သမီးအကောင် ဟူ၍
 လည်းကောင်း ထင်မှတ်အောင် လှည့်ပတ် ပြုလေ၏။ ထိုအခါ
 သူ၊ ငါ၊ ခွေး၊ ဝက်၊ လင်၊ မယား၊ သား သမီးဟူ၍ တကယ်၍
 အတုတ် ရှိသယောင် ထင်လာကုန်လေ၏။

သက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း မှိုင်းမှိုင်းညိုညို၊ မို.မို. မဲမဲ
 နှင့် တကဲ့တောကြီးတွေ၊ တကဲ့တောင်ကြီးတွေ၊ တကဲ့ သစ်ပင်
 ကြီးတွေ ထင်ရအောင် အမျိုးမျိုးလှည့်ပတ် ဖန်ဆင်း၍ ပြုကုန်၏။
 ထိုအခါ ဤသည်တို့ကား တကဲ့တောကြီး၊ တကဲ့ တောင်ကြီး၊
 တကဲ့သစ်ပင်ကြီးတွေပါတကား” ဟူ၍ မရှိဘဲလျက်ကို အရှိ ထင်
 လာကုန်လေ၏။

လောက၌ တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ အစိမ်း၊ သဘက်၊ ဖုတ်၊ ပြိတ္တာ၊ ဘီ
 လူးတို့ကို “မဟုတ်ဘဲလျက်ကို အဟုတ်ထင် အောင် ဖန်ဆင်း ပြု
 တတ်သော နာနာဘာဝများ” ဟု ဆိုကုန်၏။ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ
 ကျမ်းပြုဆရာသည် မဟာဘုတ်လေးပါး၏ အသွင်ကို အဆိုပါ
 အမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းတတ်သော နာနာဘာဝ ဖုတ်၊ ပြိတ္တာ၊ ဘီ
 လူးများနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူသည်ဟု မြင်လေ၍ “မဟာဘူတ
 သာမညတော မဟာဘူတာ” ဟု ဥပမာပေး၍ မဟာဘုတ်ကို
 အနက်ဖွင့်တော် မူလေသည်။ မဟာဘူတသာမညတော- မျက်
 လှည့်သမား ဘီလူး သရဲ သဘက် ဖုတ် ပြိတ္တာ အစိမ်း များနှင့်
 တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တာ- ထိုမဟာဘုတ် လေးပါးတို့
 သည်။ မဟာဘူတာ-မဟာဘုတ် မည်ကုန်၏ ဟု ဆိုသတည်း။

လူတို့သည် မျက်လှည့်ဝိဇ္ဇာ၊ မဟာဘုတ်ဆရာကြီး၏ လှည့်စား
 ကွက်၊ ဖျားယောင်းကွက် ပဉ္စလက် ပညာအောက်တွင် မျက်ကြော
 သေသေနှင့် မှိုင်းမိနေကြကုန်ရကား- မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး၊ ဓါတ်
 ကြီးလေးပါးအရှိကို အရှိအတိုင်း မမြင်ကြတော့ကုန်။ မျက်လှည့်
 ဝိဇ္ဇာ မဟာဘုတ်ဆရာကြီး၏ ဆန္ဒအတိုင်းသာ လူဘဲ၊ နတ်ဘဲ၊
 သူဘဲ၊ ငါဘဲ၊ ခွေးဘဲ၊ ကြက်ဘဲ၊ ထမီဘဲ၊ ပုဆိုးဘဲ၊ လင်ဘဲ၊
 မယားဘဲ၊ သားဘဲ၊ မီးဘဲ၊ အိမ်ဘဲ၊ တိုက်ဘဲ၊ ရုံးဘဲ၊ ကျောင်း
 ဘဲ ဟူ၍ ထင်ကုန်၊ မြင်ကုန်လေ၏။ ဘုတ်ပျောက်ပြီး၊ ရုပ်ခြောက်
 ရုပ်ပိန်၊ ရုပ်ဖောင်း၊ ရုပ်ပွဲ များကိုသာ အဟုတ်ကြီး ထင်၍ မြင်
 ကြကုန်လေ၏။

မျက်လှည့်ဆရာ၏ လှည့်စားခြင်း အတတ်ပညာရပ်ဖြင့် လှည့်
 ပတ်ချက်ကို မပါးမနပ်သူ၊ အသိဉာဏ်ခေါင်းပါးသောလူထူ၊ လူ
 ပြိုနိုးတို့က အကြွင်းမဲ့လက်ခံ ယုံကြည်ကြကုန်သော်လည်း၊ သူ့
 ထက်သာသော ဆရာ့ ဆရာကြီးများကလည်းကောင်း၊ သူနှင့်
 တန်းတူ ပညာအဆင့်ရှိသူများကလည်းကောင်း ယုံကြည်ခြင်း မရှိ
 ကြကုန်။ မဟုတ်ကို မဟုတ်မှန်း သိထားကြသောကြောင့် တစုံ
 တရာအံ့ဩခြင်းလည်း မဖြစ်ကြကုန်။

လောကီဓိတ်ဘုံကြီးအတွင်းရှိ အရာခပ်သိမ်းကို အကြွင်းမဲ့
 အကုန်အစင် ထင်းကနဲ လင်းကနဲ ဝင်းကနဲ သိမြင်တော် မူသော
 သဗ္ဗညုဘုရားသခင်ကား မဟုတ်တယုတ်တွေ လျှောက်လုပ် နေ
 သော မဟုတ်၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိပြီးဖြစ်နေ၏။
 ထို့ကြောင့် မဟာဘုတ်သည် ဗုဒ္ဓကို အဘယ်မှာလျှင် လှည့်စား

နိုင်ဝံတော့မည်နည်း။ အဘယ်မှာလျှင် ဗုဒ္ဓကိုလိမ့်၍ ညာ၍ ဖြီးဖြန်း
 ၍ ရနိုင်ပချိမ့်နည်း။ ဗုဒ္ဓ၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် အောက်တွင်
 မဟာဘုတ်သည် ဒလိမ့်ခေါက်ကွေး ဂျင်းပြန်၍ ကျဆုံးရလေပြီ
 တည်း။ ဗုဒ္ဓသည် မဟာဘုတ်အကြောင်းကို ဖွင့်ဖော်၍ ဤသို့
 ကမ္ဘာသိအောင် ကြွေးကြော်လိုက်သတည်း။ ကတမဉ္စ ဘိက္ခဝေ
 ရုပ် စသည်။

“ရဟန်းတို့ ရုပ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ မြေ၊ ရေ၊
 လေ၊ မီး၊ တည်းဟူသော မဘုတ်ဘုတ် လေးပါး တို့သည်
 လည်းကောင်း၊ ယင်းမဟာဘုတ် လေးပါးကို စွဲမိ၍ ဖြစ်
 သော ဥပါဒါယရုပ် သည်လည်း ကောင်း။ ဤနှစ်ပါး
 အပေါင်းကို ရုပ် ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ဗုဒ္ဓသည် ဤသို့လျှင် လူ့ဘဲ၊ နတ်ဘဲ၊ သူ့ဘဲ၊ ငါဘဲ အထင် စွဲ
 နေသော ရုပ်တို့၏ မူလအရှိကို အရှိအတိုင်း ထောက်ပြတော်
 မူလိုက်၏။

ယင်းရုပ် အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်းကနဲ
 စင်းကနဲ ဝင်းကနဲ မြင်လာအောင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး
 ၏ ရှင်းပြချက်မှာလည်း ပေါ်လွင်လှ၏။ ရှင်းပြထားပုံကား....

“လူရှင်အကောင်ကို ကြိတ်ညှပ် ညှစ်ထုတ်သော်
 သွေးတို့သည် တပြုခန့် ရရာ၊ ထွက်ရာ၏။ ကြိတ်ညှပ်ပြီး
 အဖတ်ကို နေလှန်း၍ အမှုန်ကြိတ်သော် ငါးပြည်ခန့် ရှိ
 ရာ၏။

၁။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်။ ၂။ ပရမတ္ထစက္ခုကျမ်း။

ယင်း ငါးပြည်ခန့်အမှန်ကို ယင်းတမြူခန့် သွေးနှင့်
သမအောင် နယ်၍ လူ့သဏ္ဍာန် လူ့နှင့်တူအောင် လူမုန်
ရုပ်ကြီး လုပ်ပြီးလျှင် လူရှင် လူကောင်းနှင့် ယှဉ်ပြိုင်
သော် လူရှင် လူကောင်းမှာ ကံ၊ စိတ်၊ အာဟာရ တို့
ကြောင့် ဖြစ်သော အပူ၊ အအေး၊ အနှေး၊ အငွေ့တို့
သည် ပူနှေး ရင့်ကျက် စေသောကြောင့် နုနု ဖပ်ဖပ်၊
လတ်ဆတ်ပျောင်းပျော့သည်။ လေခါတ် ဖေါင်းပူ၊ တိုး
ဝှေ့၊ တွန်းကန် တောင့်ခိုင် စေသောကြောင့် သံတုံး
ကျောက်ခဲတို့ကဲ့သို့ ကျစ်ကျစ်လစ်လစ်၊ မမာ၊ မလေးဘဲ
ပူပျော့ ပေါ့ပါး လှုပ်ရှားနိုင်လေသည်။ (ဤကား....
နှိုင်းဆရန် စကား)။

ခါတ်လေးပါးအချက်ကို တင်စားချက်ဖြင့် ရှင်းပြသည့်မှာ
ပေါ်လွင် ထိရောက်လှ၏။ လူ့မှဖြစ်သော လူ့ခြောက်မှုနှင့် အတုံး
အခဲကြီးနှင့် လူရှင်ကို ယှဉ်ပြထားပုံ၊ လူ့ခြောက်နှင့်လူရှင် ခါတ်
လေးပါး၏ အစုအဝေးချင်းတူသော်လည်း လူရှင်မှာ ကံ၊ စိတ်၊
ဥတု တို့၏ တန်ခိုးသတ္တိများ ထင်ရှားရှိနေဆဲ ဖြစ်သဖြင့် ကျောက်
ခဲတုံးကြီးများကဲ့သို့ မာပြင်းပြင်း တောင့်တင်းမနေလေဘဲ နူးညံ့
ပျော့ပျောင်းပုံ၊ နုနုဖပ်ဖပ် ရှမ်းရှမ်းစိုစိုရှိပုံ၊ ဖျတ်ဖျတ် လတ်
လတ် ပေါ့ပေါ့ပါးပါးနှင့် လှုပ်ရှားသွားလာ နိုင်ပုံများကို ကွက်
ကွက် ကွင်းကွင်း ထင်းကနဲ လင်းကနဲ ဝင်းကနဲ မြင်နိုင်ပေ
သည်။

ဘုတ်ကြီးအောက်က

ဘုတ်ကလေး ၁၄ ကောင်

သစ်ပင်တပင်သည် ရှိ၏။ ထိုသစ်ပင်၌ ခက်မ၊ သက်သေး အကိုင်းအခက်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုအကိုင်းအခက်တို့သည် သစ်ပင်ကို မှီ၍သာ ဖြစ်ကုန်၏။ သစ်ပင်သာလျှင် မှီရာ တည်ရာ ရှိကုန်၏။ ယင်း အကိုင်းအခက်တို့သည် သစ်ပင်ကိုလွှတ်၍ ဝါ၊ သစ်ပင်တည်းဟူသော အမှီအတွယ်မရှိလေဘဲ မဖြစ်ကုန်။

ဤဥပမာနှင့် အလားတူသာလျှင် ဓါတ်ကြီးလေးပါး၊ ဝါ၊ မဟာဘုတ်လေးခုတို့၏ အစုအဝေး ဖြစ်သော လူ့ကောင်၊ နတ်ကောင်၊ ဗြဟ္မာကောင်၊ စသော ရုပ်တို့သည် သစ်ပင်ကြီး များနှင့် အလားတူကုန်၏။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ စသည် တို့သည် အကိုင်းအခက်များ နှင့် အလားတူကုန်၏။

မှန်၏။ သစ်ကိုင်း၏ မှီရာ တည်ရာကား သစ်ပင် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ မျက်စိ၏တည်ရာ မှီရာကား လူ့ကောင် နတ်ကောင် ဗြဟ္မာကောင်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သာလျှင်တည်း။ ခန္ဓာကိုယ်မှ တပါး မျက်စေ့ တည်ရာ မှီရာ မည်သည် မရှိပြီ။

မျက်စိ၊ နား၊ နှာ စသည်တို့သည်လည်း ဓါတ် လေးပါး၏ အစုအဝေးများသောကြောင့် သဘောအားဖြင့် ဘုတ်ပင် မည်ကုန်၏။ သို့သော်... ယင်းမျက်စိ၊ နား၊ နှာ စသည်ကိုကား သူ့အလိုအလျောက်ဖြစ်မလာနိုင်ကုန်။ ဘုတ်လေးပါး၏ အစု အဝေး ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ကိုမှီ၍ တွယ်၍သာ ဖြစ်ကုန်၏။ အဘိဓမ္မာ

ကားအားဖြင့် မဟာဘုတ်ကို မှီ၍ ဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒါရုပ်၊ ဟု ခေါ်၏။ ဘုတ်ကြီးလေးပါးကို ထောက်လျှင်လည်း ဘုတ်ကလေး ဟုဆိုသင့်သောကြောင့် ဤ၌ ဘုတ်ကလေး ဟူသော ဝေါဟာရစကားလုံးကို အသုံးပြုလျက်ခြင်း ဖြစ်၏။

မဟာဘုတ်ကိုမှီ၍ ဖြစ်သော(ဝါ)မဟာဘုတ်တည်း ဟူသော အမိအတွယ်ရှိမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်သော ဥပါဒါရုပ် ခေါ်သော ဘုတ်ကလေးပေါင်း ၁၄ မျိုးရှိ၏။ (ဝါ) ဘုတ်ကလေး ၁၄ ကောင်ရှိလေသတတ်။ ၎င်းတို့ကား....

- ၁။ စက္ခု-မျက်စိရုပ်။ မျက်လုံး အိမ်တွင်းမှာ ပေါ်သော အကြည်ရုပ်။ အကြည်ခါတ်။
- ၂။ သောဟ-နားရုပ်။ နားအိမ်တွင်းမှာ ပေါ်သောအကြည်ရုပ်။ အကြည်ခါတ်။
- ၃။ သာန-နှာခေါင်းရုပ်။ နှာခေါင်း အိမ်တွင်းမှာ ပေါ်သော အကြည်ရုပ်။ အကြည်ခါတ်။
- ၄။ ဇိဝှာ-လျှာရုပ်။ လျှာအပြင်မှာ ပေါ်ရှိနေသော အကြည်ရုပ်။ အကြည်ခါတ်။
- ၅။ ဟဒယ-နှလုံးရုပ်။ နှလုံးအိမ် တွင်းမှာ ပေါ်ရှိသော အလွန် နူးညံ့ထွန်းပလှသော ရုပ်အထူး။
- ၆။ ကာယ-ကိုယ်ရုပ်။ ခြေဖဝါး အပြင်မှစ၍ အတွင်းအပြင် တကိုယ်လုံးမှာ ပေါ်ရှိသော အကြည်ရုပ်။ အကြည်ခါတ်။
- ၇။ ဝဏ္ဏ-အဆင်းရုပ်။ ရူပါရုံအဆင်းသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုး။

- ၈။ သဒ္ဓ-အသံရုပ်။ သဒ္ဓါရုံ အသံအမျိုးမျိုး။
- ၉။ ဂန္ဓ-အနံ့ရုပ်။ ဂန္ဓာရုံ အနံ့အမျိုးမျိုး။
- ၁၀။ ရသ-အရသာရုပ်။ ချိုချဉ်စသော ရသာရုံ အမျိုးမျိုး။
- ၁၁။ အာဟာရရုပ်။ ရုပ်ဆီ၊ ရုပ်နှစ်၊ အဆီအစေးအမျိုးမျိုး။
- ၁၂။ ဇီဝိတရုပ်။ ရှင်သန်နေစေရန်စောင့်ချုပ် အုပ်ထိန်းသော ရုပ်ရှင်။ ရုပ်နှစ်။
- ၁၃။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်။ မိန်းမသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုး။
- ၁၄။ ပုမ္ဘာဝရုပ်။ ယောက်ျား အမူအရာအမျိုးမျိုး။

ဤသည်တို့ကား မဟာဘုတ် လေးပါးကို မှီ၍ ဖြစ်သော ကြောင့် ဥပါဒါရုပ် ခေါ်သော ဘုတ်ကြီးအောက်က ဘုတ်ကလေး ၁၄ ကောင်တို့ဖြစ်ကုန်၏။

စိတ် ခြောက်မျိုး

ယင်း ဥပါဒါရုပ် ဘုတ်ကလေး ၁၄ ကောင်တို့၌ နေရာ အား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ခြောက်မျိုးရှိ၏။ ယင်းခြောက်မျိုးကား....

- ၁။ မြင်စိတ်မျိုး။
- ၂။ ကြားစိတ်မျိုး။
- ၃။ နံစိတ်မျိုး။
- ၄။ လျက်စိတ်မျိုး။

၅။ တွေ့စိတ်မျိုး။

၆။ ကြံစိတ်မျိုး

ဤသို့အားဖြင့် စိတ်ခြောက်မျိုးတည်း။

ယင်းတို့အနက် မျက်လုံးမှာ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်သည် မြင်စိတ် မည်၏။ (စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်)။ နားတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်သည် ကြားစိတ်မည်၏။ (သောတဝိညာဏ်စိတ်)။ နှာခေါင်းတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်သောစိတ်သည် နှံစိတ်မည်၏။ (ဃာနဝိညာဏ်စိတ်)။ လျှာအပြင်မှာ ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်သည် လျက်စိတ် မည်၏။ (ဇီဝှာဝိညာဏ်စိတ်)။ အချိုအချဉ်စသော ရသာရုံတို့ကို ချိုမှန်း ချဉ်မှန်းစသည်ဖြင့် သိမှုကို လျက်စိတ်ခေါ်သည်။ တကိုယ်လုံး၌ဖြစ်ပေါ်သော စိတ်သည် တွေ့စိတ်မည်၏။ (ကာယဝိညာဏ်စိတ်)။ နှလုံးအိမ်တွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သောစိတ်သည် ကြံစိတ်မည်၏။ (မနော ဝိညာဏ်စိတ်)။

စိတ်အာရုံ ခြောက်မျိုး

ထိုစိတ်၏ အာရုံတို့သည်လည်း ခြောက်မျိုး ရှိကုန်၏။ ယင်းခြောက်မျိုးတို့ကား—

၁။ အဆင်း အာရုံတမျိုး (ရူပါရုံ)။

၂။ အသံ အာရုံတမျိုး (သဒ္ဒါရုံ)။

၃။ အနံ့ အာရုံတမျိုး (ဂန္ဓာရုံ)။

၄။ အရသာ အာရုံတမျိုး (ရသာရုံ)။

၅။ ကိုယ်၌ ထိခိုက်ရန် အာရုံတမျိုး(ဖေါဠဗ္ဗာရုံ)။

၆။ ထေ့ထေ့လာလာ ကြံသိရန်အာရုံတမျိုး (ဓမ္မာရုံ)။

ယင်း ခြောက်မျိုးတို့အနက် မျက်စိ နှင့် အဆင်း အာရုံ
ထွေဆုံ၍ နေကြဆဲအခါ၌ မျက်လုံးမှာ မြင်စိတ်ဖြစ်ပေ၏။ ထို
အဆင်းကိုမြင်၏။ ထိုအာရုံနှင့် မျက်နှာလှဲပြန်လျှင် ထိုမြင်စိတ်
ပျက်ဆုံးပြန်၏။ အဆင်းဝတ္ထု(ရူပါရုံ)အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲတိုင်း
မြင်စိတ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၏။

နား ဥပစာ၌ အသံအာရုံ(သဒ္ဓါရုံ)ပေါလာတိုင်း နားတွင်း
မှာကြားစိတ်ဖြစ်ပေါလာ၏။ ထိုအသံကိုကြား၏။ ထိုအသံစဲ သွား
ပြန်လျှင် ထိုကြားစိတ်ပျက်ဆုံးပြန်၏။ ထိုအသံ အမျိုးမျိုး (သဒ္ဓါ
ရုံ) ပြောင်းလဲတိုင်း ကြားစိတ်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၏။

အနံ့ အာရုံတို့ နှင့် နှာခေါင်းတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါသော နှံစိတ်
မျိုး၊ အချိုအချဉ်စသော အရသာတို့ နှင့် လျှာအပြင်မှာ ဖြစ်ပေါ
သော လျက်စိတ်မျိုးတို့မှာလည်း ထိုနည်းတူပင်တည်း။

ထွေစိတ်သည်ကား တကိုယ်လုံးမှာ ဖြစ်ပေါ၏။ မြမြ ထက်
သော အပ်သွားနှင့်ထိုး၍ စမ်းသော်.... နာမုန်းသိရာကိုယ်အင်္ဂါ
အလုံးစုံသည် ထွေစိတ်မျိုး၏ ဖြစ်ပေါရာ ဌာနချည်းပင် တည်း။
ထိုထွေစိတ်သည် ထိုမှန်း သိရုံလည်း ရှိ၏။ ဒုက္ခ ဝေဒနာ မါရှိ

သောအခါ နာစိတ်အမျိုးမျိုး၊ ကျင်စိတ်အမျိုးမျိုး၊ ကိုက်စိတ်၊ ခဲစိတ်၊ ပူစိတ်၊ အိုက်စိတ်၊ အေးစိတ်၊ ချမ်းစိတ်၊ ယားစိတ်၊ ယံစိတ်၊ ကြိမ်းစိတ်၊ စပ်စိတ်၊ အောင်စိတ် စသည်အမျိုးမျိုး ရှိ၏။

လူအများတို့သည်မူကား ထိုနာမူ၊ ကျင်မူ စသည်တို့ကို စိတ် ဓာတ်ဟူ၍ မသိနိုင်ကြကုန်။ ဝိညာဏ်ဓာတ်ဟူ၍ မသိကြကုန်။ နာမ်ဓာတ်ဟူ၍ မသိကြကုန်။ ကျောက်ကုန်းအပြင်မှာ နေပြင်းစွာ ပူသောအခါ ကျောက်ကုန်းရေပေါ်မှာ ထိုစိတ်တွေ အသင်္ချေ အနန္တ ဖြစ်နေ၏။ လူအများတို့သည်မူကား ထိုစိတ်တွေကို ကျောက်ကုန်းရေပူသောရုပ်အစု နှင့် တခုတည်း ယူ၍ “ကျောက်ကုန်းရေပူသည်” ဟူ၍သာ မှတ်ယူ ပြောဆို တတ်ကြကုန်၏။

ဦးခေါင်းကိုက်သည်ဟု သိကြ၏။ ဦးခေါင်းတွင်းမှာ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော ကိုက်ဝိညာဏ်မျိုး ဖြစ်ပေါ်၍ နေသည်ဟု မသိကြ။ ခေါင်းကိုက် ပျောက်သည်ဟု သိကြ၏။ ထို ကိုက်ဝိညာဏ် ချုပ်ပျောက်သည်ဟု မသိကြ။ ထိုထို ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ နာမူပေါ်သည်၊ နာမူပျောက်သည် စသည်တို့၌လည်း ထိုနည်းတူ သိရာ၏။

နှလုံးတွင်း၌ ဖြစ်ကြကုန်သော သိစိတ်၊ ကြံစိတ်၊ တွေးစိတ် တို့သည်မူကား လောဘစိတ်အမျိုးမျိုး၊ ဒေါသစိတ်အမျိုးမျိုး၊ မောဟစိတ်အမျိုးမျိုး၊ သဒ္ဓါစိတ်အမျိုးမျိုး၊ မေတ္တာစိတ် အမျိုးမျိုး စသည်ဖြင့် အလွန် များပြားကုန်၏။

လောဘ အာရုံနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ လောဘခေါ်သော စိတ်ကြီးနှင့်ဖက်တံ့၍ နှလုံးထဲမှာဖြစ်ပေါ်လာသော သိမှု၊ ကြံမှု၊ တွေးမှုကို လောဘစိတ် ဆိုသည်။ ဒေါသစိတ် စသည်တို့၌ လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

စိတ်လည်း တန်းစီရ၏။

မြင်စိတ်၊ ကြားစိတ်၊ နှိစိတ် စသည်ဖြင့် စိတ် ခြောက်မျိုး ရှိကြောင်း အထက်၌ ဆိုခဲ့ပြီ။ ထိုစိတ်၊ ဤစိတ်၊ အနှိစိတ်တို့ သည် နှလုံးသွေးထဲတွင် တလှည့်စီ၊ ဟလှည့်စီ၊ သူ့အလှည့်နှင့် သူ ဖြစ်ကုန်၏။ အာရုံတခုခု၌ စိတ်နှစ်မျိုးတံ့၍ တပြိုင်ထဲ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟူ၍ မရှိ၊ တခု ပျက်ဆုံးမှ တခု ပေါ်၏။ တခု မပျက်သေးလျှင် နောက်စိတ်က တန်းစီနေရ၏။

ဥပမာ....။ လူတယောက်မှာ နတ်ဆိုးလည်း ဝင်ပူး၏။ နတ်ကောင်းလည်း ဝင်ပူး၏။ နတ်ယဉ်နေသူ ဖြစ်၏။ သို့သော် နတ်ပူးရာ၌ နတ်ဆိုးရာ၊ နတ်ကောင်းပါ ပြိုင်တူ ဝင်ပူးသည်မရှိ။ တဦးထွက်မှသာ တဦး ဝင်သကဲ့သို့တည်း။ နတ်ကောင်း မထွက်ခင် နတ်ဆိုးက စောင့်နေရသကဲ့သို့တည်း။

ထို့အတူ.... ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှုတ် အမှုအရာတို့ကို ခဏချင်း ခဏချင်း လှုပ်ရှားလျှင် သွားမှု၊ လာမှု၊ ပြောမှု၊ ဆိုမှု စသည် တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သော စိတ်တန်ခိုးကြီးတို့သည် ထိုနှလုံးဌာန မှ ဖြစ်ပွားကြကုန်၏။ လူအများတို့ကား ထိုနှလုံးဌာနမှ ဖြစ်ပွား

° ပုရိမ° ဘိဇ္ဇိတေ စိတ္တံ၊ ပစ္ဆိမ° ဇာယတေ တတော၊ ဝိသုဒ္ဓိ° မဂ်။

ကြကုန်သော စိတ်တို့ကို တလှည့်စီ၊ တလှည့်စီ၊ ပေါ်ချည် ဖြစ်
ချည် နေကြသည်ဟု မသိကြကုန်။ ထွေထွေလာလာ ကြံတတ်၊
တေးခေါ်တတ်၊ သိတတ်သော စိတ်တခုထဲ အမြဲတည်ရှိ၍ နေ
သည်ဟု ထင်မှတ်ကြကုန်၏။

ဖျပ်ခနဲ ဖျပ်ကနဲ၊ အဖြစ်အပျက်တွေ မြန်ဆန်လွန်းလှသော
ကြောင့် တပြိုင်ထဲ၊ တချက်ထဲ ဖြစ်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ မျက်တောင်
တခတ်၊ လျှပ်တပြက်အတွင်း ကုဋေတသိန်းမက တန်းစီ၍ ဖြစ်
ပျက်ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆိုကုန်၏။

ထို့ကြောင့် စိတ်သည် ယောက်ျား မိန်းမ—မရွေး၊ မည်သူ
၌ဖြစ်စေ - တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တွင်၊ စိတ်နှစ်မျိုး သုံးမျိုး
အပြတ်လိုက်၊ အတုံးလိုက် မည်သည့်အခါမျှ မဖြစ်။ တမျိုးဖြစ်ပြီး
မှသာ နောက်တမျိုး ဖြစ်သတည်း။

အချင်အားဖြင့်- မဟာဘုတ်ကား အရင်းခံ ပင်မ ဓာတ်
ကြီး လေးပါးတည်း။ ဘုတ်ကို မသိလျှင် ဘုတ်ပြုသော မျက်လှည့်
ပွဲကိုသာ ကြည့်နေရမည်။ သူ့သူငါငါ ရုပ်ကိုချစ်စရာ၊ ကြိုက်စ
ရာ၊ ရှုစရာ၊ မုန်းစရာ ဟူ၍သာ ထင်ကြမည်။ ဘုတ်ကိုမိလျှင်
ကား ဘယ်ရုပ်မျိုးကိုမှ လက်ခံချင်တော့မည်မဟုတ်။ ဘုတ်ကို
မြင်လျှင် ရုပ်ကို နှင်လေမည်သာတည်း။

အပိုင်း (၅)

ခန္ဓာဗေဒ

ခန္ဓာတုံး မှ သံသရာ ဆုံးမည်

လောကဓာတ်သိပ္ပံပညာရပ်များ ထွန်းကားလာသောခေတ်၌ လူ၏ခန္ဓာကိုယ်တွင်းဝယ် အသွေး၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး စသည်တို့ မည်သို့ဖြစ်တည်နေပုံများနှင့်တကွ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ စသည်တို့ပါမကျန် အစိတ်စိတ်အမြှာမြှာ ဓာတ်ခွဲ၍ အရိုးတခြား အသားတခြား ခွဲခွဲခြားခြားကြည့်နိုင် သိနိုင်နေပြီဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဤဓာတ်ခွဲနည်းကား ယနေ့ခေတ်တွင် အထူး အဆန်းမဟုတ်တော့ချေ။ ကြာသော် တဖြည်းဖြည်းရိုးသွားလေ မည်သာတည်း။

အရိုးကြာသော် အဆန်းဖြစ်လာ၏။ သိပ္ပံ ပညာရပ်များ မထွန်းကားသေးမီ ရှေးသရောအခါ များကလည်း လူဟူသော သတ္တဝါသည် ရှိခဲ့၏။ ထိုလူသတ္တဝါသည်လည်း ယနေ့ လူသား များနှင့် တသားတည်းသာဖြစ်၏။ ဘာမျှထူးခြားခြင်းမရှိ။ မျက်စိ နား၊ နှာ စသော ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းများသည် ယနေ့ လူ သားများအတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

ခန္ဓာပေဒခွဲစိတ်မှုဆိုင်ရာ ၌ ထိုအချိန်ကလည်း သူ့နည်း သူ့
 ဟန်ဖြင့် ရှိခဲ့သည်သာ ဖြစ်၏။ ယနေ့ခေတ်တွင် ခန္ဓာပေဒကို
 ခရေစေ့ တွင်းကျ သိရှိရန် ပစ္စည်းကရိယာကို အသုံးပြု၍၊ ရှေး
 အခါကမူ ပညာကိုသာ အားပြုကြောင်း၊ ပညာဖြင့် ဓာတ်ခွဲ
 ကြောင်း ကျမ်းဂန်များ ၌ တွေ့ရ၏။ အရိုးကြာခဲပြီ ဖြစ်သော
 (၀၇) သမန်ရှည်လှပြီဖြစ်သော ထို ခန္ဓာပေဒဓာတ်ခွဲနည်း ကား
 ယနေ့ခေတ်တွင် ဆန်းနေပေသည်။ ရှေးခေတ် ခန္ဓာပေဒ ဓာတ်ခွဲ
 နည်းကား ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

မျက်စိကို ရှေးက ဓာတ်ခွဲပုံ

မျက်စိသည် အသားစိုင်း၊ အသားခဲ ဖြစ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်၌
 မျက်မှောင်ရိုးဖြင့် ခြားထား၏။ ယင်းမျက်မှောင်ရိုး အတွင်း၌
 တည်ရှိသော အသားစိုင်း၊ အသားခဲကို မျက်စိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 မျက်လုံး ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ခေါ်လေသည်။

ထိုမျက်လုံးသည် သဏ္ဍာန်အားဖြင့် ဝိုင်း၏။ အရောင်အား
 ဖြင့် မျက်လုံး၏ ဘေးပတ်လည်တွင် ဖြူ၍၊ အလယ်ဗဟို၌ နက်
 မှောင်ပြီး ဝိုင်းစက်နေ၏။ ယင်းအနက်ဝိုင်းကို မျက်နက်ဝန်း ဟု
 ခေါ်၏။ ယင်းမျက်နက်ဝန်းကား အထပ်အလွှာအားဖြင့် ခုနှစ်
 ထပ်၊ ခုနှစ်လွှာ ရှိ၏။ ရူပါရုံကို မြင်နိုင်စွမ်းသော ထိုအကြည်
 ဓာတ် (စက္ခုပသာဒ) သည် မျက်လွှာခုနှစ်ထပ်၌ တည်၏။ ပမာ

၁။ အဋ္ဌသာလီနိ။ ဗုဒ္ဓိကာ

အားဖြင့် ဝါဂွမ်းထဲ၌ လောင်းအပ်သောဆီသည် ဂွမ်းထဲသို့တစ်စိမ့်
စိမ့်စိမ့် ဝင်ဘိသကဲ့သို့ထို အတူ ထိုအကြည်ဓာတ်(စက္ခုပသာဒ)
သည် မျက်လွှာ ခုနစ်ထပ်၌ စိမ့်ဝင် ပျံ့နှံ့၍ တည်လေသည်။

ထိုအကြည်ဓာတ် (စက္ခုပသာဒ)ကို မင်းသားငယ်တဦးအား
ဝိုင်းဝန်းပြုစု စောင့်ရှောက်နေကြသော အထိန်းတော် လေး
ယောက် ၎် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပြု၏။ ဘုရင့် သားတော်ကလေး အား
အထိန်းတော်ကြီး လေးယောက်တို့က အချီတော်၊ အချောတော်၊
လက်ပေါ်ကမချ၊ ချီပိုးကြရ၏။ အချိန်တန်လျှင် ရေမိုးချိုးပေး
ကြရ၏။ အမွှေးနံ့ သာအထုံအကြိုင်များ လှိုင်နေအောင် လိမ်း
ပေးကြရ၏။ အဆင်တန်ဆာများ ဆင်ယင်ပေးကြရ၏။ ပူအိုက်
သော ရာသီတွင် ယပ်လေ ခတ်ပေးကြရ၏။ မင်းသား ငယ်သည်
အထိန်းတော်ကြီးများ၏ ပြုစုယူယ၊ စောင့်ရှောက်မှုလက်တွင်း၌
ကြီးခြင်းသို့ ရောက်ရလေ၏။

ထို့ အတူ ကောင်းစွာ ခိုင်ခန့်ခြင်းကိစ္စ၊ ဖွဲ့စည်းခြင်းကိစ္စ၊ ရင့်
ကျက်စေခြင်းကိစ္စ၊ လှုပ်ရှားပြောင်းရွှေ့ခြင်းကိစ္စ။ ဤကိစ္စလေး
ရပ်တည်းဟူသော အထိန်းတော်ကြီးများကအကြည်ဓာတ်(စက္ခု
ပသာဒ) မင်းသားငယ်ကို ကျေးဇူးပြုကြ ကုန်သည်။ ထိန်းကြ
ကုန်သည်။ ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရ တို့၏ အထောက်အပံ့၊ အကူ
အညီကိုရယူလျက်၊ ဇီဝိတိန္ဒြေက သူ့ကို စောင့်ရှောက်ထား
သည်။ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ - စသည်တို့
သည် လူကို ဝန်းရံလျက် ရှိကုန်သည်။ သူသည် အဆင်း၊ အနံ့၊
အရသာ စသည် ခြံရံလျက် တည်နေသည်။

ရူပါရုံကို မြင်နိုင်စွမ်းသော ထိုအကြည်ဓာတ် (စက္ခုပသာဒ) သည် အတိုင်းအတာ ပမာဏအားဖြင့် သန်းဦးခေါင်း မျှသာ ရှိ၏။ ထိုပမာဏကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တော်တိုင် မြက်ဟ၍ ဆိုဘူးပြီ။

အကြင် စက္ခုပသာဒ ဖြင့် ရူပါရုံတို့ကိုရှေးရှုမြင်၏။
ဤစက္ခုပသာဒကား နည်းလှ၏။ သိမ်မွေ့လှစွာ၏။ သန်းဦးခေါင်း နှင့် ခိုင်းနှိုင်းစရာ ဥပမာ ရှိ၏။

ဤကား ခန္ဓာဗေဒခုံစိတ်မှုဆိုင်ရာ ၌ ပညာကို အားပြုလျက် မျက်လုံးကို ဓာတ်ခွဲသော ရှေးကဓာတ်ခွဲခြင်းဖြစ်၏။ မျက်လုံး၌ မျက်လွှာ ခုနှစ်ထပ် ရှိသည်။ အလယ်ခေါင်က မျက်နက်ဝန်းကို အဖြူရောင်များ ဝိုင်းရံထားသည်။ ရူပါရုံ မြင်နိုင်စွမ်း ရှိသော အကြည်ဓာတ်ခေါ်သော (စက္ခုပသာဒ) မှာ အလွန် သေးငယ် သည်။ သန်းဦးခေါင်းလောက်သာ ရှိသည် ဆို၏။

နှလုံးသားကို ရှေးကဓာတ်ခွဲပုံ

နှလုံးသားသည် ပဒုမ္မာကြာနီပွင့်၏ အတွင်းဖတ်၊ ကျောဘက် အဆင်းနှင့်တူ၏။ အပေါ်ဖတ်ကို ခွါ၍ စောက်ထိုး ထားသော ပဒုမ္မာကြာငုံ၏ သဏ္ဍာန် နှလုံးသားသည် ပြင်ဘက်သားကား အချော၊ အတွင်းဘက်သားကား သပွတ်သီး၏ အတွင်းသားကဲ့သို့ ပေ့ရှုပ်၏။

- (က) ပညာရှိသတ္တိ နှလုံးသား ကား အဖျားတိတိ စဉ်းငယ် ပွင့်ယောင်။
- (ခ) ပညာနည်းသတ္တိ၏ နှလုံးသား ကား ငုံ့သည် ဖြစ်၍ အဖျားချွန်ယောင်။

ထိုနှလုံးသား၏ အတွင်း၌ ပုန်းညက်စေ့ နေရာ မျှလောက် တွင်းရှိ၏။ ဤတွင်း၌ လက်ဆွန်း ၏ (လက်ခုပ်၏) ထက်ဝက်မျှ လောက်သော သွေးသည်တည်၏။ ဤ သွေးကိုမိ၍ ဟဒယ ဝတ္ထု ရုပ် (နှလုံးသား) သည် ဖြစ်၏။

- ၁။ ရာဂစရိုက်ပြောသူ (ရာဂအားကြီးသူ) ၏ သွေးကားနီ၏။
- ၂။ ဒေါသစရိုက် ပြောသူ (ဒေါသအားကြီးသူ) ၏ သွေးကား နက် ၏။
- ၃။ မောဟစရိုက်ပြောသူ (မောဟကြီးသူ) ၏ သွေးကား သားဆေးရေအဆင်း ရှိ၏။
- ၄။ ဝိတက်စရိုက်ပြော သော သူ ၏ သွေးကား ပဲပိစပ်ပြုတ် ရေအဆင်းရှိ၏။
- ၅။ သဒ္ဓါစရိုက် ပြောသူ၏ သွေးသည် မဟာ လှေကားပွင့် အဆင်း ရှိ၏။
- ၆။ ပညာစရိုက်ပြောသောသူ (ပညာကြီးသူ) ၏ သွေးသည် ကြည်လင် ၏။ စင်ကြယ် ၏။ အရောင်တောက် ၏။ အနီအဖြူ ရောသော အဆင်း ရှိ၏။ သားမြတ် နှစ်ခု တို့၏ အကြား ရင်ခေါင်း၌ အမြဲတည်၏။

ထို့ကြောင့် နှလုံးသားနှင့် ပတ်သက်၍ အကျဉ်းမှတ်သားနိုင်
စေရန် ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာကို ဗိုလ်ကုန်းဆရာတော်သည် ဤသို့ သိ
တော်မူ၏။

နှလုံးသား ဆောင်ပုဒ် လင်္ကာ

“ဆင်းရွက် ပဒု’၊ ကျောက်ပြင်ပုံ တည့်၊ ကြာငုံ
အောက်ရှု၊ ဥာဏ်ရှိသူဝယ်၊ ဇဉ်းငယ်ပွင့်တုံ၊ စုဉ်မန္ဒ၊
အပသန်ရှင်း၊ တွင်းသပွတ်အူ၊ နှစ်ဆူခါတ်မှီ၊ နီ၊ သည်ရာဂ၊
ဒေ၊ သ မည်းညား၊ သားဆေးရည် မောဟ၊ တက္က၊ ပဲရည်၊
ဝါသည် သဒ္ဓါ၊ ပညာ ပြီးပြက်၊ ဇောတမြက်သွင်၊ ဖြူစင်
လွန်ကဲ၊ လက်ဆွန်းခွဲ မျှ၊ လောဟိတသည်၊ ပုန္နာဂဋ္ဌိ၊ တွင်း
မှာရှိလတ်၊ သားမြတ် လယ်ဗွေ၊ ရင်မှာနေညား၊ နှလုံး
သားကို၊ အများသောတု ဥာဏ်ဖြင့်ရှု။

နှလုံးကောင်း ဝမ်းဖောင်း စကားပုံရှိ၏။ နှလုံးသား သွေး
ရောင်ကိုလိုက်၍ လူတို့၏ စရိုက်၊ စိတ်နေ သဘောထား များကိုပါ
ခါတ်ခွဲထား၏။ ဥာဏ် ခါတ်မှန်ဖြင့် ရိုက်ပြချက်မှ ဤပုံစံများ
ထွက်လာသတည်း။

၁။ အဘိဓမ္မတ္ထိဒီပကကျမ်း ဒုတိယအုပ်

လူမှာဆံပင်ဘယ်နှစ်ချောင်း၊ မွေးညှင်းဘယ်နှစ်ပင်ရှိသနည်း

၃၂ ကောဠာသကို ရှေးက ဓါတ်ခွဲပုံ

လူတိုင်း လူတိုင်းမှာ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ အကြော၊ အရိုး၊ အူ
သေး၊ အူမ တွေရှိကြ၏။ ၃၂ ကောဠာသ ခေါ်၏။

သို့သော်... မြင်းစီး၍ အထီးမှန်း၊ အမမှန်းမသိ ဟုဘိ၏သို့၊ ဆံ
ပင်က ဘယ်နှစ်ပင်၊ အရိုးက ဘယ်နှစ်ချောင်း၊ အူမက ဘယ်နှစ်
ခွေ၊ အရှည်က မည်မျှဟူ၍ အရှိကို အရှိအတိုင်း မသိကြကုန်။

ပညာရှိတေးကြည့်လျှင် ပြေးကြည့်သည်ထက် မှန်သည်ဟု
စကားပုံရှိ၏။ ရှေးပညာရှင်တို့သည် ၃၂ ကောဠာသတို့၏ အရှိကို
အရှိအတိုင်း ထင်မြင်အောင် ပညာဓါတ်မှန်ဖြင့် ရိုက်၍ ဓါတ်ခွဲ
သွားကြကုန်၏။ ကောဠာသ တို့၏ ပကတိ အရှိကိုသိချာနှင့်တကွ
အတိအကျ ပြကြကုန်၏။ အဘယ်မျှအထိ တိကျမည်၊ မှန်ကန်မည်
ကို သိပ္ပံ ပညာရပ်များဖြင့် မှတ်ကျောက်တင်၍ ကြည့်သင့်၏။

ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်းရှိ ကောဠာသများကို သိနေကြသည်
ကား အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် လက်နှစ်ဘက်၊ ခြေနှစ်ချောင်း၊
သွား ၃၂ ချောင်း၊ ခြေသည်းလက်သည်းပေါင်း နှစ်ဆယ်၊ ဤမျှ
လောက်ကိုသာ သိကြ၊ ပြောနိုင်ကြ၏။ အရိုးက ဘယ်လောက်
အကြောက ဘယ်မျှဟူ၍ မသိကြ။ မပြောနိုင်ကြတော့ကုန်။

ပညာရှိတို့၏ ဥာဏ်သည် သိပ္ပံ နှင့် မည်သို့နေမည်မသိ။ ၃၂
ပါးသော ကောဠာသများကို ဥာဏ်မှန်ပြောင်းဖြင့် ကြည့်သော
အခါ သူတို့သည် ဤသို့ မြင်ကုန်သတည်း။

ဤ ခန္ဓာကိုယ်ရုပ်၊ အကောင်ပုပ်၌ ။

- ၁။ နှစ်ကုဋေ ငါးသိန်းသော ဆံပင်(၂၅,၀၀၀,၀၀၀)
- ၂။ ကိုးသောင်း ကိုးထောင်သော မွေးညှင်း(၉၉,၀၀၀)
- ၃။ နှစ်ဆယ်သော ခြေသည်းလက်သည်း(၂၀)
- ၄။ သုံးဆယ့်နှစ်ချောင်းသော သွား(၃၂)
- ၅။ တကိုယ်လုံးခွါ၍ လုံးသည်ရှိသော် ဇီးစေ့ ခန့်မျှ ပမာဏ ရှိသော အရေထူ အရေပါး။
- ၆။ ကိုးရာသော အသားတစ်(၉၀၀)
- ၇။ ကိုးရာခြောက်ဆယ်သောကြောသေး ကြောမ(၉၆၀)
- ၈။ သုံးရာသော အရိုး၊ ရိုးတိုင်း ချဉ်ဆီအစု(၃၀၀)
- ၉။ သရက်သီးနှစ်လုံးပြတ်သဏ္ဍာန်ရှိသော အညှိုးနှစ်ခု(၂)။
- ၁၀။ လက်ဆွဲ ခွဲမျှလောက် သွေးရှိသော၊ သားမြတ် နှစ်ခုတို့ ၏ အလယ်၌ တည်သော နှလုံးသား။
- ၁၁။ သားမြတ်အုံနှစ်ဘက်တို့၏ အတွင်း၌ တည်သော၊ ပင်လယ် ကသင်္ဂြိုဟ် သဏ္ဍာန်ရှိသော အသားပြားတည်း ဟူသော အသည်းနှစ်ဖွဲ့။ (၂)
- ၁၂။ အသားကြား၌တည်သော၊ ဖုံးလွှမ်းမဖုံးလွှမ်းအပ်သော၊ နှစ်မည်သော အမြှေး (၂)
- ၁၃။ နှားငယ်၏ လျှာသဏ္ဍာန်ရှိသော အပြင်
- ၁၄။ သဖန်းသီးသဖွယ် ၃၂ လုံးသော အသားတုံး အပြား ရှိသော အဆုပ်။

၁။ အဘိဓမ္မတ္ထဒီပကကျမ်း [၃]

၁၅။ သုံးဆယ့်နှစ်တောင် ယောက်ျား၊ နှစ်ဆယ် ရှစ်တောင်
မိန်းမ၊ သွေးကျင်းမှာခွေ၊ ခေါင်းပြတ် မြေသဏ္ဍာန်
နှစ်ဆယ် တတန်အခွေရှိသော အူမကြီး (၂၁)

၁၆။ အူမကြီးကို နေရာတကျ မလျောကျရအောင် နှောင်ဖွဲ့
လျှိုထိုး၊ ခြေသုပ်ကြိုးအလား၊ အူမကြားမှာ တည်သော
အသိမ်နှု။

၁၇။ ရှုံဘွယ်လတ်လတ်၊ ခွေးအန်ဖတ် ပမာ အစာသစ် အစု။

၁၈။ ရှုံဘွယ်ထပ်လောင်း၊ အစာဟောင်း အစု။

၁၉။ ဦးခေါင်းအတွင်း၊ နို့ ခဲအဆင်းနှင့် တူသော ဦးနှောက်
အစု။

၂၀။ အသည်းကိုမိရှိ အအိမ်နှင့်တည်သော ဗဒ္ဒသည်းခြေ။

၂၁။ တကိုယ်လုံးနှံ့ရှိ တည်သော အဗဒ္ဒသည်းခြေ။

၂၂။ ကိုယ်၏အတွင်း၊ တခွက်ခင်းမျှ၊ ပမာဏရှိသော ချဲ့သလိပ်။

၂၃။ ဖက်ရွက်ယော်အဆင်း၊ ထိခိုက်ခြင်း ကြောင့် ဖြစ်သော
ပြည်ပုပ်။

၂၄။ အဆုပ် အညှို့ နှလုံး အထက်၊ အသည်းရွက်အောက်နေ၊
ဤလေးထွေကို စိုစေလျက် တစက်စက်ကျသော သန္နိစိ
တသွေး။

၂၅။ ဓါတ်သဘောမညီ၊ နှမ်းဆီအဆင်း၊ မွေးညှင်းအတွင်းမှ
ယိုကျသော ချွေး။

၂၆။ နှင်းခဲအဆင်း၊ အသားတွင်း၌တည်သော အဆီခဲ။

၂၇။ ကြည်လင်ဝမ်းမြောက်၊ ငိုကြွေးရောက်က၊ ပေါ်ပေါက်
လာရသော မျက်ရည်။

၂၈။ ဥတုပျက်ပြား၊ ခြေ လက် ဖဝါး၊ နှာခေါင်းဖျား တို့မှ
ထောက်လျားပေါ်လာရသော ဆီကြည်။

၂၉။ ရေမြုပ်အဆင်း၊ ပါးစောင်တွင်း မှ၊ သက်ဆင်းရသော
တံထွေး။

၃၀။ ဦးခေါင်းတွင်းမှ၊ သက်ဆင်းလျောကျ၊ နှာခေါင်းဝသို့
ယိုစီးရသော နှပ်ချေး။

၃၁။ အရိုးဆက်တွင်း၊ စွတ်စိုခြင်းနှင့်၊ မဟာလေ့ကားပွင့်
အဆင်း နှင့်တူသော အစေး။

၃၂။ ဝင်ပေါက်မထင်၊ ထွက်ပေါက်သာ မြင်ရသော ကျင်
ငယ်ရေအစု။

ဤသည်တို့ကား ဥာဏ်ဓါတ်မှန်၊ ရိုက်ချက်မှ၊ အနက် ထင်လာ
သော ၃၂ ကောဠာသတို့၏ ဥသဏ္ဍာန်များ ဖြစ်သတည်း။ ဆံ
ပင် မွေးညှင်းတို့၏ အရေအတွက်ကို ဂဏန်းနှင့်တကွ အဘိအကျ
ဖော်ပြထားပုံမှာ အံ့ဘွယ်လိလိ ဖြစ်ဘိ၏။

အရိုးသုံးရာ ကို

ဥပမာ နှင့်တကွ ပြဆိုချက်

ထိုထက် အလွန်အံ့ဘွယ်လိလိ၊ ဖြစ်စေတု ဘိသည်ကား အရိုး
စုများကို မျက်လုံးထဲမှာ ထင်းကနဲ၊ လင်းကနဲ ဝင်းကနဲ၊ သိထင်၊
မြင်သာအောင် သက်ဆိုင်ရာရာ ဥပမာများနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပြဆို
ထားချက် များမှာလည်း နှစ်သက်ဘွယ် အတိပင် ဖြစ်စေဘိ
ပြန်၏။

(မှတ်ချက် နှာခေါင်းတွင်းရိုး၊ နှလုံးရိုး၊ ဦးထိပ်ရိုး၊ နဖူးရိုး တို့သည် အရိုးတချောင်းစီသာဟု မှတ်။)

- ၁။ နှာခေါင်းတွင်းရိုးသည် အဆံထွင်ပြီး ထန်းသီး စေ့ နှင့် တူ၏။
- ၂။ နှလုံးရိုးသည် ယောက်မရွက် နှင့် တူ၏။
- ၃။ ဦးထိပ်ရိုးသည် မျက်နှာလှီးဖောက်၊ အုန်းသီးစေ့ ကောက် နှင့် တူ၏။
- ၄။ နဖူးရိုးသည် မှောက်၍ ထားသော ခရုသင်းခွက် ကဲ့ နှင့် တူ၏။

(မှတ်ချက်။ ။ မျက်ကွင်းရိုး၊ နားရိုး၊ အထက် အောက်မေးရိုး၊ ညှပ်ရိုး၊ ကျောက်ကပ်ရိုး၊ လက်ပြင်ရိုး၊ ပခုံးစွန်းရိုး၊ မောင်းရင်းရိုး၊ ပေါင်ရိုး၊ ခါးရိုး၊ ဒူးဆစ်ရိုး၊ ခြေဖနှောင့် ရိုးတို့သည် အရိုးနှစ်ချောင်းစီသာဟု မှတ်)။

- ၅။ မျက်ကွင်းရိုးတို့သည် ထန်းသီးစေ့ နှင့် တူကုန်၏။
- ၆။ နားရိုးတို့သည် ဆတ္တာသည်၏ သင်တုန်းအိမ် နှင့် တူကုန်၏။
- ၇။ အောက်မေးရိုးသည် ပန်းပဲတို့၏ ကိုက် နှင့် တူ၏။
- ၈။ အထက်မေးရိုးသည် ကြံခွံ သင်သော ဓါးငယ် နှင့် တူ၏။
- ၉။ ညှပ်ရိုးတို့သည် ကော့ညှတ်သော ပဲခုပ်ငယ်ရိုး နှင့် တူကုန်၏။
- ၁၀။ ကျောက်ကပ်ရိုး-
- ၁၁။ လက်ပြင်ရိုး-

- ၁၂။ ပခုံးစွန်းရိုးတို့သည် တစောင်တခြမ်း တိုသော သီဟိုဠ် ပေါက်တူး နှင့် တူကုန်၏။
- ၁၃။ မောင်းရင်းရိုးတို့သည် ကြေးမုံတံ နှင့် တူကုန်၏။
- ၁၄။ ပေါင်ရိုးသည် တစောင်းလိမ်ရွှေ၊ အရွှေ မညီသော ပုဆိန်ရိုး နှင့် တူ၏။
- ၁၅။ ခါးရိုး နှစ်ခုစပ်သည် အိုးထိန်းသည်တို့ ခုံလှောက် နှင့် တူ၏။
- ၁၆။ ဒူးဆစ်ရိုးတို့သည် တဖက်တခြမ်းသေသော ချေမြုပ်ခဲနှင့် တူကုန်၏။
- ၁၇။ ခြေဖနှောင်ရိုး တို့သည် ထန်းသီးစေ့ ကောက် နှင့် တူကုန်၏။

(မှတ်ချက် ခြေမျက်စိရိုး၊ မြင်းခေါင်းရိုး၊ မောင်းဖျား ရိုးတို့ သည် အရိုးလေးချောင်းစီသာဟု မှတ်)။

- ၁၈။ ခြေမျက်စိရိုးတို့သည် ကြီးဖောက်သီတပ်၊ ချင်းချင်းခပ် ရှိ ကစားသော ကျင်ဖုလုံး နှင့် တူကုန်၏။
- ၁၉။ မြင်းခေါင်းတို့သည် အငယ်ကား လေးကိုင်း နှင့်၊ အကြီး ကား ပိန်ကျုံသော မြေ၏ ကျောက်ကုန်းနှင့် တူကုန်၏။
- ၂၀။ မောင်းဖျားရိုးတို့သည် ထန်းပင်ငယ်အု၊ နှစ်ခုအစုံနှင့် တူကုန်၏။

(မှတ်ချက် လည်ရိုး ခုနှစ်ချောင်း၊ ဦးခွံရိုးကိုးချောင်း၊ ရင် ရိုးတဆယ်၊ လေးချောင်း၊ နံရိုးနှစ်ဆယ်၊ လေးချောင်း ရှိကုန်၏)။

- ၂၁။ လည်ရိုး ခုနှစ်ချောင်းတို့သည် တံစို့၌ စီထိုး၍ ထား
သော ဝါးညောက်မျက်ကွင်း နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၂။ ခေါင်းခွံ ရိုး ကိုးချောင်းတို့သည် ချုပ်တံ့အပ်သော ဗူး
ကဲ့ နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၃။ ရင်ရိုး ၁၄ ချောင်းတို့သည် ဆွေးမြည့်ဟောင်းမြင်းသော
သန်လျက် အိမ်ချိုင့် နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၄။ ကျောက်ကုန်းရိုး ၁၈ ချောင်းတို့သည် အတွင်း၌ဖောက်
သိဆင့်ထားခဲ့ပြားနှင့် အပကား ဝင်ရိုးတို့၌ ထိုးသိထား
သော ဗူးတားအစဉ် နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၅။ နံရိုး ၂၄ ချောင်းတို့သည် အစိတ်ကား တံစဉ် ကြီးငယ်
နှင့်...၊ အပေါင်းကား ဖြန့်သော ကြက်ဖြူတောက် နှင့်
တူကုန်၏။

ထိုမှတစ်ပါး လက်ချောင်းရိုး၊ ခြေချောင်းရိုး၊ အသား၌တည်
သော အရိုးနု တို့သည် ၆၄ ချောင်းစီ တို့တည်း။ ဤသို့သော
အပြားအားဖြင့် အရိုးတို့သည် သုံးရာ ရှိကုန်၏။

- ၂၆။ ခြေ၌ အဖျားဆစ်တို့သည် ခပေါင်းရေကြည်စေ နှင့် တူ
ကုန်၏။
- ၂၆။ ခြေ၌ အလယ်အဆစ်တို့သည် ပိန္နဲစေ နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၇။ ခြေ၌ အရင်းအဆစ်တို့သည် ထက်စည် နှင့် တူကုန်၏။
- ၂၈။ ဖမိုးရိုးတို့သည် တောက်တောက်စဉ်း ဖြစ် ကုန် သော
ခတ္တာငုံ၊ ပန်းတိုင်းစင် နှင့် တူကုန်၏။

- ၂၉။ လက်ချောင်းရိုးတို့သည် ခြေရိုးတို့ထက် စဉ်းငယ်၊ သေးသွယ် ရှည်လျားကုန်၏။
- ၃၀။ လက်ကောက်ဝတ်ရိုးတို့ကား တဖက်တယ်ကပ်၍ ထားသော သလွဲပြားလိပ် အခွေ နှင့် တူကုန်၏။
- ၃၁။ အသား၌မို့သော အရိုးတို့ကား တွေ့ပြားသော သဏ္ဍာန် ရှိကုန်၏။
- ၃၂။ အစွန်အဖျား၌ တည်သော တင်ရိုးသည် အောက်သို့ရှေ့ ရှုကိုင်ထားသော မြေပါးပျဉ်း နှင့် တူကုန်၏။ ခုနှစ်ခု ရှစ်ခုသော အရပ်တို့၌ အပေါက်ပေါက် အထွင်းထွင်း ရှိ၏။

ဤသုံးရာသော အရိုးတို့သည် သုဿင်္ဂါ လူတိုင်း လူတိုင်း တို့၌ ရှိကုန်၏။ ဤအရိုး၊ ထိုအရိုးတို့ဖြင့် ထောက်ကန်ထားလေသည်အတိုက် လူသည် တလူလူဖြစ်နေလေသည်။ အရိုးစုအရို့ကို အရို့အတိုင်း မြင်ဘိလျှင်မူကား အဘယ်သူသည် ခင်တယ်နိုင်ပချိမ့်နည်း။ သတိ နိုင်ပချိမ့်နည်း။

ရုပ်ဆောင်နေသော အပုပ်ကောင်

ပကတိသော ဤကိုယ်ကား၊ ကြည်ညိုချင်စရာ၊ ခင်တယ်ချင် စရာရှိပါဦးမည်လော့။ သုံးရာသော အရိုးပြိုင်းပြိုင်းတို့ဖြင့် ဆိုင်းထား၏။ အရိုးဆက်တို့ဖြင့် တချောင်းနှင့် တချောင်း ဆက်ဆက် ထား၏။ ကိုးရာသော အကြောတို့ဖြင့် အပ်ချုပ်သည့်နွယ် ချုပ်

စပ်ထား၏။ ကိုးရာသော အသားတစ်တို့ဖြင့် ဖြည့်ဖို့မုမ်းမံ၊ လိမ်း
ကျံထား၏။ စွတ်စို့သောအရေတို့ဖြင့် တစစ်စစ်ဖြစ်နေ၏။

အပေါက်အပေါက်ရှိသော ဆိခွက်ကဲ့သို့ မပြတ်အောက်ထက်
ဘရဗွံကံယိုစီးသော အပုပ်ရေရှိ၏။ ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ်တို့၏နေရာအိမ်
ဂေဟာတည်း။ အနာဟူသမျှတို့၏ တည်ရာတည်း။ ဆင်းရဲဟူ
သမျှတို့၏ မှီရာတည်း။ ပြည်မှည့်ပြီးသည့် အိုင်းအနာကြီးပမာ၊
ကိုးဖြာ ဒွါရ၊ အမာဝတို့ဖြင့် နေ့ညတစို့စို့ ယိုစီးလျက်ရှိနေ၏။
မစင်စီးစီးထွက်ရာ ဒွါရကိုးပေါက်တို့မှ အခါခပ်သိမ်း မစင်
မကြယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်များ ယိုထွက်စီးကျနေ၏။

မျက်စိနှစ်ဘက်မှ မျက်ဝတ် မျက်ချေး၊ နားတွင်းနှစ်ဘက်မှ
နဖါချေး၊ နှာခေါင်းနှစ်ဘက်မှ နှပ်ချေး၊ တရံတခါ သည်းခြေ၊
သလိပ်၊ အစာသွေးတို့သည် ခံတွင်းပေါက်မှ အန်ထွက်တတ်ကုန်
၏။ အောက်နှစ်ပေါက်တို့မှ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့သည် ယိုးစီးထွက်
ကျကုန်၏။ ကိုးသောင်း ကိုးထောင်သော မွေးညှင်း တွင်းတို့မှ
ချေးဆား၊ အရေလွှာ မြူအညစ်အကြေးတို့သည် ယိုစီးထွက်ကျ
ကုန်၏။

ဤသို့သော ခန္ဓာ အသုဘ၊ ကိုယ်ကာယတို့ကိုမသုတ်သင်သည်
သော်- မင်းသည်၎င်း၊ ဆင်းရဲသား ပုဏ္ဏားသည်၎င်း၊ ပန်းမှိုက်
သွန်-ကျန် ဒွန်းစက္ကားသည်၎င်း၊ အဆင်းအနံ့အားဖြင့် မထူး
သည်သာဖြစ်၏။ ကဲ့လဲ့ထူးခြား အပြားမရှိကုန်ရာ။ စက်ဆုပ်
ဘွယ် ရှိရှာဘွယ် ထွ်ဘွယ်ရာသာ ရှိကုန်၏။

အဘိဓမ္မာ မျက်လုံးဖြင့် သိုးသပ်ဘိမ္မုကား ဤခန္ဓာ၊ ဤကိုယ်
သဘောကား အနည်းငယ်မျှပင် ခင်ဘွယ်၊ မင်ဘွယ်၊ တွယ်တာ
ဘွယ်၊ မြတ်နိုးဘွယ် မရှိချေတကား။

အပုပ်ကောင်က ရုပ်ဆောင်နေသော ဤခန္ဓာကို ရှုံ့မှန်းကာ၊
ဤကိုယ်ကာယကို လက်စတုံးနိုင်ပါမှ သံသရာ ဆုံးလေမည်သာ
တည်း။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးကို တပြုံးပြုံးနှင့် ခြေသလုံးဖက်
ထားလေသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ သံသရာလည်၍ ဆုံးနိုင်တော့မည်
မဟုတ်။

၀၀၀

အပိုင်း (၆)

ဘဝအစဉ် ဘာကိုအလျင်ဆုံးတွေ့ရပုံ

ကုလားတောထဲမှာနေလျှင် ကုလားကိုသာမြင်မည်။ ကုလားသံကိုသာ ကြားမည်။ တရုပ်တောထဲမှာနေလျှင် တရုပ်ကိုသာမြင်မည်။ တရုပ်သံများကိုသာ ကြားနေမည်။ အနေကြာလျှင် ကုလားစကားကို ကုလားလို ကောင်းကောင်း ရောတတ်၊ ပြောတတ်လာမည်။ တရုပ်စကားကို တရုပ်လို ကောင်းကောင်း သွက်လက်စွာ ရောတတ် နှောတတ်လာမည်။

သည့်ထက် သည့်ထက် ကြာကြာနေသော်-ကုလား အမှုအရာ တရုပ်အမှုအရာများ ကူးစက်လာမည်။ ကုလား ယောင်ယောင် တရုပ်ယောင်ယောင် ဖြစ်လာမည်။ အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။ ပတ်ဝန်းကျင်သည် “မုဆိုးနားနီး မုဆိုး” ဆိုသကဲ့သို့ လူကို ကူးစက်တတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

လူသည် ဘယ်ကဖြစ်လာသနည်း။ ရုပ် နာမ်ကို မှီ၍ ရုပ်နာမ်ကို အခြေခံ၍ မွေးလာ၏။ ရုပ်ဖို-ရုပ်မ၊ နာမ်ဖို-နာမ်မတို့၏ သံဝါသ မှ ဖြစ်လာသော ရုပ်သား၊ ရုပ်သမီး၊ နာမ်အား၊ နာမ် သမီးဖြစ်၏။

မေးလာသော ထိုလူသည် အသိစိတ် ရှိလာသောအခါ လူသည် ဘာကိုစ၍ တွေ့လေသနည်း။ ရုပ် နာမ် ဖြစ်၏။ ရုပ် နာမ်ကို စ၍တွေ့၏။ ရုပ်တို့၏ လှုပ်ရှားပုံအသွင်မျိုးစုံကို အလျင်ဆုံး သူမြင်သည်။ ရုပ်သံများကို အလျင်ဆုံး သူကြားသည်။ ရုပ်နံ့များကို အလျင်ဆုံး သူခံသည်။ လူဖြစ်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် သူတွေ့လေသမျှ၊ ကြားလေသမျှ အာရုံ အဖုံဖုံတို့သည် ရုပ်နှင့် ရုပ်၏ အသိုင်းအသိုင်းအဝိုင်းများသာ ဖြစ်ကုန်သည်။

ထိုလူ၏အသိ၊ လူ၏ဦးကျောက်ထဲ၌ သက်ရှိ သက်မဲ့ ရုပ်များ မှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိ။ သည်ဟာ သည်ဟာတွေ၊ သည်ရုပ် သည်ရုပ်တွေကိုသာ ထပ်တလဲလဲ နေ့စဉ် သိထင်မြင်တွေ့နေ၏။

ထို့ကြောင့် နားရုပ်သည် လူ၏သန္တာန်၌ ဝက်အူနှင့် စွဲသကဲ့သို့ စွဲနေသောအရာ ဖြစ်သဖြင့် ရုပ်စွဲ နာမ်စွဲ ကျွတ်အောင်ချွတ်၍ မရနိုင်။ ရုပ်မဟုတ်၊ နာမ်မဟုတ်၊ မဟာဘုတ်ခေါ်သော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့၏အစုအဝေး ဟုပြောလျှင် ပြောသူသာမောချိမ့်မည်။ တော်တော်နှင့် သဘောပေါက်ရှာမည်မဟုတ်။ နားဝင် ရှာမည်မဟုတ်။ အကြောင်းသော်ကား လူသည် မေးဖွား၍ လူမှန်းသိစ အချိန်ကတည်းက ရုပ်တော နာမ်တောထဲမှာ ကြီးပြင်းလာခဲ့ရပြီ။ ရုပ်ခံ နာမ်ခံ၊ အမာခံကျောရိုးကြီးက လွန်စွာတောင့်သောကြောင့် ဖြစ်သတည်း။

ဘဝင်မြင့် ဆေးသုံးလုံး နှင့် လူသား

သည်အထဲတွင် ထိုလူသားအား အဖြူကိုအမဲ၊ အမဲကို အစိမ်း ထင်ယောင် ထင်မှား၊ ကယောင်ချောက်ချား ဖြစ်သွားအောင်

မိုင်းတိုက်သော အထင်ကြီးစေသော “ဘဝင်မြင်ဆေးကြီး သုံးလုံး” ကလည်းမသေမချင်း သုံးစွဲမှီဝဲသွားရန် မွေးကတည်းကဝမ်းတွင်းပါ ပါလာသောကြောင့် ထိုလူသားခများကား ဦးနှောက်ပျက်ရတော့ မလောက် ဖြစ်သွားရှာ၏။ (ပုထုဇနော ဥမ္မတ္တကော ကိုယောက်)

ထိုဘဝင်မြင့် ဆေးလုံးကား အခြားမဟုတ်၊ ဤသုံးမျိုးပင် ဖြစ်သတည်း။

၁။ တဏှာ

၂။ မာန

၃။ ဣဒ္ဓိ

ယင်း သုံးမျိုးအနက် တဏှာကို အဘယ်ကြောင့် ဘဝင်မြင့်ဆေး ဟု ဆိုအပ်သနည်း။

(၁) တဏှာ ။ အဘိဓမ္မာ အနှစ်၊ ပရမတ် စစ်စစ် အားဖြင့် သူမရှိ၊ ငါမရှိ။ သူပိုင်ဟူ၍ မရှိ၊ ငါပိုင်ဟူ၍မရှိ။ ထိုသို့ မရှိပါဘဲလျှက်ကို သူဘဲ၊ ငါဘဲ၊ လင်ဘဲ၊ မယားဘဲ၊ သားဘဲ၊ သမီးဘဲ၊ အမိဘဲ၊ အဘဘဲ ဟူ၍လည်း ကောင်း။ ငါ့ဟာဘဲ၊ သူ့ဟာဘဲ၊ သူ့ မယား၊ ငါ့မယား၊ သူ့ လင်၊ ငါ့လင်၊ သူ့ မိဘ၊ ငါ့ မိဘ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ငါ့လယ်၊ ငါ့ယာ၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့အိမ်၊ ငါ့တိုက်။ ငါ့လှည်း၊ ငါ့နှား၊ ငါ့ မော်တော်ကား ဟူ၍လည်းကောင်း မဟုတ်ကို အဟုတ်ထင်အောင်၊ မရှိကို အရှိထင်အောင်၊ မပိုင်ကို အပိုင်ထင်အောင်၊ စိတ်တွင်း၌ အမှတ်အစွဲ ရှိနေခြင်းသည် တဏှာ-မည်၏။

ထို တဏှာ ဟူသော ဘဝင်မြင့်ဆေး၏ တန်ခိုးကြောင့်-
 လူသားသည် သူမြင်တွေ့နေရသော ရုပ်တို့ကို ခွဲခွဲခြားခြား၊ မှတ်
 လေတော့သည်။ သည်ဟာငါ၊ သည်ဟာသူ၊ သည်ဟာ အိမ်၊
 သည်ဟာကျောင်း- စသည် ဟူပေ၏။ “တဏှာ” ဖုံးထားသော
 ကြောင့် တဏှာ ပညတ်အောက်တွင် ပရမတ်အစစ် အနှစ်သာ
 ရ ဖြစ်သော ဓါတ်လေးပါး အစုအဝေးသည် ပျောက်ရလေ
 ၏။ တဏှာဝဲလုတ်ကြီးထဲတွင် ပရမတ်သည် မြုပ်ငုပ်သွားလေ
 ၏။

(၂) မာန။ မာနကား မိမိကိုယ်ကိုအထင်ကြီးမှု၊ ဘဝင်မြင့်မှု၊
 ထောင်လွှား တက်ကြွမှု၊ မော်မောက်မှု တည်း။ ထို မာန တွင်
 အောက်ခြေအမာခံရှိ၏။ အမာခံမရှိလေဘဲ မာနသည် ဖြစ်လေ့
 မရှိ။

ထို မာန ၏ အောက်ခြေ အမာခံကား ရုပ်၊ အသံ၊ ပညာ၊
 သီလ၊ သမာဓိ၊ မိဘ၊ ဆွေမျိုး စသည်စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။
 အမာခံ တောင့်လျှင် တောင့်သလောက် မာနသည် ခြေဖျား
 ထောက်တတ်၏။ မော်ပြ၊ မောက်ပြ၊ ထောင်လွှား၍ ပြတတ်၏။

ဥပမာ။ ရုပ်ချောသူက ချောဂုဏ်လှဂုဏ် မောက်ခြင်းမျိုး၊
 အသံကောင်းသူက အသံဂုဏ် မောက်ခြင်းမျိုး။ ပညာတတ်သူက
 ပညာဂုဏ်မောက်ခြင်းမျိုး။ သီလကောင်းသူက သီလဂုဏ် မောက်
 ခြင်းမျိုး။ မိဘဆွေမျိုး အင်အားတောင့်သူက မိဘဂုဏ်၊ ဆွေဂုဏ်
 မျိုးဂုဏ် မောက်ခြင်းမျိုး စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

လူသည် မာနကိုလည်း အားကိုးတတ်၏။ မာနအားကိုးဖြင့်
 လူတဘက်သားအပေါ်၌ ချိုးချိုးနှိမ်နှိမ် ပြုမှုဆက်ဆံ ဆိုပြော

ထတ်၏။ လူသည် ထိုမာနကို ဘုရားကဲ့သို့ ဆည်းကပ် ထားလေ
သောကြောင့်၊ မာနပညတ်၏အောက်တွင် ပရမတ်အစစ် အနှစ်
သာရဖြစ်သော ဓါတ်လေးပါး အစုအဝေးသည် ပျောက်ရလေ
၏။ ပရမတ်ကို မာနပညတ်က မျှိပ်စစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့်ထိုလူသား
အဖို့ ပရမတ် နှင့် ဝေးကာ ပညတ် နှင့်သာ လုံးထွေးနေ၏။

(၃) ဒိဋ္ဌိ။ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ခန္ဓာ၊ ငါ့ကာယဟူ၍ အစွဲအလမ်း ကြီး
စွာဖြင့် အထင်ကြီးမှုသည် ဒိဋ္ဌိမည်၏။ ဥပမာ- ဓါး၊ ဆိုရာ၌ သံ
သည် ထိုဓါး၏ အမာခံ အထည်ဖြစ်၏။ ထိုသံကိုပင် ဓါးဟူ၍ ခေါ်
ကြ၏။ ဤဥပမာကဲ့သို့ပထဝီစသော ဓါတ်လေးပါးသည် သတ္တဝါ
၏ အမာခံအထည်ဖြစ်၏။ ထိုဓါတ်လေးပါး၏ အစုအဝေးကိုပင်
သတ္တဝါဟူ၍လည်းကောင်း။ သူဘဲ၊ ငါဘဲ ဟူ၍လည်းကောင်း၊
အစွဲအလမ်းကြီးမှုကို ဒိဋ္ဌိ ဟု ဆိုပေသည်။ ထိုအတ္တစွဲ၊ ငါစွဲတည်း
ဟူသော ဒိဋ္ဌိက ဖုံးလွှမ်းထားသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိပညတ်၏အောက်
တွင် ပရမတ်သည် ပျောက်ရလေ၏။ ဒိဋ္ဌိဝဲက စုတ်သောကြောင့်
ပရမတ်မှာ မြုပ်ပါသွားရလေ၏။

ယင်းတဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါးကို အဘိဓမ္မာ အခေါ်အား
ဖြင့် “မညနာ” ဟု ခေါ်၏။ မညနာဟူသည် အဘယ်ကို ဆိုလေ
သနည်း။

“ပညတ်ကိုမခွါ မလှန်နိုင်ကြကုန်သည့်အတွက်ပညတ်
ကို အစွဲပြု၍ ပုထုဇဉ်တို့သည် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါး
တို့ဖြင့် အလွဲလွဲထင်မှား၊ မြင်မှား၊ စွဲလမ်းကြ ကုန်၏။
ယင်းတရား သုံးပါးတို့ကို ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား၊

စွဲလမ်းတတ်သောကြောင့် “မညနာတရား” ဟူ၍လည်းဆို
အပ်ကုန်၏။”

မညနာ ဆိုသည်ကား အထင်ကြီးခြင်းတည်း။ ဟုတ်
မှန်သည်ထက် ပိုလွန်ကာစင်ခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာအတွက်
ကြောင့် ဝိပလ္လာသတရား ဖြစ်ပွား၏။ ဝိပလ္လာသ တရား
အတွက်ကြောင့် အထင်ကြီးခြင်း ဖြစ်ပွား၏။

ထိုမညနာသည် တဏှာမညနာ။ မာနမညနာ။ ဒိဋ္ဌိ
မညနာဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

လောက၌ ဆေးထသည်ဟု ဆိုစကားရှိ၏။ ဆေးထလျှင်
ရမ်းတတ်၏။ အမှောက်မှောက် အမှားမှား ထင်ရာလျှောက်လုပ်
တတ်၏။

ပုဏ္ဏကဆေးနှင့် လူသား

ဥပမာ- ပုဏ္ဏကဆေး၊ အာဠာဝကဆေး ထိုးထားသူ ဆေး
ထခဲ့သော်-ဝါ-ဆေးထ လာသောအခါ ခုန်လို့ခုန် ပေါက်လို့
ပေါက်၊ ပေါက်သောက်ကရ ဗလချီးနမ်း၊ ကြမ်းချင်တိုင်းကြမ်း၊
ရမ်းချင်တိုင်း ရမ်းသည် ဆို၏။

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ။ ဤသုံးပါးသည်-ပုဏ္ဏကဆေး၊ အာဠာ
ဝကဆေးနှင့် အလားတူ၏။ ပုထုဇဉ်လူသားသည်-ထိုပုဏ္ဏကဆေး၊
အာဠာဝကဆေး ထိုးထားသူနှင့် တူ၏။

၁။ ။ ပရမတ္ထစက္ခုကျမ်း [ဒီပရင်း]

၂။ ။ ဝိပလ္လာသနာဒိပနီ (ဆယ်တိ)

ပုဏ္ဏကဆေး၊ အာဠာဝကဆေး ထိုးထားသူကား-ဆေး ထသည် ဆိုသော်လည်း အခါခပ်သိမ်း ထသည်မဟုတ်။ ရံခါရံသာ ထတတ်၏။ ပုထုဇဉ် လူသားမှာမူကား-တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆေး အမြဲ ထနေ၏။

ထို့ကြောင့်... ငါမဟုတ်ဘဲကို ငါဟု ထင်မှားလေ၏။ ငါပိုင် မဟုတ်ဘဲကို ငါပိုင်ဟု အထင်ကြီးလေ၏။ ငါဆိုမှ ငါ၊ အာက ငါ၊ တကဲ့ငါဟူ၍-မာန်တဝင့်ဝင့်၊ ဘဝင်မြင့်လေ၏။ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ကာယ၊ ငါ့အတ္တဟူ၍ စွဲလမ်းလေသတည်း။ ဤဆေးမပြယ် သမျှ ပုထုဇဉ် လူသားသည် သံသရာ၌ တချာလည်လည် ဖြစ်နေရရှာမည် သာတည်း။

ရုပ်နာမ်သည် အတ္တလား

ရုပ်တခြား၊ နာမ်တခြားလား

နာမ်သည် ရုပ်ကောင်ကြီးထဲမှာ အောင်းနေသလား

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဟူသော မညနာတရား၊ ဆေးသုံးပါးထက် သောကြောင့် ပုထုဇဉ်သည်အထင်အမြင်အမျိုးမျိုးလွဲ၊ အမျိုးမျိုးမှားချေ၏။ ကထောင် က ချောက်၊ ပေါက်သောက်ကရတွေ လျှောက်ထင်ကုန် လေ၏။

ရုပ် အတ္တဝါဒ

မှန်၏။ အချို့တို့က ရုပ်ကို-အတ္တ၊ နာမ်ကိုအတ္တ၊ ရုပ်နာမ်ကို အတ္တဟူ၍ ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား စွဲလမ်းကုန်၏။ နာမ်ဟူ၍ သီးခြားမရှိ။ ရုပ်သာရှိသည်။ ထိုထိုအာရုံကို သိတတ်၊ ဆင်းရဲ

ချမ်းသာမှုကို ခံစားတတ်၊ ထိုထိုကိစ္စအဝဝကို ပြီးစေတတ်သမျှ အားလုံးသည် ရုပ်၏သတ္တိ၊ ရုပ်၏စွမ်းအား၊ ရုပ်၏တန်ခိုး၊ ရုပ်၏ အာနုဘော်ချည်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်-ရုပ်သည်ပင် အတ္တ၊ ရုပ်သည်ပင် ကာယ၊ ရုပ်သည်ပင် အကောင် ဖြစ်သည်။ ထို အတ္တ ထို ကာယ၊ ထို အကောင်သည် တခုထဲ၊ တရှိထဲ၊ ခိုင်မြဲသည်ဟု ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား စွဲလမ်းကုန်၏။

နာမ်အတ္တဝါဒ

အချို့တို့ကမူ-ရုပ်ကောင်ကြီးထဲမှာ နာမ်ရှိသည်။ နာမ်သည် ရုပ်ကောင်ကြီးထဲမှာ အောင်းနေသည်။ ထိုနာမ်သည်ပင် အတ္တ၊ ထိုနာမ်သည်ပင် ကာယ၊ ထိုနာမ်သည်ပင် အကောင် ဖြစ်သည်။ ထိုအတ္တ၊ ထို ကာယ၊ ထို အကောင်သည် တခုထဲ၊ တရှိထဲ ခိုင်မြဲ သည်။

ထို့ကြောင့်...ထိုထိုအာရုံကို သိတတ်၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲမှုကို ခံစားတတ်၊ ထိုထိုကိစ္စအဝဝကို ပြီးစေတတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို အတ္တ၊ ထို ကာယ၊ ထို အကောင်သည်-ရုပ်ခန္ဓာကြီး ပျက်စီးသွား သော်လည်း သူကားမပျက်ချေ။ ဘဝတပါးသို့ထွက်သွားသည်၊ ကူးပြောင်းသည်၊ ဟူ၍ ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှားစွဲလမ်းကုန်၏။

ရုပ်နာမ် အတ္တ ဝါဒ

အချို့ တို့က မူကား.... ရုပ်နာမ်နှစ်မျိုးစလုံးကိုပင် တခုထဲ၊ တရှိထဲ ခိုင်မြဲသော အတ္တ၊ ခိုင်မြဲသော ကာယ၊ ခိုင်မြဲသော အ ကောင် ဖြစ်သည်။ ထိုအတ္တ၊ ကာယ၊ အကောင်သည် ထိုထို အာရုံ

ကို သိတတ်၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို ခံစားတတ်၊ ထိုထို ကိစ္စအဝဝ
ကို ပြီးစေတတ်သည် ဟူ၍ နာမ်ရုပ် နှစ်ပါးလုံးကိုပင် အတ္တဟု
ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား စွဲလမ်းကုန်၏။

ဇီဝ အတ္တဝါဒ

အချို့ကလည်း ရုပ်ကောင်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးထဲ၌ တ
ရို့ထဲ မြဲသော ဝိညာဏ်ရှိသည်။ ဝိညာဏ်သည် ရုပ်ကောင်၊ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကောင်ကြီးထဲမှာ နေသည်။ အသက်ရှိသည်။ ဝိညာဏ်
ကား ထိုထို အာရုံကို သိတတ်သည်။ ကိစ္စ အဝဝကို ပြီးစေတတ်
သည်။ အသက်ကား အစောင့် အရှောက်မျှသာ။ သေသောအ
ခါ ထိုဝိညာဏ်ကား ချုပ်ငြိမ်းပျောက်ပျက်လေ၏။ ရုပ်ကောင်—
ခန္ဓာကောင်ကြီးလည်း ရိပ်ုပ်၊ ဆွေးမြေ့ လေ၏။ အသက်ကား—
ဘဝတပါးသို့ ထွက်သွားသည်၊ ကူးပြောင်းသည် ဟု ယူမှား
စွဲလမ်းကုန်၏။ ဤ အယူနှစ်မျိုးသည်လည်း နာမ်ကို အတ္တစာရင်း
ထဲ သွင်းယူသော ဝါဒသာ ဖြစ်လေသည်။

ဝိညာဏ်အတ္တ ဝါဒ

အချို့တို့ကမူ အသက်ဟူ၍ မရှိ။ ဝိညာဏ်သာ ရှိသည်။ ယင်း
ဝိညာဏ်သည် တခုထဲ၊ တရို့ထဲ အမြဲတည်နေသည်။ ရုပ်ကောင်
က ပျက်သွားသော်လည်း သူကား မပျက်။ ဘဝတပါးသို့ထွက်
ခွါသွားသည်၊ ကူးပြောင်းသည် ဟု ယူမှား စွဲလမ်းကုန်၏။ ဤ
အယူနှစ်မျိုးသည်လည်း နာမ် ကို အတ္တစာရင်းထဲ သွင်းယူသော
ဝါဒသာ ဖြစ်လေသည်။

ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ အတ္တဝါဒ

နာမ် ဌလည်း အချို့က ဝေဒနာကိုပင် တခုထဲ၊ တရို့ထဲ ခိုင်မြဲသော အတ္တ ဟူ၍၎င်း၊ သညာကိုပင် အတ္တဟူ၍၎င်း၊ သင်္ခါရ ကိုပင် အတ္တ ဟူ၍၎င်း။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဆေးထလေတိုင်း အလဲလဲ၊ အမှားမှား၊ ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား စွဲလမ်းကြကုန်သတည်း။

ပရမတ်မုက်စိ မရှိသော အန္တာပုထုဇဉ်တို့၏ အတ္တ အဓိပ္ပာယ်

အတ္တ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ အဘယ်ကို အတ္တ ဆိုသနည်း။ အကြင် ဝတ္ထုသည်-

(က) နိဗ္ဗ- မြဲလည်း မြဲ၏။

(ခ) သုခ- ချမ်းလည်း ချမ်းသာ၏။ မကောင်း အာရုံနှင့် တွေ့ကြုံလျှင်သာ ဒုက္ခဖြစ်၏။ အရှင် ဟူ၍၊ အကောင် ဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။

ထိုအင်္ဂါကို အတ္တဟူ၍ ဆိုလေအည်။

ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့။ ပရမတ် မုက်စိ ပိတ်ပိတ်သား အလျှင်း ပင် မရှိသော အန္တာပုထုဇဉ် သုတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်၌ လိုရင်း အောက်ခြေအမာခံ အထည်ကိုယ် ရှိသည်။ ယင်းအမာခံ အထည် ကိုယ်သည်-

(က) နိစ္စ- မြဲသည် ဖြစ်၍ နေ့ဆက်၊ ရက်ဆက်၊ နှစ်ဆက်- ဘဝဆက်၊ မပျက်မစီးဘဲ တရှိထဲရှိနေသည်။

(ခ) သုခ-ချမ်းသာသည် ဖြစ်၍ သုခ ဆိုရသည်။ အရှင် ဟူ၍ဆိုရသည်။ အကောင် ၊ ဟူ၍လည်း ဆိုရသည်။

ယင်း အထည်ကိုယ်ကောင်သည် ထိုထို အာရုံကို သိလည်း သိတတ်။ ဆင်းရဲမှု၊ ချမ်းသာမှု ကိုလည်း ခံစားတတ်။ အလိုသို့လည်း လိုက်တတ်၊ လိုက်စေတတ်သည်။ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နိုင်သည်။ သူသာလျှင် လိုရင်း ပခာန အဓိက ဖြစ်သည်။ သူမရှိက အသေ ဖြစ်သည်၊ ဟု မဟုတ် မရှိဘဲလျှက်ကိုး အဟုတ် အရှိ ဟူ၍ ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှား စွဲလမ်း ကုန်သည်။

ယင်းသို့ ပရမတ် မျက်ကန်း အန္တပုထုဇဉ်တို့ ထင်မှား၊ မြင်မှား၊ ယူမှားစွဲလမ်းသော မဟုတ် မရှိသော အမာခံ အထည်ကိုယ်ပင် အန္တပုထုဇဉ်တို့က အတ္တ ဟူ၍ သမုတ်ကုန်၊ ပညတ်ကုန်၊ ခေါ်ကုန်သည်တည်း။

အတ္တစင်မှ အနတ္တ ထင်မည်။
အနတ္တ ထင်မှ ခင်တွယ်မှ သံယောဇဉ် ပြတ်မည်။
သံယောဇဉ်ပြတ်မှ ဘဝဇာတ် ချုပ်ငြိမ်းမည်။

မြန်မာအမေအ ကောင်နှင့် ပါဠိအမေအ အတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ၊ သတ္တ၊ ဇီဝ- အနက်တူ၏။ အသံသာ ကွဲ၏။ “ပုဂ္ဂလောတိ အတ္တာ သတ္တော ဇီဝေါ” ကထာဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ။

အတ္တ ဒိဋ္ဌိ၏ ကြီးမားသော ပင်မ အင်အားနှင့်

ယင်း၏ အကိုင်အခက် ဒိဋ္ဌိများ

အတ္တဒိဋ္ဌိဟူသည် အဘယ်နည်း။ အဘယ်ကို အတ္တဒိဋ္ဌိ ဆိုသ
နည်း။

အတ္တ + ဒိဋ္ဌိ = အတ္တဒိဋ္ဌိ။

အတ္တ = ငါ၏ခန္ဓာ၊ ငါ၏ကိုယ်။

ဒိဋ္ဌိ = ယူမှား စွဲလမ်းခြင်း။

မိမိ၏ကိုယ်၊ မိမိ၏ ခန္ဓာကို ငါ၏ အတ္တဟု ယူမှား စွဲလမ်းခြင်း
ကို အတ္တဒိဋ္ဌိ ဆိုသည်။ လှန်စွာ အားကောင်းလှသော ဟူ၏။
ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိသည် ပမာဆိုသော်....

(က) ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုးတို့ ပေါက်ပွားရာ၊ မွေးထုတ်ရာ
ပင်မကြီးနှင့် အလားတူ၏။

(ခ) ဒိဋ္ဌိ အမျိုးမျိုးတို့ကို ထုတ်လုပ်သော ဒိဋ္ဌိကုန်
ထုတ် စက်ရုံကြီးနှင့်လည်း အလားတူ၏။

ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုးတို့ ပေါက်ပွားရာ ဆိုသည်မှာ....

သဿတ ဒိဋ္ဌိ။ ။ အတ္တဟု ဆိုအပ်သောကံ့ယ်၊ အတ္တဟု ဆိုအပ်
သော ခန္ဓာ၊ အတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော အကောင်သည် သေသော်
လည်း ပျက်မသွားချေ။ ဘဝတပါး ထွက်သွားသည်။ ကူးပြောင်း
သည်ဟု ယူမှား စွဲလမ်းခြင်းကို သဿတ ဒိဋ္ဌိ ခေါ်သည်။

အတ္တဒိဋ္ဌိ မူလကား သဿတုစ္ဆေဒါဒဗယာ။
ပဏ္ဍိတပိဋိတော်။

ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ။ အတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော ကိုယ်၊ အတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာ၊ အတ္တ ဟု ဆိုအပ်သော အကောင်သည် သေသည် ရှိသော် ပြတ်လေ၏။ ပျောက်လေ၏။ နောက်ထပ် ဘဝ အသစ် ဖြစ်ခြင်းမရှိတော့ဟု ယူမှား စွဲလမ်းခြင်းကို ဥစ္စေဒ ဒိဋ္ဌိ ခေါ်သည်။

သစ်ပင်တို့၌ အကိုင်း အခက်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုအကိုင်း အခက်တို့သည် ပင်စည်၊ ပင်မ သာလျှင် အရင်းခံရှိကုန်၏။ ပင်စည် ပင်မကြီး မရှိဘဲ အကိုင်းအခက် ဟူသည် ထွက်မလာနိုင်။ ထိုအတူသာလျှင်၊ မည်သည့် ဒိဋ္ဌိပင် ဖြစ်စေ။ ဖြစ်လိုသော် ဈေးဆိုင် ရှိရာ ဈေးဝယ်လာသကဲ့သို့ အတ္တ ရှိရာသို့သာ လာရသည်။ ဆိုက်ရသည်။ အတ္တကို လွတ်၍ မည်သည့် ဒိဋ္ဌိမျှ တည်ဆောက်၍ မဖြစ်။ အတ္တ ၌ တံ့နား၍ အတ္တကို ခြေကုပ်ပြု၍သာ ဖြစ်လိုရာ ရာ ဒိဋ္ဌိတို့သည် ဖြစ်လာကြရကုန်၏။

အတ္တဒိဋ္ဌိ နှင့် ခိုင်းနှိုင်းစရာ ဥပမာများ။

ဤသည်ကို ထောက်လျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိကို လေယာဉ်မျိုးစုံ သက်ဆင်းရာ လေယာဉ်ကွင်းကြီးနှင့် တူသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ရထားများစွာတို့ ဆိုက်ရာ ဘူတာရုံကြီးနှင့်တူသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ လှေ၊ သင်္ဘော၊ များစွာတို့ ဆိုက်ကပ်ရာ သင်္ဘောဆိပ်ကြီး နှင့် တူသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုနိုင်၏။

ထိုမှတစ်ပါး... ဥပမာ ဖန်ချက်စက်ရုံကြီးတစ်ရုံသည် ရှိ၏။ ဖန်သည် ပစ္စည်း များစွာတို့သည် ထိုစက်ရုံကြီးမှ ထွက်ကုန်၏။ ဖန်

ထည်ပစ္စည်းတို့၏ ထွက်ရှိလာရမူသည် ထိုစက်ရုံ၌တည်၏။ စက်
ရုံ မရှိလျှင် ဖန်ထည်ပစ္စည်းမရှိနိုင်။

အတ္တဒိဋ္ဌိသည် ဖန်ထည်စက်ရုံကြီးနှင့်တူ၏။ သဿတ ဒိဋ္ဌိ စ
သော ဒိဋ္ဌိများစွာတို့သည် ထိုစက်ရုံမှ ထုတ်လုပ်သော ဖန်ထည်
ပစ္စည်းများနှင့် အလားတူကုန်၏။ ဤစက်ရုံကြီး ရှိပေ၍သာ ဖန်
ထည် အဖြစ်သို့ ရောက်လာနိုင်ကြသကဲ့သို့ အတ္တဒိဋ္ဌိ တည်းဟူ
သော အမာခံ ကိုယ်ကာယကြီး ရှိနေပေ၍သာ ဒိဋ္ဌိ မျိုးစုံတို့
စုပြုံရောက်လာကြခြင်း ဖြစ်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော တည်
ရာ မှီရာ၊ အမာခံ မရှိလျှင် အဘယ် ဒိဋ္ဌိသည် လာနိုင်လေမည်
နည်း။

တနည်းအားဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိသည် မိခင်နှင့်တူ၏။ သဿတဒိဋ္ဌိ
စသည်တို့ကား သားသမီးနှင့် တူကုန်၏။ သား သမီး ဖြစ်လာမှု
သည် မိခင်နှင့် မကင်းသကဲ့သို့။ (၀၇) မိခင်မရှိလျှင် မဖြစ်သကဲ့
သို့ သဿတဒိဋ္ဌိစသည်တို့သည်လည်း အတ္တဒိဋ္ဌိမှသာ ပေါက်ဖွား
လာကြရကုန်၏။

တရားအားထုတ်သူ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိကို မခွာ
လေဘဲ (၀၇) အတ္တဒိဋ္ဌိ တန်းလန်းနှင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်လမ်းကိုရှယ်
စူးလျက် ကျင့်နိုင်ပုံ ၏။ ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ပါ၏။ သို့သော်
အတ္တဒိဋ္ဌိ တန်းလန်းနှင့် မဂ်-ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ မဂ်-
ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိခြင်းမျိုးကား မဖြစ်စကောင်း၊ ဖြစ်ရိုး ထုံးစံ
မရှိ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ တန်းလန်း ရှိနေသူအား မဂ်ကလည်းကောင်း၊ ဖိုလ်
ကလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကလည်းကောင်း လက်သင့်ခံမည်

မဟုတ်။ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်နှင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကား မီးနှင့် ရေ အလား၊
တခြားစီသာတည်း။

ဘာလဲဟဲ အတ္တဒိဋ္ဌိ

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန် မဂ် ဖိုလ် ရလို့သူသည် ရှေးဦးစွာ အတ္တ
ဒိဋ္ဌိကို ပြုအောင် ပြုရပေမည်။ မည်သို့ ပြုမည်နည်း။ ကွာအောင်
ခွဲရပေမည်။ မည်သို့ ခွဲမည်နည်း။

မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးပင် ဖြစ်စေဦးတော့ ဇုံလုံ လနှင့်ဖြိုသော်
ပြုရလေမည်သာ။ ဇုံ ရှိဘိနှင့် ဖြိုခင်းရန် လက်နက်ကောင်း ရှိသို့
သာ လို၏။ ဤသာသနာ၌ သန်းပေါင်းများစွာ ကုန်သော လူ
ရှင်၊ ရဟန်းတို့သည် နိဗ္ဗာန် မဂ် ဖိုလ်ကို ရကြ၊ ရောက်ကြ ကုန်ပြီ။
ထိုသူ၊ ဤသူ အားလုံးတို့သည် အတ္တဒိဋ္ဌိကို အမြစ်ပြတ်အောင်
အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တောက်ပြီးသူများသာ ဖြစ်ကုန်၏။ မဂ်၊ ဖိုလ်၊
နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ရှိ သွားကြသူများအနက် အတ္တဒိဋ္ဌိ တန်းလန်း
နှင့်လူ တယောက်မျှ မပါချေ။

ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိကို ပြုရာ၌ အပြောလွယ်သလောက် လုပ်ရာ၌ မ
လွယ်လှ။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ကား လွန်စွာအားအင် တောင်တင်းလှသော
ကြောင့် မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးပြုအောင် ဇီးစေ နှင့် ပေါက်၍ ဖြို
သကဲ့သို့ ရှိတတ်ချေ၏။ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အတ္တဒိဋ္ဌိ မြစ်
မျဉ်းကြီးပြတ်အောင် စွမ်းအားရှိသမျှ ဖြတ်ကြကုန်၏။ အားထုတ်
လုံးပမ်းကြကုန်၏။ သို့သော် လက်နက်က မှမမှန်သောကြောင့်
ကြီးစားသလောက် အရာ မရောက်ချေ။ ဆင်ပြောင်ကို ခြင်ကောင်
ဝါးသည့်ပမာ အတ္တဒိဋ္ဌိကား အနည်းငယ်မျှပင် မဖြုံလေ။ တုန်
လှုပ်ခြင်း မရှိလေ။

အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အပေါ်ရံ ပညတ်အမြွေးကိုစွဲ၍ ကြံ့ကြံ့ခံနေ
 ၏။ ထို ပညတ်အမြွေး ကို ခွာနိုင်၊ လှန်နိုင်၊ တူးဖြိုပစ်နိုင်မှ အတ္တ
 ဒိဋ္ဌိ ကင်းမည် ဖြစ်၏။ ထိုပညတ်အမြွေးကား ပါးမယောင်ယောင်
 နှင့် လှန်စွာ ထူထဲလှ၏။ ထို့ကြောင့် တော်ရုံတန်ရုံ ဇွဲမျိုး၊ လက်
 နက်မျိုးဖြင့် ဖောက်၍ မပေါက်နိုင်ချေ။ သို့သော်....ဘုရားပေး
 သော လက်နက်ဖြင့် ဖြိုသော် အတ္တဒိဋ္ဌိသည် သဲတောင်ကြီး ပြို
 သကဲ့သို့ ပြိုရလေ၏။ ဘုရားပေးသော လက်နက်ဖြင့် ဖောက်
 သော် အတ္တဒိဋ္ဌိ အမြွေးသည် ပေါက်ရလေ၏။

အရာခပ်သိမ်းကို အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူသော သဗ္ဗညု မြတ်
 စွာဘုရားသည် ဟောန်းတို့အား အတ္တဒိဋ္ဌိ ကို အမဲဖျက်သည့်နည်း
 ဖျက်ပစ်ရန်အတွက် လက်နက်ကြီးကိုးမျိုးကို ထုတ်ပေးထားသည်။
 ထို လက်နက်ကြီးကိုးမျိုး ကား အဘယ်နည်း။

အတ္တဒိဋ္ဌိ ကို ဖျက်စီးပစ်ရန်
 လက်နက်ကြီး ကိုးမျိုး။

- ၁။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်။
- ၂။ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်။
- ၃။ အနိစ္စဉာဏ်။
- ၄။ ဒုက္ခဉာဏ်။
- ၅။ အနတ္တဉာဏ်။

၆။ နိဗ္ဗိန္ဒညာဏ် ဟူ၍ လောကီဘက်က ခြောက်ပါး။

၇။ မဂ်ညာဏ်။

၈။ ဖိုလ်ညာဏ်။

၉။ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏ်ဟူ၍၊ လောကုတ္တရာ ဘက်က သုံးပါး ပေါင်း ကိုးပါး တည်း။

၁။ နာမရူပပရိစ္ဆေဒညာဏ်။ ။ ယင်းလက်နက်ကြီး ကိုးမျိုး အနက်—နာမ်တွေ၊ ရုပ်တွေကို အသွယ်သွယ် အလှယ်လှယ်၊ အသီး အသီး အသက အသက၊ အမျှင် အမျှင် တခြားစီနေအောင်၊ ရုပ်ကို ရုပ် သပ်သပ်၊ နာမ်ကို နာမ်သက်သက်၊ သီးခြားဖြစ်အောင် ထင်နိုင်၊ မြင်နိုင်၊ ပိုင်ခြားနိုင်သော ညာဏ်ကို နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ ညာဏ် ဟု ဆိုသည်။ ရုပ်နှင့်နာမ် မခွဲဘဲ ဗလုံးဗထွေး ဖြစ်နေလျှင် အရေးလှမည် မဟုတ်။

၂။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ညာဏ်။ ။ နာမ်ရုပ်သည် အလိုအလျောက်၊ ရွက်ကျပင်ပေါက် ဘဘောမျိုး— အလေ့ကျ ပေါက်လာသည် မဟုတ်။ သူ့ အကြောင်းနှင့်သူ ဖြစ်လာသည်ဖြစ်ရာ... ဘယ်သင်းကြောင့်၊ ဘယ်ဟာကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်လာသည် ဟူ၍ နာမ်ရုပ် ဖြစ်ပေါ်ပုံအကြောင်းကို အတိအကျ သိနိုင်၊ မြင်နိုင် သိမ်းဆည်းနိုင်သောညာဏ် ကို ပစ္စယပရိဂ္ဂဟညာဏ် ဟု ဆိုသည်။

၃။ အနိစ္စညာဏ်။ ။ ယင်းနာမ်ရုပ်တို့၏ ဂဏှာမငြိမ်၊ တရိုန် ရှိန် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲနေပုံ။ ယင်း နာမ်ရုပ်တို့၏ အပြက်ပြတ်

အသတ်သတ်၊ အတစ်တစ်၊ အရစ်ရစ်၊ တဖြစ်ဖြစ်၊ တနှစ်နှစ်၊ ရေပွန် လျှပ်စစ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်မစဲ၊ အမြဲမတည်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိနိုင်၊ မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ကို အနိစ္စဉာဏ် ဟု ဆိုသည်။

၄။ ဒုက္ခဉာဏ်။ ။ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက် ဒေါင်ချာ ရိုက်နေသော ထိုနာမ်ရုပ်တို့ကို ကြောက်စရာကြီးပါလား၊ ထိတ်စရာ၊ လန့်စရာကြီးပါကလားဟူ၍ သိနိုင်၊ မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ကို ဒုက္ခဉာဏ် ဟု ဆိုသည်။

၅။ အနတ္တဉာဏ်။ ။ ယင်းသို့ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်၊ ဒေါင်ချာ ရိုက်နေသော နာမ်ရုပ်တို့၏ အကောင်မဟုတ်၊ အရှင်မဟုတ်။ ပိုင်သူမရှိ၊ နိုင်သူမရှိ၊ အစိုးတရ လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သူမရှိ။ သူဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်၊ သူပျက်ချင်တိုင်းပျက်၊ ရေပွန်မခြား လျှပ်စစ်ဥပမာ အလားကဲ့သို့ အယူမခံ၊ အကိုင်မခံ၊ ယူစရာ၊ ရစရာ အနှစ်အသားမရှိကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိနိုင် မြင်နိုင်သော ဉာဏ်ကို အနတ္တဉာဏ် ဟု ဆိုသည်။

ယင်းဉာဏ် ငါးပါး၊ လက်နက်ကြီး ငါးမျိုးအနက် နာမဓူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဟူသော ဤလက်နက်နှစ်မျိုးဖြင့် အိမ်၊ လှည်း၊ ရထား၊ အဝတ်၊ ပုဆိုး၊ ကြီးလွန်စသည်တို့ ကဲ့သို့ အထူးထင်ရှားအများပေါင်းစုလုံးထွေး ရှိနေသည်ကို တသားထဲ၊ တခဲထဲ၊ တခုထဲ ထင်ကြရာ၊ မြင်ကြရာ၊ ခေါ်ဝေါ်ကြရာသော “သမ္မဟဿနုပညတ်” ကို ပြုရာ၏။ သမ္မဟဿနုပညတ် ကွာအောင် ခွဲရာ၏။

အနိစ္စဉာဏ် ဖြင့် ဟိုနေ့ငါသည် သည်နေ့ငါပင် ဟု ဤသို့ စသည်ဖြင့် အသီးသီးတခြားစီ၊ တဌာနစီ၊ တမျိုးစီ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ရှေ့တရား နောက်တရားတို့ကို တသားထဲ၊ တခဲထဲ၊ တခုထဲ၊ တယောက်ထဲ ထင်ကြရာ၊ မြင်ကြရာ၊ ခေါ်ဝေါ်ကြရသော သန္တတိ သနုပညတ် ကို ခွဲရာ၏။ သန္တတိသနုပညတ် ကွာအောင် အနိစ္စဉာဏ်လက်နက်ဖြင့် ခွဲရာ၏။

ဒုက္ခဉာဏ် ဖြင့် အလှအယဉ်၊ အတင့်အတယ်၊ ချစ်တယ်၊ ခင်တယ်၊ မြတ်နိုးတယ်ထင်ကြရာ၊ မြင်ကြရာ၊ ခေါ်ဝေါ် ကြရသော သုဘသနုပညတ် ကို ဖြိုရာ၏။ သုဘသနုပညတ် ကွာအောင် ဒုက္ခဉာဏ်တည်းဟူသော လက်နက်ဖြင့် ခွဲရာ၏။

အနတ္တဉာဏ်ဖြင့် ဇီဝပညတ်ကို ခွဲရာ၏။ ခွဲဆိုသော် လည်း လုံ့လ ဥဿဟ စိုက်ထုတ်၍ အထူး ခွဲနေရတော့သည် မဟုတ်။ အဟုတ်ရှိ၊ အမှန်ရှိ၊ အဟုတ်သဘော၊ အမှန်သဘောကို တကယ် သိ၊ အဟုတ်သိ၊ သိလေက ပညတ်သည် သူ့အလို အလျောက် ပျောက်ရလေတော့သည်သာ တည်း။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ အနိစ္စဉာဏ်၊ ဒုက္ခဉာဏ်၊ အနတ္တဉာဏ်၊ ယင်းငါးပါးကို အဟုတ်ရှိသော နာမ်နှင့်ရူပ၊ အဟုတ်သဘော ဖြစ်သော လက္ခဏာသုံးပါးကို ဟုတ်တိုင်း မှန်တိုင်း သိနိုင်လောသောကြောင့် ယထာဘူတဉာဏ် ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရ၏။

၆။ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ။ ငြီးငွေ့သော ဉာဏ် ကို နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ဟု ဆိုသည်။ ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ဆိုးပြီးသော ယထာဘူတဉာဏ်

ငါးမျိုးဖြင့် ပညတ်ကို အရေကွာအောင် ခွာ၍ အဟုတ်ကို အဟုတ်အတိုင်း၊ အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း တကယ်သိလာ၊ ထင်လာ၊ မြင်လာသောအခါ လောက၌ ခင်စရာ၊ မြင်စရာ၊ တွယ်စရာ၊ မက်မောစရာ ဆို၍ ဘာဆို ဘာမှမမြင်။ ဘယ်ဘု၊ ဘယ်ဘဝမှာ မှလည်း မဖြစ်ချင်။ ကြောက်မက်ဘွယ်လိလိ၊ ဘေးအတိသး မြင်လေရကား ဘဝသံသရာ၊ ခန္ဓာအစဉ်၌ ကြောက်ရွံ့ ငြီးငွေ့ တော့သည်သာ။ ယင်းသို့ ဘာဆိုဘာမှ မဖြစ်ချင်တော့ဘဲ ကြောက်ရွံ့ ငြီးငွေ့ သည်ကိုပင် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ဟု ဆိုသည်။ ကြောက်ရွံ့ ညီးငွေ့ ဆိုသော်လည်း ဒေါမနဿ၏ အစွမ်းဖြင့် ဆင်းရဲပင်ပန်းရလောက် အောင်ကြောက်ရွံ့ ညီးငွေ့ ခြင်းမျိုးမဟုတ်။ စင်စစ်မှာ ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း မသိကြ၍သာ လူ့လောက နတ်လောက၊ လူ့စည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ်၊ လူကောင်၊ နတ်ကောင်၊ အထီး၊ အမ စသည့် အတောင့် အတုး ။ အလုံးအခဲ၊ တရှိထဲ ခင်ဘွယ်၊ မင်ဘွယ်၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးဘွယ်တွေဟု ထင်ကြရာ မြင်ကြရကုန်လေသည်။

ယထာဘူတဉာဏ် ဖြင့် အမှန်ကိုသိသော် လောကီဘက်တွင် ကောင်းကွက် ကိုမမြင်။ ပြုပြင်မစဲ၊ အမြဲ ဖြစ်ပျက်နေကြသော ရုပ်နာမ်တို့၏ အလုံးအထွေး၊ အစုအခဲ၊ သူတို့ကို ပိုင်သူမရှိ၊ နိုင်သူမရှိ၊ အစိုးတရ ချုပ်ကိုင်နိုင်သူမရှိ၊ ဖြစ်ချင်တိုင်းဖြစ်၊ ပျက်ချင်တိုင်းပျက်၊ တပျက်ထဲပျက်၊ ပျက်မစဲသည်ကိုသာ မြင်သောကြောင့် လူ့လောက၊ နတ်လောက သဏ္ဍာန်၊ နာမ်ရုပ်အလုံးအထွေး အစုအခဲတို့ကို ဘေးထွေ ရန်တွေ့ကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့ လန့်ဘွယ်၊ မတွယ်

မနှစ်သက် လွတ်ထွတ်ကင်းရှင်းချင်၊ မရွှင်ညီးငွေ၊ မပျော်မွေ့
သော အခြင်းအရာဖြင့် အသိဉာဏ်ညက်ညော သိမ်မွေ့စွာ ဖြစ်
လာသည်ကိုပင် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်၊ ကြောက်ရွံ့ညီးငွေသည်ဟူ၍ ဆိုရ
သည်။

(၇) မဂ်ဉာဏ်။ ။လောကီဘက်၌ သိစရာကုန်၍ လောကီကိစ္စ
အပြီးသတ် နိဂုံးချုပ်။ လောကီကို ကျော်ဖေ၍၊ နိဗ္ဗာန်သို့ဆိုက်
ရောက်သောဉာဏ်ကို မဂ်ဉာဏ်ဟု ဆိုသည်။ နိဗ္ဗာန်သို့ဆိုက်ရောက်
ဆိုသည်မှာလည်း မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်-သိ၊ နိဗ္ဗာန်နှင့်
တွေ့ထိသည်ကို ဆိုသည်။ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သိ၊ နိဗ္ဗာန်
နှင့် တွေ့ထိသည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တတိန်မှာ အမိုက်၊
အရှုပ်၊ အညစ်၊ အနောက်၊ အပူ၊ ကိလေသာဟူသမျှ၊ အကုသိုလ်
ကံဟူသမျှ၊ အဝိဇ္ဇာ-တဏှာ အမြစ်နှင့်တကွ လက်စပြတ် ကုန်
ငြိမ်း၊ ခန်းခြောက်လေ၏။

ယင်းပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တတိန်၌ အဝိဇ္ဇာအမြေး၊ တဏှာ အစေး
ခန်းခြောက်သည်ရှိသော်... အကုသိုလ်ကံ ဟူသမျှတို့သည် ဖုတ်ပြီး
ပြုတ်ပြီး မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ဖြစ်လေကုန်၏။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်
အကြောင်း သမုဒယ ကုန်ငြိမ်း ခန်းခြောက်လေက ဇာတိစသော
အဆက်ဆက် ဖြစ်လတ် အကျိုးခန္ဓာတို့လည်း ခန်းခြောက်ကုန်၊
ငြိမ်းကုန်၏။ အကြောင်းကုန်ငြိမ်းခြင်း၊ အကျိုးခန္ဓာတို့၏ ကုန်
ငြိမ်းခြင်း နှစ်ပါးအပေါင်းသည် မဂ်ခဏ၌ တပြိုင်ထဲဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သည်။ နိဗ္ဗာန်ကို ရသည် ဆိုသည်မှာလည်း မင်္ဂလာဦးရသည် ရောက်သည် မှတ်တမ်း။ စုတိကမ္မရုပ် ချုပ်လေ ပြီးမှ ရစရာ၊ ရောက်စရာနိဗ္ဗာန် တခြားမရှိ။ နိဗ္ဗာန်ဟူသည်တပါး သာတည်း။ ယင်းတခုသော နိဗ္ဗာန်ကိုပင် မင်္ဂ ဖြစ်ပြီးနောက် စုတိမဖြစ်မီ ရောက်သောသူမှာ ခန္ဓာကြွင်း ရှိသေးသောကြောင့် သဉ္စပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ ဟူ၍၎င်း၊ စုတိဖြစ်ပြီးနောက် ခန္ဓာကြွင်း မရှိသောကြောင့်အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ ဟူ၍၎င်းရောက်သူ၏ခန္ဓာ ကိုအစွဲပြု၍ အမည်နှစ်ပါးဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ရသည်။ နိဗ္ဗာန်နှစ်ပါးရှိ၍ ခေါ်သည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်၌ကား အကဲ့အပြားမရှိ။ အမည်သာ ကဲ့ပြားသည် မှတ်တမ်း။

(ဂ) ဖိုလ်ဉာဏ်။ ။မင်္ဂ၏အကျိုး၊ မင်္ဂ၏နောက်ထပ်၊ မင်္ဂ၏ကိစ္စကို အပြီးသတ်စေသောဉာဏ်၊ ရရှိပြီးသော နိဗ္ဗာန်အရသာကို ခံစား တတ်သောဉာဏ်ကို “ဖိုလ်ဉာဏ်”ဟု ဆိုသည်။

(ဇ) ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်။ ။သိဘွယ်၊ မြင်ဘွယ်၊ ပယ်ရှင်းဘွယ်၊ ကျင့်ဘွယ်၊ ကြံဘွယ်၊ အားထုတ်ဘွယ် ကိစ္စဟူသမျှ ပြီးဆုံး ကျွတ် လွတ်ပေပြီဟု ဆင်ခြင်စိတ်ချ၊ ဗျာပါရမရှိ၊ ကြောင့်ကြမဲ့ ကိစ္စပြီး အေးကြီးအေးရသောဉာဏ်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဆိုသည်။

“ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် အဟုတ်အမှန်ကို အဟုတ်သိ တကယ်သိ၊ သိမြင်သော ဗုဂ္ဂိုလ်သည် ငြီးငွေ့၏။ ငြီး ငွေ့သောသူသည် တပ်ခြင်းကင်း၏။ တပ်ခြင်းကင်းခြင်း

၁။ သမ္မာပံဿ နိဗ္ဗာန်တိစသည်။ ခန္ဓသံယုတ်ပါဠိစောရ်။

ကြောင့် ကျွတ်လေ-လွတ်လေ၏။ ကျွတ်ပြီးလွတ်ပြီးသော အခါ “ဂေါကျွတ်လွတ်ရပေပြီ” ဤသို့ ဆင်ခြင် စိတ်ချ၊ အေးကြီးအေးရသောဥာဏ် ဖြစ်လာ၏။

ဤ၌ သိမြင် ကား-ယထာဘူတဥာဏ်။ ငြီးငွေ့ ကား-နိဗ္ဗိန္ဒ ဥာဏ်။ တပ်ခြင်းကင်းကား-မဂ်ဥာဏ်၊ ကျွတ်သွတ် ကား-ဖိုလ် ဥာဏ်။ ဥာဏ်ကား-ပစ္စဝေ ကွဏာဥာဏ်။ ဤသို့ ဥာဏ်ငါးပါးနှင့် ဟပ်၍မှတ်ရာ၏။

ဥာဏ်ငါးပါးကို

ခရီးသွားယောက်ျား ၏ ဖြစ်ရပ် နှင့် ပုံဟပ်ကြည့်ပုံ

ခြစ်ခြစ်တောက် ပူပြင်းလှသော နေလုံးကြီးအောက်မှာ ဖြစ် ၏။ ခရီးသွား ယောက်ျားတဦးသည် မောပန်းကကြီး ချွေးဒီးဒီး နှင့် တမတ်စောက်စောက် လျှောက်သွားနေ၏။ လမ်းခုလပ်တွင် ထိုသူသည် ရေငတ်၍ အာများ ခြောက်ကပ်လာသည်။ ခရီးက ပန်း။ တောမကျမ်းသောကြောင့် သည်လမ်း သည်ခရီးတွင် ဘယ် နေရာမှာ ရေရှိသည်ဟူ၍ သူမသိ။ သို့လျှောက်လာရင်းမှ လမ်း အေးတနေရာတွင် မှိုင်းညို ညို တောတန်းတခု မြင်လေ၍ ရေရှိ မည် အထင် နှင့် အမောင်ခရီးသွား ထိုယောက်ျားသည် ထိုနေ ရာသို့ သွားလေ၏။

ထိုနေရာသို့ ရောက်လေ၏။ ထိုနေရာ၌ အလွန်သာယာလှစွာ သော၊ အလွန်နေစေ့ချင့်ဘွယ် ကောင်းလှသော ရွာတရွာ ဖြစ်နေ

သည်ကို တွေ့ရသောအခါ ထိုယောက်ျားသည် အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာ သွားလေ၏။ ငါ့အဖို့ ရေတွင်သာမက ဈေးဆိုင်ကလေးများ ကလည်း သပ်သပ်ယပ်ယပ်နှင့် အဘဟာရခါတ်ကိုလည်း လိုအပ်သလို ငါဖြည့်တင်းရတော့အံ့။ ဝဗကြီး စားရတော့အံ့ဟု မဆုံးနိုင်သော ပီတိဖြင့် ထိုယောက်ျားသည် ရှန်းရှန်းအိ ဖြစ်နေလေ၏။ ထိုအချိန်အထိတိုးယောက်ျားသည် ရေကြည်တပေါက်မျှမသောက် ရသေးသော်လည်း ရှာ၏ သာယာလှစွာသော ရှုခင်း အောက်တွင်-တယောက်တည်း မစားရ ဝခမန်း ဖြစ်နေလေသည်။

ထိုခဏ သူ့ မျက်စိထဲတွင် လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ လက်ခနဲထင် လိုက်ပြီးနောက်.... သူသည် အလွန်အံ့ဩသော မျက်လုံးဖြင့်တနေရာကို ရှုမဆုံးအောင် ဖြစ်သွားလေ၏။ သူ့ မျက်စိအောက်သို့ ရောက်နေသော အာရုံကား မိန်းမ လူယောက်ျားလည်းမဟုတ်။ နတ်သမီး နတ်သားလည်းမဟုတ်။ ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီတဦး ဖြစ်လေ သတည်း။ “အမောင်ယောက်ျား၊ သင့်အသက်ကို ချမ်းသာလိုက ဤနေရာမှ အမြန်ထွက်ခွါလော့။ ဤရှာကား လူနေသောရွာ၊ လူသားတို့၏ နေအိမ်များမဟုတ်။ သင့်ကို စားလိုသောကြောင့် ဘီလူးတို့ သွေးဆောင်ဖန်ဆင်းထားသော ရွာဖြစ်၏။ အမောင် ယောက်ျားခရီးသွား၊ ရှောင်ပါလော့၊ ရှားပါလော့” ဟူ၍ ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီက သတိပေးလေသောအခါ၊ ရေငတ်သည်ကိုပင် သတိ မရနိုင်တော့။ အခုချက်ချင်းပင် အသက်ထွက်တော့ မလောက် ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ ထိတ်ခြင်း၊ လန့်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်းတို့သက် ထိုခဏ အတွင်းမှာပင် တန်းစိလျက် ရပ်လာကုန်လေ၏။

“ဟယ်... ရေမသောက်ရလျှင် ရှိစေတော့” ငါ့အသက်ကို တော့ ဘီလူးကို မဆက်နိုင်။ ဘီလူးစာ မကျွေးနိုင်ဟူ၍ ထိုရွာမှ ကဆုန်ပေါက်လျက် ချက်ချင်း ထွက်ပြေး ရှာလေ၏။ ထိုယောက်ျားသည် အချိန်မှီ ရုန်းထွတ်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ဘီလူး တို့၏ ထောင်ခြောက်၊ ဘီလူးတို့၏ အန္တရာယ်စက်ကွင်းမှ လွတ်ကင်းရလေ၏။ ရွာနှင့် အတော်ကလေး ဝေးရာသို့ ရောက်လေသော အခါ နောက်သို့လှည့်၍ သူကြည့်လိုက်၏။ “ငါ လွတ်ပြီ...။ ငါ ကျွတ်ပြီ” ဝမ်းသာပီတိဖြင့် ဥဒါန်းကျူးမိလေတော့သည်။

ဤကား ဥပမာ တည်း။ ဥာဏ်ငါးပါးကို ဥပမာဖြင့် ဟပ်၍ ကြည့်သော်....

၁။ ယထာဘူတဥာဏ်သည်... အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း ဘီ သူး ရွာမှန်းသိခြင်းနှင့် အလားတူ၏။

၂။ နိဗ္ဗိန္ဒဥာဏ်, သည်..... ဘီလူးရွာ မှန်းသိ၍ ခရီး သွား ယောက်ျား၏ စိတ်၌ ဖြစ်ပေါ် လာသော ရှုကြောက်ထိတ်လန့် ခြင်းနှင့် အလားတူ၏။

၃။ မဂ် ဥာဏ်သည်..... ခရီးသွား ယောက်ျားသည် ရှု ကြောက် ထိတ်လန့်ကာ မနေ ဝံ့သဖြင့် ထိုရွာမှ ထွက်ပြေးခဲ့ ခြင်းနှင့် အလားတူ၏။

၄။ ဖိုလ် ဥာဏ်၊ သည်..... ထွက် ပြေး ခဲ့ လေသောကြောင့်
 ထို ယောက်ျားသည် ဘီလူး
 ဘေးမှ လွတ်မြောက်လာခြင်း
 နှင့် အလားတူ၏။

၅။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဥာဏ်သည် ထို ယောက်ျားသည် ရုပ်နား၍
 ရှာကို ပြန်ကြည့်ကာ “ငါလွတ်
 ပြီ၊ ကျွတ်ပြီ” ဟု ဖြစ်ပေါ်လာ
 သော အသိဥာဏ်နှင့် အလား
 တူ၏။

ရုပ် လှည်း နှင့် နာမ် လှည်းသမား

အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အဓိပ္ပာယ် အချုပ်မှာ အလိုသို့ လိုက်ပါသည်။
 လုပ်ချင်ရာကို လုပ်၍ရသည်ဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းသော အယူတည်း။
 အတွင်းအကျဆုံးအနေဖြင့် ထင်မှု၊ မှတ်မှု၊ စွဲလမ်းမှုကြီးသည်
 အတ္တဒိဋ္ဌိ ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ လူသားတို့ နေထိုင်ရာ
 ဤ ကမ္ဘာကြီးကို အတ္တဒိဋ္ဌိ က ထမ်းထားသည် ဟု ဆိုလျှင် မမှား
 တန်လေရာ။

သူ့သူ ငါ ငါ၊ လူသတ္တဝါတို့သည် ကိစ္စကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်
 ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြရာ၌-ငါလုပ်သည်၊ ငါ ပြောသည်၊ ငါ
 ဆိုသည်၊ ငါ သွားသည်၊ ငါ စားသည်၊ ငါ တွေ့သည်၊ ငါ မြင်
 သည်၊ ငါ ကြည့်သည်၊ ငါ သိသည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ချမ်း

သာ ဆင်းရဲ- သုခ ဝေဒနာ၊ ဒုက္ခ ဝေဒနာ ကို ခံစားရာ၌လည်း
ငါ ခံစားသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ -ဤသို့ စသည်ဖြင့် အစွဲ အ
လမ်းကြီးစွာ ယူမှား၊ သိမှား၊ မှတ်မှား၊ ကျင့်မှား ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ကြ
ကုန်၏။

ထို အတ္တဋ္ဌိဒိကို ကွာစေလိုသော် နေရင်း ထိုင်ရင်း၊ သွား
ရင်း လာရင်း၊ လှုပ်ရင်း ကိုင်ရင်း၊ ပြောရင်း ဆိုရင်း၊ ကြည့်ရင်း
ရှုရင်း၊ ရေးရင်း သားရင်း၊ နှုတ်ရင်း ရွှေ့ရင်း၊ စားရင်း
သောက်ရင်း မှာပင် ခွာနိုင်၏။ ဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်း အမှန်ကို
အမှန်အတိုင်းသိသော ယထာဘူတ ဉာဏ်၊ ဖြင့် ခွာလျှင် ကွာ
နိုင်၏။ ဥပမာ... တအိအိ တကျွံကျွံ မောင်းနေသော လှည်း
ကို တင်စား၍ ကြည့်နိုင်ပေသည်။ ထိုလှည်းသည် အဘယ်ကြောင့်
တလှုပ်ရှားရှားနှင့် သွားနေသနည်း ဟူသော အချက်ကို ဉာဏ်
မျက်စိ၌ သက်ဝင်လာအောင် ရှုပါလေ။ ထိုလှည်း၏သွားလာ
နေမှု၌ စိစစ်သော်... လှည်းပါသည်။ နွား ပါသည်။ မောင်းသူ
ပါသည်။ ဤ သုံးခု စုပေါင်းမိချက်အရ လှည်းသည် တအိအိ-
တကျွံကျွံ နှင့် သွားနေခြင်း ဖြစ်သည် ကို မြင်လာမည်။

ယင်း တအိအိ၊ တကျွံကျွံ နှင့် လှုပ်ရှား သွားလာနေသော
ပကတိ လှည်းနှင့် ငါသွားသည်၊ ငါလာသည် ဟူသော လှုပ်
ရှားမှုကို တင်စားကြည့်သော် (ဝါ) လူသဟ္တဝါ၏ သွားလာ
လှုပ်ရှား စားသောက်နေထိုင်မှုစသော လှုပ် ငန်း ရပ် များ နှင့်
စံထိုးကြည့်သော် ဘာတွေ့ဘာတွေ့ကို တွေ့ရ၊ မြင်ရ လေမည်
နည်း။

(၁)။ ၃၂-ကောဠာသ၏ အစုအဝေးဖြစ်သော
ရုပ်ခန္ဓာ၊ ရုပ်ကာယကြီးကား လှည်း နှင့်
အလား တူ၏။

(၂)။ မဟာဘုတ် ခေါ် ဓာတ်ကြီး လေးပါး တွင်
လှုပ်ရှား တွန်းကန်ခြင်း သဘော— ဝါယော
ဓာတ်သည် နှား နှင့် အလား တူ၏။

(၃)။ စေတသိက် ၅-ပါး နှင့် တက္က စိတ်သည်
လှည်းမောင်းသူ နှင့် အလား တူ၏။

လှည်း၊ နှား၊ မောင်းသူ— ဤသုံးခု စုပေါင်းမိချက်အရ လှည်း
သည် တအိအိ၊ တကျိကျိ နှင့် သွားနေသကဲ့သို့— ရုပ်၊ လှုပ်ရှား
မှု ဝါယော၊ စိတ် ဤသုံးခု တို့၏ စုပေါင်းချက်အရ ငါ သွား
သည်၊ ငါ လာသည် စသော လှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း
ဖြစ်၏။ သတိပဋ္ဌာန် အားဖြင့် နေရင်း၊ ထိုင်ရင်း သွားလာလှုပ်
ကိုင်ရင်း၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ခွာလို့သော် သွားလာနေထိုင်မှု စသော ကိစ္စ
ကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်တို့ ဖြစ်မြောက်ရန်အတွက်— နာမ်တရား
စိတ်က ရုပ်ကို ခိုင်းသည်။ စိတ်က ခိုင်းသောကြောင့် ရုပ် က
လှုပ်သည်။ ရုပ်က စိတ်ခိုင်းတိုင်း လှုပ်သောကြောင့် လှုပ်ရှားမှု
အရပ်ရပ်တို့ တလစပ် ဖြစ်ပေါ်ကုန်သည် ဟု သိလျှင် အမှန်
ကို အမှန်အတိုင်း သိသော ယထာဘူတ ဉာဏ်၊ ရုပ်ကိုရုပ်သက်
သက်၊ နာမ်ကို နာမ်သက်သက် ပိုင်းခြား သိမြင်သော နာမရူပ

ပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်ကို အပိုင်စီးမိပြုဖြစ်သောကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိသည် ကိုယ်မှာ ခိုနား စရာမရှိလေတော့ဘဲ အလိုလို ကွာရလေတော့ မည်တည်း။

ရုပ် နှင့် နာမ် တို့၏

မူလ သဘော

သုဿင်္ဂါငါ သွားကြ၏၊ လာကြ၏၊ စားကြ၏၊ သေခက် ကြ၏။ ထိုထို သွားလာစားသောက်မှု စသည်တို့သည် ဘယ်လို ဘယ်လို၊ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ဖြစ်လာကုန်သနည်း။

စင်စစ်အားဖြင့်ကား နာမ်တရား၊ ဝါ-စိတ်သည် သွားလိုပါ လျက်လည်း သူ့မှာ သွားစရာ ရုပ်ဝတ္ထု၊ ရုပ်ခြေထောက် မရှိ လေသောကြောင့်သူ့ အနေအားဖြင့် မသွားနိုင်။ စားလိုပါလျက် မစားနိုင်။ ပြောလိုပါလျက် မပြောနိုင်။ ထိုင်လိုပါလျက် မထိုင် နိုင်။ အိပ်လိုပါလျက် မအိပ်နိုင်။ စာရေးလိုပါလျက် မရေးနိုင်။ စာဖတ်လိုပါလျက် မဖတ်နိုင်။ ပွဲကြည့်လိုပါလျက် မကြည့်နိုင်။

ထို့နည်း၎င်းပင် ရုပ်သည်လည်း စားတတ်ပါလျက် စားလို သော အာသာ သူ့မှာမရှိ။ သောက်တတ်ပါလျက် သောက်လို သောဆန္ဒ သူ့မှာမရှိ။ သွားတတ်ပါလျက် သွားလိုသောဆန္ဒ သူ့မှာမရှိ။ စာဖတ်တတ်ပါလျက် ဖတ်လိုသောဆန္ဒ သူ့မှာမရှိ။ ပွဲကြည့်တတ်ပါလျက် ကြည့်လိုသောချင်ခြင်း အာသာဆန္ဒ သူ့ မှာမရှိ။

အချုပ်အားဖြင့် နာမ်သည်လည်း တန်ခိုးမရှိ။ ရုပ်သည်လည်း တန်ခိုးမရှိ။ မိမိတို့ အနေဖြင့်၊ ဝါ-မိမိချည်းသက်သက် ဘာဆို သာမျှ ကိုစွာဘုရကို ဖြစ်မြောက်အောင် မဆောင်ရွက်နိုင်။ မလုပ်နိုင်၊ မကိုင်နိုင်။ လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းသော အင်အား သူတို့မှာ မရှိကြ။

သို့သော်....သူတို့ချင်း ပူးကပ်၊ စပ်နှောမိ လေသောအခါ အလုပ်တခု ဖြစ်လာသည်။ သွားလိုသောစိတ်သည် သွားတတ် သောရုပ်နှင့် တွဲမိသောအခါ သွားခြင်းဟူသော လုပ်ရှားမှုအလုပ် တခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို့အတူ စားတတ်သောရုပ်သည် စားလို သော အာသာဆန္ဒရှင် စိတ်နှင့် ပူးပေါင်းမိသောအခါ စားခြင်း ဟူသော အလုပ်တခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် နာမ်နှင့် ရုပ်၊ သူတို့ချင်းပူးကပ်၊ စပ်နှောမိလေတိုင်း နေမှု၊ ထိုင်မှု၊ ပြော မှု၊ ဆိုမှု၊ ရောင်းမှု၊ ဝယ်မှု၊ ဝတ်မှု၊ စားမှု၊ ပေးမှု၊ ကမ်းမှု၊ လှမှု၊ တန်းမှုစသော ထိုထိုအလုပ်တို့သည် မီးခိုးမဆုံး၊ မီးမဆုံး ဖြစ်ပေါ် လာရကုန်လေ၏။

ဤအချက် ထိုအချက်များကို အကွက်ကျကျ၊ သဘောမိမိ သိရှိထားသောသူအား အတ္တဟူသော စွဲလမ်းမှုသည် ဖြစ်လေ တော့မည်မဟုတ်။ အတ္တစွဲလမ်းမှု ပြတ်ကင်းသော် အတ္တဒိဋ္ဌိကွာ လေပြီတည်း။

၁။ အဝိစေတ္တနာမံ နိတ္တေဇံ။ ရူပံ နိတ္တေဇံ။ အဋ္ဌသာလိနိ။

ဒိဋ္ဌိမှခင်း နှင့် ပတ်သက်၍

အရှင်သာရိပုတ္တ ရာ၏ ယမက စစ်တမ်း

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဤယမက စစ်တမ်းသည် ဝါဒရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ လွန်စွာ မှတ်သားဘွယ်လည်း ကောင်းလှ၏။ လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားမှုကိုလည်း ကျေးဇူးပြုသော မှတ်တမ်းကြီး ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်ကဖြစ်၏။ ယမကဟု အမည်ရှိသော ရဟန်း တပါး ရှိသကတ်။ ထိုရဟန်း၌ မှားသောအယူ ဖြစ်နေ၏။ ဘုရား သခင် ကိုပင်လျှင် စွပ်စွပ်စွဲစွဲ အတင်ရဲစွာ ပြောမှား ဆိုမှား လုပ်နေ၏။ “ငါ့ရှင် ယမက၊ မြတ်စွာသုရားသခင်အား စွပ်စွဲ ဆို ပြောခြင်းသည် မသင့်။ ငါ့ရှင်သည် ဤသို့မပြောထိုက်ပါ။ မစွပ်စွဲ သင့်ပါ” ဟူ၍ ရဟန်းတို့က ဆိုဆုံးမကြကုန်သော်လည်း အချိုးနွှီး သာ ဖြစ်လေ၏။ ယမက ရဟန်းကား ရဟန်းတို့၏စကားကိုလေး စားခြင်းမရှိ။ မိမိအယူဝါဒကို မစွန့်လေဘဲပြောမြဲတိုင်းသာပြော ၍ ဆိုမြဲတိုင်းသာ ဆိုနေလေသတည်း။

ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အထံသို့သွား၍ ဝိုင်းဝန်းတောင်းပန်ခြင်း ပြုကုန်လေ၏။ “အရှင်ဘုရား၊ တပည့် တော်တို့ တောင်းပန်ပါကုန်၏။ အယူမှားနေသော ယမကရဟန်း ထံသို့ အရှင်ကိုယ်တိုင် ကြွတော်မူ၍ ထိုရဟန်းအား ဆုံးမတော်မူ ပါလော့။ မှားသောအယူမှ ကျွတ်လွတ်အောင် အရှင်ဘုရားချွတ် တော်မူပါလော့” ဟု တောင်းပန် ကြသောအခါ အရှင် သာရိ

ပုတ္တရာသည် ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့်လက်ခံတော်မူလိုက်ပြီးနောက် ညချမ်းအချိန် ရောက်သောအခါ ကိုယ်တော် တပါးတည်းပင် ယမက ရဟန်းထံသို့ ကြွရောက်တော်မူပြီးလျှင် အယူဝါဒ နှင့် ပတ်သက်၍ ဤသို့ စစ်မေးတော် မူလေ၏။

“ငါ့ရှင် ယမက၊ သင့်အား ယုတ်မာစွာသော အယူမှားတခု ဖြစ်နေသည်ဟု ငါကြား၏။ မှန်သလော” ဟု မေးသောအခါ “မှန်ပါသည်” ဟုယမကရဟန်းကဝန်ခံလေသော် “ငါ့ရှင်ယမက အစိန္တေယျ မြတ်ဘုရားသည် ရဟန္တာတို့အား စုတိစိတ် ဖြစ်သည့် နောက်၌ အထက်၌ပဋိသန္ဓေစိတ် တဖန် မဖြစ်သည်ကိုသာလျှင် “နဟောတိ တထာဂတော ပရမ္မရဏါ” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် “ငါ့ရှင်ကား ရဟန္တာသတ္တဝါသေသည်နောက် တဖန် ရဟန္တာသတ္တဝါ ပဋိသန္ဓေ မနေပြီ။ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။ ထိုသို့ ဟောတော်မူသည်ကို ငါသိ၏” ဟု ငါ့ရှင် ယူလေဘိသည်။ မြတ်စွာဘုရားကိုစင်လျက် ငါ့ရှင်သည် ဒိဋ္ဌိအယူဖြင့် စွပ်စွဲလေဘိသည်။ မြတ်စွာဘုရားအား ဒိဋ္ဌိအယူကို ယူသည်ဟု ငါ့ရှင် စွပ်စွဲခြင်းသည် မသင့်နိုင်စွဲ”

ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ယမက ရဟန်းအား ဆုံးမ တော်မူမြဲ။ ပြီးလျှင် ဤသို့တရားချ၍ မေးတော်မူပြန်သည်။

“ငါ့ရှင်ယမက၊ ချုပ်သည် နိစ္စလော၊ အနိစ္စလော။ မြဲသလော၊ မမြဲသလောဟု မေးသည်ကို အနိစ္စ မမြဲပါ၊ ဟု ဖြေ၏။ ထိုနောက် ဆက်လက်၍ ဝေဒနာသည် နိစ္စ၊ အနိစ္စ မြဲသလော၊ မမြဲသလော။

0

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သညာသည် နိစ္စ၊ အနိစ္စ- မြဲသလော၊ မမြဲ
 သလောဟူ၍ လည်းကောင်း။ ဖဿဝေဒနာစသော စေတသိက်
 ငါးဆယ်ဟူသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် နိဂါ၊ အနိစ္စ မြဲသလော၊
 မမြဲသလော ဟူ၍ လည်းကောင်း။ စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်ဟူသော
 ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် နိစ္စ၊ အနိစ္စမြဲသလော၊ မမြဲသလော ဟူ၍
 လည်းကောင်းစစ်မေးရာ၌လည်း ယမကရဟန်းက “အနိစ္စမြဲပါ”
 ဟူ၍ချည်းသာဖြေ၏။ ထိုအခါအရှင် သာရိပုတ္တရာသည် သူ၏
 ဖြေဆိုချက်အလျောက် ကောက်ချက်ချတော် မူလေသည်။

“ငါ့ရှင် ယမက၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်
 ဟူသော ခန္ဓာငါးပါး တရား အစုသည် နိစ္စလော၊ အနိစ္စလောဟု
 ငါ့ရှင်ကိုမေးလျှင် အနိစ္စဖြစ်ကြောင်းကို ငါ့ရှင်ဝန်ခံလျှောက်ပြီ။
 ငါ့ရှင် လျှောက်ချက်အတိုင်း ခန္ဓာငါးပါး တရား အစုသည်
 အနိစ္စကေန်မှန်၏။ အနိစ္စဟု ငါ့ရှင်မြဲမြဲမှတ်။ ထိုအနိစ္စဖြစ်သော
 ရှင်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည် ဒုက္ခလော၊ သုခ
 လော၊ ဆင်းရဲလော၊ ချမ်းသာလော့...ဟူသော အမေးကို “ဒုက္ခ
 ဆင်းရဲဖြစ်ပါသည်”ဟု ဖြေလျှင်.... “ငါ့ရှင် ယမက။ ငါ့ရှင်
 လျှောက်ချက်အတိုင်း ဒုက္ခမှန်ပြီ။ ဒုက္ခဟု ငါ့ရှင် မြဲမြဲမှတ်။”

ငါ့ရှင်ယမက။ ထိုအနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့်
 ဝိပရိကာမ သာ ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊
 ဝိညာဉ်ကို သတ္တဝါ၏ ရုပ်၊ သတ္တဝါ၏ ဝေဒနာ၊ သတ္တဝါ၏
 သညာ၊ သတ္တဝါ၏ သင်္ခါရ၊ သတ္တဝါ၏ဝိညာဉ်ဟု ရှုသင့်၊ မှတ်

သင့်မည်လောဟု မေးသည်ကို “မရှုသင့် မမှတ်သင့်ပါ” ဟု ဖြေ
 ၏။ ငါ့ရှင်ယမက။ သင် လျှောက်ချက်အတိုင်း မှန်၏။ မရှုသင့်။
 မမှတ်သင့်ဟု ငါ့ရှင် မြဲမြဲမှတ်။ ငါ့ရှင်ယမက။ ထိုအနိစ္စ၊ ဒုက္ခ
 ဝိပရိကာမဖြစ်သော ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ကို
 သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်သင့်မည်လော မှတ်သင့်မည်လောဟု မေး
 သည်ကို “ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာ
 ငါးပါး တရားအစုမျှကို သတ္တဝါဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းငှာ မသင့်
 ပါ။ သတ္တဝါပုဒ်မယူသင့်ပါ....” ဟု ဖြေ၏။ ငါ့ရှင် ယမက။ သင်၏
 လျှောက်ချက်အတိုင်း ခန္ဓာငါးပါး တရား ပရမတ္ထ အစုမျှကို
 သတ္တဝါ ဟုခေါ်ဝေါ်ခြင်းငှာမသင့် မှန်ပြီ။ သတ္တဝါဟုမရှု သင့်။
 မမှတ်သင့်သည်လည်း မှန်ပြီ။ ငါ့ရှင် ယမက ဤသည်ကို သတိရ
 ရမှတ်။

“ငါ့ရှင် ယမက။ ထိုအနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိကာမ ဖြစ်ကုန်သော
 ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာ ငါးပါး
 တရားအစုမျှကို သတ္တဝါ၏ကိုယ် ဟု ရှုသင့်၊ ယူသင့်၊ မှတ်သင့်၊
 ခေါ်ဝေါ်သင့်မည်လော” ဟု မေးသည်ကို “မရှုသင့်၊ မယူသင့်၊
 မမှတ်သင့်၊ မခေါ်ဝေါ်သင့်ပါ ဟုဖြေ၏။ ငါ့ရှင် ယမ။ သင်၏
 လျှောက်ချက်သည် မှန်၏။ ခန္ဓာငါးပါးအစုမျှကို သတ္တဝါကိုယ်၊
 သတ္တဝါ၏ အတ္တဘော ဟူ၍ မယူသင့်၊ မမှတ်သင့်၊ မခေါ်ဝေါ်
 သင့်သည် မှန်ပြီ။ ဤသည်ကို ငါ့ရှင် သတိရမှတ်။

“ငါ့ရှင်ယမက။ ငါ့ရှင်ကို မိစ္ဆာအယူ၊ ဒိဋ္ဌိအယူ ပျောက်စေ
 ခြင်းငှာ အလိုရှိပေသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါး အနက်မှ တပါး

တပါးသော ခန္ဓာကို အသီးအသီး ဖော်ထုတ်၍ နိစ္စလော၊ အနိစ္စ
 လော မေးလျှင်.... အနိစ္စဖြစ်သည်၊ ဟု ငါ့ရှင်က လျှောက်ပြီ။
 ထိုအနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာသည် ဒုက္ခလော၊ သုခလော မေးလျှင်
 “ဒုက္ခဟု၊ ငါ့ရှင်လျှောက်ပြီ။ ထို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဖြစ်
 သော ခန္ဓာကို သတ္တဝါ၏ခန္ဓာ ဟု ယူသင့်မည်လော။ မှတ်သင့်
 မည်လော၊ ခေါ်ဝေါ်သင့်မည်လော-မေးလျှင်လည်း “မယူသင့်
 မမှတ်သင့်၊ မခေါ်ဝေါ်သင့်ပါ” ဟု ငါ့ရှင်လျှောက်ပြီ။ ထိုအနိစ္စ၊
 ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမ ဖြစ်သော ခန္ဓာကို သတ္တဝါဟု ဆိုသင့်မည်၊
 လော၊ ခေါ်ဝေါ်သင့်မည်လော မေးလျှင်လည်း “ခန္ဓာပဉ္စက
 သမူဟကို သတ္တဝါဟု မဆိုသင့်ပါ။ မခေါ်ဝေါ်သင့်ပါ ဟု ငါ့
 ရှင် လျှောက်ပြီ။ ထိုအနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမ ဖြစ်သောခန္ဓာပဉ္စက
 သမူဟကို သတ္တဝါ၏ ကိုယ်၊ သတ္တဝါ၏ ကာယ၊ သတ္တဝါ၏ အတ္တ
 ဘောဟု ဆိုသင့်မည်လော၊ ခေါ်ဝေါ်သင့်မည်လော... မေးလျှင်
 လည်း သတ္တဝါ၏ကိုယ် မဆိုပိုင်ကြောင်း၊ သတ္တဝါ၏ကာယဟု
 မခေါ်ဝေါ်ပိုင်ကြောင်း၊ သတ္တဝါ၏ အတ္တဘောဟု ပြောဟော
 ခြင်းငှာမသင့်ကြောင်း ငါ့ရှင်လျှောက်ပြီ။ လျှောက်ချက် အတိုင်း
 လည်း မှန်လှပြီ။ သတိရှိစေ။

ငါ့ရှင်ယမက၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး အစု
 အဝေးမျှကို အနိစ္စသာ အမှန်၊ ဒုက္ခသာအမှန်၊ သတ္တဝါ မဟုတ်
 ချေ ဟု မြင်သော ငါ့ရှင်သည် ဆင်ကြား အပ်သော ပရိယတ္တိ
 သာသနာတော်၌ လိမ္မာသောသာဝကဖြစ်ပြီ။ ပရိယတ္တိ သာသနာ
 တော်၌ လိမ္မာသော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီ။ ခန္ဓာငါးပါးတို့

၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသာ ဖြစ်၍ သတ္တဝါမဟုတ်၊ ဇီဝမဟုတ်။
 နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ ကေနိမ္မန်သည် ဟု သိသည်။ မြင်သည် အတိုင်း
 ခန္ဓာငါးပါး၌ နိဗ္ဗိန္ဒာဏ်ကိုမြင်စေ။ မဂ်ဖိုလ် ရလွယ်ကြောင်း
 ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း ပဋိပတ္တိသာသနာကို လွန်စွာ အားထုတ်၍
 ပဋိပေဓသာသနာ အမှုတော်ထမ်း၊ ရဟန္တာ သမဏ၊ သကျပုတ္တ
 သားတော်စစ်အဖြစ်သို့ ရောက်စေ။ အစိန္တေယျ၊ အဖဉာဏ်နှင့်
 အတူတကွ နိဗ္ဗာန်ရှေ့နန်း၌ ချမ်းငြိမ်းစံပယ်သင့်လှပြီ။ နောက်
 တော်လိုက်၊ နောက်တော်ပါဖြစ်၍ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် ယပ်ချပ်
 မကွာ ချမ်းသာနိဗ္ဗာန်၊ စံသင့်ကောင်းပြီ။ ထိုသို့နိဗ္ဗာန် စံသင့်
 ကောင်းလျက်၊ လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း၊ မြင်စကောင်းသော
 အကောင်ခန္ဓာ၊ ကိုယ်ကာယ မုချမရှိပါဘဲလျက် ရှိလေသကဲ့သို့
 “ရဟန္တာသည် သေပြီးသည့်နောက် တဖန်သန္ဓေမနေပြီ” ဟု ငါ
 ရှင်သည် မိစ္ဆာအယူကို ဖြစ်စေ၍ အစိန္တေယျ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်
 တော်ကြီးကို စွပ်စွဲသည်ကား ကျူးလွန်ဘိစွ။ အပြစ်ကြီးစွ၊ မှား
 လေစွ.....။ ကရုဏာရှေ့ရှု ယခုငါ၏ ဆုံးမစကားကိုကြားရသဖြင့်
 ငါရှင်သည် မိစ္ဆာဝါဒ၊ မိစ္ဆာအယူကို စွန့်ပစ်လော့....ဟု မိန့်တော်
 မူပြီးလျှင် ဒိဋ္ဌိမူပြစ်အတွက် ဆက်၍ မေးစစ်တော်မူပြန်၏။

“ငါ့ရှင်ယမက။ အသို့ပါနည်း၊ သင်သည် ရုပ်ကို ရဟန္တာ၊
 သတ္တဝါဟု မှတ်ထင်သလော....။ ရဟန္တာ သတ္တဝါဟု အယူ ရှိ
 သလော....မေးလျှင် “ရုပ်ကို ရဟန္တာဟု၊ သတ္တဝါဟု တပည့်တော်
 မယူပါ၊ မမှတ်ပါ၊ မထင်ပါ” ဟု ဖြေ၏။ ငါ့ရှင်ယမက၊ ထိုရုပ်ကို
 ရဟန္တာဟု၊ သတ္တဝါဟု မယူ၊ မထင်၊ မမှတ်ခဲ့မှ.... အသို့ပါနည်း။

ဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ သညာကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကိုလည်းလောင်း ရဟန္တာဟု သတ္တဝါဟု ယူသလော။ ထင်သလော။ မှတ်သလောဟု မေးလျှင်လည်း “မထင်၊ မယူ၊ မမှတ်ပါ” ဟု ဖြေ၏။ ဤသို့ ရုပ်ကို ရဟန္တာဟု ဆိုသလောဟု မေးတော်မူလျှင် ယမက ရဟန်းက “ရုပ်ကို ရဟန္တာဟု မဆိုပါ၊ ဟုလျှောက်သည်။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာက “ငါ့ရှင်။ သင်လျှောက်တိုင်း မှန်ပြီ။ ရုပ်သည် ရဟန္တာမဟုတ်။ သတ္တဝါမဟုတ်။ သတိမြဲမြဲစွဲလော၊ (ဝေဒနာ သညာစသည်၌လည်း ဤနည်းတူပင် ဖြေ၍ ဤနည်းတူပင် သြဝါဒပေး၏။) အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ကြေညက်သည်ထက် ကြေညက်စေလိုသဖြင့် ဆက်၍ ပရိယာယ်ဖြင့် မေးတော်မူပြန်၏။

“ငါ့ရှင်ယမက။ သင်အသို့ ထင်သနည်း၊ ရုပ်၌ ရဟန္တာရှိ၏။ သတ္တဝါရှိ၏ဟု သင်ထင်မှတ်သလော မေးလျှင် ရုပ်၌ရဟန္တာရှိသည်။ သတ္တဝါရှိသည်ဟု မထင်၊ မမှတ်ပါ” ဟု ဖြေ၏။ ထိုနောက် ဝေဒနာ၌ သတ္တဝါရှိသည် ရဟန္တာရှိသည်ဟု သင် ထင်မှတ်သလော။ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်တို့၌ ရဟန္တာရှိသည်၊ သတ္တဝါရှိသည်ဟု သင်ထင်မှတ်သလော၊ မေးရာ၌လည်း “မထင်ပါ” ဟု ဖြေ၏။”

အဓိပ္ပာယ်ကား... ဤသို့တည်း။ အစိထဲ၊ ကြုတ်ကဲ၌ ရှေးခဲ၊ ငွေခဲ၊ ပတ္တမြားခဲရှိသကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တပါးပါးသော ခန္ဓာထဲ၌ ရဟန္တာရှိသည်မှတ်သလော၊ သတ္တဝါရှိသည် မှတ်သလောဟု မေးတော်မူလျှင်လည်း “ရှေးခဲ၊ ငွေခဲ၊ ပတ္တမြား ခဲသည်

အစ်ဆဲ ကြွင့်ထံ၌ ရရှိသကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌မျှ ရဟန္တာရှိသည်။ သတ္တဝါရှိသည်ဟု မမှတ်ပါ၊ လျှောက်သည်။
 “ငါ့ရှင် ယမက၊ သင်ခလျှောက်ထားသည့် အတိုင်း တပါးပါး သော ခန္ဓာ၌ တုမ္ပလည်း ရဟန္တာမရှိ၊ သတ္တဝါမရှိ-မှန်ပြီ။ ငါ့ရှင်လျှောက်ထားသည့်စကားကို ငါ့ရှင် မမေ့စေလင့်။ မြဲမြဲ မှတ်။ ထို့နောက် ဆက်၍မေးပြန်သည်ကား—

“ငါ့ရှင် ယမက၊ ရုပ်ကိုထား၍၊ ရုပ်ကိုချန်လှုပ်၍ ရဟန္တာရှိ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ ရှိ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သင်မှတ် ထင် သလော....ဟု မေးလျှင် “ဤရုပ်ကို ထား၍ တခြား ရဟန္တာ ရှိသည်။ သတ္တဝါရှိသည်ဟု မထင် မမှတ်ပါ....,ဟု လျှောက်၏။ တဖန် ငါ့ရှင် ယမက၊ ဝေဒနာကိုချန်လှုပ်၍....သညာကိုချန်လှုပ်၍ သင်္ခါရကို ချန်လှုပ်၍၊ ဝိညာဏ်ကို ချန်လှုပ်၍....၊ ထိုမှအပါး ရဟန္တာရှိသည်။ သတ္တဝါရှိသည်ဟု ငါ့ရှင်ထင်သလော ဟု မေး လျှင်လည်း “မထင်ပါ” ဟူ၍ပင် လျှောက်၏။

ငါ့ရှင်ယမက၊ ငါ့ရှင် အသို့ထင်ဘိသနည်း။ ရုပ်ကို၊ ဝေဒနာ ကို၊ သညာကို၊ သင်္ခါရကို၊ ဝိညာဏ်ကို—ရဟန္တာဟု၊ သတ္တဝါဟု သင်ရှုဘိသလော မေးလျှင်လည်း.... “ထိုငါးပါးကုန်သော ခန္ဓာ တို့၏တစုတလုံး၊ တခဲတည်းဖြစ်သည်ကိုလည်း ရဟန္တာဟု၊ သတ္တဝါ ဟု မရှုပါ၊ မထင်ပါ” ဟု လျှောက်၏။

“ငါ့ရှင်ယမက၊ ငါ့ရှင် အသို့ထင်ဘိသနည်း။ ဤရဟန္တာသည်၊ ဤသတ္တဝါသည် ရုပ်လည်းမဟုတ်၊ ဝေဒနာလည်းမဟုတ်၊ သညာ

လည်းမဟုတ်၊ သင်္ခါရလည်းမဟုတ်၊ ဝိညာဏ်လည်း မဟုတ်ဟု သင်ထင်သလော၊ ရှုသလော မေးလျှင် “မထင်ပါ၊ မရှုပါ” ဟု လျှောက်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အချုပ်အားဖြင့် ဤသို့ မေးတော်မူသတည်း။

“ငါ့ရှင်ယမက၊ ဤမျှသော အရာ၌ ပစ္စက္ခ မျက်မှောက်၌ပင် လျှင် အမှန်အားဖြင့် ရဟန္တာ သတ္တဝါကို မရအပ်ပါဘဲလျက် ငါ့ရှင်သည်-“ရဟန္တာ၊ သတ္တဝါ သေသည့် နောက် တဖန်မဖြစ် ပြီ...” ဟု ဤသို့ ယူခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်းသည် သင့်ပါမည်လော့၊ “မယူသင့်၊ မပြောသင့်၊ မဆိုသင့်သည်သာမဟုတ်ပါလော့။” လေး ပါးသော အာသဝေါကုန်ခန်းပြီးသော ရဟန္တာသည်ကိုယ်ခန္ဓာ ပျက်စီးသွားပြီးသည်မှ နောက်၌ ပြတ်လေ၏။ ပျောက်လေ၏။ သေသည်မှနောက်၌ အာသဝေါကုန်ခန်းပြီးသော ရဟန်းသည် မဖြစ်တော့ပြီ။ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော် မူအပ် သောတရားကို ငါသိပြီ” ဟူ၍ သင်ပြောဆိုခြင်းသည် သင့်မည် လော့၊ မသင့်သည်သာလျှင် မဟုတ်ပါလော့။ ဤသို့ ဟောတော် မူသည့် စကား၏ အဆုံး၌ ယမကရဟန်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရလေ၏။

ဤကား ရဟန္တာကို စစ်မေးလျှင် မျက်မှောက်ပစ္စက္ခကဝ၌ပင် လျှင် ရဟန္တာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သတ္တဝါ ဟူ၍လည်းကောင်း ကော်မူချေ၊ ဟုတ်မှန်စွာမရဘဲလျက် “ရဟန္တာ သတ္တဝါသေသည့် နောက် ရဟန္တာ သတ္တဝါတဖန် မဖြစ်ပြီ။ ဤသို့သော တရားကို

ငါ့သိ၏”ဟု ဝန်ခံခြင်းသည် မသင့်သော ဝန်ခံခြင်းဖြစ်သည်၊ ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာက “မိစ္ဆာဝါဒီ” ယမက ရဟန်းကို ကဲ့ရဲ့ ပြန် တင်၊ နှိပ်စက်၍ သနား ရှေ့ရှေ့သော အားဖြင့် မိန့်တော်မူသော စကားရပ် ဖြစ်၏။

“ငါ့ရှင် ယမက၊ သင် အသို့ထင်သနည်း။ ရုပ်သည် နိစ္စလော၊ အနိစ္စလော ဟု မေးတော်မူသည်စမှ၍ တရွေ့ ရွေ့လျှင် မိစ္ဆာ အယူသည် တဖြည်းဖြည်း အားနည်း နည်းလာ၏။ ကလ္လ နုခေါ် တံပျာကရဏံ-ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းသည် သင့်မည်လော... ဟုနှိပ် ၍ ဆုံးမသော သြဝါဒစကားကို ကြားရသည်နှင့် တပြိုင်နက် တချက်တည်း မိမိရင်ဝယ်၌ သွေးပိုက်ထားသော မိစ္ဆာအယူကို ခန်းခြောက်စေ၍ မိစ္ဆာ အယူကင်းရှင်းလျက် သောတာပတ္တိ မဂ် ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရားကို ပကတိထင်ထင် မြင်ရလေ၏။ သောတာ ပန် သားတော်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။

သတ္တဝါ၊ ရဟန္တာ ကေန ရကောင်းသည်၊ ရှိကောင်းသည်ဟု မိစ္ဆာဝါဒဖြစ်သော ယမကရဟန်းသည် “ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ ရုပ်သည်မြဲသလော မမြဲသလော” စသည်ဖြင့် မေတ္တာရှေ့ရှုကြည် ဖြူသာယာ၊ နာဘွယ်သော တရားစကားကို ဆိုတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏စကားကို ကြားနာရသည်မှစ၍... နေထွက်လို သောကြောင့် မိုးသောက်သော်...., တရွေ့ ရွေ့ အမှိုက်မှောင်ကို ပျောက်စေကုန်၍ ရောင်ဖြူ ရောင်နီတက်ပြီးသဖြင့် နေမင်း တက် ထွန်းဘိသကဲ့သို့ မိစ္ဆာအယူ ပျောက်ရှင်း၍ နေမင်းထွန်းသည်နှင့်

အလားတူသော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တရား အထူးကို ရပါပြီ ဟု အားရနှစ်သက် “မုက်စိကန်းသော ယောကျ်ားသည် မုက်စိ မြင်လာသကဲ့သို့” အမိုက်တိုက်၌ နေရသောသူသည် အလင်းကို ရဘိသကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဤသို့ လျှောက်ထား လေ သတည်း။

“အို... ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ၊ ပညာဓါတ်ခံအား သေး မှေးမိန့်သော တပည့်တော်သည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အဆို အမိန့် ဩဝါဒကို မကြားရ၊ မနာရမီ ရှေးအဘို့၌ ယုတ် မာစွာသော မိစ္ဆာ အယူသည် ဖြစ်ချေသည် သာတည်း။ အရှင်၏ ရှုပုံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ ဟူသော တရားတော် ကို ကြားရ၊ နာရပါသောကြောင့် ယုတ်မာစွာသော ထိုမိစ္ဆာအယူကိုလည်း တပည့်တော် စွန့် လိုက်ပါပြီ။ သောတာပတ္တိမဂ် တရားကိုလည်း တပည့်တော် သိအပ်၊ ရအပ်ပါပြီ။

ဟူ၍ ယမက ရဟန်းသည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လျှောက်လေ ပြီတည်း။

ဒိဋ္ဌိအယူပျောက်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်ပြီးသော ယမက ရဟန်းအား အထက်မဂ်သုံးပါးကို ရစေခြင်းငှာ တဖန် ထပ်၍ ဥပမာ နှင့် တကွ ဥပမေယျ ကို ပြတော် မူသည်။

“ငါ့ရှင် ယမက။ သင့်ကိုသူတပါးတို့က “ရဟန္တာသေသည် ၏ နောက်၌ အသို့နည်း ငါ့ရှင်” ဟု အကယ်၍ မေးလှာ ကုန်

သော် သင်အသို့ ဖြေမည်နည်း။ ပြောမည်နည်း” ဟု မေးသော အခါ။ တပည့်တော် ဤသို့ ဖြေပါအံ့။ ပြောပါအံ့။ “ငါ့ရှင်တို့၊ ရုပ်သည် အနိစ္စတည်း။ အနိစ္စဖြစ်သော ထိုရုပ်သည် ဒုက္ခတည်း။ ဒုက္ခဖြစ်သော ထိုရုပ်သည်လည်းပျောက်လေပြီ။ ကင်းလေပြီ။ ရုပ်မှတစ်ပါး ပျောက်တတ်သော သတ္တဝါမရှိ။ ကင်းတတ်သော သတ္တဝါမရှိ။ ဤသို့ ဖြေပါ။ ပြောပါအံ့ ဟု လျှောက်၏။

“ငါ့ရှင်ယမက။ သူကြွယ်သား နှစ်ယောက်တို့ ရှိကုန်၏။ တဦးကား ပဏ္ဍိတ ပညာရှိ၏။ တဦးကား ဗာလ ပညာနည်း၏။ ထိုသူကြွယ်သားများကို အန္တရာယ်ပြုရန်၊ လုပ်ကြံရန်ဟူသော ရွယ်စူးချက်ဖြင့် ရန်သူငါးယောက်တို့သည် စားအံ့ဟု သူကြွယ်သားများထံသို့လာရောက်ကြကုန်၏။ မိမိတို့ထံမှောက်သို့ ရန်သူများ ရောက်ရှိလာကုန်သော်လည်း ရန်သူဟု သူကြွယ်သားတို့က မသိရှာလေကုန်။ ရန်သူတို့သည် ကာလကြာမြင့်စွာ ရှိသေးလေးစားစွာ ဆည်းကပ် လုပ်ကျွေးလျက် တဘက်မှ လုပ်ကြံရန် အခွင့်ကောင်းကို ချောင်းမြောင်း စောင့်ဆိုင်းကာသာ နေကုန်၏။

“ငါ့ရှင်ယမက၊ ထိုအခါတိုင်အောင်လည်း သူကြွယ်သားတို့ကား ရန်သူဟု မသိကြသေး။ ။ မရိပ်ကြသေးကုန်။ ဤသို့ ရန်သူကို ရန်သူမှန်းမသိ၊ မထင် လေသောကြောင့် ရန်သူကိုပင် နှစ်သက်မြတ်နိုးကာ သူတို့အလိုရှိရာ ပြည့်စုံအောင် မတောင့် မတရအောင်၊ မကြောင့်ကြရအောင်—အခါခပ်သိမ်း၊ ချီးမြှင့် မြှောက်စားလျက် ယားလေကုန်ရာ၏။ သူကြွယ်သားပဏ္ဍိတကားနောက်

ကာလကြာလတ်သော်... သူတို့သည် ငါ့ရန်သူ၊ ဟု သိလေရာ၏။ သူ
 ကြွယ်သား ဗလသည်ကား “ရန်သူကို ရန်သူ၊ ဟု မထင်နိုင်၍
 အဆွေခင်ပွန်းကြီး အဖြစ် ဆက်ဆံနေလေ၏။ ချစ်အပ်၊ ခင်အပ်၊
 ကြင်နာအပ်၊ မြတ်နိုးအပ်သူဟု ထင်လေသောကြောင့် ချီးမြှင့်
 မြှောက်စားကာ ယင်းတို့၏ အလိုသို့သာလိုက်၍ နေလေရာ၏။

ထိုအခါ ငါးယောက် ကုန်သော ရန်သူတို့သည် အခွင့် ရ
 လေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သူကြွယ်သား ဗလ၏ ဦးခေါင်းကို
 သန်လျက်ဖြင့် ဖြတ်ကုန်လေရာ၏။ သူကြွယ်သား ဗလတို့သည်
 ကား “ရန်သူကို ရန်သူမှန်း၊ သိရသည့်အချိန်မှစ၍ ရန်သူနှင့် လွတ်
 ကြောင်းကိုသာ အမြဲတစေ လုံ့လပြုနေလေရကား တနေ့ထက်
 တနေ့၊ တရွှေ့ရွှေ့လျှင် ရန်သူနှင့် ဝေးသည်ထက် ဝေးသဖြင့်
 သေဘေးမှ လွတ်ရာ၏” ဟု ဥပမာခင်း၍ ဉာဏ်အလင်းကို ပွင့်စေ
 တော်မူ၏။ ဥပမာကို ဥပမေယျနှင့် ဟပ်၍ စပ်၍ ပြတော် မူ
 သည်ကား....

“ငါ့ရှင် ယမက၊ ရန်သူငါးယောက် ဆိုသည်ကား အခြား
 မဟုတ် ခန္ဓာငါးပါးတည်း။ သူကြွယ်သား ဟူသည်ကား ဝဋ်
 ဆင်းရဲ၌ ဆိုလည်သော နွား၏အသွင် ကျင်လည်နေသော ဝဋ်
 နိဿိတ ပုဂ္ဂိုလ်တည်း။ အန္တရာယ်ပြုလို၊ လုပ်ကြံလိုသောကြောင့်
 စားလာ၏၊ ဆိုသည်ကား-ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ပဋိသန္ဓေ နေလာ
 ခြင်းတည်း။ ရှိသေလေးမြတ်စားခြင်းကို ပြုသည် ဆိုသည်ကား-
 ငါးပါးအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ နှစ်သက်မှု၊ ပျော်အောင် ပြုခြင်း
 ထည်း။ ရန်သူရန်သူမှန်း မသိဟူသည်ကား-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနုတ္တဖြစ်

သော ခန္ဓာငါးပါး တရားအစုမျှသာ ဟု မသိခြင်းတည်း။ ရန်
 မှန်းမသိသောကြောင့် ချီးမြှင့် မြှောက်စား၍ မတောင့် မတ၊
 မကြောင့်မကြာထား၏၊ ဟူသည်ကား....ခန္ဓာငါးပါးကို အလို လိုက်
 ၍ အသက်ထက်ဆုံး မငြီးမငွေ ပြုစုလုပ်ကျွေး မွေးမြူခြင်း
 ကည်း။ အထူးထူးသော အစားအစာ အာဟာရကို ရှာမှီး လုပ်
 ဆောင်၍ စားရခြင်း၊ အထူးထူးသော အဝတ်တန်ဆာကို မရ
 လျှင် ရအောင် ဆင်းရဲပင်ပန်းကြီးစွာခံလျက် ရှာဖွေ၍ ဖုံးလွှမ်းရ
 ခြင်း၊ ထ၊ ဆိုတိုင်း ထရခြင်း၊ ထိုင်ဆိုတိုင်း ထိုင်ရခြင်း၊ သွားကို
 တိုင်းသွားရခြင်း၊ နေ၊ ဆိုတိုင်း နေရခြင်း၊ ကွေး၊ ဆိုတိုင်းကွေးရ
 ခြင်း၊ ဆန့်ဆိုတိုင်း ဆန့်ရခြင်း၊ ရယ်ဆိုတိုင်း ရယ်ရခြင်း။ ပြောဆို
 တိုင်း ပြောရခြင်း၊ စားဆိုတိုင်း စားရခြင်း၊ မစားနှင့် ဆိုလျှင်
 မစားဘဲ နေရခြင်း၊ ဝတ်ဆိုလျှင် ဝတ်ရခြင်း၊ မဝတ်လင့်ဆိုလျှင်
 မဝတ်ဘဲ နေရခြင်း၊ ကြည့်ဆိုတိုင်း ကြည့်ရခြင်း၊ နားထောင် ဆို
 တိုင်း နားထောင်ရခြင်း မကြည့်လင့်ဆိုလျှင် နေရခြင်း၊ နား
 မထောင်လင့်ဆိုလျှင် နေရခြင်း၊ ဤသို့စသောအားဖြင့် အသက်
 ထက်ဆုံး အသုံးမကျသော အကောင်ပုပ်ကို မွေးမြူ ရခြင်းသည်
 ခန္ဓာငါးပါးဟူသောရန်သူကို-ချီးမြှင့် မြှောက်စားသည်၊ အလို
 သို့လိုက်၍ ထားသည်မည်၏။ ချီးမြှင့် မြှောက်စား ထားသည့်
 အတွင်းမှပင် သန်လျက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို ဖြတ်လေ၏ ဟူသည်
 ကား....နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စွာ အကောင်ပုပ်ကို ပြုစု ရစဉ်မှာ
 ပင်လျှင် ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း သေခြင်း မရဏသို့ ရောက်၍ ပြုရ
 ကျိုးကို မခဲစားရ။ ပျက်စီးခြင်းတည်း။ ဤကား သူကြွယ်
 သား ဗာလနှင့်တူသော ဝဋ္ဋာဘိရုတ ဗလဝ ပုဂ္ဂိုလ်ဥပမာတည်း။

“ငါ့ရှင် ယမက၊ ပြုစုချီးမြှောက်စဉ်ပင်လျှင် ရန်သူကို ရန်သူ မှန်းသိလေ၏ ဟူသည်ကား ခန္ဓာငါးပါး တရားအစုမျှသာ ဖြစ်၍ အနိစ္စသာ၊ ဒုက္ခသာ၊ အနတ္တသာ အမှန်။ ငါ၏ ကိုယ်မဟုတ် တကား။ ကာလရှည်ကြာစွာ သံသရာ အဆက်ဆက် နှိပ်စက် သောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးကို ရန်သူ-ဟုသိခြင်းတည်း။ သံသော ကြောင့် ရန်သူနှင့် ဝေးရာဝေးကြောင်း၊ လွတ်ရာ လွတ်ကြောင်း ကို လုံ့လပြု၍ အသက်မခံ၊ ချမ်းသာရလေ၏ ဟူသည့်ကား ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ငြီးငွေ့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ရူပံ အနိစ္စံ-ရူပံ သည် အမြဲမရှိ။ ဝေဒနာ အနိစ္စာ-ဝေဒနာသည် အမြဲမရှိ သညာ အနိစ္စာ-သညာသည် အမြဲမရှိ။ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ-သင်္ခါရ တို့သည် အမြဲမရှိကုန်။ ဝိညာဏံ အနိစ္စံ-ဝိညာဏံသည် အမြဲမရှိ-ဤသို့စသည် ဖြင့် ဝိပဿနာကို ပွားများလေသောကြောင့် အမတ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သဖြင့် ဘေးခပ်သိမ်း ငြိမ်းလေ၏ဟူပေ၏။

ဤသို့သော ဥပမာအားဖြင့် မေတ္တာရှေးရှု၍ ဟောတော် မူ လေသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကားတော် အဆုံး၌ ယမက မည်သော ရဟန်းသည် အထက်မဂ် သုံးပါး တရားအထူး ကိုရ လေ၏။ အထက်မဂ်သုံးပါး တရားအထူးကို ရပြီးလျှင် ကျေးဇူးကို သိသည်နှင့်အညီ၊ ချီးမွမ်းထောမနာ သာယာသော အသံကို ဖြစ် စေလျက် ဤသို့ လျှောက်လေသတည်း။

“အို... ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဩဝါ ဒအဆုံးအမတော်ကို ကြားရာ၊ နားရ ပေသောကြောင့်

တပည့်တော်သည် လောကုတ္တရာ ရတနာထီးဖြူဟူသော အရဟတ္တဖိုလ် တရားတော်ကို ရပေသည် ဖြစ်၍ အာသဝေ ဝါ တရားလေးပါးတို့မှ ယခုတပည့်တော်၏ စိတ်သည် လွတ်လေပြီ။

ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လျှောက်လေပြီတည်း။ ခရီးမှားသောသူသည် မှန်သောခရီးသို့ ရောက်သကဲ့သို့၊ မျက်စိလည်သောသူသည် မျက်စိလည်ခြင်း ပျောက်သကဲ့သို့ အားရနှစ်သက် လှိုက်လှဲစွာ လျှောက်လေသည် ဟုလို။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဤ“ယမက စစ်တမ်းမှ ရဟဒ် အမြတ်ကား ကာယကံ ရှင် အရှင်ယမက အဘို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူဝါဒမှ ကျွတ်လွတ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက် ပြုရခြင်း အကျိုး ရရှိလေသည်သာမက နောင်လာနောင်သားတို့ အဘို့ ဆိုလျှင်လည်း ရှုစရာ-အလွန်ကြည်လင်သော ရတနာနှင့် “ကြေးမုံ” အဖြစ် ကျန်ရစ် ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သတည်း။

အပိုင်း (၇)

ဝိပဿနာ နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း

ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသည်။ ကဋ္ဌာန်း ရှုသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများသည် ဟူ၍လည်း ဆိုကြ၏။ ဝိပဿနာ ရှုသည်။ ဝိပဿနာ စီးဖြန်းသည်။ ဝိပဿနာ ပွားများသည် ဟူ၍လည်း ဆိုကြ၏။ မည်သို့ပင် အဆိုဝေါဟာရ ကွဲပြားစေကာမူ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် တူ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်းသည်ပင် ဝိပဿနာ ပွားများခြင်းပင်တည်း။ ဝိပဿနာရှုခြင်းသည်ပင် ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်းပင်တည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသည် ဟူ၍ပင်ဆိုဆို။ ဝိပဿနာရှုသည်ဟူ၍ပင် ပြောပြော။ လိုရင်း အချုပ်အားဖြင့် အဘယ်ကို အဘယ်သို့ ရှုသနည်း။ ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ စီးဖြန်းသည်။ ပွားများသနည်း။ ဘာကြောင့်...၊ ဘယ်အတွက်...၊ ဤသို့၊ ဤမှ၊ စီးဖြန်းမှု၊ ပွားများမှုကို ပြုကြသနည်း...ဆိုသော အချက်ကို သိအပ်၊ သိသင့်၊ သိထိုက်ပေသည်။

သင်္ခါရ။ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ပုပ္ဖုရုရမြင် မြင်သမျှ
ကို သင်္ခါရ ဟု ဆိုသည်။

အနိစ္စ။ ယင်းမြင်မြင်သမျှ သင်္ခါရတို့၏ မမြဲသော
သဘော၊ ရွှေ့လျော့ခြင်း သဘော၊ ပျက်
စီးခြင်းသဘော ကို အနိစ္စ ဟု ဆိုသည်။

ဝိပဿနာ။ ယင်း သင်္ခါရတို့၏ မမြဲသော သဘော
ကို ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် “မမြဲပါက
လား၊ ပျက်စီးပါကလား...” ဟူ၍ အမှန်
ကို အမှန်အားဖြင့် ရှုခြင်း၊ စီးဖြန်းခြင်း၊
ပွားများခြင်းကို ဝိပဿနာ ဟု ဆိုသည်။

အဘယ်ကို ရှုသနည်း ဆိုရာ၌ အထက်ပါစကားဖြင့်ပင် ဖြေ
ပြီးသား ဖြစ်၏။ တေဘူမက သင်္ခါရတရားတို့ကို ရှုသည်၊ စီးဖြန်း
သည်၊ ပွားများသည် ဟု ဆိုလိုသည်။ အဘယ်သို့ ရှုသနည်း၊ ဘယ်
နည်း ဘယ်ပုံ စီးဖြန်းသနည်း။ ပွား များသနည်း ဆိုရာ၌လည်း
အဖြေထွက်ပြီးသား ဖြစ်ပေ၏။ အနိစ္စသဘောအားဖြင့် “မမြဲပါ
ကလား၊ ပျက်စီးပါကလား” ဟူ၍ အမှန်ကို အမှန်အတိုင်း၊ အဖြစ်
ကို အဖြစ်အတိုင်း ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် ရှုသည်၊ စီးဖြန်းသည်၊
ပွားများသည် ဟုပေ၏။

ဝိပဿနာ ရှုခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း၏ အဓိပ္ပာယ်အချုပ်
F.11 မှာ...အနိစ္စ သဘောကို အနိစ္စမှန်း ပြီပြီပြင်ပြင်၊ လှိုက်လှိုက်ထွဲထွဲ

အသိဉာဏ်နုလုံးသားထဲ၌ စွဲနေအောင် သွင်းထားခြင်း၊ ရှုပွား
ခြင်းပင် ဖြစ်လေရာ လုပ်တတ်ပါမူ ယင်း စီးဖြန်းမှု ကိစ္စသည်
ခြေတလှမ်းနှင့်ပင် ဖြစ်နိုင်၏။

မှန်၏။ လူတို့ ခြေလှမ်း လှမ်းသွားကြရာ၌ ခြေတလှမ်း ပျက်
ခဲ့ပြီးမှ ရှေ့သို့ ခြေတလှမ်း တက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဤတွင် ဖြစ်ပျက်
သဘော အနိစ္စ ပါလာပြီ။ ရှေ့သို့ ခြေလှမ်းရာ၌ စုံခန့်၍ လှမ်းရိုး
မရှိ။ တလှမ်းပြီးမှ နောက်တလှမ်းကို လှမ်းခြင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ
နောက်ခြေလှမ်းမပျက်ဘဲ ရှေ့ခြေကိုလှမ်း၍ မရချေ။ ရှေ့ခြေကို
လှမ်းလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် နောက်ခြေလှမ်းမှာ အနိစ္စ သဘော
ကိစ္စချော၍ ကျန်ခဲ့လေ၏။

“ဩ....လမ်းသွားရာမှာလဲ အနိစ္စသဘော ရှိတာပါတဲလား၊
ရှေ့တလှမ်းဖြစ်၍ နောက်တလှမ်းက ပျက်သည်။ နောက်တလှမ်း
ပျက်သောကြောင့်လည်း ရှေ့တလှမ်းဖြစ်လာသည်....ဟူ၍ ဤသို့
ခြေတလှမ်းနှင့်ပင် လုပ်တတ်လျှင် သွားရင်း၊ လာရင်း ဝိပဿနာ
စီးဖြန်းခြင်း ကိစ္စ ဖြစ်နိုင်၏။

ရုပ်ရှင် နှင့် ဝိပဿနာ

ရုပ်ရှင်သည် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်း ကိစ္စ၌ ထင်
ရှားသော ပေါ်လွင်သော စံနှိုင်းစရာ၊ ဥပမာ တင်ပြစရာ
အကောင်းဆုံးဖြစ်၏။ ရုပ်ရှင်ကို ကြည့်ဘူး၊ မြင်ဘူး ကြပါလိမ့်

မည်။ ရုပ်ရှင် ဆိုသောအတိုင်းပင် ဖလင် ကော်ပြားတွင်း၌ ပုံရိုက်၍ သွင်းထားသော အရုပ်ကလေးများ၊ တကဲ့ လူပကတိအတိုင်း၊ ရှင်သယောင်ယောင် လုပ်ပြသော အရုပ်ပြပွဲ ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာ ရုပ်ရှင်ကားတကားလျှင် ဖလင် ပေပေါင်း သောင်း ငါး ထောင် အတွင်းမှာ အရှိများ၏။

ဖလင်ထဲက အရုပ်ပေါင်း နှစ်သိန်းကျော်

တပေလျှင် အကွက်ပေါင်း (၁၆) ကွက်ရှိသဖြင့် တပေလျှင် အရုပ်ကလေးပေါင်း (၁၆) ရုပ်ကျ ပါဝင်၏။ ပေပေါင်း သောင်း ငါးထောင်ဆိုသော်.... အရုပ်ကလေးပေါင်း နှစ်သိန်းကျော် ပါရှိ လေ၏။ ယင်း အရုပ်ပေါင်း နှစ်သိန်းကျော်ကို ပြစက် ထဲထည့်၍ တစက္ကန့်လျှင် တပေခွဲနှုံးဖြင့် ခုတ်မောင်း၍ ထုတ်လိုက်သောအခါ ဖလင် ကော်ပြားထဲမှ အရုပ်တို့သည် တရုပ်ပြီးတရုပ်၊ တလှုပ် လှုပ်နှင့် ထွက်လာကုန်လေ၏။ အရုပ်ချင်းအဆက်မပြတ် တသွက် သွက် ဆက်တိုက် တလစပ် ထွက်လာသောအခါ ရယ်လား၊ မော လား၊ သွားလား၊ လာလား၊ ထိုးလား၊ ခုတ်လား တကဲ့ လူသား ပကတိအတိုင်း ထင်ကြရလေ၏။

အရုပ်များသည် ပြစက်ထဲမှ ပြိုင်၍ ထွက်လာကြသည်မဟုတ်၊ တရုပ်ပြီးမှ နောက်တရုပ် ထွက်လာခြင်း ဖြစ်လေရာ ဤ၌လည်း ဖြစ်ပျက်သဘော အနိစ္စ စစ်စစ်ကြီး ပါလာ၏။ ရှေ့သို့ တသွက် သွက် ထွက်လာသော အရုပ်များသည် အဖြစ်သဘောကို ဆောင်

၍ နောက်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော အရုပ်ကားများ အပျက်သရုပ် (အနိစ္စသဘော)ကို ဆောင်ကုန်၏။ “ဩ...သည် အရုပ်ကလေး တေဟာလဲ တလှုပ်လှုပ်နဲ့တဖြုတ်ဖြုတ် ပြောင်းလဲနေပါကလား။ သင်းကလေးတို့လဲ အနိစ္စ ပါဘဲကလား” ဟူ၍ ရုပ်ရှင် ကြည့်ရင်း မှာပင် လက္ခဏာရေး သုံးပါးတင်၍ ရုပ်ရှင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုနိုင်၊ စီး ဖြန့်နိုင်၊ ပွားများနိုင်၏။

သို့သော်... သဘောကိုသာ ပြောပါသည်။ ဤနေရာမျိုး၌ အပြောလွယ်သလောက် အလုပ် ခက်လှ၏။ ရုပ်ရှင်ပြုလျှင် အများ အားဖြင့် မိမိခင်မင်စွဲလမ်းရာ မင်းသွီး၊ မင်းသားဆို၌ စိတ်ရောက် နေသူက များ၏။ စင်စစ်ဆိုသော်....

အဘယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းသမား၊ ဘယ်ဝိပဿနာ သမားမှလည်း ထို နေရာသို့ စိတ်ဝင်စားမည်လည်း မထင်ပါ။ အနိစ္စသဘော ဖြစ် ပျက်ပြကွက်ကား၊ အလွန်ထိရောက်လှ၏။ သို့သော် လူတို့သဘော ကား လူမဟုတ်သော အရုပ်များကိုပင်လျှင် တကဲ့လူ ဟု ထင် နေကြသည် ဖြစ်ရာ၊ တကဲ့ လူကို “လူ မဟုတ်၊ မိန်းမ မဟုတ်၊ ယောကျ်ား မဟုတ်” ဟု ထင်စေ မြင်စေဘို့ကိုစွဲ၊ ထင်အောင်၊ မြင်အောင်၊ ပြဘို့အတွက် လွန်စွာ ခက်ဘိစွာ။

ထောထေးဆယ် နှင့် ဝိပဿနာ

အကယ်၍ အမှန်ကိုအမှန်အတိုင်း၊ အဖြစ်ကို အဖြစ် အတိုင်း အမှိုက် အမှိုက်အတိုင်းသာ သိကြ၊ မြင်ကြ မည်ဆိုလျှင် အဘယ် သူ

သည် အဘယ်အရာကိုမျှ ခင်တွယ်ချင်တော့မည် မဟုတ်။ ဥပမာ မီးသည်ပူ၏။ လူသည် မီးကိုပူမှန်းသိ၏။ သိ၍ ပူမည် စိုးသောကြောင့် ထိုမီးကို မကိုင်ချေ။ ဆူးသည် နင်းမိလျှင် စူးတတ်မှန်း သိသောကြောင့် လူသည် ဆူးကို အမိုက်ခံပြီး မနင်းချေ။ မြေပွေးသည် ထိလျှင် ခပါက်တတ်မှန်း သိသောကြောင့် လူသည် မြေ၏ အနီးသို့ပင် မကပ်ချေ။ ထိုအခါ လူသည် ဘေးကင်း လေ၏။ ချမ်းသာလေ၏။

ဤဥပမာများနှင့် အလားတူစွာ မြေနှင့် မီးကိုထိမိ ကိုင်မိသော သူမှာ ထိုဘဝတွင်သာ ဒုက္ခဖြစ်နိုင်သော်လည်း သံသရာတစ်ခုခု ကျင်လည်သရွေ့ မြေ မီး တို့ထက် အဆဆက်တက်၍ ဒုက္ခပေးနိုင်သော ရုပ်ကောင် နာမ်ကောင်ကြီးကို ထိတ်စရာ အသွင်၊ စက်ဆုပ်စရာအသွင်၊ တကဲ့အဖြစ်ကို အဖြစ်အတိုင်း မြင်အောင် ပြုရာ၌ အနိစ္စတော၊ ဒုက္ခတော၊ စသော တော လေးဆယ် တို့ကို လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုကြကုန်၏။ အသုံးပြုရန် ညွှန်ကြား ကြကုန်၏။ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းရာ၌ တောလေးဆယ်တို့ကို ပစ်မှတ်ထား၍ စီးဖြန်းစေကုန်၏။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ခင်မင်ဘွယ်၊ မြတ်နိုးဘွယ်၊ သာယာဘွယ်ထင်နေသမျှ ဝဋ်မှ လွတ်နိုင်မည်မဟုတ်သောကြောင့် စက်ဆုပ်ဘွယ်အသွင် ထင်မြင်အောင် တောလေးဆယ်ဖြင့် ရူပာစေခြင်းဖြစ်၏။

၁။ အနိစ္စတော၊ ဒုက္ခတော၊ ရောဂတောစသည့် ပဋိသန္ဓိ^၁ခါ မဂ် ပါဠိတော်။

တောလေးဆယ် ဖြင့် ရှုပွားပုံ

- ၁။ အနိစ္စတော။ ။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကို အမြဲမရှိသော အားဖြင့် “မမြဲပါကလား။ မမြဲပါကလား” ဟု ဟု အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။
- ၂။ ဒုက္ခတော ။ ။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကို ဆင်းရဲသော အားဖြင့် “ဆင်းရဲပါကလား၊ ဆင်းရဲပါ ကလား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။
- ၃။ ရောဂတော။ ။ ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကို အနာနှင့် ဆက်ဆံသောအားဖြင့် “နာဖျား တတ်ပါ ကလား၊ နာဖျားတတ်ပါကလား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းရ၏။
- ၄။ ဂဏ္ဍတော။ ။ ဤခန္ဓာကို အိုင်းအမာနှင့် တူသောအားဖြင့် “အနာကြီးပါကလား၊ အနာကြီးပါကကား” ဟူ၍ ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။
- ၅။ သဏ္ဍတော။ ။ ဤခန္ဓာကို ဆူးငြောင့်နှင့် တူသောအားဖြင့် စူးတတ်ပါကလား၊ စူးတတ်ပါကလား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။
- ၆။ အဿတော။ ။ ဤခန္ဓာကို အစီးအပွား မဆောင် တတ်သောအားဖြင့် “အချိုးနီးပါကလား၊ အချိုးနီးပါကလား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။

၇။ အာဗါဇတော။ ။ဤခန္ဓာကို များစွာသော အနာနှင့် တူသောအားဖြင့် “အနာကြီးပါတကား၊ အနာကြီးပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။

၈။ ပရတော။ ။ဤခန္ဓာကို သူစိမ်းပြင်ပနှင့် တူသော အားဖြင့် “သူစိမ်းပါတကား၊ သူစိမ်းပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းရ၏။

၉။ ဝရဂေါကတော။ ။ဤခန္ဓာကို အိုနာ သေဘေးတို့ ဖျက်ဆီးတတ်သော အားဖြင့် “ဖျက်ဆီး တတ်ပါတကား၊ ဖျက်ဆီးတတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းရ၏။

၁၀။ ဤတိတော။ ။ဤခန္ဓာကို များစွာပျက်စီးခြင်း ဆောင်တတ်သောကြောင့် “ပျက်စီးတတ်ပါတကား၊ ပျက်စီးတတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းရ၏။

၁၁။ ဥပဒ္ဒဝတော။ ။ဤခန္ဓာကို နှိပ်စက်ခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့် “နှိပ်စက်တတ်ပါတကား၊ နှိပ်စက်တတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွားစီးဖြန်းရ၏။

၁၂။ ဘုယတော။ ။ဤခန္ဓာကို ခပ်သိမ်းသော ဘေးတို့၏ တည်ရာအားဖြင့် “ဘေးဖြစ်ရာပါတကား၊ ဘေးဖြစ်ရာပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းရ၏။

၁၃။ ဥပသဂ္ဂတော။ ။ဤခန္ဓာကို ကပ်၍ နှိပ်စက်သော အားဖြင့်
“ပူးကပ် နှိပ်စက်တတ်ပါ တကား၊ ပူးကပ်
နှိပ်စက်တတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပား
စီးဖြန်းရ၏။

၁၄။ ဓလတော။ ။ဤခန္ဓာကို တုန်လှုပ် တတ်သော အားဖြင့်
“တုန်လှုပ်တတ်ပါတကား၊ တုန်လှုပ် တတ်
ပါတကား” ဟူ၍ စီးဖြန်းရ၏။

၁၅။ ပဘင်္ဂတော။ ။ဤခန္ဓာကို ပျက်စီးခြင်း သဘောသို့ ရောက်
တတ်သော အားဖြင့် “ပျက်စီးမှာတကား၊
ပျက်စီးမှာပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပား
စီးဖြန်းရ၏။

၁၆။ အဓုဝတော။ ။ဤခန္ဓာကို မမြဲသောအားဖြင့် “မမြဲပါ
တကား၊ မမြဲပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူ
ပား စီးဖြန်းရ၏။

၁၇။ အတာနတော။ ။ဤခန္ဓာကို ဘေးရန်ကို မကာကွယ်တတ်
သောအားဖြင့် “အကာ အကွယ် မရှိပါ
တကား၊ အကာအကွယ်မရှိပါတကား” ဟူ၍
အဖန်ဖန် ရူပားစီးဖြန်းရ၏။

၁၈။ အ လေနတော။ ။ဤခန္ဓာကို မှီခို ပုန်းအောင်းရာ မဟုတ်
သောအားဖြင့် “မှီခိုရာ မဟုတ်ပါ တကား၊
မဟုတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပားစီးဖြန်းရ၏။

၁၉ အသရဏတော။ ။ဤခန္ဓာကို ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်သောအားဖြင့် “ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်ပါတကား၊ မဟုတ်ပါတကား” ဟူ၍ ရူပွားရာ၏။

၂၀။ ရိတ္တတော။ ။ဤခန္ဓာကို ကုန်တတ် ပျက်တတ်သော အားဖြင့် “ကုန်တတ်ပါတကား၊ ပျက်တတ်ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပွားရာ၏။

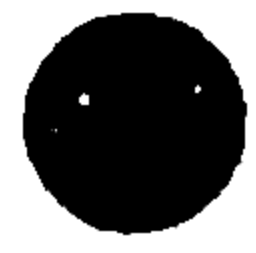
၂၁။ တုစ္ဆတော။ ။ဤခန္ဓာကို အချိုးနှိုးအားဖြင့် “အချိုးနှိုးပါတကား၊ အချိုးအနှိုး ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်အဖန် ရူပွားစီးဖြန်းရာ၏။

၂၂။ သုညတော။ ။ဤခန္ဓာကို အစိုးရခြင်းစသည်မှ ဆိတ်သောအားဖြင့် “ဆိတ်လှပါတကား၊ ဆိတ်လှပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပွားစီးဖြန်းရာ၏။

၂၃။ အနုတ္တတော။ ။ဤခန္ဓာကို အလိုသို့ မလိုက်သော အားဖြင့် “အလိုမပါပါ တကား၊ အလိုမပါ ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပွားစီးဖြန်းရာ၏။

၂၄။ အာဒိနဝတော။ ။ဤခန္ဓာကို ကြီးစွာသော အပြစ်အားဖြင့် “အပြစ်ကြီးလှပါတကား၊ အပြစ်ကြီးလှပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရူပွားစီးဖြန်းရာ၏။

၂၅။ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော။ ။ဤ ခန္ဓာကို ဖောက်ပြန် တတ်သော သဘောအားဖြင့် “ဖောက်ပြန်တတ်

၃၇။ သောကဓမ္မတော။ ။ ဤခန္ဓာကို စိုးရိမ်ခြင်း၏ အကြောင်း အားဖြင့် “စိုးရိမ်စရာပင် ပါတကား၊ စိုးရိမ်စရာ ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်း ရာ၏။

၃၈။ ပရိဒေဝဓမ္မတော။ ။ ဤခန္ဓာကို ငိုမြည်တမ်း ခြင်း ၏ အကြောင်းအားဖြင့် “ငိုချင်စရာပင် ပါတကား၊ ငိုချင်စရာပင် ပါတကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်း ရာ၏။

၃၉။ ဥပါယာသဓမ္မတော။ ။ ဤခန္ဓာကို သက်ကြီးရွှက်ငင် ပင် ပန်းခြင်း၏ အကြောင်း အားဖြင့် “ပင်ပန်း ဘွယ်ပါတကား၊ ပင်ပန်းဘွယ်ပါ တကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်း ရာ၏။

၄၀။ သံကိလေသဓမ္မတော။ ။ ဤခန္ဓာကို ညစ်ညူးသော ကိလေ သာ နှင့် ယှဉ်သော အားဖြင့် “ကိလေသာ ကောင်ပါတကား၊ ကိလေသာကောင်ပါ တကား” ဟူ၍ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်း ရာ၏။

အနိစ္စတော၊ ဒုက္ခတော စသည်၌ ပါသော “တော” ဟူသော နောက်ဆုံးစကားလုံးကို အစွဲပြု၍ “တောလေးဆယ်” ဟု ခေါ် စမှတ်ပြုကြ၏။ ယင်း တို့ကိုပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ် ဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ ဝိပဿနာလေးဆယ် ဟူ၍ လည်းကောင်း ခေါ်ကြ သေး၏။

ပကတိတောအုပ်အတွင်းသို့ ဝင်လိုသော် လူတို့သည်အရမ်း
မဝင်ရဲကုန်။ တောတွင်း၌ ခြင်္သေ့၊ သစ်ကျား စသော သားရဲ
တိရစ္ဆာန်များ ခိုအောင်းနေထိုင်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သတိ
ကြီးစွာ ထား၍ သို့မဟုတ် သားကောင်များ လန့်အောင်ခြောက်
လှန့်ပြီးမှ ဝင်လေ့ရှိကုန်၏။

ထို့နှင့် အလားတူစွာ တရားအားထုတ်လိုသော ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်သည် တရားအားထုတ်ခြင်းမပြုမီ၊ အဆက်ပါ တောလေး
ဆယ်တို့ကို အကုန်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် မိမိတတ်
နိုင်သလောက် ပိုင်း၍ ပိုင်း၍ သော်လည်းကောင်း ရှေးဦးစွာ ရှင်း
ရာ၏။ ရှင်း ဆိုသည်ကား အခြားမဟုတ်၊ အနိစ္စတော အရ
ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးကို အမြဲမရှိသော အနိစ္စကောင်ကြီး
မှန်း သိလာအောင်၊ ထင်လာအောင်၊ သဘောပေါက် လာ
အောင် အဖန်ဖန် ရှုခြင်း၊ ပွားခြင်း၊ စီးဖြန်းခြင်းကိုပင် တောရှင်း
သည် ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ တောရှင်းပစ်မှသာ ဤခန္ဓာကိုယ်
ကောင်းပေ၍ တွင် သံယောဇဉ်ကင်းမည်။ ခင်တယ်စိတ်၊ မြတ်
နိုးစိတ်၊ သာယာစိတ်များ မီးခိုးတိတ်ဖြစ်သွားမည်။ ဤခန္ဓာကိုယ်
ကောင်ကြီးကို သာယာနေသမျှ၊ သံယောဇဉ်ကင်း အမျှင်
တင်းလင်း တွယ်နေသမျှ တရားအာရုံ ထုံနိုင်မည် မဟုတ်။
အားထုတ်သော်လည်း အားထုတ်ရကျိုး နပ်မည်မဟုတ်။ အရာ
ရောက်မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ပွားများ
ထုတ်လို့ စီးဖြန်းလိုသူသည် ရှေးဦးစွာ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်မှ တော
လေးဆယ်ကို ရှေးဦးစွာ တတ်နိုင်သလောက် ရှင်းပြီးမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း
စခန်းဝင်ရန် ညွှန်ကြားကုန်၏။

တော လေးဆယ် ကို ရှင်း

အတွင်းမှာ ဘာ ကိုတွေ့မည်နည်း

ဥပမာ....ဒူးရင်းသီး၊ ပိန္နဲသီးများကိုခွဲကြ၏။ အတွင်း၌အစေ့
အဆံအိမ်ကို တွေ့ကြ၏။ စား၍ဖြစ်နိုင်လောက်သည်ကို တွေ့လျှင်
စားကြ၏။ ပုပ်နေသော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် စိမ်းနေလျှင်
သော်လည်း ခင်တုယ်စရာ မြတ်နိုးစရာမရှိသဖြင့် စွန့်ပစ်ကြ၏။
ဤကား ဓမ္မတာ ဖြစ် တည်း။

လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်ကာယကို တောအသွင်ထားကာ သာယာ
ဘွယ်၊ မြတ်နိုးဘွယ်၊ ခင်တုယ်ဘွယ် ရှိ-မရှိ၊ ခင်စရာ၊ မင်စရာ၊
မြတ်နိုးစရာ ဟုတ် မဟုတ် ကို သိအောင် အတွင်း ဝင်ကြည့်လေ
သောအခါ ဘာတွေ့ ဘာတွေ့ကို တွေ့ရမည်နည်း။ ပရိယာယ်
သွယ်ဝိုက်၍ ပြောနေစရာမလို။ သူတွေ့ ငါတွေ့၊ သူမြင် ငါမြင်
ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင်ပင် ဖြစ်ပါချေ၏။

ဤကိုယ်၊ ဤ ခန္ဓာ၊ ဤ ကာယ ရုပ်ကောင် တောအုပ်ကြီး အ
တွင်းဝင်၍ကြည့်လေသောအခါ ထိုးလိုးထောင်လောင်အရိုးများ
ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။ ဤကိုယ်ကောင်ကြီး မတ်နေအောင် ရုပ်
နေအောင်၊ တလှုပ်ရှားရှား သွားလာနိုင်အောင် သုံးရာသော
အရိုးတို့ဖြင့် ဆိုင်းထားပုံ၊ ကျားကန်ထားပုံကို တွေ့ရမည်။ အရိုး
သုံးရာ မပါလောက် (၀၇) အရိုး သုံးရာကို လှုတ်၍၊ ချန်၍၊ မိမိ
ချည်း အလွတ်သပ်သပ် မရပ်တည်နိုင်ကြောင်းကို သိလာ၊ ထင်

လာ၊ မြင်လာမည်။ ထိုမှတပါး ထိုအရိုးပေါင်း သုံးရာကို တွယ်လျက်၊ ကပ်မျှောင်လျက်၊ မြေးယုက်နေသော အကြောများကို တွေ့ရမည်။ အပျိုင်းအပျိုင်းထသော အကြောပေါင်း ကိုးရာတို့ ကလည်း ဤခန္ဓာကောင်ကို မတ်နေအောင်၊ လှုပ်ရှားသွားလာ နိုင်အောင် ဆိုင်းထားသည်ကို သိသာ၊ ထင်သာ၊ မြင်လာမည်။

ထိုမှတပါး အရိုး နှင့် အကြောများ ဝေါထွက်နေသည်ကို မမြင်ရအောင် စိုစွတ်သော အရေပါး ဝတ်လုံဖြင့် ခြုံလှမ်းထား မည်ကို တွေ့ရမည်။ ဤ အရေပါးကို ခွာလိုက်သော် အရိုးနှင့် ခေါက်ခက်၊ အကြောနှင့်ပျိုင်းပျိုင်း- ခင်စရာ၊ မင်စရာ၊ မက်မော စရာမရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်း ကောင်ကြီးကိုသာ မြင်ရ၊ တွေ့ရမည် ဖြစ်၏။ ဤ အကြော၊ အရိုး၊ အရေပါးတို့ ဖြင့် သိုင်းဝိုင်း ထား သော ခန္ဓာအိမ်ကြီးကို ဗိမာန်ပြု၍ ၎င်းအတွင်း၌ ပိုးမျိုး ရှစ် ဆယ်တို့ မြို့ရွာသဘာဝတည်း၍ နေထိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရမည်။ “ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ခန္ဓာကြီးကား စင်စစ် ပိုးအိမ်ကြီး၊ ပိုးအုံကြီး ပါ ကကား” ဟု သိလာ၊ ထင်လာ၊ မြင်လာမည်။

ထိုမှ တပါးလည်း ဤ ခန္ဓာ ကိုယ် ကောင် ကြီး ကား အပေါက် အပေါက် ရှိသော ဆီခွက်ပမာ မပြတ် အောက်ထက် အရဗ္ဗက် ယိုစီးအောင် အပုပ်ရေရှိပါကလား ဟူ၍လည်းကောင်း အနာရောဂါ ဟူသမျှ ခိုင်ခံ့၍ဖြစ်ပွားရာ (ဝါ) ရောဂါမျိုးစုံတို့ ဖြစ်ပွားရာ အသိုက်အမြုံကြီးပါကလား။ ဆင်းရဲဟူသမျှတို့ တံ့ နားရာ၊ အပန်းဖြေရာ- ဆင်းရဲရိပ်သာကြီးပါကလား။ ပြည်မဲ့ နေ

သော အနာကြီးအလား၊ ဒွါရကိုးပေါက်တို့မှ နေ့ညဘဝစို့၊ အရိ
 အရဲအချဲ့တွေ၊ အပုပ်ရေတွေ၊ ယိုစီးနေပါကလား။ မျက်စိ နှစ်
 ဘက်မှ မျက်ဝတ် မျက်ချေး၊ နား နှစ်ဘက်မှ နားဖာချေး၊
 နှာခေါင်း နှစ်ပေါက်မှ နှပ်ချေး၊ တခါတရံ သည်းခြေသလိပ်၊
 အစာ သွေးများ၊ ခံတွင်း ပါးစပ်ပေါက်မှ တတောက်တောက်
 အန်ထွက်နေပါကလား။ ကိုးသောင်း၊ ကိုးလောင်သော မွေးညင်း
 တွင်၊ ကျင်းချိုင့်များမှ ဆားရေအလား၊ ချေးတစ်စုံ ယိုထွက်နေ
 ပါကလား ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အရိုကို အရိုအတိုင်း ကိုယ်တွေ
 မျက်မြင် အထင်အရှား တွေလာ မြင်လာမည်။

ထိုမှတစ်ပါး ဤခန္ဓာ၊ ဤကာယ၊ ဤကိုယ်ကောင်ကြီးကို မပြု
 မပြင်၊ ပေါက်လွတ်ပဲစား ပစ်၍ထားခဲ့သော် မင်း၊ သူဌေး၊ သူ
 ကြွယ်၊ ပုဏ္ဏား၊ ဆင်းရဲသား၊ ကျား-မ မရွေး၊ ကဲ့ပြားခြားနား
 ခြင်း မရှိလေတော့ဘဲ၊ တသွေးထဲ တရောင်ထဲ စက်ဆုပ်ဘွယ်၊ ရှံ
 ဘွယ်၊ မသဒိဘွယ်၊ အကောင်ကြီးပါကလား။ လှပတင့်တယ်၊ ရှု
 ချင်စဘွယ်ဖြစ်အောင် အပေါ်ယံက ရွှေကြဲပြီး အထဲက နောက်
 ချေးခံသော ယွန်းကွမ်းအစ်ကြီး သဏ္ဍာန်မျိုးပါကလား၊ ဟူ၍
 သူတကာ မပြောရဘဲနှင့် သဘော ပေါက်လာမည်။ အချုပ်အား
 ဖြင့် ငါ့၊ ငါ့ဟု သမုတ်နေကြသော တခွက်ကြော် ခေါ်ဝေါ်
 နေကြသော ဤခန္ဓာ၊ ဤ ရုပ်ကြီးကား အကောင်ပုပ်ကြီး
 သတ်သက်ပါတကား....' ဟူ၍ ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကိုအ
 မှန် အတိုင်း၊ အရိုကိုအရိုအတိုင်း မြင်လာ၊ ထင်လာ၊ သိလာမည်။
 ဤသို့ ဉာဏ်၌ ထင်းကနဲ ဝင်းကနဲ လင်းလာသော် “တောရှင်း

ပြီ”ဟု ဆိုနိုင်၏။ ထိုအခါ အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ် ကြောင့်ကြဘူးဟု
မရှိတော့ဘဲ သွားလို့ရာလမ်းကို ပြောပြောတန်းတန်း စိတ်ချ
လက်ချ အေးအေးဆေးဆေး သွားနိုင်ပြီ ဖြစ်သတည်း။

အရှိကိုတွေ့သော် အသိဖြင့်မိအောင်ဖမ်း

ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဤကိုယ်၊ ဤ ကာယ၊ ဤ ခန္ဓာကောင်
၏ ပကတိအနေအထား၊ ပကတိအသွင်အပြင်အရှိကို၊ အရှိအတိုင်း
တွေ့ရသောအခါ၊ ယင်း တွေ့ရှိချက်ကို ပျောက်မသွားစေဘဲ
ဥာဏ်ဖြင့် အမိဖမ်း၍ အဖန်ဖန် စီးဖြန်းရာ၏။ ရှုရာ၏။ ပွားများ
ရာ၏။

ပွားများပုံကား။ ။ ဆံပင်တို့မည်သည် ဤ ကိုယ်၌ တသီး
တခြား အစုတစုပါကလား။ သို့ မှာ စိတ် မရှိ။ ကြောင့်ကြမှုလည်း
မရှိ။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှ ဆိတ်၏။ အသက်ဝိဉာဏ် အရှင်မဟုတ်။ ခက်
မာ ကြမ်းတမ်းခြင်းသဘော ရှိ၏။ မြေဓာတ် သဘောသာတည်း၊
ဟု ဆံပင်ကို ဤသို့ ပွားရာ၊ ရှုရာ၊ စီးဖြန်းရာ၏။

ထို့နောက် မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊
အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတုင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊ အသည်း၊
အမြေး၊ အမြင်၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဖောင်း
ဦးဇောက်တို့မည်သည် ဤကိုယ်၌ ဖာသီးတခြား အစုတစုပါက
လား။ သို့ မှာ စိတ်မရှိ၊ ကြောင့်ကြမှုမရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်။

အသက် ဝိညာဏ် အရှင်မဟုတ်။ ခက်မာ ကြမ်းတမ်းခြင်း သဘော ရှိ၏။ မြေဓာတ် သဘောသာတည်း ဟု ဆံပင်မှအစ ဦးဏှောက် အဆုံးရှိသော ပထဝီဓာတ် ၂၀-ကိုတခုစီ တခုစီ သန့်ကာသန့်ကာ ဤသို့ ပွားများရာ၊ ရှုရာ၊စီးဖြန်းရာ၏။ ထိုနောက် အာပေါဓါတ် ၁၂-ပါးကို ဆက်၍ ပွားများရာ၏။

ပွားများပုံကား။ သည်းခြေ မည်သည် ဤကိုယ်၌ တသီးတခြား အစုတစုပါကလား။ သလိပ် မည်သည်....၊ ပြည် မည်သည်၊ သွေး မည်သည်—၊ ချွေးမည်သည်....၊ အဆီခဲ မည်သည်....၊ မျက် ရည် မည်သည်....၊ ဆီကြည်မည်သည်....၊ တံတေး မည်သည်....၊ နှုပ် မည်သည်....၊ အစေးမည်သည်....၊ ကျင်ငယ် မည်သည်....၊ ဤ ကိုယ်၌ တသီးတခြား၊ ကောဠာသ အစုတစုပါကလား။ သူ့မှာ စိတ်မရှိ။ ခကြောင့်ကြမရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်၊ အသက် ဝိညာဏ် အရှင် မဟုတ်။ အရည်ဖြစ်၍ တည်သော ဖွဲ့စည်းခြင်း သဘော သာတည်း။ အာပေါဓါတ်သဘောပါကလား၊ ဟူ၍ တခုစီ တခုစီ ခွဲခြားလျက် သန့်ကာသန့်ကာ အဖန်ဖန် ရှုရာ၊ ပွားများရာ၊ စီးဖြန်းရာ၏။

ပွားများခြင်း အကျိုးကား။ ဤသို့ အဖန်ဖန် ရှုပွား စီးဖြန်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဆံပင်၊ မွှေးညှင်း စသော ကောဠာသ၊ တို့သည် သူ့အစုနှင့်သူ တသန့်စီ တန်းစီဖြစ်ပုံ ထင်ရှားလတ်သည်ရှိသော် ဆံပင်၊ စသော အမည် ပညတ်ကို မသုံးသပ်၊ မမှတ်သားလေဘဲ “ဤကား စက်ဆုပ်ဘူယ်၊ ဤကား စက်ဆုပ်

ဘယ်” ဟု ပွားများထပ်ထပ်၊ ရှုဆင်ခြင်အပ်၏။ ဤသို့ ရှုဆင်
 ခြင်ဖန်များလျှင် ကောဠာသ-အစုသည် ကွက်ကြားကွက်ကြား၊
 အထူးအားဖြင့် ခြားနား၍ ထင်လာ၏။ ထိုအခါ ထင်လာသော
 ကောဠာသကို ဖိ၍ အခါခါ အဖန်ဖန် ပွားများပြန်သည်ရှိ
 သော် တခုတည်းသော အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက်ယူရသော သမာ
 ဓိ နှင့် ယှဉ်သည့်အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသူ၏ စိတ်အစဉ်သည်
 လွန်စွာဖြူစင်၊ လွန်စွာ ကြည်လင်တောက်ပသည် ဖြစ်၍ ဝိတက်၊
 ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂဘာဟုသော စွာန်အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့်
 ပြည့်စုံသော အပ္ပနာစျာန်ကို မရလေ၏။ ထိုကောဠာသ-တခု၌ ပထမ
 စျာန်ကိုရလျှင် ကြွင်းသော ကောဠာသ- ၃၁-ပါး တို့၌လည်း
 မခဲယဉ်းလေတော့ဘဲ အပ္ပနာစျာန်ကို ဝင်စားနိုင်တော့သည်သာ
 တည်း။ (မှတ်ချက်။ ဗိုလ်ကုံး ဆရာတော်၏ အဘိဓမ္မတ္ထ ဒီပက
 ကျမ်း- ၅)

စရိုက် နှင့် ပုဂ္ဂိုလ် ခြောက်မျိုး

လူသည် တဦးနှင့်တဦး စရိုက်ချင်းမတူ။ လူအမျိုးမျိုး ရှိသကဲ့
 သို့ စရိုက်လည်းအမျိုးမျိုးရှိ၏။ စရိုက်ကို အနက်ဖွင့်သော်.... အပြု
 အမူ၊ အလော့၊ အကျင့်၊ အထုံ ဝါသနာ၊ ဝသီဟု ဆိုနိုင်၏။ စရိုက်
 ခြောက်မျိုး။ ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မျိုး ရှိကြောင်းကိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကဋကထာ
 ကမ္မဋ္ဌာန နိဒ္ဒေသ၌ ဆို၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်မျိုးကား

- ၁။ ရာဂစရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။
- ၂။ ဒေါသစရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။

၃။ မောဟစရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။

၄။ သဒ္ဓါစရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။

၅။ ဗုဒ္ဓိစရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။

၆။ ဝိတက်စရိုက် အားကြီးသူ တယောက်။

ဤသို့အားဖြင့် ခြောက်ယောက်၊ ခြောက်မျိုး ဖြစ်၏။

၁။ ရာဂစရိုက်အားကြီးသူ။ ။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် ခြောက်ယောက် တို့အနက် ရာဂများသူ၊ ရာဂ၌ မွေ့လျော်အားကြီးသူ၊ ရာဂ ဝါသနာ ဖြင်းထန်သူ၊ ရာဂမပြတ်ဖြစ်သူ ကို ရာဂစရိုက် အား ကြီးသူဟု ဆိုသည်။ ထိုသူသည် သွားလာမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြန် မြန်လက်ထက် သွားလေ့ မရှိ။ နှေးနှေးကွေးကွေး ပြေးပြေးသာ သွားတတ်၏။ အသွား နှေးသည် နှင့်အမျှ လှမ်းသော ခြေကို အောက်သို့ချရာ၊ လှမ်းပြီးခြေကို အပေါ်သို့ ကြွတင်ရာ၌လည်း နှေး၏။ ပြေးပြေးချ၍ ပြေးပြေးသာ ကြ ၏။ သူ၏ခြေရာ သည် ဆောင့်ကြားကြား အသွင် ထင်၏။

ထိုသူသည် လှုပ်ကိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တခုခုကို လှုပ်ရာတွင် သွက်သွက်လက်လက် လှုပ်လေ့ မရှိ။ ချက်ချက်ချာချာ ပြုမူလေ့ မရှိ၊ နှေးနှေးကန်ကန်၊ လျော့တိလျော့ရဲ ပျော့နှဲ့နှဲ့ လှုပ်တတ်၏။ အစားမနှင့်ပတ်သက်၍ စားကောင်း သောက်ဖွယ်ကိုကြိုက်တတ် ၏။ ကောင်းကောင်းကိုမှ စားချင်၏။ စားသောအခါ ပြေးပြေးနှင့်

မှန်မှန် အရသာခံ၍ စားတတ်၏။ စားကောင်းသောက်ဘွယ်ထူး
ခုကိုရလျှင် အလွန်ဝမ်းသာ၏။

ထိုသူသည် ရှုကြည့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သာမန်မျှသော ပန်းကို
မြင်လျှင်ပင် အလွန်အံ့ဩသည့် အမှုအရာဖြင့်တရွတ်ရွတ် နှမ်းတတ်
၏။ လောဘရမက် ပြင်း၏။ မဖြစ်စေောက်ကလေးကိုပင်လောဘ
ဇော ကပ်တတ်၏။ ရခွင့် မထိုက်၍ လက်လှတ် လိုက်ရ
သော်လည်း တပ်မက်စိတ်ကို သူဖျောက်၍မရချေ။ သဘောထား
နှင့် ပတ်သက်၍လှည့်စားခြင်း ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲခြင်း၊ ယုတ်
မာ ခြင်း၊ အလုံကြီးခြင်း အလွန်များ၏။

၂။ ဒေါသစရိုက်အားကြီးသူ။ ထိုသူသည် သွားလာမှုနှင့်ပတ်
သက်၍ သွားသောအခါ ခြေဖဝါးဦးကို နှိပ်၍ နှိပ်၍ နင်းကာ
သွားတတ်၏။ ခြေ သွက် လက် သွက်၊ ခြေမြန် လက် မြန် ရှိလှ
၏။ ဖဝါးကို နှိပ်ကာနှိပ်ကာ နင်းသဖြင့် သူ့ခြေထု ခွက်သည်
အခြား ခြေထုများထက် စောက်နက် ၏။

ထိုသူသည် လုပ်ကိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အလုပ်တခုခု လုပ်ရာ
တွင် ဇိုးဇိုးစပ်စပ် သွက်သက်စွာ၊ လုပ်တတ်၏။ ချက်ချက် ချာ
ချာ ဆောင်ရွက်တတ်၏။ စားမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အချဉ် ကြိုက်၏။
ချဉ်သော အရသာကို မက်မော၏။ ဘေးသော် ဇိမ်ခံ၍ စားမ
နေဘဲ ဝမ်းပြည့်လျှင် ပြီးရောသဘောမျိုးဖြင့် ပလုပ်ပလောင်း
လှေးတတ်၏။ အရသာ ကင်းမဲ့သော စားဘွယ်ကိုရလျှင် စိတ်
မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတတ်၏။

ထိုသူသည် ရှုကြည့်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရှုမြင်မကောင်းသော အနိဋ္ဌာရုံမျိုးမြင်သော် ရုတ်ချင်း မျက်နှာလှဲပစ်တတ်၏။ ရှုလိုစိတ် အလျင်းမရှိ။ စိတ်တို၏။ အမျက်ထွက်လွယ်၏။ မဖြစ် စလောက် ကိစ္စနှင့်လည်း ထရိုက်ချင် ရိုက်တတ်၏။ သူ ကျေးဇူးကို မသိ တတ်။ သံယောဇဉ်လည်း မထားတတ်။ သဘောထားနှင့် ပတ် သက်၍ အမျက်ကြီး၏။ ရန်ငြိုးထားတတ်၏။ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်တတ်၏။ ငြူစုတတ်၏။ ဝန်တို၏။

၃။ မောဟစရိုက်ကြီးသူ။ ။ ထိုသူသည် သွားလာမှုနှင့် ပတ် သက်၍ သွားသောအခါ ဒရီးဒယိုင်နှင့် ခရီးသွား များ အား နှောက်ယှက်သော သွားခြင်းမျိုးဖြင့် သွားတတ်၏။ ခြေလှမ်း အနှုတ်အသိမ်း တုန်တုန်ရီရီ နိုင်၏။ နှိပ်၍နင်းသောကြောင့် သူ့ ခြေရာသည် စောက်နက်၏။ လုပ်ကိုင် မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အလုပ်လုပ် ရာ၌ နှေး၏။ အပျပ်ပျပ် အထွေးထွေး မသန့်မရှင်း လုပ်တတ်၏။

ထိုသူသည် အစားနှင့်ပတ်သက်၍ ဘာရယ်လို့ မယ်မယ်ရရ ကြိုက်လှသည်မရှိ။ ကြုံရာစား၏။ စားသော် ကသော ကမော့ အလောသုံးဆယ် စားတတ်၏။ ထမင်းဟင်း အဖိတ်ဖိတ် အစဉ် စဉ် မသန့်မပြန့် စားတတ်၏။ ရှုကြည့်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ တခုခုကို မြင်သည်ရှိသော် ပတ်ဝန်းကျင်နောက်သို့ သံယောင် လိုက်တတ် ၏။ ပတ်ဝန်းကျင်ကချီးမွမ်းလျှင် ဖျော်၍ချီ မွမ်းပြီးမှ ပတ်ဝန်းကျင် ထ ကဲ့ရဲ့လျှင်လည်း ဖျော်၍ ကဲ့ရဲ့တတ်၏။ အာရုံတခုခုကို မိမိဖါ သာ အယောင်ထဲ တွေ့မြင်ဘိမ္မကား ကောင်းဆိုး နှစ်တန် မဝေ

ဖန်တတ်သဖြင့် လျှစ်လျူရှုနေ၏။ သဘောထား နှင့် ပတ်သက်၍ ထိန်-မိဒ္ဓ- အားကြီး၏။ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ လွန်ကဲ၏။ ဝိစိကိစ္ဆာ ထူပြော၏။

၄။ သဒ္ဓါစရိုက်အားကြီးသူ။ ။ ထိုသူသည် သွားလာမှု၊ လုပ်ကိုင်မှု၊ စားမှု၊ ရှုကြည့်မှုနှင့် ပတ်သက် ရာဂစရိုက်အားကြီးသူနှင့် အလုံးစုံတူ၏။ သဘောထားနှင့် ပတ်သက်၍ ကား ရက်ရက်ရောရော စွန့်ကြဲပေးကမ်းတတ်၏။ ရဟန်းသံဃာ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ် များကို ဖူးမြော် ဆည်းကပ်လေ့ ရှိ၏။ သူတော်ကောင်း စကားကို ကြားနာလို၏။ ကြည်သင်စွာ ချင်ပြုံးသော အမူအရာဖြင့် နေလေ့ ရှိ၏။

၅။ ဗုဒ္ဓိစရိုက်အားကြီးသူ။ ထိုသူ၏ သွားလာမှု၊ လုပ်ကိုင်မှု၊ စားသောက်မှု၊ ရှုကြည့်မှုများသည် ရာဂစရိုက် ကြီးသူနှင့် အလားတူ၏။ သဘောထားနှင့် ပတ်သက်၍ ကား ထိုသူသည် ဆိုပြော စကားကို နာလွယ်၏။ အဆွေခင်ပွန်း ပြီးသ၏။ အစားအစာ၌ အတိုင်းအရှည် သိတတ်၏။ အရာရာ၌ နှိုင်းနှိုင်း ချိန်ချိန် ပြုလေ့ ရှိ၏။

(၆) ဝိတက်စရိုက် အားကြီးသူ။ ။ ထိုသူ၏ သွားလာမှု၊ လုပ်ကိုင်မှု၊ ရှုကြည့်မှု၊ စားသောက်မှုများသည် ရာဂစရိုက်အားကြီးသူနှင့် အလားတူ၏။

သဘောထားနှင့်ပတ်သက်၍ကား- ပရိဘောဂ အသုံး အဆောင် များစွာ ရှိ၏။ အပေါင်းအဖော်၌ မွေ့လျော်တတ်၏။ ကုသိုလ်ရေးတွက် ဝါသနာ မပါ။ ညအခါတွင် ထွေထွေရာရာ ကို ကြံလေ့ ရှိ၏။ အကြံရလျှင် ဟောဟော ခိုင်းခိုင်း ဖုတ်ပူ မီးတိုက် ထလှုပ်တတ်၏။ စိတ်တည်ငြိမ်မှု မရှိတတ်။

သည်စရိုက် နှင့် သည်ကမ္မဋ္ဌာန်း

အနာနှင့်ဆေး၊ သင့်အောင်ပေး၊ ဆိုသကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း နှင့် စရိုက် အ ကိုက်ဘို့လည်း လွန်စွာ အရေးကြီး၏။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် များသည် ဆရာ့ထံ ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းလေ့ ရှိရာ ထိုအခါ ဆရာ သည် တပည့် ယောဂီ၏ စရိုက်ကို အတတ်နှင့်ဆုံး အကဲခပ်၍ စရိုက်နှင့် သင့်လျော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ ပေးလေသည်။ အဘယ် စရိုက်မျိုးရှိသူသည် အဘယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် သင့်လျော်လေ မည်နည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ် တို့တွင်....

- (က) အသုဘဆယ်ပါး၊
- (ခ) ကာယဂတာသတိ၊ တပါး၊

ဤတဆယ်တပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ရာဂစရိုက် အား ကြီးသူနှင့် လျော်၏။

- (က) နီလ,ကသိုဏ်း၊
- (ခ) ပီတ,ကသိုဏ်း၊
- (ဂ) လောဟိတ, ကသိုဏ်း၊
- (ဃ) သြဒါတ, ကသိုဏ်း၊
- (င) အပ္ပမညာ,လေးပါး။

ဤ ရှစ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဒေါသ,စရိုက် အားကြီး
သန့်ရှင်းစေလျော်၏။

- (က) အာဏာပါဏသတ္တိ။

ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းတခုသည် မောဟစရိုက်, ဝိတက်စရိုက် အား
ကြီးသန့်ရှင်းစေလျော်၏။

- (က) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊
- (ခ) ဓမ္မာနုဿတိ၊
- (ဂ) သံဃာနုဿတိ၊
- (ဃ) သီလာနုဿတိ၊
- (င) စာဂါနုဿတိ၊
- (စ) ဒေဝတာနုဿတိ၊

ဤ အနုဿတိ ခြောက်ပါးသည် သဒ္ဓါစရိုက်အားကြီးသန့်ရှင်း
စေလျော်၏။

- (က) မရဏာနုဿတိ၊
- (ခ) ဥပသမာနုဿတိ၊
- (ဂ) အာဟာရေပဋိကူလသညာ၊
- (ဃ) စတုဓါတုဝဝတ္တာနိ၊

ဤ လေးပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်း သည် ဗုဒ္ဓံစရိုက် အားကြီးသူ နှင့် လျော်၏။ ဤမှ ကြွင်းသော ပထဝီကသိုဏ်း၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ အာကာသ၊ အာလောက ကသိုဏ်းဟု ဆိုအပ်သော ကသိုဏ်း ခြောက်ပါး၊ အာရုပ္ပလေးပါး၊ ဤ ဆယ်ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့သည် အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ် တို့နှင့် လျော်ကုန်၏။

အထက်၌ “အရိုတော့သော် အသိဖြင့် မိအောင်ဖမ်း” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကား ရာဂစရိုက်အား ကြီးသူနှင့် လျော်သော “ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း” ဖြစ်၏။ ရာဂ အားကြီးသူသည် အကောင်းကြိုက် ၏။ ကောင်းသော ဣဋ္ဌာရုံများကို ခုံမင်မက်မောတတ်၏။ ရာဂ၏ ဆန္ဒ ပြင်းပြမှုဖြင့် တင့်တယ်သော၊ လှပသော သုဘအာရုံများကိုသာ ခုံမင် မက်မောနေသူအား ထိုမက်မောစိတ်ကို ပျောက်အောင် မပျောက်နိုင်သမျှ ကမ္မဋ္ဌာန်းခွင့်၌ ဝင်မည်မဟုတ်။ အား ထုတ် ငြားပါသော်လည်း “ကျွဲပါးစောင်းတီး၊ နွားနီး ပလ္လေမှုတ်” ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေမည်။ အချိန်ကုန် လှပန်းရုံသာ အဖတ် တင်မည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့်ကား ပြဒါး တလမ်း ဖြစ်နေမည်သာတည်း။

ထို့ကြောင့်...။

“ကေသာနာမ-ဆံပင်တို့မည်သည်ကုမသ္မိံ
ကာယေ-ဤခန္ဓာကိုယ်၌ ပါဠိယေက္ခော-
တသီးတခြား ဖြစ်သော၊ ကောဠာသော-
အစုတစုသာတည်း။ အ စေတနော-စိတ်
မရှိ။ အဗျာကတော - ကြောင့်ကြ မရှိ။
အဗျာကတ- တရားသာတည်း။ သုညော-
လူကောင် နတ်ကောင် ဗြဟ္မာကောင်
ဟူသော ကိုယ်မှ ဆိတ်၏။ နဿတ္ထော-
သတ္တဝါ မဟုတ်၊ နိဇ္ဇိဝေဂါ - အသက် ဝိ
ညာဏ် အရှင် မဟုတ်၊ ထဒ္ဒေဂါ - ခိုင်မာ
ကြမ်းတမ်းခြင်း သဘောသာတည်း။ ပထ
ဝီသာတု- မြေဓာတ် သဘောသာတည်း။

ဤသို့ ဆံပင်တခြား၊ မွေးညှင်းတခြား၊ ခြေသည်းလက်သည်း
တခြား တခုစီ ကန်၍ ကန်၍ ၃၂-ကောဠာသ(ဝါ) အစုအပုံ
၃၂-ပုံစလုံး ကုန်အောင် ရှုပွားရာ၏။ စိတ်ထဲ၊ အသိညာဏ် ထဲ၌
ညှိကဲလှိုက်လှဲလှဲ ဆံပင်သတ်သတ်၊ မွေးညှင်း သတ်သတ် ခွဲခွဲခြား
ခြား သိလာ- ထင်လာ၊ မြင်လာသောအခါ ယင်း ၃၂- ကော
ဠာသ, ထဲ၌ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ သူ ငါက စ ယောက်ျား, မိန်းမဟူ
၍ တွေ့ရတော့မည်မဟုတ်။ ထိုအခါ ယင်းခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီး
အပေါ်၌ ခင်မင်စိတ်၊ တွယ်တာစိတ်၊ မြတ်နိုးစိတ်များ ဖြစ်လာ
တော့မည် မဟုတ်။ ရှုံရှုံဘွယ်၊ စက်ဆိုင်ဘွယ် ဟူ၍သာ အမှန်
ကို အမှန်အတိုင်း သိလာမည် ဖြစ်၏။

ဤသို့သိလာသည်နှင့်တပြိုင်နက် စိတ်ကို တရားဘက်သို့ လိုသလို ဆွဲယူနိုင်ပြီ ဖြစ်၏။ မိန်းမ၊ ယောက်ျား ထိုထို သက္ကဝါများကို “ချစ်စရာ ကောင်းလိုက်တာ၊ မြတ်နိုးစရာ ကောင်းလိုက်တာ” ဟူ၍ ချော့ချော့ သိမ်းသွင်းသော်လည်း အလျင်းပင် လက်ခံတော့မည် မဟုတ်။ အသုဘနိမိတ် မဘင်္ဂတယ်သော အရိပ်များသာ စိတ်ထဲတွင် တရိပ်ရိပ် စွဲထင်နေတော့မည် ဖြစ်၏။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကို “ကာယဂတာသတိ-ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟု ခေါ်၏။ အချောအလှကို ကြိုက်သော၊ အကောင်းကိုမှ ကြိုက်သော “ရာဂစရိုက် အားကြီးသူ” အတွက် ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းကား ဆေးစွမ်းကောင်းတလက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တို့သည် ရာဂစရိုက် အားကြီးသူအား သူနှင့် သင့်လျော်သော ဤ “ကာယဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း” ကို ပေးကြခြင်း ဖြစ်သည်။

စာဂါနုသတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းလိုလား

ဥပမာ အင်ဂျင်နီယာအတတ်ကို တတ်မြောက်ထားသူအား ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးသို့ ပို့ ထားသော် အသို့ နေမည်နည်း။ တတ်ကျွမ်း နားလည်ထားသည့် ပညာစရိုက်နှင့် စီးဖြန်းရမည့် လုပ်ငန်းမှာ ပြဒါးတလမ်း-သံတလမ်းဖြစ်နေသဖြင့် ယိုသူနှင့် ထိုအလုပ်သည် ဟုတ္တိပတ္တိ ဖြစ်နိုင်ပါတော့မည်လော့....။

ထိုနည်းတူစွာ စရိုက်နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ လမ်းခွာဖြင့်ဘိလှန်စွာ မှ အရေးကြီးလှ၏။ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်

များစွာတို့က သဒ္ဓါစရိုက် အားကြီးသူ အား စာဂါ နုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးကြခြင်းမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စရိုက် အံကိုက်လှ၏။ မူလက သဒ္ဓါတရားရှိထားသူ၏အဖို့တွင် လှူရေးတန်းရေးအတွက် အဘယ်မှာလျှင် ဝန်လေး၊ ဖင့်နှေးပါတော့မည်နည်း။ တက်တက် ကြကြနှင့် ချက်ချင်းပင် ထလုပ်မည်သာဖြစ်၏။

သဒ္ဓါစရိုက်အားကြီးသူ အဖို့ စာဂါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို စီးဖြန်းရန် အလွန်လွယ်၏။ စာဂါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း ပွားများလိုသောသူသည် မိမိ၏ပကတိ လှူလို တန်းလို၊ ပေးကမ်း စွန့်ကြဲလိုသော စေတနာအရသော် လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းမည့်နေ့တွင် “ငါ သည်နေ့အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ အား ယုတ်စွာအဆုံး ထမင်းတလုပ်၊ ရေတမုတ်၊ ပန်းတပွင့်က အစ စေတနာချက်ရောစွာဖြင့် ငါလှူအံ့” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ချက်အရသော် လည်းကောင်း ပေးကမ်းဖွန့်ကြဲ လှူဒါန်းခြင်း ဒါနကုသိုလ်တခုခု ကို ပြုပြီးလျှင် ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ကပ်၍ မိမိ၏ ဒါနအပေါ၌ ပီတိဖြစ်ကာ ဤသို့ စီးဖြန်းရာ၏။

စီးဖြန်းပုံ။ ။လာဘာဝတမေ၊ သု လဒ္ဓံဝတမေ၊ ပ၊ ဒါနသံဝီ ဘာဂရတော။ ယော အဟံ-အကြင် ငါသည်။ မစ္ဆေရ မလပရိယုဋ္ဌိတာယ- မပေးလှူလို၊ ဝန်တို့ မစ္ဆေး၊ ညစ်ကြေးရပ်ခွင်၊ ဝန်းကျင် နှိပ်ကွပ်၊ ထိုးကျင့်အပ်သော၊ ပဇာယ-သတ္တဝါ အပေါင်း တွင်(ဝါ)သတ္တဝါအပေါင်းထဲမှာ။ ဝိဂတတမလ

မစ္ဆေရေန-ကင်းသောဝန်တို့၊ မလ္လာလို့မစ္ဆေး၊ ရာဂ
 အစရှိသော-အညစ်အကြေးရှိသော၊ စေတသာ-
 စိတ်ဖြင့်။ ဝိဟရာမိ- နေရာပါပေ၏။ မုတ္တ ဗာ
 ဂေါ- လွတ်လွတ်ရဲရဲ၊ စွန့်ကြဲခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍၊
 ပယတပါဏိ- ရိုသေလက်ကိုင်၊ ကိုယ်တိုင် သဒ္ဓါ
 လှအံ့၍ ဟု၊ အခါမပြတ်၊ ဆေးကြောအပ်လျက်၊
 စင်ကြယ်သော လက်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝေါသဂ္ဂရ
 မတာ- စွန့်ကြဲပေးကမ်း၊ လှူဒါန်းခြင်း၌ မပြတ်
 အားထုတ်သဖြင့် မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍၊ ယာစ
 ယောဂေါ- ဘောင်းတိုင်းပေးစွန့်၊ မတိုတန်
 သဖြင့်၊ မရွံ့ရဲတင်း၊ ဒတာင်းခြင်းငှါ ဝံ့ သည် ဖြစ်
 ၍၊ ဒါနသံဝိဘာဝရဘော- စွမ်းနိုင်သမျှ၊ လှူချ
 စွန့်ကြဲ၊ စားဘို့ထဲက ပုံခွဲဝေခြမ်း၊ ပေးကမ်း
 ခြင်း၌ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရာမိ-နေရာပါ
 ပေ၏။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်။ တဿမေ-ထိုငါ
 သည်။ လာဘာဝတ- အာယုဝဏ္ဏ၊ သုခ ဗလံ၊
 ပဋိဘာန်နှင့်၊ ပီယံ-အစ၊ ဂုဏ်သာဘတို့ကိုရထိုက်
 ပေစွတကား၊ တဿမေ- ထိုငါသည်။ သုလဒ္ဓံ
 ဝတ-သာသနာနှင့်၊ လူအဖြစ် နှင့်၊ ထင်လစ်
 ဣန္ဒြေ။ သိထေ့ ကမ္မသကတာ၊ ပညာစသည်ကို
 ရအပ်ပေစွတကား။

ဆိုလိုသည်မှာ- မပေးလို၊ မကမ်းလို၊ မလှူလို၊ မတန်းလို၊ မပေးရက်၊ မကမ်းရက်၊ မလှူရက်၊ မတန်းရက်၊ မစွန့်ကြဲရက် ခြင်းသည် လူ့အတွက် အမဲစက်ကြီး ဖြစ်၏။ အစွန်းအထင်း အညစ်အကြေး ဖြစ်၏။ များစွာကုန်သော လူတို့သည် ထိုမပေးရက်၊ မကမ်းရက်၊ မလှူရက်၊ မတန်းရက်၊ မစွန့်ကြဲရက်သော ဝန်တိုမစွေရ အမဲစက်ကြီးဖြင့် စွန်းထင်ပေကျ လျက် ရှိနေကြကုန်၏။ ထို ဝန်တို မစွေရ အမဲစက် အညစ်အကြေး စွန်းထင်းလူးလဲ ပေကျ နေသော လူအုပ်ထဲမှာ ငါမပါ။ ထို မစွေရ ကင်းပြီး သန့်ရှင်း ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် ငါ နေချ၏။ ဪ... ချမ်းသာစွာ-ချမ်းသာစွာ။

ငါ လှူချင်တိုင်း လှူခွဲချပြီ။ ပေးချင်တိုင်း ပေး၊ ကမ်းချင်တိုင်း ကမ်း၊ တန်းချင်တိုင်း တန်း၊ စွန့်ချင်တိုင်း ရက်ရက် ရောရော စွန့်ကြဲခွဲချပြီ။ မလှူလို၊ မတန်းလိုသော ဝန်တို မစွေရ အညစ်အကြေးကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီးသော်လည်း ငါ့မှာ ရှိ၏။ ထိုသဒ္ဒါ လက်ဖြင့် ကိုင်လျက် တတ်နိုင်သလောက် ငါ လှူဒါန်းခွဲချပြီး ဖြစ်၍ အလှူ၌ ငါ့မေ့လျော့ရပြီ၊ တောင်းတိုင်း တောင်းတိုင်းကို ငါ ပေးနိုင်၊ လှူနိုင်ခွဲချပြီ။ အလှူရေစက် လက်နှင့်မကွာ။ သဒ္ဒါလေ့လေ့၊ ပေးကမ်းလှူဖြင့် ငါ နေချ၏။ ဪ-ချမ်းသာစွာ၊ ချမ်းသာစွာ။ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာကို အရတော်စွာ၊ ငါ့အပ်ပြီကော။ သာသနာခေတ်လူ့အဖြစ် ဖြင့် ငါ လှူဖြစ်ရကျိုး နှစ်လေပြီကော-” ဤသို့ ပွားများရာ၏ ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤသို့ ဝန်တိုမစ္ဆေရ တည်းဟူသော အမဲစက်၊ အစွန်းအထင်း၊ အညစ်အကြေး ကင်းစင်သော ဂုဏ်အားဖြင့် မိမိ၏စေတနာကို အဖန်ဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင် ပွားများအပ်သည်ရှိသော် ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကား ဥပစာရဈာန်၊ သည် ဖြစ်လာ၏။

ဈာန် ဆို သည် မှာ

စာဂါနုဿတိ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးမြန်းသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ဥပစာရဈာန် ဖြစ်လာ၏၊ ဆိုရာ၌ ဈာန် ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ဈာန်၏ ထူးခြားသော သတ္တိ ဝိသေသလက္ခဏာကား အသို့နည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ မေးထိုက်၏။ ကျေးဇူးရှင် လယ်တီ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ဈာန်နှင့်ပတ်သက်၍ သိစရာ၊ မှတ်စရာ၊ အချက်အလက်များကို “ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဒိပနီ” ၌ တိုတိုနှင့် လိုရင်းကို ရှင်းပြထား၏။ ယင်း ဈာန်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်းကနဲ လင်းကနဲ မြင်အောင် ဥပမာမီးရှူးတိုင် ကိုင်၍ ပြတော်မူသွား၏။

မေး။ ဈာန်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ အဘယ် အနက် သဘောကြောင့် ဈာန် ခေါ်သနည်း။

ဖြေ။ အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့် ‘ဈာန်’ ဟု ခေါ်သည်။ ကပ်၍ ရှုခြင်း ဆိုသည်ကား စိတ်ဖြင့် အာရုံတခုခုသို့ ကပ်၍ ရှုခြင်းကို ဆိုသည်။

၁။ ကေနဋ္ဌေန ဈာန်နန္တိ။ ဥပနိဈာယနဋ္ဌေနဈာန

ဈာန်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိလွယ်အောင် ဥပမာဆောင်၍ ရှင်းပြဦးအံ့-လေးသမား တယောက်သည် ရှိလေ၏။ မှတ်တိုင် ပစ်ကွင်းတခုလည်း ရှိလေ၏။ လေးသမားသည် ပစ်ကွင်းကိုလေး နှင့် ခွင်းရန်အတွက် ခပ်ဝေးဝေးတွင် မားမားမတ်မတ် ရပ်လျက် ပစ်ကွင်းကိုလေးဖြင့် ချိန်၏။ မြားကို ဖြောင့်ဖြောင့်လည်း သွားအောင်၊ ခါလည်း မခါအောင် သေချာစွာ ချိန်သည်။ ပစ်ကွင်းကိုလည်း ပြတ်ပြတ်သားသား မြင်ရအောင် စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်သည်။ သေချာလောက်ပြီ ထင်ရလောအခါ မြားကို လွှတ်လေ၏။

ဤအတူသာလျှင် စိတ်ကို ဖြောင့်အောင် တည်ငြိမ်အောင် ပြုလျက် အာရုံကို ပြတ်သား ထင်ရှားအောင် ပြုလျက် ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကင်၍ ရှုသူ(ဈာန်ဝင်စ သူ) ဟု ဆိုအပ်၏။ ကပ်၍ ရှု(ဈာန်ဝင်စား)ပြီးလျှင် ကာယကံမူကို ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ ဝစီကံမူကို ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ မနောကံမူကို ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်အမှုကိုပင် ပြုပြု၊ ချွတ်ချော် တိမ်းပါးခြင်း မရှိလေဘဲ ပြု၏ ဟု ဆိုလေပြီ။

ဈာန်၏ဘောကို ဤသို့လည်း မှတ်နိုင်သေး၏။ ဥပမာဆို ပါဘော- ဝက်သားရှိ၏။ ဆီ၊ ဆား၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ မဆယာ

၁။ ယထာဘူတ ကုသသော ဒုရေဒတ္တာစသည် ပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသနာ^၁ပနိပိတိ၌ လယ်တီ]

စသော ချက်စရာ အမယ်မယ်လည်း အသင့်ပင် ရှိ၏။ ဝက်သား
 ကို ယင်းထို့နှင့် အစပ်တည့်အောင် ချက်လိုက်သောအခါ ဝက်
 သား ဟင်းလျာ ဖြစ်လာ၏။ ဝက်သား သည် ဟင်းလျာ အဖြစ်
 သို့ ရောက်သွားသောအခါ ဆီ၊ ဆား၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန် စသည်
 တို့သည် အကျုံးဝင်ပဲ ရှိပြီး ဖြစ်ကုန်၏။ ထူး ဘေးသော အရသာ
 ရှိသည့် ဟင်းလျာတမျိုး ဖြစ်လာသတည်း။

ထို့အတူပင် ဈာန်ဟူ၍ ဖြစ်လာသောအခါ အထီးကျန်၊ လုံး
 ချင်းသမားမျိုး မဟုတ်ဘော့ချေ။ ဈာန် အဖြစ်သို့ရောက်ရှိအောင်
 ထောက်ကူ ကျားကန်ပေးသော အသိုင်းအဝိုင်းများ ပါရှိပြီး
 ဖြစ်လာ၏။ ယင်း အသိုင်းအဝိုင်းများ မပါလျှင် ဈာန် ဟူ၍
 မခေါ်နိုင်။ ဈာန် မဟုတ်။

ဈာန်ဖြစ်အောင် ကူထောက် ကျားကန်ပေးသော
 ဒေါက်ထိုင်ကြီး ငါးခု

ဈာန် ဟူ၍ ဖြစ်လာအောင် (ငါး)ဈာန် အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ
 လာအောင် ထောက်ကူ ကျားကန် ပေးသော အသိုင်းအဝိုင်း
 ဒေါက်ထိုင်ကြီး ငါးခုရှိ၏။ ယင်းတို့ကား

- ၁။ ဝိဇ္ဇာန် ယင်းဝိဘက်ကား တဗျာထဲနေ၊ တလှေထဲ စီး
 ထခရီးထဲသွား ဆိုသကဲ့သို့ အတူတကွဖြစ်နေ
 ကျ စိတ် ခေါ်သော နာမ် တရား တို့ကို

အာရုံသို့ မဆောက်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်
တတ်သော သဘောရှိ၏။ နှစ် တရားတို့ကို
တခုချင်း ဖြစ်စေ၊ အထူးထိုက် အပြုလိုက်
ဖြစ်စေ၊ အာရုံဆီသို့ ရောက်သည်အထိ ပို့
ဆောင်ပေးသည်။ စု ပေးသည် ဟု ဆိုလို
သည်။

၂။ ဝိစာရ။ ဝိစာရကား - အာရုံ၌ စိတ်ကိုမြဲအောင် ထပ်
နှောင် ဖွဲ့ ထား တတ်သော သဘောရှိ၏။
စိတ်ကို အာရုံနှင့်မကွာအောင် တရစ်ဝဲဝဲ ဖြစ်
နေစေသည် ဟု ဆိုလိုသည်။

၃။ ပီတိ။ ပီတိကား - အာရုံသို့ ရစ်ဝဲ ရောက်ရှိလာသော
စိတ်ကို နှစ်ခြိုက်အောင်၊ မြတ်နိုးအောင် ပြု
တတ်၏။ စိတ်ကို ရှင် တမြူးမြူးနှင့် ကြည်နူး
နေအောင် အာရုံ၏ အပါးမှ တဖဝါးမှ ခွာ
မသွားချင်အောင် ယုယုယယ ပိုက်ထွေး ပြုစု
ထားသည် ဟု ဆိုလိုသည်။

၄။ သုခ။ သုခကား စိတ်ကို အာရုံ၌ ချမ်းသာအောင်
ထားတတ်သော သဘောရှိ၏။

၅။ ကေဂ္ဂတာ။ ကေဂ္ဂတာ ကား ဟိုလိုလား၊ သည်လိုထား
ဟု ဒွံဟ မရှိ။ အာရုံ၌စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာ။

လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထားတတ်သောသဘော
ရှိ၏။

ယင်းအသိုင်းအဝိုင်း ငါးမျိုးတို့ကို စျာန် အင်္ဂါ ငါးပါး ဟု
ခေါ်၏။ ယင်းအသိုင်းအဝိုင်း စျာန်အင်္ဂါ ငါးပါးတို့ အချင်း
ချင်း စည်းလုံးညီညွတ်၍ ကျေးဇူးပြုလာသောအခါ (ဝါ)ယင်း
အင်္ဂါ ငါးရပ်ဖြင့် တသမတ်တည်း ထောက်ကူ ကျားကန် လိုက်
သောအခါ သတ္တိထူးတခု ပေါ်ထွက်လာ၏။

ထိုသတ္တိကား အခြား မဟုတ်။ လေးဆယ် အရေအတွက်ရှိ
သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ အနက်မှ အလိုရှိရာ အာရုံ တပါးပါး၌
တနေ့မဟုတ်၊ တညမဟုတ်၊ တရက် မဟုတ်၊ တလ မဟုတ်၊ တနှစ်
မဟုတ်။ အချိန်ကြာမြင့်စွာ အလိုရှိသလောက် ထိုအာရုံ၌ စိတ်
ကို တသမတ်တည်း စူးစူးစိုက်စိုက် ထားနိုင်သော၊ ပွားနိုင်၊ ရှုနိုင်
စီးဖြန်းနိုင်သော သတ္တိပင် ဖြစ်သတည်း။ ထိုအာရုံ၌ စိတ်ကို
မတုန်မလှုပ် ခိုင်ခိုင်ခံ့ခံ့ တည်တံ့စွာထား၍ ကြည်ကြည် လင်
လင်၊ ရှင်ရှင်အေးမြစိတ်ချလက်ချ၊ ချမ်းချမ်းမြေ့မြေ့ ရှုပွားဆင်
ခြင်၍ နေနိုင်သောသတ္တိဟု ဆိုလိုသည်။ ယင်းသတ္တိထူး ပေါ်
ထွက်သော အသိုင်းအဝိုင်း၊ ကျောထောက် နောက်ခံ၊ စျာန်
အင်္ဂါ အပေါင်းကိုပင် စျာန် ဟု ဆိုရသတည်း။

စျာန် ဆိုကတည်းက ထိုစျာန်ထဲ၌ “ရိုန်းပြီးသော” အမြဲ
တေဓါတ် ပါပြီး ဖြစ်၏။ မည်သည့် အာရုံကိုပင် ဝင်စားသည်၊

ဖြစ်စေ စိတ်ထွေပြားခြင်း၊ လွင့်ပါးခြင်း၊ ပျံ့လွင့်ခြင်း မရှိတော့ဘဲ
 ဘဲ စိုက်လိုက်မတ်တတ်၊ တသမတ်တည်း စူးစူးစိုက်စိုက်၊ သာယာ
 ချမ်းမြေ့စွာ ဆင်ခြင်နိုင်၊ ဝင်စားနိုင်၊ ရှုပွားနိုင်၊ စီးဖြန်းနိုင်ပြီဖြစ်
 သတည်း။ ထို့ကြောင့်လည်း ဈာန်ချမ်းသာကို ရရှိအောင် ဈာန်
 ၏ သုခကို ခံစားရအောင် တကူးတက။ လုံ့လ ကြိုးကုတ်၍
 အားထုတ်ကြကုန်သတည်း။

၀၀၀

နိဂုံး

- ၁။ တထောင်အပေါ်၊ သုံးရာကျော်၊ စွန်းသော် သတ်တိံ
သ။
- ၂။ ထိုသည့် ခုနှစ်၊ သက္ကရာဇ်၊ ချွန်းထစ် မိုးကာလ။
- ၃။ လ၊ တော်သလင်း၊ ပန်းရွှေယင်း၊ ကြိုင်သင်း ဗွင်ကုန်ကြ။
- ၄။ ပြည့်ကျော်စွန်းလျက်၊ ခုနှစ်ရက်၊ ညဘက်သန်းခေါင်မှ။
- ၅။ ကျော် နှစ်ချက်တီး၊ အချိန်နီး၊ ပြီး၏ နိဗ္ဗိတ။
- ၆။ ငါ၏အသက်၊ ခြောက်ဆယ်ထက်၊ ညွှန်ခက်ရှည်သွယ်ဆ။
- ၇။ ယထာဘူတ၊ ကျမ်းဂန္ထ၊ နေ့ည ရွေးမရ။
- ၈။ ပြေးရင်း လွှားရင်း၊ နှစ်လတွင်း၊ ရေးခြင်းပြုခဲ့ရ။
- ၉။ အမှားကို မြင်၊ အမှန် ပြင်၊ ယူငင် ပါကုန်ကြ။
- ၁၀။ ဝမ်းရေးအတွက်၊ ကလောင် ဖက်၊ အသက် မွေးပါရ။
- ၁၁။ ဤကျမ်းအတွက်၊ မလုပ်ရက်၊ မျက်ရည် တောက်တောက်
ကျ။
- ၁၂။ သို့ပေကတဲ၊ တတ်သာဘဲ၊ အံ့ခဲမှိတ်လိုက်ရ။
- ၁၃။ တလဝမ်းရေး၊ ရင်ဖြင့် အေး၊ ကျန်သေး နောက်တလ။
- ၁၄။ ငါ့ဝမ်းပူဆာ၊ မနေသာ၊ ငါ့မှာ ကြီးဒုက္ခ။
- ၁၅။ လူ တကျိပ်ငါး၊ နည်း သလား၊ ဝမ်းခါး ငါ ကျောင်း
ရ။

- ၁၆။ ကလောင်ကို သွေး၊ ရှာဖွေ ကျွေး၊ ဝမ်းရေ၊ မကုံင။
- ၁၇။ ရေးမှဖြစ်မည်၊ ရေးအုံးမည်၊ ဥာဏ်ရည် သွေးပြန်ရ။
- ၁၈။ ညောင်းကိုက် ခြင်ကိုက်၊ ဘာကိုက်ကိုက်၊ ကိုက်လေကိုက် ချင်သမျှ။
- ၁၉။ နေ့ညအလုံး၊ တကုံးကုံး၊ ရေးအုံး လေပါမှ။
- ၂၀။ သည်အိမ်ထောင်ကြီး၊ နေ့ညမီ၊ ထိန်ညီး နိုင်မည်ပ။
- ၂၀။ ထို့ကြောင့် ကလောင်၊ လာဟဲ မောင်၊ သေတောင် လျှော့ဘူးဟ။

ဒဂုန် ဦးစန်းငွေ

၁၃၃၇-ခု၊ တော်သလင်လးပြည့်ကျော်(၇)-ရက်။

သောကြာနေ့ည၊ တနာရီ၊ ၄၅-မိနစ်

ရန် ကုန် မြို့။

ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုတာ ဘာလဲ?၊ ဗုဒ္ဓဝါဒကို ပီပြင်ရှင်းလင်းရေးသားစွာ

တင်ပြထားသော

မိတေသီနေလ ၏

ဝိပဿနာရှာပုံတော်

သံလျှင်တောရ နည်းနိဿယများ ထွက်ပေ T လာပါမယ်

ဒေါက်တာ မောင်မောင် ၏

တရားဥပဒေ အထွေထွေ ဗဟုသုတ ၆ ကျပ်

နှင့်

နိုင်ငံတော် လုပ်ကြံမှု ၆ ကျပ်

ရပါသေးတယ်....

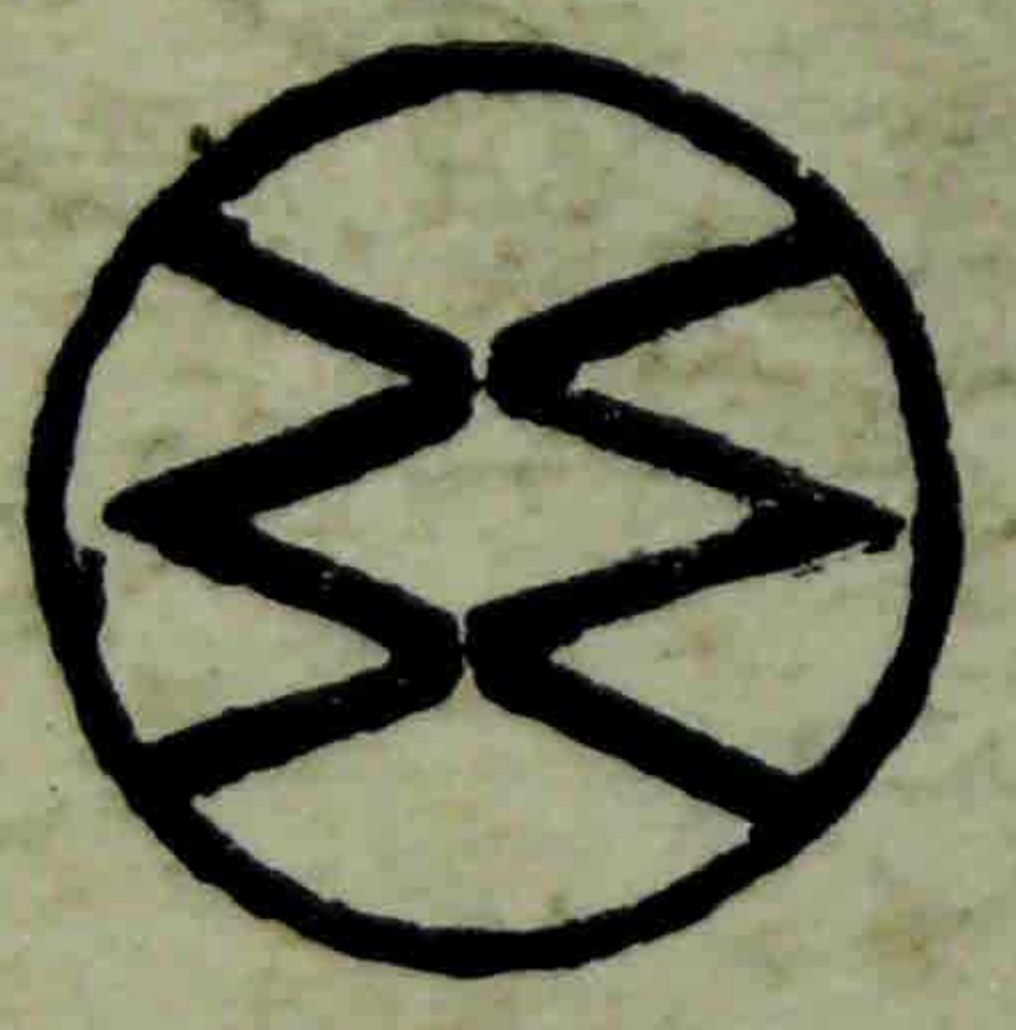
ဝင်းမော်ဦးစာပေ။

ပုဂံစံးစံးစံး

အထွေထွေ

အထွေထွေစံးစံးစံး

အထွေထွေစံးစံးစံး

အထွေထွေ (၅၀၀) ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့

၁/၃